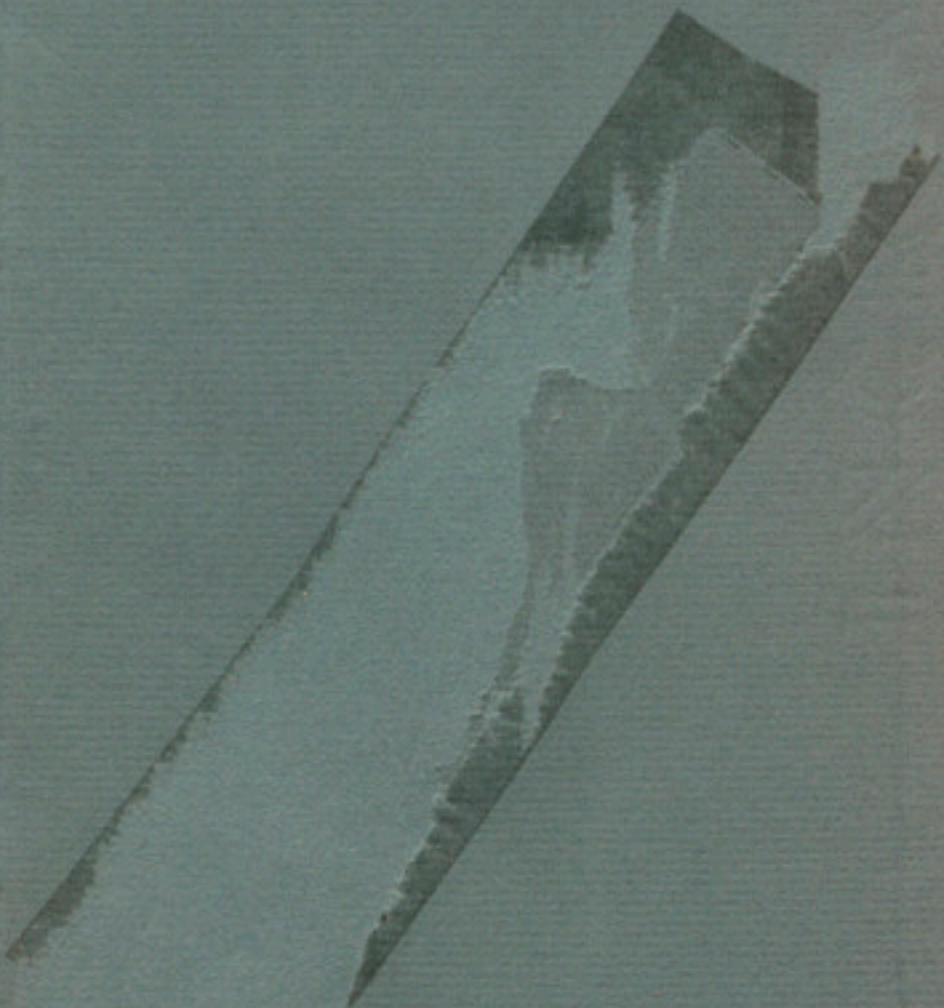
LES CASES
PROVINCIALS
DE CARITAT
I DE MATERNITAT
I EXPOSITS DE
BARCELONA

S
1
136

ANYS
MDCCCII - MCMXVII

S-1-136

LES CASES PROVINCIALS DE CARITAT I DE MATERNITAT I EXPOSITS DE BARCELONA

ANYS
MDCCCII:MCMXVII

LES CASES PROVINCIALS
DE CARITAT I DE MATERNITAT I EXPÒSITS
DE BARCELONA

LES CASES PROVINCIALS DE CARITAT I DE MATERNITAT I EXPÒSITS DE BARCELONA

Arxiu General Diputació de Barcelona
R. 784

IMPRENTA DE LA CASA DE CARITAT, MONTALEGRE, 5
BARCELONA, 1918

Reg. 8900 1992

Arxiu General Diputació de Barcelona

A BARCELONA:

I

La Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits publica aquest volum a l'objecte de donar a conèixer els Establiments benèfics que regeix, per encàrrec de la Diputació de Barcelona. És una col·lecció de tot el necessari per adquirir coneixement dels *antecedents* de les Cases esmentades, per veure'n llur *estat actual* i per entreveure'n llur *esdevenidor*.

A l'ordenar els materials m'ha semblat que tal vegada el volum resultaria fred i desarticulat, com cosa sortida merament de les oficines, si es concretava a ésser un arreplec de dades i notes i vistes i acords. Això em féu decidir a escriure aquestes ratlles, que seran com una presentació del llibre i que donaran idea de com la Junta que presideixo posa tota l'ànima en l'obra que té encomanada, i que en les pàgines que segueixen es tracta de retratar.

II

El sistema de la legislació espanyola, en matèria de beneficència, és un veritable garbuix. La beneficència pública es divideix en general, provincial i municipal, segons siguin de l'Estat, de les Diputacions o dels Municipis els béns amb què aquella es sosté.

Calia, no obstant, saber quines eren les obres de beneficència que cada una de dites Corporacions havia de sostenir, i la llei va voler donar una segona base d'aquella classificació, base consistent en les diferents necessitats que amb els serveis de beneficència vénen a atendre's. Necessitats permanents, a càrrec de l'Estat; necessitats transitòries, a càrrec dels Municipis, i necessitats mixtes, a càrrec de les Diputacions.

Però, com que no guarden la deguda correspondència les dues bases d'aquesta classificació, i hi havia necessitat pràctica d'optar per una d'elles, va prevalèixer la de la procedència dels béns. I d'aquí en va néixer el desordre que era de témer.

El sistema de tenir en compte les necessitats per a saber quina Corporació era la que havia d'atendre-les, era racional; la classificació dita de les necessitats, encara que un xic borrosa, tenia certa lògica. Però d'això no n'ha quedat res més que lo que en diu la llei; aquesta distinció s'ha quedat reduïda al camp de la teoria.

En la pràctica l'Estat s'ha desentès bonicament de gairebé totes les atencions de beneficència que per ministeri de la llei, que ell mateix s'havia dictat, li corresponien i les ha fetes pesar sobre les Diputacions i els Ajuntaments.[1]

L'Estat havia de cuidar-se dels boigs, dels cecs, dels sord-muts i dels decrèpits, impossibilitats i impedits (art. II, Reg. 14 de maig de 1852). I aquestes obligacions pesen gairebé a tot arreu sobre les Diputacions.

Això ha fet que aquestes Corporacions es veiessin carregadíssimes per les atencions de la beneficència,[2] i amb tot i això, no és pas la regla general el que dites atencions siguin molt ben sostingudes per les Diputacions.

Tant pesa sobre les Corporacions Provincials la càrrega de la beneficència, que molts són els

1. Segurament que ningú coneixerà cap establiment benèfic a Catalunya que sigui sostingut per l'Estat. Aquest en sosté poquíssims, i quasi tots radiquen a Madrid, per la qual raó pot dir-se que sols se n'aprofiten els que allí viuen. En els nou establiments de beneficència que l'Estat sosté, la despesa normal del sosteniment de tots junts encara no arriba a importar el que costa el sosteniment de la nostra Casa de Caritat.

2. De les dades que consten en les estadístiques oficials (força endarrerides) resulta que, examinada la proporció de les despeses de beneficència amb les generals de les províncies, aquelles absorbeixen el 45 per 100 d'aquestes. I si això és així agafant el conjunt de totes les províncies, si examinem per separat el que passa en cada una d'elles veurem que alguna n'hi ha en què les despeses de beneficència absorbeixen més del 70 per 100 del pressupost total.

No succeeix el mateix en els pressupostos municipals; puix en aquests, presos en conjunt tots els d'Espanya (sempre amb aquelles dades oficials endarrerides), resulta que les despeses de beneficència absorbeixen sols el 6 per 100 del total general.

que s'han avesat a creure que no tenien dites Corporacions altra atenció que complir; i quan una Diputació com la de Barcelona s'ha sortit d'aquell motllo esquifit i rutinari i ha començat a esmerçar quantitats d'importància en obres de cultura, aquells esperits apocats s'han sentit plens d'alarmes i d'inquietuds per la sort que podria cabre-li a la beneficència, semblant-los que a aquesta eren robades totes les quantitats que en obres de cultura s'empleaven.

La Diputació de Barcelona — jo aprofito aquesta ocasió per a fer-ho constar ben alt — ha realitzat una obra de conjunt perfecte i admirable, abarcant els tres grans ordres d'obres públiques, beneficència i cultura. A ells es referia, de tots tractava amb igual entusiasme i competència, l'inoblidable Prat de la Riba en la Memòria que a la Diputació endreçava al començar el segon període de sessions de 1910 i que fou l'inici d'aquesta època de prosperitat i esplendor de la nostra Diputació. I quan s'ha acordat fer emprèstits, entre les obres públiques i la cultura i la beneficència han estat sàvia i equitativament distribuïts; de manera que tot ha rebut l'impuls vivificador i saludable que portaren aquells aires nous que a la Diputació havien entrat.

No ha estat — repetim-ho una vegada més — no ha estat en perjudici de la beneficència l'obra de cultura que la Diputació ha realitzat, puix mentre aquesta creixia i es desenrotllava, aquella es perfeccionava i expandia com es veu repassant

les pàgines d'aquest llibre. Però, demés, s'ha de tenir en compte que els cabals que en obres de cultura s'esmercen pot ben dir-se que són per a estalviar el dia de demà els que en beneficència haurien de gastar-se, puix és un fet comprovat que a mesura que creix i s'estén l'educació disminueixen sensiblement el pauperisme i la misèria. Doneu a l'home mitjans de poder-se defensar en les lluites que durant la vida han de sostenir-se, doneu-li una cultura general i un ofici o art ben après, i difícilment aquest home serà mai client de la beneficència, a no ésser que tingui la desgràcia d'impedir-se per al treball.

No s'ha de tenir de la beneficència un concepte tan simplista que es cregui que sols consisteix en posar remei a necessitats i misèries que ja s'han presentat. Es molt més caritatiu i humanitari ocupar-se en obres de prevenció, en obres que tendeixin a evitar que la desgràcia es presenti. Passa, en això, com en la matèria penal, que hi ha els sistemes preventiu i repressiu; els quals tendeixen, el primer, a evitar el delicte, i el segon, a corregir-lo o castigar-lo. Tothom compendrà que és molt millor sistema el primer. I el mateix ocorre en aquest ram de la beneficència. No s'ha d'esperar a veure un esguerrat, un boig, un afamat, per a sentir-se caritatiu; és precís que la caritat, en tant com es pugui, s'exerciti procurant que aquelles formes de misèria no es presentin. I l'educació,* so-

* Noti's que dic *educació* i no *instrucció*. Perquè jo no crec que el que vulgarment s'anomena instrucció, o sigui saber

bretot l'educació tècnica o professional, després d'una cultura general en la que s'inculquin bé a l'home els seus deures i els seus drets socials, és una de les mesures preventives de més eficàcia.

L'Herbert Spencer* distingeix entre la beneficència negativa i la beneficència positiva. Defineix la primera com «una passivitat en fets o paraules, quan per l'acció podrien guanyar-se aventatges o plaers egoistes». Són, afegeix, «formes de pròpia restricció que, pel comú, no es consideren com preceptuades èticament, i que, no obstant, han de considerar-s'hi».

A lo primer que ens obliga aquesta beneficència negativa, és a *no fer pobres*. El prototipus de l'home de qui n'estava absent aquest sentiment de beneficència negativa, és el clàssic *Don Juan de Robres*.

Va posant Spencer els casos en què ell creu que ha d'existir aquesta beneficència negativa. I parla de les *restriccions a la lliure concurrència*, en virtut de les quals es vinguin a mitigar els rigors d'una desconsiderada i implacable lluita econòmica, tenint compassió dels conciutadans competidors, no aprofitant-se mai de situacions de superioritat en què un es pugui trobar i per les quals pugui enriquir-se considerablement a canvi de causar la ruïna d'altres, obrant sempre

llegir, escriure i les quatre regles fonamentals d'aritmètica, tingui per si sola cap efecte en el millorament de l'individu.

* *La Beneficència*. Segon volum dels *Principis d'Ètica*. Pel fet de citar aquest autor, no es cregui, ni molt menys, que jo estigui d'acord amb les seves doctrines.

d'acord amb la dita popular «viu i deixa viure». I parla de les *restriccions als lliures contractes*, en casos en què la beneficència negativa pot exigir que s'abandonin enterament o parcialment aventatges indeguts que un contracte interpretat al peu de la lletra podria procurar-nos, en casos en què moralment està prohibit l'ús, contra d'altre, d'aventatges que depenen de circumstàncies que després s'han presentat i que quan es contractà no es tingueren en compte. I parla de les *restriccions en l'ús de les facultats*, produïdes per motius que tendeixen, en molts casos, a impedir que el superior manifesti la seva superioritat, a mitigar, quan sigui possible, les penes causades per les desigualtats de les facultats humanes. I parla de les *restriccions en les censures*, fent veure com en moltes ocasions la caritat obliga a estar-se de censurar fets censurables, com abans de llençar-se a formular una censura és precís tenir en compte les circumstàncies de la persona i del fet, els efectes beneficiosos o perjudicials que la censura pot produir, si hi ha o no testimonis... i, com sempre, al censurar s'ha d'estar investit d'un sentiment viu de simpatia. I parla de les *restriccions en l'elogi*, obligades moltes voltes, encara que l'elogi sigui merescut, a fi d'evitar-se mals que l'elogi causa...

Després de tota aquesta sèrie d'actes que constitueixen la beneficència negativa — en llenguatge usual : *no fer mal* — hi ha els actes en què consisteix la beneficència positiva — consistent en *fer el bé* — únics reconeguts en el concepte or-

dinari de beneficència. Són aquests els «que impliquen sacrifici d'alguna cosa posseïda actualment o potencialment i que pot beneficiar a altre o altres»; en tots ells hi ha una pèrdua pròxima de goigs, o mitjans de goig, encara que pugui haver-hi una compensació immediata o remota en els goigs de la compassió.

I jo crec que entre aquests actes de la beneficència negativa i els de la beneficència positiva, poden colocar-se-n'hi uns altres que són els que abans he anomenat preventius, o que tendeixen a evitar els mals i les desgràcies que la beneficència ha de venir a remeiar. I jo posaria aquí totes les institucions econòmiques, com les d'estalvi, previsió, cooperatives... i les institucions culturals.

III

En les cases benèfiques provincials de Barcelona els serveis que hi estan instal·lats es presten bé. Per això la Junta que les regeix per encàrrec de la Diputació en sent satisfacció, i publica aquest recull de dades i notícies a fi de fer-ho constar.

És molt diferent aquest estat de la beneficència nostra del que s'havia anat perpetuant a Espanya; estat vergonyós, del que sols l'enterarse'n feia sortir la rojor a la cara. D.ª Concepció Arenal, fa més de cinquanta anys, pintava així l'estat de la beneficència a Espanya:

«Salvas excepciones harto raras, debidas a individuales esfuerzos, el estado de nuestra beneficencia es *deplorable* : la palabra parece dura, pero tiene una triste exactitud. Los medios de la sociedad antigua no existen, los de la nueva no están organizados, y la humanidad doliente y desvalida sufre cruelmente en este fatal interregno.

El enfermo pobre halla un mal hospital o no halla ninguno. En muchas capitales de provincia hay con nombre de hospital una enfermería con un corto número de camas, y no son admitidos en ella más que los enfermos de la ciudad. Diseminados por los campos o las pequeñas poblaciones, los enfermos pobres sufren y mueren faltos de todo auxilio y en el abandono más cruel. La débil voz de su agonía no halla eco en ninguna parte. Sin llegar este caso extremo, el enfermo pobre arrastra su mísera existencia y muchas veces para proveer a ella se ocupa en trabajos que agravan su estado. Digamos la verdad, la triste verdad; la gran mayoría de los enfermos pobres sufre y muere sin recibir de la Beneficencia auxilio eficaz, en la mayor parte de los casos sin recibir auxilio alguno.

Los expósitos mueren en una horrible proporción. Hay autoridades que se felicitan por la economía que resulta de reducir el salario de las amas que los llevan a sus casas. No falta quien los pide, dicen satisfechos. En efecto, los piden, ¿pero quién? Mujeres miserables, solas, a quienes puede convenir un contrato tan poco

ventajoso; mujeres mal alimentadas, que muchas veces siguen criando a sus hijos, y dan al expósito el alimento necesario para que arrastre lánguidamente una vida que no tarda en extinguirse; no olvidemos que si la pobreza es compasiva, la miseria es dura. Los que no se lactan fuera de los establecimientos, tienen en ellos un ama para cada dos o tres y aun así faltan amas : se recurre al viverón, a las cabras, y vienen las indigestiones, la inanición y la muerte : y esto sucede a veces a pesar del celo de las benéficas señoras y de las hermanas de la caridad, porque no hay fondos. La ley, tan inexorable en otros casos, es tímida en éste; no se atreve a exigir fondos para cubrir la más sagrada de las obligaciones.»

Aquest llenguatge, que fa més de cinquanta anys usava D.ª Concepció Arenal referint-se, en general, a la beneficència espanyola, s'ha vingut repetint sovint pels que d'afers d'aquesta índole s'han ocupat, i s'han usat, si fa o no fa, els mateixos termes. Recordem la campanya de la premsa feta fa pocs mesos a propòsit d'haver-se posat de manifest que en la *Inclusa* de la Diputació de Madrid morien quasi tantes criatures com hi entraven.

Nosaltres hem quedat exempts de tals censures. Fa pocs anys En Gregori Martínez Sierra estrenava a Barcelona una obra teatral en la que s'hi contenia una censura duríssima contra les Diputacions per l'abandó en què han tingut els serveis de beneficència. Li havien inspirat

aquesta obra al comediògraf, visites per ell realitzades a establiments benèfics de diferents províncies d'Espanya. Però en trobar-se a Barcelona, en ocasió dels assaigs, visità els nostres establiments, i els trobà tan diferents dels altres que coneixia, que, abans d'estrenar-se l'obra, publicà en els periòdics una carta en la que feia constar que res del que es veuria feia referència a Barcelona.

Ara, també, a propòsit de l'ocorregut a la *Inclusa* de Madrid, han estat molts els que han fixat més que en temps usuals la seva atenció en la nostra CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS. I s'han repetit els elogis. En una comunicació que al qui aquestes ratlles escriu envià el Dr. Zariquiey, en aquells dies de lo de Madrid, s'hi contenien aquestes frases:

«Els metges de la *Inclusa* de Madrid atribueixen la mortalitat gran que tenen a què la Diputació no atent l'Establiment com és degut; per sort, nosaltres podem fer constar que sempre hem trobat la Junta disposada a secundar totes les iniciatives que redundessin en benefici dels asilats. No s'escatimen els diners per a res que sigui útil. Podem medicar els malalts sense miraments econòmics; podem usar tota classe de llets, algunes d'elles de bastant preu; s'ha pujat el sou de les dides, pagant-se'ls-hi el viatge quan vénen a cercar nois; en aquests moments s'han instal·lat Raigs X i un bon aparell esterilitzador de llet d'alta pressió, amb cabuda per a mil biberons. Una Junta i una

Diputació com la nostra, bé mereixen que tots ens esforcem en complir amb el nostre deure i en secundar llurs bons propòsits.»

Ha estat, realment, la preocupació constant de la Junta anar millorant els serveis que tenia confiats. Fa bo de repassar les actes de les reunions celebrades — de molts anys en aquesta part —, perquè en elles s'hi troba el veritable historial d'aquestes millores. Millores en l'ordre purament material, o sia en la manera d'ésser atesos i tractats els albergats; millores en l'aspecte espiritual; millores que fan referència a enlairar el concepte en què es té als reclosos.

A tots aquests aspectes havia d'atendre's si es volia que l'obra fos completa. Que pot ben dir-se que no comprèn la societat la seva altíssima missió, si es creu complir-la amb sols fer el bé material. Que pot ben dir-se que si els establiments de beneficència es concretessin a tenir locals espaiosos, llits nets i ben arreglats, assistència esmerada i facultatius intel·ligents, no hauria fet més que complir en una part el seu deure. Que les Obres de Misericòrdia que en molts casos es deuen en justícia, no sols ens manen donar de menjar al qui te fam i vestir al despullat, sinó ensenyar al qui no sap i donar bon consell al qui l'ha de menester.

La Casa de Caritat ha perdut per complet el seu aire d'institució de correcció; ja quasi ningú en diu l'Hospici. S'ha anat millorant i embellint considerablement l'edifici, malgrat el mal emplaçament del mateix, fent-li tot el que la

ciència moderna exigeix per a la completa salubritat i higienització d'aquells immensos locals; s'ha aconseguit que l'alegria i l'animació regnessin en la CASA, formosejant els seus patis, alçant al bell mig de la mateixa un immens teatre, organitzant festes contínuament, algunes de les quals (Reis, Corpus) són ben conegudes i celebrades per tot Barcelona; com les famílies de posició, té la CASA DE CARITAT una torre, un veritable pulmó, en la barriada d'Horta, on, ultra la Secció d'infants que permanentment hi viu, van tornant-hi les altres seccions, sadollant-se d'aire pur i de sol; en altra esplèndida finca de la muntanya (tocant al Laberint del Marquès d'Alfarràs) han començat a aixecar-s'hi pavellons, per anar descongestionant la CASA, un dels quals, ja habilitat, és un adequat Alberg d'Epilèptiques; la CASA ha arribat a perdre per complet el seu aspecte de magatzem de desgraciats, i s'ha convertit en una gran Escola, en un immens taller...

El mateix que en la CASA DE CARITAT succeeix en la de MATERNITAT I EXPÒSITS. Tot l'interès s'ha tingut per a aconseguir que aquella munió de canalleta estigués instal·lada lo millor possible. Són molts els barcelonins i els forasters que han admirat aquelles instal·lacions. Però, no sols s'ha procurat salvar les vides de tants i tants infeliços, sinó que ni tampoc s'ha considerat que s'havia acabat amb educar-los i fer-los aptes per a viure en societat. S'ha fet més : s'ha procurat, per tots els mitjans possibles, que l'estigma que abans pesava sobre el bord i que l'acompanyava durant

tota la seva vida, desaparegués per complet. Allò de doñar-los-hi el nom d'Expòsito com a cognom, o d'assenyalar-los amb tres noms patronímics, ja no es fa des de molts anys. Avui, a tots els bords que es bategen a la CASA DE MATERNITAT se'ls hi donen cognoms dels més comuns i generals. Quedava encara un senyal inesborrable. Sempre que per algun acte important de la vida havia de treure el bord la partida de naixement, constava que havia estat batejat en aquell alberg : doncs això també s'ha suprimit, i avui tots consten batejats en una parròquia.

La secció de *Maternitat* està establerta de manera que no respon a les exigències del viure modern. En ella ha de fer-se quasi tot nou. Per això la Junta encarregà a dos tècnics un viatge d'estudi, fruit del qual és la Memòria que redactaren i els acords que després d'ella es prengueren, coses que poden veure's en la part corresponent d'aquest llibre. A no tardar, espera la Junta poder posar la primera pedra d'aquesta nova institució.

IV

A la més perfecta i completa educació dels albergats s'ha donat importància capitalíssima. Escoles de tots els graus i de diversos sistemes s'han establert, a fi que els nois adquireixin tots

els coneixements que exigeix l'educació general; escoles especials per a cecs i sord-muts; escoles de Música; escoles Montessori... Tallers diversíssims perquè els nois, després de l'educació general, puguin adquirir un ofici...

I veus aquí que això em torna a portar al tema iniciat abans, o sigui el relatiu a si a l'esmerçar els ingressos provincials ha de donar-se preferència a la cultura o a la beneficència. Deia, llavors, que l'obra de cultura servia per estalviar o per disminuir, més o menys a la llarga, la despesa de la beneficència. I puc dir ara que una grossa part del que en diem beneficència és també obra de cultura.

En la beneficència podem perfectament distingir-hi dos aspectes diferents. La recollida d'un vell, l'hospitalització d'un malalt incurable és una càrrega feixuga que pesa sobre la societat, sense que aquesta n'obtingui cap benefici directe i positiu, és una obligació ineludible a complir sense poder-ne esperar, en aquest món, cap compensació, sinó és l'esperança que el dia de demà es farà el mateix amb nosaltres si en el cas ens trobem. En canvi, el recollir els infants que en l'instant de néixer són abandonats per llurs pares, i l'encarregar-se d'aquells altres que queden orfes o que no poden per llurs famílies ésser sostinguts, i el fer de tots ells ciutadans amb una aptitud i amb tots els elements per a vèncer en les lluites de la vida, és fer-li a la societat un gros benefici, és restituir-li una pila de membres sans que d'altra manera haurien desaparegut o haurien

estat nocius i perjudicials, és atacar les causes de la misèria.

¿De què serviria multiplicar els establiments de beneficència si no procuràvem extingir en el seu origen les causes del mal? Diu Spencer*: «Ha de considerar-se com intrínsecament bona a la beneficència que suprimeix senzillament una pena, considerant-la a part d'altres efectes. És millor la beneficència que aporta alivi, quant aquest concordi amb el benestar futur de l'individu. Però la beneficència que pren en compte no sols els resultats immediats o remots per a l'individu, sinó també els resultats per a la posteritat i la societat en general, és la millor de les beneficències.»

Per això la beneficència, considerada sota aquest aspecte, té tant d'obra de beneficència com d'obra de cultura; per això les Seccions de criatures de la CASA DE CARITAT, lluny de tenir l'aspecte tètric d'un Hospici, amb les estretes reixes, amb la severa i inflexible disciplina, amb les files de xicots rapat el cap, creuats els braços, baixos els ulls... constitueixen una grandiosa i alegre Escola d'Arts i Oficis, amb el soroll de les màquines, amb el pim-pam dels martells, amb els cants i el riure dels xicots i amb els cops de pilota dels que juguen.

Aquesta és la millora realitzada en la nostra CASA DE CARITAT. I és del que nosaltres podem estar més orgullosos. Perquè si la Diputació

* Obra citada.

volgués limitar-se a complir estrictament amb allò a què l'obliga la llei, no hauria de preocupar-se de tot això, ja que el poder públic, *com a obligació*, no en pot tenir d'altra que la d'atendre als apremis de la misèria, evitant que el malalt, el vell i el noi puguin morir sense assistència o de fam en mig de la via pública. I aquesta obligació està complerta amagatzemant els albergats, cobrint pobrament llurs carns i donant-los-hi un parell de ranxos diaris.

Però d'això — que desgraciadament és el que es fa en molts establiments públics de beneficència — a convertir l'alberg en una cosa viva i alegre, *cuidant amorosament a l'albergat* i procurant restituir-lo a la societat completament regenerat i útil, hi va un abim. I aquest abim l'ha salvat la Diputació de Barcelona i les Juntes que han estat al front de les seves cases benèfiques.

V

Just és escriure un nom que va estretament lligat amb aquests serveis de beneficència i amb totes les millores i reformes a què em refereixo: és el nom d'En Prat de la Riba. Llegint les actes de totes les sessions celebrades per la Junta durant el llarg temps en què aquell home de record inesborrable la presidí, es veu amb quin interès i amb quina amor proveïa a tot allò que a les

dues grans cases benèfiques feia referència. Tal vegada és aquesta la part menys coneguda de l'obra de l'egregi President. No era ell home per *anar tirant*, no era home per deixar les coses tal com estaven, quan creia que no estaven bé. I dels serveis de beneficència, ja en la Memòria dirigida a la Diputació l'any 1910 se n'ocupava amb aquella precisió i sentit pràctic que resplendeixen en totes les obres sortides de la seva ploma; després, l'any 1913, portava a cap la reforma en l'organització dels dos albergs, posant-los sota la direcció d'una mateixa Junta; més tard, en 1914, al projectar l'emprèstit anomenat dels tretze milions, consignà la quantitat de 2.750,000 pessetes per a millores i ampliacions en els serveis de beneficència.

A aquella iniciativa es deu l'Alberg d'Epilèptics que, com hem dit, funciona ja en part; necessitat sentidíssima de molt temps i que en cap punt d'Espanya s'ha emprès encara, fora de la nostra ciutat. A aquella iniciativa es deu la gran ampliació de la *Inclusa*, amb el nou edifici que s'està acabant, que fins ara s'anomenava *Edifici lletra C*, i que després de la mort de l'egregi President hem anomenat *Edifici Prat de la Riba*, en homenatge a qui tant féu per la institució. A aquella iniciativa es deu el projecte de fer completament nova, amb amplitud desusada i orientacions ben diferents de les seguides fins ara, la Secció de Maternitat.

A En Prat de la Riba és deguda l'adquisició de la importantíssima finca Torre dels Frares, de

la barriada d'Horta, on s'hi instal·la l'Alberg d'Epilèptics i on queda terreny per a construir-hi pavellons i més pavellons. Sempre que parlava d'aquella finca, exposava En Prat de la Riba el seu pensament de portar-hi, amb el temps, tota la CASA DE CARITAT; organitzant-la amb edificis separats per a les diferents seccions i, tot plegat, rodejat de pins i garrofers, en plena muntanya, veient-se la mar... L'últim dia que jo vareig veure al plorat President, durant aquella setmana que va estar a Barcelona, en tornant de Sitges i abans de marxar a Castelltersol, on devia acabar els dies, convidat per ell per anar a donar un passeig a fi de parlar de coses de la CASA DE CARITAT, en pujant a l'automòbil va dir al conductor : «— Cap a la Torre dels Frares». I allí, passejant per aquella finca, m'anà exposant idees i projectes... ¡Qui havia de dir-ho que tan aviat havia d'apagar-se la llum vivíssima d'aquella intel·ligència! ¡Qui havia de dir-ho que no l'havia de veure mai més a aquell home, que amb tant d'entusiasme parlava de l'esdevenidor!

Un pensament que mai va abandonar i que malgrat això no va poder portar a la pràctica, per no haver-se vist secundat pels qui més havien d'ajudar-lo, era el de posar en relació la nostra CASA DE CARITAT amb els altres establiments de caràcter similar que hi ha en diferents poblacions de Catalunya. De les observacions fetes per En Prat de la Riba resultava que en la nostra CASA no podia ampliar-se el número de places per manca absoluta de lloc, i que, en canvi, en

moltes d'aquelles altres Cases sobrava lloc i no s'omplien les places per manca de mitjans econòmics. Podia, doncs, perfectament establir-se un conveni, en virtut del qual nosaltres enviéssim a aquelles Cases de fora tal número de necessitats com places tinguessin vacants, pagant-els-hi les estàncies al preu que es convingués. Això, ultra l'aventatge de permetre aprofitar tots els recursos, en cabals i en edificis, que a la beneficència estan destinats, tenia la no menys apreciable de portar albergats en llocs més sans i formosos de la nostra terra. No saberen veure la importància d'aquest pensament els administradors d'aquestes Cases foranes i la iniciativa d'En Prat de la Riba restà sense aprofitar, perdent-se el bé que indubtablement d'ella s'hauria reportat.

Les nostres Cases de Beneficència ocuparen sempre un lloc en el pensament d'aquell home extraordinari. Sempre, com abans he dit, mentre presidí aquella Junta, que fou fins a la seva mort, proveí a tot el necessari per la seva bona marxa i les dirigí amb tal amorositat i bona voluntat que cap detall d'aquella administració, per trivial que semblés, se li escapava.

VI

Vist l'estat dels nostres serveis de beneficència un es pregunta : ¿S'ha fet ja prou en el sentit de la seva millora? ¿S'ha fet encara poc? ¿S'ha fet massa, tal vegada? És molt difícil contestar aquestes preguntes. Per una part, sembla que un pot afirmar que en rodejar d'amor i sol·licitud els desvalguts i en procurar-los-hi benestar no pot mai haver-hi excés o exageració. Però, per altra part, es senten a voltes consideracions que fan pensar si en això, com en tantes altres coses, la virtut està en quedar-se en un just terme mig. Són molts els que al visitar les nostres Cases de Beneficència i al veure el pa que allí es menja i la roba que es vesteix, i al contemplar les instal·lacions de dutxes i de banys, i al saber que els albergats cada any van a la torre i prenen banys de mar, fan la mateixa pregunta : «— ¿No ho trobaran a mancar tot això, aquests nois, quan surtin de la CASA? ¿No es malavesaran?» I la veritat és que a mi aquestes preguntes m'han fet pensar un xic. L'anar a l'Hospici avui no sols no fa por, com abans, sinó que per a molts és el desideràtum.

No fa molt que es presentaren a la CASA DE CARITAT uns pares acomodats, dient que tenien un fill díscol i mal inclinat al qual amenaçaven constantment amb portar-lo a l'Hospici si no feia bondat. I com que el noi no s'esmenava, de-

manaren que se'ls permetés deixar-lo allí i estar-hi una nit, per a veure si aquella impressió el corregiria. S'hi accedí, i el noi hi fou portat a mitja tarda. Era hora de joc, i mentre els pares plorant, no sabien encara sortir d'aquella Casa on deixaven un tros de llurs entranyes, el noi, en el pati, ja empaitava bojament la pilota i brincava com el més habituat. Sopà amb bona gana i passà amb un son tota la nit, aquella nit durant la qual els seus pares, pensant en lo que ell patiria, no havien aclucat l'ull. Esmorzà, oí missa, tornà al pati i ja es presentaven els seus pares a cercar-lo, pensant-se que el noi se'ls tiraria al coll i, amb tal que el traguessin d'allí, els prometeria fer bondat per sempre més. I succeí el contrari: que al saber el noi que anaven a cercar-lo es negà a sortir.

És clar que això no succeiria en tots els casos. Però, parlant amb sinceritat, ¿quantes i quantes criatures estan molt més malament a casa seva que a la Casa de Caritat?

Per això a mi alguna vegada m'ha assaltat el dubte de si la perfecció absoluta en el servei de beneficència, en la part que podem dirne material, és contraproduent. Perquè està molt bé que un bon servei atengui i doni satisfacció a totes les necessitats veritables, però, ¿i si la mateixa perfecció o superioritat del servei creava necessitats artificials? A mi m'ha semblat, visitant establiments de beneficència de diverses Diputacions d'Espanya, que no hi ha menys albergats allí on hi ha menor població ni allí on hi ha més misèria, sinó allí on el

servei és més deficient. I en aquests punts, no sols hi ha menys albergats, sinó que és també allí on hi ha menys peticions per entrar en els albergs. I no es sent pas tampoc a dir que mori ningú pel carrer, ni que hagin quedat desateses necessitats urgents i peremptòries. La qual cosa fa semblar que allí n'hi ha menys que en altres llocs. Per això, repeteixo, a un li queda el dubte de si la perfecció en el servei fa augmentar les necessitats, o crea necessitats artificials i fingides.

Jo recordo sempre el cas d'aquell individu que en acabant de visitar la nostra CASA DE MATERNITAT manifestava quedar altament tranquil i satisfet perquè, si la consciència podia remordir-li per haver abandonat algun ésser que amb sa vida llicenciosa hagués posat en el món, almenys sabia que aquell estava ben atès i cuidat. Jo recordo també que no és gens rar el cas d'anar a la CASA DE CARITAT fills d'esposos que es separen per anar cada un d'ells a fer vida irregular amb altra persona, i per la qual cosa els fills els hi són un destorb. Tal vegada si aquests tals no tinguessin manera de desfer-se'n tan còmodament de llurs fills, portarien vida més arreglada i no caurien en baixesa.

El dubte meu consisteix en si la perfecció absoluta en aquest servei pot produir els resultats que acabo d'apuntar, de la mateixa manera que l'establiment de la caritat legal i obligatòria correlativament amb el dret del necessitat a què se l'assisteixi, varen portar com a conseqüència el que el nombre de pobres augmentés enormement

i que el pobre mai sortís del seu estat. Aquest sistema de la caritat legal, que s'establí en tants països i del que és el més eloqüent exemple la famosa *llei de pobres* d'Anglaterra, va matar tot l'estímul en els necessitats, puix des de l'instant que saberen que tenien un dret a viure a costes dels altres, pocs varen ésser els que tingueren interès en sortir de l'estat en què es trobaven i cercar, treballant, la manera de guanyar-se la vida. Va crear, per altra part, necessitats fingides; com que el socors obligatori venia a ésser una prima pel que no treballava, d'aquí vingué que fossin molts els que cerquessin dita prima, fingint la causa que els impedia treballar.

Aquestes mateixes conseqüències em temo que porta el fet d'una gran perfecció, sobretot en l'ordre o aspecte material, dels serveis benèfics.

Dic tot això, no pas per a fer l'apologia dels mals establiments de beneficència, ni tampoc per a demostrar propòsit o intenció de què nosaltres ens detinguem en la via empresa d'anar de dia en dia millorant els nostres serveis. Déu em guardi de semblants propòsits. Ho dic com a resposta a aquells que semblen escandalitzar-se perquè en la CASA DE CARITAT s'ha de fer ordinàriament espera i no s'hi pot entrar així que es sol·licita. Ho dic, també, perquè jo crec que això obliga a fer cada dia una més rigorosa investigació sobre l'exactitud i certesa de les necessitats que s'al·leguen per entrar en l'Alberg, perquè tots sabem que — jo no diré pas per vanalitat,

però sí per una mal entesa commiseració —no pot pas donar-se molta fe als certificats de pobresa d'un Alcalde de barri o d'un Alcalde major o d'un Rector, ni tampoc als de malaltia que lliura algun metge. A un company estimat li he sentit dir diverses voltes que anant a la CASA DE CARITAT a l'hora en què els albergats són visitats per llurs famílies, se'n treu la impressió que moltes d'aquelles són força acomodades. ¿Per què, doncs, hauran de tenir les criatures allí? ¿No serà que allí s'està tant o més bé que en alguns col·legis?

VII

Les nostres Cases de Beneficència jo crec sincerament que constitueixen l'instrument perfecte, que són l'ideal a què avui pot aspirar-se en aquest particular.

Encara que aquest punt m'hi portaria molt còmodament, no vull embrancar-me en la discussió, tant de temps sostinguda, sobre si la beneficència ha d'ésser una funció merament social, amb llibertat completa i absoluta, o si, pel contrari, ha d'ésser funció del poder públic. El primer succeí fins a l'últim terç del segle XVIII; al segon, es tendí des d'aquella data; després han quedat reconegudes per la llei, una beneficència particular i una beneficència pública.

Aquella beneficència particular, que existí

durant tants de segles, sense que ningú li disputés el camp, i que tantes llàgrimes eixugà, tants de vicis corregí i a tantes penes i dolors va posar remei, és la Caritat cristiana. L'elogi complet de la mateixa ha estat fet moltes vegades i omple llibres i més llibres. Sobresurten entre aquests elogis, fins al punt de no haver estat per ningú superats, els que en la segona meitat del passat segle, quan s'estava en plena controvèrsia sobre el caràcter de la caritat, sortiren de les plumes del bisbe d'Orleans, Mgr. Dupanloup,[1] i de la per tants títols benemèrita D.ª Concepció Arenal.[2]

A l'acabar el segle XVIII i començar el XIX, es tendí a secularitzar totes les rendes de la beneficència, passant-les a l'Estat, i fent d'aquella un servei públic o administratiu. La llei de beneficència espanyola de 1822 marca el període àlgid d'aquesta tendència.

Després es reaccionà un xic, i ha quedat reconeguda la beneficència particular, si bé sots el que s'anomena Protectorat del Govern, i la beneficència pública, subdividida en general, provincial i municipal, segons he explicat més amunt.

Tant la beneficència particular com la beneficència pública, han tingut llurs defectes. Els establiments o fundacions merament particulars s'han ressentit del gran perill que entranya la manca d'una fiscalització sobre la gestió dels patrons o administradors. Els fundadors, els

1. *La Caridad cristiana y sus obras.* Traducció de don Joaquim Ribó, 1867.
2. *La Beneficencia, la Filantropía y la Caridad*, 1861.

qui han instituït i dotat els establiments, han designat per a regir-los a les persones que per llurs actes mereixen llur confiança, però amb lamentable i repetida freqüència s'ha vist després que aquella confiança no era merescuda. En molts altres casos, al canvi de les persones no sol acompanyar-hi la continuació de les qualitats que tingué en compte el fundador. La història de les institucions espanyoles de beneficència està plena de casos de fundacions amb capital i rendes quantiosos que permaneixen sense complir llurs fins, malgrat l'haver transcorregut molts anys des de llur fundació; d'altres, en què la disbauixa més desenfrenada presideix llur administració; d'altres, en fi, en què no és ja l'abandó i deixadesa ço que les caracteritza, sinó la rapacitat dels encarregats d'administrar-les. Moments hi hagué en què els llegats de la caritat, patrimoni del pobre i del desvalgut, eren presa de la més brutal cobejança, i els cabals i els arxius de la beneficència particular impunement robats.*

* És interessantíssima i molt instructiva la història d'aquests abusos i de totes les temptatives fetes pel poder públic a fi de posar-hi remei. Qui les vulgui conèixer, pot consultar l'obra *La beneficencia en España*, per D. Fermí Hernández Iglesias, 1876, en la que s'expliquen totes les disposicions de Govern encaminades a sotmetre a una tutela les institucions particulars de beneficència, sobretot a Andalucia, on els abusos havien revestit més importància; i la *Memoria* que el Director General d'Administració, D. Antoni Marín de la Bárcena, dirigí al Ministre de la Gobernació, l'any 1909, en la que es parla en termes durissims de tots aquells abusos i s'expliquen amb detall els ocorreguts en les següents institucions: Hospital de Nostra Senyora de Gràcia, de Cuenca; Hospital de Sant Joan Baptista, d'Almenara; Fundació del Vescomte de Villaldrando, de Palència; Fundació de D.ª Elena

Els establiments oficials de beneficència, regits i administrats directament per les Corporacions públiques, tenen, també, llurs inconvenients. En ells la beneficència es fa com a cosa freda i de càlcul; no hi ha gran zel per a fer el bé, sinó que aquest es fa com qui compleix una obligació pesanta i costosíssima; acostumen a tenir el defecte d'estar muntats burocràticament, amb excés de personal administratiu i tècnic, i essent reclutat dit personal no entre els aptes i els que senten vocació, sinó entre els protegits i els recomanats de personatges polítics. Per aquesta raó l'assistència és en ells molt més cara que en els altres establiments.

Es, doncs, precís cercar la manera d'evitar els inconvenients que un i altre dels dos sistemes ofereixen. I per això no hi ha més remei que fer un savi i atinat enllaç, una coordinació de les dues beneficències.

La garantia contra els possibles abusos dels particulars, l'acció oficial és la que pot donar-la. S'ha de fer a les institucions de beneficència objecte d'una constant vigilància per part de totes les classes socials, procurant que els administradors o patrons no es sentin sols i isolats, sinó que, pel contrari, sentin constantment sobre d'ells la fiscalització de la societat, que és la veritable mestressa dels cabals destinats a

Fernández, Matanzas; Hospital de la Vera Creu, de Medina del Pomar; Col·legi de Sant Calixte, de Plasència; Fundació de la Duquessa d'Almodóvar; Hospital de la Caritat, de Gijón; Hospital de Sant Antoni Abad, de Vilafranca; Montes de Oca, etc.

beneficència i la que ha de rebre els beneficis d'aquesta.

I com que dita fiscalització i vigilància serien molt difícils d'organitzar a aquest exclusiu objecte, el millor és que l'exerceixi una Corporació pública que, com la nostra Diputació, representa totes les classes socials i compta amb una tradició no interrompuda de prestigi i bona administració.

La garantia contra els defectes que provenen d'ésser oficials els establiments de beneficència, es trobarà en què aquests no depenguin directament de la Corporació oficial, que no sigui aquesta la que administri i regeixi directament l'Alberg. La nostra Diputació ha resolt aquest punt encomanant el règim de les seves Cases benèfiques a una Junta autònoma, en la que, ultra representants de la Corporació, hi ha diversos particulars, especialitzats en aquests afers i que amb fe i altruisme dignes de tot elogi es consagren a ells.

I per treure-li tot aquell caràcter de fredor, de compassió merament oficial que té la *Beneficència* — servei administratiu — i comunicar-li tota la immensa ternura i compassió cristianes que sols es troben en la *Caritat* — virtut privada — estan en les nostres Cases les Filles de Sant Vicens de Paül, àngels exemplars que passen la vida fent el bé, dones admirables que viuen eixugant llàgrimes i curant ferides, éssers espirituals sense els quals seria impossible que l'assistència dels desvalguts existís en la terra.

D'aquesta manera es dóna a la nostra beneficència l'organització corresponent, es coordinen

i entrellacen, sense despreciar-ne cap, tots els elements que en ella han d'intervenir, i s'eviten els inconvenients que l'excessiu predomini d'un d'ells reporta. Per això deia que les nostres Cases de Beneficència constitueixen un instrument perfecte.

La Concepció Arenal resumí admirablement els inconvenients de les dues caritats : «La caritat oficial fa el bé sense amor; la privada fa el bé sense criteri. *Es precís enllaçar-les.*» Aquest enllaç resulta en les nostres Cases.

VIII

Però, a fi que l'enllaç sigui perfecte i s'obtinguin tots els resultats que són d'esperar, cal que una gran part del que els particulars, amb caritat inagotable, donen per beneficència, vagi a parar a establiments tan perfectament muntats com les nostres CASES DE CARITAT I DE MATERNITAT I EXPÒSITS.

Per a formar-se idea del que els particulars donen per a beneficència, basta veure les dades que es troben en les estadístiques de l'Impost de drets reals i transmissió de béns. En elles consta que durant el deseni de 1906 a 1915 fou transmesa o llegada a institucions de beneficència o d'instrucció de tota Espanya, excepte el país basc i Navarra, la quantitat de 145 milions de

pessetes en números rodons. I si bé en aquesta estadística hi van compreses també les institucions d'instrucció, en canvi sols fa referència a les quantitats per les quals s'ha pagat l'impost de transmissió de béns.

D'aquella quantitat, 22 milions foren per les institucions oficials i els 123 milions restants foren per a institucions particulars.

A Barcelona, responent a una tradició, a una santa tradició, sol succeir que persones de posició, sobretot quan no tenen fills, es recordin de la CASA DE CARITAT i estableixin en favor de la mateixa algun llegat. És, en canvi, rarissim que això es faci en favor de la CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS. És, segurament, perquè aquesta última no és tan coneguda. Però, respecte de l'una i de l'altra, s'hauria de procurar que la cosa fos molt més freqüent i alcancés molta més importància.

Jo aprofito aquesta ocasió per a aixecar la veu; i a fe que voldria que aquesta sonés tan fort i amb tanta autoritat, que fos escoltada per tothom. ¡No es cregui que la Diputació ha de fer-ho tot en matèria de beneficència, ni es cregui que pugui fer-ho tot!

La caritat inicialment, principalment, ha d'ésser feta pels particulars; la més irreprotxable, la més santa, la més formosa de totes les formes de la beneficència és la caritat individual, la que neix del cor, la que sols s'inspira en l'amor i la compassió. Les Corporacions públiques — la Diputació en el nostre cas — no han de fer més

que organitzar, establir, tutelar, i, en últim cas, suplir.

Per altra part, la càrrega de la beneficència és tan enormement feixuga, que amb els migrats pressupostos de les Diputacions no n'hi ha pas prou. El camp és vastíssim, les necessitats creixen d'una manera esfereïdora, els serveis s'han d'anar perfeccionant i ampliant i desdoblant... I si tot això no fos prou, el desbocat augment que de dia en dia van tenint els preus de tots els articles necessaris per a viure fa que hom hagi de contemplar com la xifra aterradora que alcancen els pressupostos de despeses dels establiments benèfics estigui cada dia en més desacord amb els ingressos amb què es compta.

Jo els dic, amb tota sinceritat, als bons barcelonins, als barcelonins de cor, als barcelonins aimants de les nostres tradicions : ¡la Diputació no pot més! ¡La Diputació no pot augmentar les quantitats que destina a les Cases benèfiques, i amb dites quantitats aquestes Cases avui no poden viure! ¡Si no s'augmenten d'una manera considerable els ingressos haurà d'estroncar-se aquella deu que tantes llàgrimes ha eixugat, que tantes misèries ha extingit, que tant de bé ha realitzat!*

No hauria d'haver-hi cap ric que no es recordés

* Tingui's en compte que l'obra benèfica que realitza la Diputació no queda reduïda a les dues Cases de què parlo. Vénen a càrrec de la Diputació el bojos pobres, en l'atenció dels quals s'esmercen 500,000 ptes.; es subvenciona l'Hospital Clínic amb 150,000 ptes.; es reparteixen 80,000 ptes. entre establiments particulars de beneficència...

d'aquestes institucions en son testament; no hauria d'haver-hi cap persona acomodada que no els enviés de tant en tant alguna almoina, sobretot quan vénen aquestes festes anuals que es celebren fastuosament en família i que és quan més tristos són els albergs. Jo em recordo prou bé de la impressió fonda que em produí l'enterar-me l'any passat, el dia de Tots Sants, de què era el primer any que no es podien donar panellets als acollits a la CASA DE CARITAT, per no permetre-ho l'estat dels cabals i la puja del preu de dit article. Aquells desventurats havien preguntat si hi haurien panellets, i al contestar-se'ls-hi amorosament per la Superiora que aquest any no havia estat possible per les raons dites, havien quedat conformats, però la festa havia estat mancada d'aquella alegria, d'aquella sana alegria que els anys anteriors proporcionava el simple repartiment d'uns panellets a cada albergat. Però, són dos mil els albergats... i valen molts diners!

Haurien de recordar-se d'aquests establiments tots els rics, repeteixo. Però haurien de pensar-hi, sobretot, aquests homes que per tenir gran posició, per no tenir fills, destinen tota llur fortuna o gran part d'ella a beneficència. Aquests acostumen a disposar que es creï, amb llurs cabals, una nova obra de beneficència. I haurien de pensar que és molt millor que els dits cabals vagin a enrobustir alguna obra ja establerta i arrelada. Amb això s'aconsegueix que els necessitats en beneficiïn tot seguit, i que no s'esmercin anys i més anys per a la instal·lació; s'aconsegueix, també, que tot

el capital, íntegre, s'empleï en l'obra benèfica, sense distreure's en despeses generals, despeses d'administració, tant per 100 de marmessoria, etc.; s'aconsegueix, finalment, assegurar-se una recta i honrada gestió.*

Jo voldria que tothom se'n posseís d'aquestes veritats; jo voldria que us n'empapéssiu, sobretot vosaltres, els posseïdors de fortuna, els que no coneixeu la misèria. Jo voldria que les visitéssiu sovint les nostres Cases de Beneficència, que veiéssiu els dos mil albergats de la CASA DE CARITAT, que veiéssiu els vells i els tulits, que veiéssiu els esguerrats i els epilèptics, que veiéssiu els cecs i els sord-muts, que veiéssiu els raquítics i els tinyosos... Jo voldria que veiéssiu les sis mil criatures que estan sota el règim de la CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS...

Jo voldria que penséssiu en les despeses enormes que el sosteniment d'aquesta immensitat de gent representa; jo voldria que consideréssiu, comparant-ho amb el que passa a casa vostra, l'encariment que la puja de les subsistències ha representat en aquestes nostres Cases; jo voldria que sabéssiu que no és possible atendre a tothom, i que hi ha constantment centenars de sol·licitants que esperen torn; jo voldria que sabéssiu que hi ha a tota hora millores en projecte que han d'anar-se

* Els marmessors del benefactor Sr. Albà, que deixà bona part de la seva fortuna per a fundar i sostenir un hospital d'incurables, s'han posat d'acord amb la Junta de la CASA DE CARITAT a fi que aquesta sigui qui cuidi de dit hospital i el regeixi.

ajornant per manca de mitjans... I després de tot això, jo us diria : ¡Una gràcia de caritat, per l'amor de Déu!

Poden afavorir-se les nostres Cases entregant-les-hi almoines, ordenant en favor d'elles llegats, instituint-les hereves universals. El mateix els hi serveixen quantitats de diner, que finques, que valors, que joies, que qualsevol dels articles que allí tant es necessiten : roba, farina, patates sucre, carbó... Si algú té predilecció per una obra de beneficència determinada, si algú té interès en socórrer especialment una de les mil formes que la misèria presenta, pot fer-ho també perfectament.

Els marmessors de D.ª Maria Robert entregaren a la CASA DE CARITAT una forta quantitat a fi de formar amb les seves rendes un plus de pensió, fins a 15 duros mensuals, per a les persones que en paguessin 9. I funciona allí una secció de distingits, que porta el nom de la generosa donant. Així mateix podria perfectament una persona entregar un capital per al sosteniment dels cecs, per exemple, o dels sord-muts, o dels epilèptics, o d'un grup de nois o noies... o encarregar-se directament d'aquest. I la secció, llavors, podria portar el nom de qui fes tan bona obra.

Mil i mil maneres hi ha d'afavorir les nostres Cases de Beneficència, demés de les indicades. Una manera de fer-les-hi bé és, també, fer celebrar els funerals en l'església de la CASA DE CARITAT; fer imprimir els llibres en la seva impremta; encarregar els *trousseaus* i la roba blanca als seus

tallers; fer-se confeccionar els trajos per la seva sastreria... Tot això fa augmentar els ingressos amb què les Cases es sostenen.

Altra obra d'alta misericòrdia que pot practicar-se, consisteix en afillar-se criatures de la CASA DE MATERNITAT les persones que no tenen fills. ¡Quin bé tan gran practica qui dóna família a qui no en té, qui assegura l'esdevenidor d'un d'aquells éssers, per als quals el demà és sempre un interrogant!

¿Per què la societat acomodada, per què els rics d'avui no poden imposar-se voluntàriament un arbitri sobre el luxe, en benefici d'aquells desgraciats per als que el luxe sembla un insult?

Qui gasta mils i mils duros en joies, ¿no podria enviar un tant per 100 del que gasta a la CASA DE CARITAT?

Qui s'abona al Liceu, ¿no podria fer-se el càrrec que l'abonament li ha costat una mica més i destinar aquest excés a beneficència?

Qui el dia que es casa esmerça quantitats enormes en vestits i en flors i en cotxes i en àpets, ¿no podria pensar en aquells als qui tot això està privat?

Qui celebra amb fastuositat el naixement d'un fill, ¿no podria recordar-se de tantes i tantes criatures que entren al món pel torn de la CASA DE MATERNITAT, condemnades a no saber en llur vida el que és el bes d'una mare, ni l'escalfor d'un pit amorós, ni l'alegria d'una llar?

La caritat és un deure. «El filosop — diu la Arenal — veu en la caritat un element de benes-

tar; el polític, un element d'ordre; l'artista, un tipus de bellesa; el creient, la sublim expressió de la voluntat de Déu. És com l'aurora, que cada vivent la saluda amb son llenguatge, però que no hi ha ningú que deixi de saludar-la.»

Tothom ha d'ésser caritatiu. ¿Amb què millor fer caritat que afavorint les nostres CASES DE CARITAT I DE MATERNITAT I EXPÒSITS?

Davant de tantes i tantes misèries com allí s'han d'atendre, en nom de tants i tants infeliços que allí de la caritat han de viure, jo dic a tots els barcelonins, jo dic a tots els catalans : Qui tingui cor cristià, que es commogui; tots els rics, que donguin; tots els que no sofreixen, que socorrin als que sofreixen.

IX

Molts ja hauran deduït, del que fins ara acabo d'escriure, que jo no soc pas partidari que hi hagi masses institucions de beneficència. És una idea que cada dia posa en mi més arrels.

L'atomisme, per dir-ho així, en matèria de beneficència, el que cada persona que es sent caritativa creï una fundació especial, el que a cada moment es reuneixi un grup de senyors o de senyores i fundi una nova associació benèfica, ho considero un mal. Encara que sembli a primera vista un contrasentit, jo crec que a això és degut el que amb tant i tant com es dóna per benefi-

cència no quedin encara ateses totes les necessitats.

A l'anar a fer una obra de caritat, és precís no deixar-se portar purament i exclusivament per l'impuls del cor, perquè així s'està sempre exposat a equivocar-se i a ésser enganyat. Cal ésser reflexiu, i no sols mirar, abans de socórrer una necessitat, si aquesta és veritable, sinó també veure si ja hi ha alguna institució creada per a socórrer aquella classe de necessitats, abans de decidir-se a crear-ne una de nova.

El que examini les institucions i associacions de beneficència que hi ha a Barcelona, veu totseguit que n'hi ha masses que fan una mateixa cosa, i que si se'n refundien moltes d'elles en unes poques s'hi guanyaria considerablement, tant perquè les obres benèfiques sols essent potents i robustes donen tot el resultat que han de donar, com també perquè es faria un estalvi quantiosíssim en el capítol de despeses d'administració.

No vull parlar de la sèrie de juntes i juntetes, de senyores ordinàriament, que es constitueixen per a fer el bé, ni dels inacabables *Roperos* instituïts sota l'advocació de tots els sants del santoral. No hi ha pas cap dubte que reunint tots aquests esforços dispersos hi guanyarien els necessitats i hi guanyaria la mateixa serietat que la caritat ha de tenir.

Per no multiplicar els exemples, en posaré només que dos. La nostra Casa de Caritat té una Secció de cecs i sord-muts, molt ben installada; l'Ajuntament té una Escola de cecs i sord-

muts en la que inverteix molts diners. I hi ha, demés, tres o quatre institucions particulars que realitzen la mateixa obra. ¿No seria millor reunir tots aquests esforços i crear una sola institució, robusta i forta, que cuidés de tal atenció?

Un altre cas. La CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS de la Diputació i la *Casa de Lactancia* de l'Ajuntament persegueixen semblant finalitat. ¿Per què no reunir aquests esforços? ¿Per què no encarregar a la nostra Casa el repartiment de llet que es realitza en la *Municipal de Lactancia*, si aquella podria fer-ho sense necessitat de nou personal ni de més aparells esterilitzadors que els que ja té?

La multiplicació extraordinària de les obres de beneficència té, demés dels indicats, un altre inconvenient. Facilita molt l'existència dels explotadors de la caritat, dels falsos necessitats. Li és molt fàcil a un d'aquests vividors tocar el cor de les persones que porten la direcció de diverses institucions i ésser socorregut per totes elles. Un autor* cita el següent cas : Una dona de París tenia un fill que en un hivern va aconseguir que el bategessin catorze voltes en església catòlica i dotze en protestant, obtenint cada vegada regals i almoines.

Ja s'ha sentit en altres èpoques aquesta necessitat de reduir i refondre institucions de beneficència. En l'Edat mitjana es féu de moda

* Albó, *La Caridad. Su acción y organización en Barcelona*, 1901.

crear hospitals. Les creuades havien fet més dispendiosos els fidels; les malalties importades en dita ocasió exigiren més establiments per a la seva curació; les peregrinacions a Santiago i a altres llocs venerats obligaren a crear nous albergs, i la peste i la por al seu contagi aixecaren per totes parts hospitals i llatzeries. Aquesta moda es generalitzà tant en els segles XIV al XVI, que el nombre d'aquestes Cases arribà a una xifra fabulosa. I com la moda és lleugera en totes les seves manifestacions, si els hospitals eren molts, també eren molt dolents, pobres i mal administrats.

Per això es va pensar sèriament en llur reducció. I els bisbes i les Corts i els reis varen acudir amb repetides peticions al Sant Pare demanant butlles d'autorització per a refondre els diversos hospitals. Obtingudes aquestes, la refundició s'anà fent i es reduí de manera considerable el nombre d'hospitals. Sis que n'hi havien a Lleida es convertiren en un; onze que n'hi havien a Madrid es refongueren en el general i el d'*Anton Martín*; setanta sis foren refosos en els de l'Esperit Sant i *Amor de Dios*, de Sevilla; vint en el de la Santíssima Trinitat, de Salamanca, i així en molts altres pobles.

Més tard, tornava a sentir-se la mateixa necessitat. En el Memorial que Floridablanca dirigia a Carles III s'hi llegeix : «La misma liberalidad de los particulares suele aumentar el ocio y los mendigos, de que tenemos tristes experiencias. Por el contrario, *la unión de fondos facilita las mayores empresas de caridad...*»

La mateixa Concepció Arenal, que no és gens sospitosa en aquest particular, clama contra l'excessiva llibertat en la matèria. I a l'exposar el seu pla ideal (consistent en la coordinació dels tres elements : Estat, associacions filantròpiques i caritat individual, de la combinació dels quals en surt l'harmonia) assigna a l'Estat la missió de dir quants establiments de beneficència han d'haver-hi en cada capital, en cada partit; assenyalar local, dir si són o no bones les condicions higièniques, formar i aprovar els reglaments per què han de regir-se; fomentar les Associacions caritatives, anar a cercar la caritat individual, estimular-la per tots els mitjans i utilitzar les seves bones disposicions.

La qual cosa vol dir que no creia aquella senyora que pogués cada particular, o grup de particulars o associació, crear els establiments benèfics que tingués per convenient, sinó que havia d'haver-hi un pla, una organització i no sortir-se d'ella.

Un remei als mals que reporta l'excessiva multiplicació d'obres de beneficència i el seu isolament (sense arribar a les refundicions a què m'he referit) s'ha trobat en diversos punts creant les *Oficines centrals d'obres de beneficència*, encarregades de l'enllaç i relació entre totes elles.

Tal vegada jo estigui equivocat, però em sembla que a Barcelona seria hora de pensar en posar remei a aquests mals que de l'excessiva llibertat es desprenen. Si s'aconseguia poder crear un organisme potent, que fos com el director o l'organit-

zador de tota l'acció benèfica que aquí es realitza, que rebés totes les iniciatives i tots els cabals de la caritat individual, per a controlar i, en cas de creure-les bones, portar a la pràctica aquelles, i per a invertir sempre aquests, que refongués lo igual, que suprimís lo superflu, que creés el que fa falta... Si aquest organisme tingués l'autoritat moral suficient per a inspirar confiança a tothom i per ésser cregut per tothom... Si aquest organisme sabia defugir tot l'aspecte burocràtic... jo crec que s'obtindria un gran bé.

La base d'aquest organisme haurien d'ésser els representants de l'Estat, de la Diputació i de l'Ajuntament, portant-hi tots els cabals que aquestes entitats destinen a beneficència, i els representants de l'Església, puix caràcter religiós tenen gairebé totes les institucions benèfiques. A ell haurien d'anar a parar tots els cabals que a beneficència es destinen, i ell hauria de fer-ne la inversió. Ell hauria d'ésser el marmessor de tots els que al morir fan deixes caritatives.

Jo no sé, repeteixo, si és hora d'això; crec que sí. Si no ho és, aquesta observació meva caurà en l'oblit i no serà escoltada; si l'hora n'és arribada, jo crec que no tardarem en veure realitzada dita reforma, puix quan una necessitat es deixa sentir amb força, no tarda a sorgir l'organisme que ha de donar-li satisfacció.

X

Ja és hora de deixar la ploma, perquè allò que començà volent ésser la primera pàgina d'un llibre, es convertiria en un llibre enter. Però no quedaria satisfet si acabava aquestes ratlles sense fer, una vegada més, expressió de l'admiració més fonda envers les que són l'ànima de les Cases de Beneficència. Moltes voltes s'ha fet, i jo no he pas de repetir-lo, l'elogi de les Germanes de la Caritat, de les Filles de Sant Vicens de Paül, de tantes i tantes monges com passen la vida eixugant llàgrimes, cuidant malalts, guarint ferits, assistint vells, recollint expòsits... Sense elles jo no sé figurar-me com serien els albergs nostres. Tots els que d'una manera o altra hi tenim intervenció, membres de la Junta, empleats, metges..., hi portem tota la voluntat i tota l'activitat que ens deixen lliure les altres ocupacions que tenim, les atencions de família i de societat. Elles hi fan vida i mort; elles fan de l'alberg llur família, llur societat, llur ocupació única; elles hi són sempre, i hi són amb cos i ànima, amb tota la voluntat, amb tota la diligència, amb un caudal immens de caritat i d'amor envers el proïsme. Despreses, amb abnegació admirable, de tot lo d'aquest món, sols viuen per fer bé : sacrificant-se sempre, sacrificant-se enterament per als altres. Agafen tal afició a la missió que els toca exercir, que tot seguit hi reve-

len una aptitud sobresortint. La que està encarregada de dirigir, demostra tals dots de govern i administració, que molts homes d'Estat envejarien; la que realitza les compres, es converteix en un perfecte comerciant; la que està a la cuina, és immillorable cuinera; la que està a la infermeria, arriba a convertir-se en metge; la que ensenya sord-muts, de tant allargar els llavis per a comunicar les paraules amb els moviments vocals, s'ha quedat amb les faccions de la cara completament alterades... I de tot això en resulta, com es comprèn, un conjunt perfecte i admirable. L'ordre, la netedat, la perfecció en tots els serveis, són la característica d'aquelles Cases. I seria altament injust no atribuir en primer lloc el mèrit d'aquest estat a les monges que, com àngels vinguts a la terra, realitzen el miracle d'endolcir la vida de tants i tants desvalguts com sobre de la terra es troben.

I ara, tinguin la paraula els números i les estadístiques i l'objectiu de la màquina fotogràfica per a demostrar la veritat de ço que he consignat en aquestes pàgines.

J. Vallès i Pujals

CASA PROVINCIAL DE CARITAT

CASA PROVINCIAL DE CARITAT

30 novembre 1803 — 4 juliol 1913

Fundació de l'Asil
Diferents modalitats de sa Junta Administrativa

Aquest benèfic establiment deu el seu origen als sentiments caritatius del qui fou Capità General de Catalunya, Duc de Lancàster, el qual, desitjós de remeiar la misèria en què es trobava la nostra ciutat a causa de les guerres sostingudes amb Anglaterra a fi del segle XVIII, va promoure una capta pública per tot el Principat, destinant els seus productes a auxiliar amb una olla pública als infeliços que la falta de treball exposava a morir de fam. El resultat fou excel·lent, i salvades les necessitats que es tractava de remeiar deixà un important romanent, el qual suggerí a la Junta Administrativa del susdit auxili la fundació d'una Casa de Caritat, pla que fou aprovat pel Rei Carles IV per Reial ordre de 8 d'octubre de 1802, i definitivament portat a la pràctica en

30 de novembre de 1803. En dit establiment s'hi recolliren els ganduls, vagabundes, impedits, folls, fatus, decrèpits i mendicants; tenia també l'Asil caràcter correccional.

L'establiment tingué vida pròspera tot seguit de la seva fundació, sostenint-se amb recursos propis, essent un dels més importants la celebració d'una rifa setmanal; però la invasió dels francesos i els consegüents devastalls de la guerra minvaren tan extraordinàriament sos recursos, a l'ensems que per iguals causes augmentava el nombre dels necessitats, que la Junta es vegé obligada a disminuir el nombre dels asilats i sospendre les obres d'ampliació de l'edifici. Amb l'entrada dels francesos a Barcelona quedà dissolta la Junta de Caritat i arxivada la documentació de l'Asil, restant aquest en la més espantosa misèria.

En 21 d'octubre de 1814 quedà de nou instal·lada la Junta, dedicant-se preferentment a la reorganització dels serveis de la Casa, vivint, amb tot, aquesta, amb fonda penúria degut a la situació accidentada del país durant el primer terç del segle XIX.

El recàrrec en el dret de portes millorà més tard la situació de l'establiment, ço que motivà que l'Ajuntament de la ciutat intervingués en la Junta formant part de la mateixa dos regidors, ultra poder assistir a les sessions l'Alcalde o el seu Tinent i presidir-les en absència del Governador civil. Havent augmentat els recursos de l'Asil, es pogué donar assistència a major nombre d'albergats, habilitant com ampliació d'estatge ço que havia restat en peu d'alguns convents després de la destrucció de l'any 1835. En el Convent de Valldonzella s'instal·laren els fatus i els impedits, i en el dels Àngels, la Casa de Correcció.

Fins a l'any 1850 la Casa tingué caràcter nacional,

admetent-se en la mateixa pobres de totes parts d'Espanya i fins de l'estranger. En l'esmentada data els pobres de fora la província foren remesos als pobles de la seva naturalesa.

A la fi de 1847 l'Alcalde Corregidor declarà dissolta la Junta de la Casa, la qual, segons la Reial ordre de 3 d'abril de 1846, havia de passar al seu càrrec com a Cap dels Establiments de Beneficència, auxiliat per la Junta Municipal com a Cos Consultiu.

En 1853 la direcció i administració de l'Asil passaren a la Junta Provincial de Beneficència, presidida pel Governador civil, i en sa representació a una Junta de Govern. Aquesta Junta fou més tard de nomenament de l'Excma. Diputació Provincial.

Successiu millorament social de la població de l'Asil

Ha estat interès de les Juntes que han tingut al seu càrrec el govern del benèfic Establiment, el fer-li perdre successivament el seu caràcter correccional, essent conduïts a establiments adequats els albergats que per llur conducta podrien ésser motiu d'escàndol.

Per disposició de l'Excma. Diputació foren en 1893 traslladats els fatus a establiments especials, havent recaigut més tard igual acord respecte als epilèptics.

Feta en el sentit indicat la selecció d'albergats de la Casa de Caritat, i amb el constant millorament de serveis perseguit amb zel per totes les Juntes, ha anat desapareixent l'ambient de tristesa i de fredor de l'antic Hospici, envoltant-lo ara una auriola de suavitat i cultura altament simpàtica i afalagadora.

Condicions per a l'admissió d'asilats

Són admesos a l'Establiment tots els necessitats d'ambdós sexes que per raó de la seva edat, defecte físic o malaltia crònica, curable o incurable, careixin d'aptitud per a guanyar-se la subsistència i no puguin obtenir-la de la seva família, ja per no tenir-ne, ja per no comptar amb mitjans suficients per a proporcionar-li.

La població total de l'Asil reunida en les condicions esmentades, voreja ja en aquest període la xifra de 2,000.

Desenrotllament cultural de l'Asil

L'esperit d'avenç i de cultura ha anat introduint a l'Asil indiscutibles reformes, i a l'ensems que el desenrotllament de les seves escoles literàries i l'ensenyament de l'Acadèmia de Música en les seves diferents seccions proporcionen sanitós aliment a la intel·ligència, la implantació de diferents indústries desperta en els asilats l'estímul del treball.

Les arts i indústries que fins a l'any 1913 aconseguiren les diferents Juntes instal·lar a la Casa, millorant-les successivament, els tallers de les quals funcionen sota la direcció de llurs respectius Caps, són les de : Tipografia, Fusteria, Cerralleria, Llauneria, Sastreria, Sabateria, Espardenyeria, Telers mecànics, Pastes per a sopa, Fleca, Pastisseria, Fabricació de xocolata, Fabricació de sabó, Guarnicioner, Cereria, Pintura i Enquadernació.

Les Juntes han dotat aquests tallers de tots els

avenços moderns, a l'objecte de què els asilats que hi són col·locats en concepte d'aprenents hi trobin, amb la major perfecció, tots els ensenyaments que els hi siguin precisos per a l'exercici del seu càrrec, art o ofici respectiu, fins acomplir l'objectiu constant de deixar instal·lada en la Casa una completa Escola d'Arts i Oficis.

Un dels ensenyaments de la Casa que major interès desperta és el dedicat als cecs i sord-muts, a càrrec actualment de la Germana Sor Perboyre, inventora de l'aparell *Sor* per a l'escriptura del cec, un dels més senzills i pràctics coneguts. A càrrec dels cecs existeix a l'Asil un taller de treballs manuals, on s'hi elaboren diferents articles d'utilitat. Es dediquen igualment a treballs tipogràfics adequats als mancats de vista, mitjançant tipus usuals en relleu i els del sistema Braille, funcionant també la Secció d'estereotípia i la de còpies Braille.

És també admirable la perfecció que s'ha aconseguit a l'Establiment en l'educació dels sord-muts, ensenyant-los-hi tot lo convenient a llur instrucció religiosa i literària i habituant-los a una sèrie d'exercicis de vocalització que els arriben a fer articular molt clarament les paraules.

Ultra els ensenyaments per a cecs i sord-muts, que com queda dit han assolit a l'Asil la major perfecció, corre a càrrec de les religioses Filles de la Caritat de Sant Vicens de Paül (institució francesa), que en nombre de setanta cuiden del regisme interior de l'Asil, l'educació de les noies. Dirigeixen classes literàries, de labors, de planxat i altres ensenyaments propis de llur sexe.

Amb l'ensenyament graduat que en les esmentades classes se segueix, s'obtenen els més satisfactoris resultats, com ha pogut repetidament constatar la

Junta al presenciar els exàmens que anualment s'efectuen; podent-se així mateix considerar l'Escola de noies de la Casa de Caritat, demostrat ja per la pràctica, com una veritable escola preparatòria d'ingrés a la Nacional de Mestres.

En les labors poden assolir les noies asilades la major perfecció, gràcies als coneixements que en els respectius rams posseeixen les Religioses encarregades dels ensenyaments; la qual cosa acaba de solidar la pràctica, al dedicar-se en l'Obrador de l'Asil a la realització de treballs encarregats per diferents particulars. En la Secció de brodat a l'or es realitzen treballs de veritable mèrit artístic.

Per a preparar a les noies a ésser bones mestresses de casa o perfectes minyones de servei, existeix a l'Asil un grup especial d'ensenyaments d'afers domèstics, constituint una profitosa i pràctica *école menagère* que ve donant excel·lents resultats.

Al portar l'Asil la seva protecció fins més enllà del que li permet l'organització interior del mateix, facilita el que puguin assolir tot el desenrotllament intel·ligències i aptituds que altrament haurien restat per sempre inconegudes. Així, facilitant el curs de les carreres a què respectivament aspiren els asilats en condicions de seguir-les, s'han format renomenades celebritats que, al deixar amb agraïment el benèfic empar de l'Asil, emprenen la seva vida independent sadollats de les més llegítimes esperances. Queda constatat el fet, i amb ell la importància social de l'Asil, d'haver donat aquest homes eminents a la Indústria, a les Arts i a la Ciència.

Desitjosa la direcció de la Casa d'aprofitar tota ocasió favorable per a enrobustir amb nous elements de cultura l'esperit dels asilats, els hi procura instruc-

tives diversions; i, així, a part de l'esbargiment quotidià ordinari en els distints i espaiosos patis de l'edifici, els albergats disfruten de sessions cinematogràfiques, concerts, vetllades, representacions dramàtiques, etc., comptant a tal objecte amb una grandiosa sala d'espectacles de recent construcció.

Paral·lelament al desenrotllament intel·lectual procura la Junta el desenrotllament físic dels asilats, havent per tal introduït l'ensenyament de la gimnàstica rítmica, que a l'ensems que els hi és saludable al cos desperta en els mateixos aficions estètiques, proporcionant-los-hi el perfeccionament de la força i de la lleugeresa dels muscles en les proporcions de temps i espai.

Assistència mèdica. Salubritat a l'Establiment.

Els asilats troben en l'Asil la més acurada assistència en cas de malaltia, havent-hi a l'efecte el nombre suficient d'infermeries en els departaments d'ambdós sexes, sala d'operacions i altres serveis necessaris, sota la direcció d'un acreditat Cos facultatiu. Es procura sempre la deguda separació en les malalties infeccioses, destinant una sala especial per a tuberculosos, amb ço que s'aconsegueix, ultra evitar el contagi, que estiguin en millors condicions els desgraciats víctimes del mal.

Al zel de les diferents Juntes que han administrat i regit l'Establiment es deu, sens dubte, el que sigui aquest, entre els del seu gènere, el que disfruti de major salubritat, i que les estadístiques de mortalitat li siguin bastant més favorables, essent aquesta molt inferior a la que normalment li correspondria. In-

disputablement contribueix a assolir tan falaguers resultats l'agençament i netedat que en absolut s'exigeix als asilats, posant a llur disposició el menester per aquest servei; la separació absoluta dels malalts dels sans; l'alimentació saludable, els passeigs repetits dels infants i les sortides de què disfruten els adultes; l'adequada ventilació de tots els departaments; la calefacció de les infermeries, tallers, dormitoris, etc.; l'abundó d'aigua i arbrat, els banys i, en una paraula, la pràctica constant de tot allò que la més perfecta higiene aconsella.

Església de l'Establiment

Compta avui la Casa amb un espaiós temple, construït de nova planta per mitjà d'almoines, en substitució de l'antiga capella, considerada ja del tot insuficient, no sols per l'acompliment dels serveis d'ordre exterior, de què s'ha fet esment, sinó també per a donar-hi còmoda cabuda al gran nombre d'asilats que hostatja la Casa.

L'edificació de l'esmentada església, segons projecte de l'arquitecte D. August Font, fou autoritzada per l'Excma. Diputació Provincial, per acord de 23 d'octubre de 1900, sempre que la realització de les obres precises no constituís càrrega de cap mena al pressupost de l'Asil, com així s'efectuà, car totes les despeses de construcció foren satisfetes per mitjà de pública subscripció oberta al fi indicat.

Capella de la Medalla Miraculosa

Dedicada també al culte públic s'aixeca, construïda immediatament al costat del temple, una artística Capella dedicada a la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa, obra així mateix del citat arquitecte don August Pont, la que fou solemnement inaugurada el 27 de novembre de 1908; les despeses de construcció de la qual foren també satisfetes amb almoines particulars a tal objecte recollides per la Rvnda. Mare Superiora de la Comunitat de Religioses de l'Asil, la que, aquell mateix dia, ofrenà a la Junta la bella obra construïda, en honor de la Immaculada Verge Santíssima, perquè en endavant i sempre tan celestial Mare, en sa Manifestació de la Medalla Miraculosa, rebés constant culte a l'Asil, ofrena que fou amb reconeixement acceptada per l'esmentada Junta en nom dels pobres, en la confiança d'obtenir, mitjançant el concurs de les oracions dels fidels i la valuosa intercessió de la Mare de Déu, la desitjada prosperitat espiritual i temporal del benèfic Establiment, que, per encàrrec de la Diputació, li estava confiat.

Funcions religioses a càrrec de particulars

Les funcions religioses encarregades per particulars, en sa major part sufragis, que, d'acord amb determinat conveni celebrat amb el Col·legi de Rectors d'aquesta ciutat, tenen lloc a l'església i capella de l'Establiment de què s'acaba de fer referència, constitueixen un dels ingressos prefe-

rents amb què compta l'Asil per a atendre les seves cada dia creixents necessitats.

EXPANSIÓ DE L'ASIL. SUCURSAL A HORTA. ADQUISICIÓ DE NOUS TERRENYS PER A CONSTRUIR-HI PAVELLONS PER A EPILÈPTICS I VELLS.

Formant part integrant de l'herència llegada per D. Marian Torrebadella a la Casa de Caritat, compta aquesta amb una important finca en l'ex-terme municipal de Sant Joan d'Horta, lloc dels de més salubritat dels voltants de Barcelona, ço que ha cridat la preferent atenció de les Juntes que han perseguit l'objectiu de convertir l'espaiosa finca en veritable pulmó de l'Asil. A tal fi s'emprengueren ja importantíssimes obres de reforma en l'antiga casa de pagès, la qual, per l'estat de complet abandó i en part ruinós en què es trobava al deixar-la els masovers que l'habitaven, era del tot inútil per a destinar-la a cap dels serveis pels que volia utilitzar-la la Junta. Trobant-se la finca en ple període evolutiu, fou quan acabaren la seva gestió les Juntes encarregades del govern exclusiu de la Casa de Caritat.

Desitjant la Junta atendre en major proporció a les necessitats de la urb en progressiva creixença, aconseguí de l'Excma. Diputació l'acord d'adquirir a càrrec d'aquesta, terrenys, que es resolgué fossin a la barriada d'Horta, per a construir-hi pavellons destinats a epilèptics i vells d'ambdós sexes; deixant únicament a l'edicifi actual els infants i els joves que aprenguin ofici o cursin carrera, i amb la disminució de població i augment de local ampliar totes les seccions i admetre a major nombre de necessitats.

A l'esmentat fi, practicades les degudes averigua-

cions i assessorada per competents facultatius, ja respecte al punt de vista de sanitat i higiene, ja en ço que es refereix a les favorables condicions de construcció, entrà en tractes per a l'adquisició de la finca Torre dels Frares, de la barriada d'Horta, d'immillorables condicions, la descripció de la qual farem en altre lloc d'aquesta Memòria, a l'ocupar-nos de la gestió de la nova Junta de Govern d'ambdós Asils, que procedí a la definitiva adquisició de la mateixa.

Conveni amb la Marmessoria Albà

Tenint notícia la Junta que els marmessors de D. Miquel Albà, en virtut de les disposicions contingudes en l'esmentada herència, que importa dos mil·lions de pessetes, anaven a procedir a la instal·lació d'un Hospital d'Incurables al qual havien de dotar de les rendes necessàries per al seu funcionament, emprengué actives negociacions amb l'esmentada marmessoria, a l'objecte d'aconseguir que tan important projecte pogués realitzar-se de comú acord amb la Casa de Caritat mitjançant una fórmula que, sense invertir la quantitat total a què ascendeix el llegat, permetés als senyors marmessors arribar a un conveni amb el citat Asil per a la celebració d'un contracte d'arrendament de serveis al mateix o en altra forma que es considerés millor per a la cura i assistència dels pobres impedits per al treball, a l'efecte asilats en pavellons construïts en terrenys propers als que la Casa posseeix en l'ex-terme municipal d'Horta, procedint-se a la redacció d'unes bases que, aprovades per l'Excma. Diputació Provincial, foren firmades per ambdues parts contractants.

Segons les esmentades bases, la Casa de Caritat haurà de pendre al seu càrrec la cura i assistència de tots els malalts acollits a l'Hospital que construirà la Marmessoria Albà, a càrrec de la qual anirà l'assortiment de mobles, robes i demés que calgui per al seu funcionament, entregant a la Casa de Caritat una dieta determinada per cada un dels malalts que hi hagi en el projectat Hospital.

En el propòsit la Junta de portar a terme lo més aviat possible el pla d'ampliació de la Casa de Caritat amb la construcció de nous cossos d'edifici en els terrenys que, segons queda anteriorment manifestat, acordà adquirir l'Excma. Diputació Provincial, i persistint ensems el desig que fos un fet l'abans citat conveni amb la Marmessoria Albà, projectes un i altre que permetrien l'assistència de bon nombre de desgraciats que avui per manca de lloc no poden assolir-la, entaulà noves negociacions amb l'esmentada institució a fi de poder adquirir respectivament en la part que es convingués amb destí a la mateixa i a la Casa de Caritat la propietat Torre dels Frares, situada a Sant Joan d'Horta, finca d'extensa superficie, que els seus propietaris volien vendre en sa totalitat.

Amb tan belles i falagueres orientacions deixà l'antiga Junta de la Casa de Caritat a la nova Junta de Govern d'ambdós Establiments el pla de major desenrotllament de l'Asil, que si tan simpàtica i trascendental missió havia acomplert durant el transcurs de més d'un segle, era cas de posar-lo en condicions de satisfer, dintre el seu radi d'acció, les necessitats de tota la provincia, augmentades per la progressiva creixença de població, especialment de la nostra urb que el seu mateix progrés i desenrotllament li proporciona.

CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT
I EXPÒSITS

CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT I EXPÒSITS

23 de novembre 1853 — 4 juliol 1913

CONSTITUCIÓ DE LA PRIMERA JUNTA DE GOVERN. INSTAL·LACIÓ DE L'ASIL A L'ESTATGE DEL CARRER DE RAMELLERES.

CONSTITUÏDA la primera Junta de Govern de la Casa Provincial de Maternitat i Expòsits en el mes d'octubre de l'any 1853, procurà aquesta habilitar estatge a propòsit per a traslladar-hi els expòsits que en trista situació es trobaven acollits en l'Hospital de la Santa Creu; dita instal·lació, si bé prestava excel·lents serveis relatius al fi primordial de la mateixa, la insuficiència de recursos li privaren d'acomplir els que requeria el sosteniment dels tendres infants, que, en nombre de més de sis cents cada any, eren portats al benèfic Establiment perquè hi trobessin l'escalf maternal que, malestrucs, els hi mancava.

A tal objecte fou segregat de la Casa de Misericòrdia una bona part del local que aquesta ocupava, i allí començà la paternal i benèfica missió de les Juntes que sense interrupció i perseguint sempre els més nobles ideals han regentat l'Asil. Travessant períodes de penúries, passant per trànsits amargs i apurats, i reforçant la voluntat ja prou decidida amb la pedra de toc de la contrarietat, les benemèrites Juntes del benèfic Establiment han anat orientant la seva actuació, acomodant els serveis a les necessitats successivament sentides, posant els més sòlids fonaments a aquesta obra social i benèfica que potser sigui un dia, coforme podrà despendre's en el transcurs d'aquesta Memòria, una institució model, admiració de propis i estranys.

En l'estatge ja indicat, situat al carrer de Ramelleres, quedaren, com queda dit, instal·lats de moment els expòsits; mes l'increment de la població de l'Asil i les dimensions relativament reduïdes del lloc que a l'efecte es destinava, feren que ja l'any 1856 es projectés aixecar definitivament l'Establiment en la finca nomenada Casa Alegre d'Abaix, en l'antic terme municipal de Gràcia, ço que no passà d'ésser un projecte, traslladant-s'hi, amb tot, una secció d'expòsits desmamats, que en 1863 tornà a quedar integrada a l'antiga Casa del carrer de Ramelleres, ampliant la seva cabuda amb l'arrendament de nous locals immediats a la mateixa.

Adquisició de la finca Mas Caballé a Les Corts. Edificació de nous pavellons.

Mes els esforços de la Junta; el zel de les religioses Filles de la Caritat (institució espanyola), que amb fervent caritat es constitueixen mares d'aquells sers desemparats, víctimes innocents d'inconeguts naufragis, llençades a aquella platja hospitalària i la intel·ligent i acurada direcció d'un competent Cos mèdic, estaven en bona part contrarrestats per la manca de condicions desitjables en un Establiment que tan alta i delicada missió havia de realitzar. Tal estat de coses exigí nous desvetllaments de les Juntes, fins a aconseguir en 1878 que s'adquirís a Les Corts de Sarrià la finca Mas Caballé, en la qual s'hi ha anat edificant, reunint totes les condicions d'higiene i confort desitjables, elegants pavellons, un d'ells destinat a expòsits d'alletament menors de dos anys; altre, a expòsits desmamats de dos a cinc anys, essent conegut pel nom de Pavelló de l'Ave Maria; altre, destinat a cuina, unit als anteriors mitjançant belles galeries subterrànies; dos, destinats a expòsits atacats de malalties infeccioses; altre, destinat a safaretxos; altre, a llatzeret d'observació; infermeria; capella, etc.

Administració i servei interior de l'Asil

La Diputació Provincial de Barcelona, a càrrec de la qual corre l'administració de l'Asil, ha tingut delegades les seves funcions a les Juntes de Govern que des de la fundació del benèfic Establiment l'han

vingut regentant fins a la constitució de la nova Junta de Govern d'ambdós Asils, al qual organisme han quedat ara vinculades les esmentades funcions.

El servei interior de l'Asil està, conforme queda indicat, confiat a la Congregació espanyola de les Filles de la Caritat de Sant Vicens de Paül, i el religiós a càrrec de tres sacerdots, comptant, demés, la Casa, amb un competent Cos facultatiu.

Condicions per a l'admissió d'asilats

Són admesos en l'Asil els infants, siguin o no legítims, encara que no siguin expòsits, quan les persones que tinguin el deure de proporcionar-los-hi aliments no puguin fer-ho.

Règim de l'Asil

Es procura que totes les criatures rebin l'alletament fora de l'Asil, havent-hi en el departament d'alletament el nombre de dides suficient per a criar els infants mentre permaneixen en la Casa.

No abastant ordinàriament el nombre de dides de què pot disposar-se, a la criança del gran contingent d'infants que hi ha a l'Asil i que no poden tampoc ésser donats a criar a dides externes, revesteix excepcional importància la secció d'alletament artificial, a la que les Juntes hi han dedicat especial atenció a fi que aquest servei reuneixi les millors condicions d'higiene i de nutrició desitjables.

Com sigui que, de conformitat amb la legislació

sobre beneficència, les famílies la qual dona hagi criat un expòsit o que ja desmamat s'haguessin fet càrrec del mateix, poden, quan la criatura compleix els cinc anys d'edat, continuar tenint-ne cura, restant, amb tot, l'expòsit sota la vigilància de la Casa, que la segueix fins els vint-i-cinc anys, fa que el nombre de persones subjectes a la seva tutela o curaduria s'eleva a una xifra que passa bastant dels 5,000.

Els altres expòsits, en virtut de les mateixes disposicions legals, poden ésser afillats per persones constituïdes en estat de matrimoni o de viudetat, afillament que es fa constar en escriptura pública o privada, a discreció de la Junta, que en general elegeix aquesta última forma de document.

Els altres expòsits tornats de criança externa que no són afillats, al complir els set anys passen a la Casa Provincial de Caritat.

De la inspecció i vigilància dels expòsits col·locats fora de l'Establiment, cuida a Barcelona la Secció de Maternitat i Expòsits de la M. I. Junta de Dames, la qual, amb tendre sol·licitud, exerceix tan important i delicada missió, recollint a l'ensems almoines que inverteixen en benefici dels expòsits, ja sigui amb obsequis per Nadal, ja formant petits dots que anualment distribueixen entre les expòsites que contrauen matrimoni, etc. Existeixen Juntes amb iguals fins a Manresa, Mataró, Sabadell, Vich, Vilanova i Geltrú, Gràcia, Sans, Hostafranchs, Barceloneta i Sant Martí de Provençals, Granollers, Torrelles de Foix i Fatarella.

Els expòsits poden ésser reclamats per llurs pares prèvia legitimació o reconeixement com a fills naturals, havent de justificar, per a obtenir-ho, llur bona conducta; faltant aquest requisit, se sospèn l'entrega,

conforme permet la legislació vigent. Són, per regla general, les mares les que reclamen llurs fills dipositats a l'Establiment, i en comptades excepcions els pares, apart els casos de legitimació.

Els fills de matrimoni són entregats a llurs pares, o en son defecte a llurs guardadors legals, quan són per ells reclamats.

Departament de Maternitat

Altre dels importantíssims fins benèfics de l'Establiment és el que acompleix el Departament de Maternitat, on s'hi alberguen les dones que havent concebit il·legítimament desitgen ocultar el seu estat; per ço que té aquesta secció caràcter d'absolut secret, emparat per la vigent legislació, estant prohibida tota investigació oficial o oficiosa referent al nom, estat civil, condició social, procedència de les asilades o bé origen de llur estat actual, fins permetent-los donar un seudònim, entregant també llur nom en plec tancat, el qual sols s'obre en cas de defunció. No s'impideix a les asilades, qualsevulla que sigui el seu estat i condició, disposar de llurs fills nats a l'Establiment, ja deixant-los a la Casa, ja emportant-se'ls a la seva sortida. La que opta per criar ella mateixa el seu fill a la Casa, pot fer-ho, sense rebre per l'alletament retribució de cap mena.

Trobant-se la Junta encarregada del govern especial d'aquest Asil, en la seva constant tasca de millorar cada dia més tots els serveis de les dues branques en les quals desenrotlla la seva acció benèfica l'Establiment, o sigui *Inclusa* i Maternitat, especialment l'última, mancada de les degudes condi-

cions per trobar-se encara instal·lada en l'antiga Casa, la qual, formant part de la finca de Les Corts de Sarrià, com més amunt s'indica, fou adquirida per l'emplaçament de l'Asil, fou quan donà per acabada la seva missió, que ha estat continuada amb igual zel i perseverant fermesa per la nova Junta de Govern d'ambdós Asils, conforme es podrà veure per l'actuació de la mateixa, ressenyada a continuació en la present Memòria.

ACTUACIÓ D'AMBDÓS ASILS,
DES DE LA CREACIÓ D'UNA SOLA JUNTA
PER AL GOVERN DELS MATEIXOS

L'Excm. Cos Provincial, en sessió de 10 de desembre de 1912, acordà instituir una Junta de Govern única per a les dues Cases, estimant que havien de figurar com a Vocals de la nova Junta dos senyors Diputats; acord que no pogué ésser portat de seguida a compliment per haver-se impensadament acabat el segon període de sessions d'aquell any i que, després de verificades les eleccions provincials, fou ratificat per la nova Diputació, amb la sola diferència que, donada la importància de la nova Junta que havia de governar els afers de les dues Cases de Beneficència, el pressupost total de les quals supera considerablement al que tenen per a atendre a tots els seus serveis provincials la gran majoria de les Diputacions d'Espanya, entenia havia de modificar-se lo acordat, augmentant fins a sis el nombre de senyors Diputats que formessin part de la Junta, encarregant la presidència al President de la Diputació i les Vicepresidències a dos Diputats provincials.

Constituïda la Junta en 4 de juliol de 1913 amb els esmentats sis Diputats provincials i altres vuit senyors Vocals no diputats, persones totes de la més alta consideració social i de la més provada compe-

tència, sota la presidència de l'Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba, President de la Diputació, quedà establert el nou govern d'ambdós Asils, amb llaços d'unitat per a la direcció immediata i única sota la que funcionarien, ço que implica unitat de President, de Secretari i de Comissions, utilitzant pràcticament els poderosos mitjans que les dues Cases disposen, conservant, amb tot, cada una d'elles sa particular autonomia econòmica, a fi de no perdre la de Caritat els aventatges que les actuals lleis tributàries li concedeixen en consideració a sostenir-se amb recursos propis.

Estudiats els diferents grups de serveis a què havia d'atendre la Junta, es procedí a la designació de les distintes comissions que havien de compartir la tasca general que li estava confiada, quedant constituïdes les següents:

Comissió de Personal i serveis generals.
Comissió de Subsistències i Vestuari.
Comissió d'Ensenyament i Tallers.
Comissió d'Hisenda.

Així mateix, amb caràcter d'extraordinàries, s'estabiliren altres dues Comissions : una, anomenada de «Reformes i nous serveis», i l'altre, «Delegació per a l'assumpte Albà».

Amb l'esmentada organització dóna començ a les seves tasques la nova Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits de Barcelona.

CASA PROVINCIAL DE CARITAT

4 juliol de 1913 — fins a la data

Gestions per a poder atendre a major nombre de necessitats

El primer objectiu de la nova Junta al fer-se càrrec del govern d'aquest Asil, fou cercar per tots els mitjans la manera d'atendre a major nombre de necessitats, segons ho reclamaven les moltíssimes peticions que forçosament quedaven desateses.

A tal objecte, i mentre es posaven en estudi nous projectes d'habilitació de locals i construcció de nous edificis, trobant-se ja ocupades totes les dependències de l'antic Establiment com hostatge d'asilats, per l'acompliment dels serveis que reclama el bon funcionament general de la Casa en totes les seves seccions, es dirigí la Presidència a les Juntes Administratives d'altres importants Establiments de Beneficència de la província i Cases de Caritat locals de Terrassa, Sabadell, Vilafranca, Castelltersol, Mataró, Arenys i Vilanova proposant-los-hi l'admissió de sol·licitants, especialment dones per resultar el torn d'aquestes més endarrerit, per compte d'aquesta Casa, mitjançant determinades condicions segons fórmula de conveni que se'ls hi adjuntava. La qual cosa cregué la Junta factible, puix si bé era probable que els reglaments de dites respectives institucions limitessin l'admissió als fills de la localitat, tractant-se de mantenir aquests amb cabals de cada institució, no existia tal dificultat

en la proposició de què es tracta, ja que s'oferia cobrir amb cabals d'altra entitat les places forçosament vacants, per no comptar els susdits establiments amb rendes suficients per a sostenir-les amb càrrec al seu pressupost especial.

El projecte de conveni entre la Junta de la Casa de Caritat i l'Establiment de la província que resolgués accedir a lo demanat, que, com queda dit, es circulà als esmentats Establiments benèfics, conté les següents bases:

«1.ª Els Administradors que subscriuen es comprometen a rebre i assistir i atendre en l'Establiment al seu càrrec les dones que fins al número màxim de ..,.... li siguin enviades per la Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits de Barcelona.

2.ª Dita Administració prestarà a les asilades ingressades per ordre i compte de la Casa de Caritat de Barcelona l'assistència ordinària i extraordinària (malalties, etc.) en la mateixa forma i condicions amb què assisteix als altres asilats acollits en l'Establiment de la seva direcció, corrent a càrrec seu totes les despeses que ocasionin mentre siguin a l'Establiment.

3.ª La mateixa Administració cobrarà de la Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits la quantitat que es fixi per estància de cada una de les asilades que se li enviïn. La liquidació de les estàncies es farà mensualment, i les liquidacions seran abonades per la Junta dintre dels dos mesos següents al de la liquidació.

4.ª La Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits tindrà el dret d'inspeccionar, sempre que ho cregui convenient, l'estat de les asilades a compte seu, però no podrà intervenir directa ni indirectament en l'administració de l'Establiment, ha-

vent de limitar-se a presentar a la Direcció del mateix les observacions o conclusions a fi que aquesta les resolgui.

5.ª Sempre que dita Administració, o la Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits, volguessin donar per acabat el present conveni, hauran d'avisar-ho amb tres mesos d'anticipació.»

El resultat de les gestions de la Junta en el sentit indicat no han respost fins ara, per la poca importància de les ofertes rebudes, a les aspiracions de la mateixa, que hagin determinat la implantació del pla traçat.

Conjuntament amb la Marmessoria Albà adquireix l'Asil la finca Torre dels Frares

Prosseguint la Junta les importants gestions practicades per l'anterior, anà decididament a l'adquisició de la finca Torre dels Frares, a fi de construir-hi nous pavellons per a ampliació de l'Asil, a l'ensems que paral·lelament celebrava continuades conferències amb la Marmessoria Albà per arribar a un acord respecte del conveni d'arrendament de serveis que deuria prestar la Casa a l'Hospital d'Incurables que l'esmentada Marmessoria ha de construir, el qual s'ha procurat que es faci a la mateixa finca, d'una superfície de 5.300,196 pams quadrats, valorada en 430,000 pessetes, que, com s'ha dit, els seus propietaris volen vendre-la en sa totalitat, adquirint-la així la Casa conjuntament amb els citats Marmessors, quedant-se aquests amb un milió de pams, porció que per estar orientada amb façana a la carre-

tera de Cornellà a Fogàs de Tordera, entengué la Comissió de Beneficència de la Diputació Provincial representaven ben bé la meitat de la valor de la finca, o sigui 215,000 pessetes, preu que fou acceptat pels susdits senyors Marmessors.

Acordada definitivament per la Diputació Provincial, en sessió de 7 de juliol de 1914, l'adquisició per a ús de la Casa de Caritat, amb destí a alberg d'epilèptics i altres necessitats de l'Asil, de la part de la finca Torre dels Frares que resta, deduïda la superfície d'un milió de pams que acordà adquirir la Marmessoria Albà, quedà autoritzat el President de la Junta de Govern de l'esmentat Asil per a l'atorgament de la corresponent escriptura, ço que després d'algun aplaçament, degut a les anormals circumstàncies produïdes per la guerra europea, fou realitzat el dia 3 de febrer de 1915.

Preliminars per a les noves construccions a la finca Torre dels Frares

Havent de córrer a càrrec de la Junta la cura i assistència dels malalts asilats en l'Hospital d'Incurables que havia de construir la Marmessoria Albà, i a fi d'evitar la duplicitat de serveis, abans d'empendre les construccions pertinents a la Casa de Caritat s'acordà esperar a conèixer el projecte que fos adaptat per la nova institució, el qual havia de planejar-se amb subjecció a les bases formulades per la Reial Acadèmia de Medicina.

Volent la Junta portar a la realització lo més aviat possible l'acord de procedir a la construcció en l'esmentada finca, dels pavellons destinats a epilèptics, autoritzà a l'arquitecte de la Casa de Caritat,

D. Josep Goday i Casals, per a visitar l Asil model de la Teppe, a fi de conèixer els serveis allí establerts i acomodar-los al projecte de pavellons que a l'indicat fi se li confiava.

Resultat de la visita realitzada fou presentar a la Junta, per part del citat facultatiu, els plànols d'emplaçament, plantes dels pavellons, perspectives i l'avenç del pressupost, ço que, juntament amb una extensa Memòria, constituiren l'avant-projecte que havia de precedir al traçat definitiu.

Acceptat unànimement dit avant-projecte, en sessió de 15 de desembre de 1916 celebrada per la Junta, acordà aquesta passar-lo a informe dels doctors D. Salvador Cardenal i D. Ricard Zariquiey, President i Vicepresident del Cos facultatiu d'ambdós Asils, essent aquell del tot favorable, pel que s'acordà procedir a la immediata construcció.

Habilitació per a alberg d'epilèptiques de la casa existent a la finca Torre dels Frares

D'acord, amb tot, amb un dels extrems de la susdita Memòria, referent al pla d'habilitació de la casa existent a la finca, que l'esmentat arquitecte considerà perfectament aprofitable, no sols per la seva gran àrea edificable, sinó per son caràcter de masia catalana del segle XVIII, de ratlles simples i harmòniques, per a tenir-hi cabuda la Comunitat i els serveis generals del nucli de l'asil destinat a epilèptics, i fins també per hostatge de la població femenina, mentre no quedin construïts els nous pavellons, les obres dels quals han estat tretes ja a subhasta, disposà la Junta es practiquessin en dita casa les obres precises a l'objecte de destinar-la als usos indicats, considerant-se

com de necessitat més immediata l'alberg de les epilèptiques que actualment hi ha a l'antic edifici del carrer de Montalegre, el trasllat de les quals està prompte a realitzar-se per haver quedat totalment acabades les esmentades obres.

Per l'exposició que queda feta, dels plans d'utilització que té la Junta de la finca Torre dels Frares, a l'ensems que del conveni amb la Marmessoria Albà, en part relacionat amb la indicada finca, pot deduir-se l'excepcional importància que l'adquisició de la mateixa representa per al complet desenrotllament dels serveis que ha d'acomplir un establiment benèfic de la importància de la Casa Provincial de Caritat.

Finca Can Tarrida, a Horta

A poc d'haver pres possessió la nova Junta, visità la bella finca Can Tarrida, situada, juntament amb la que adés hem parlat, en l'antic terme municipal de Sant Joan d'Horta, treient-ne excel·lent impressió i resolent continuar en la mateixa la tasca que en bé dels asilats amb tant encert havia emprès l'antiga Junta.

Per tal que totes les millores tendissin a poder hostatjar a major nombre de necessitats, acomplint així millor l'Asil l'alta missió que li està confiada en el camp de la beneficència provincial, pensà tot seguit la Junta en traslladar a la finca Can Tarrida la secció primera de nois, de set a vuit anys, composta de vuitanta places, omplint tot seguit les vacants produïdes, per rigurós ordre de presentació, amb els nois de dites edats que hi havia inscrits per a l'ingrés; anant tur-

nant cada mes, una i altra secció, a manera de colònies escolars, semi-permanents, ço que podia perfectament fer-se, sense alterar l'ordre interior, ja que les Religioses que cuiden de cada secció són les encarregades de l'ensenyament dels nois de les mateixes. La disposició adoptada en res treia a la finca el caràcter de torre, car restava encara en la mateixa, lloc suficient per a utilitzar-lo durant els mesos d'istiu, seccions o colònies de nens i nenes en nombre de vuitanta a cent asilats cada una, com així ha vingut fent-se.

Donat, en part, caràcter de permanència a la Sucursal d'Horta, resolgué la Junta procedir a la construcció en la mateixa de noves dependències per a la instal·lació dels diferents serveis necessaris a les degudes atencions dels asilats. S'hi ha construït a l'efecte un senzill pavelló amb destí a banys i dutxes, un safaretx i departament de bugades, un edifici destinat a escoles, extensos camps de joc, etc.

La possessió d'aquesta espaiosa finca ha permès satisfer altra necessitat fondament sentida a la Casa de Caritat. En efecte : d'acord amb el parer del President del Cos facultatiu Dr. Cardenal, davant la conveniència d'habilitar lloc a propòsit per a ésser-hi tractats els pacients de l'Asil que es trobin afectats de lesions tuberculoses localitzades i profundes, poc indicades per ésser tractades operatòriament, i que, pel contrari, podrien assolir beneficis considerables i potser obtenir la completa curació per l'aplicació de la Helioteràpia, es procedí a la construcció, separat de l'edifici, de local adequat per a la pràctica de lo exposat per l'esmentat facultatiu, sota la direcció del mateix, de conformitat amb el qui fou Vocal de la Junta, el malaguanyat Dr. D. Miquel A. Fargas.

Atesa la relativa proximitat d'aquesta finca amb

la denominada Torre dels Frares recentment adquirida, té estudiat la Junta la manera de posar-les en mútua comunicació.

Reformes pedagògiques

Objectiu principalíssim de la nova Junta de Govern fou, des del començ de la seva actuació, procedir a la implantació de les reformes pedagògiques que en benefici dels asilats d'ambdós Establiments era precís introduir, a fi que les escoles dels mateixos, en els que tanta influència hi exerceix la Diputació, fossin model a imitar i reproduir pels que es proposin establir-ne de semblants a la nostra terra.

Confiat, a l'efecte, al Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació Provincial la redacció d'un pla general de reorganització de l'ensenyament d'ambdós Asils, foren oportunament presentats, per separat, a la Junta, pel Secretari tècnic de l'esmentat Consell, un referent a la Casa de Caritat i altre a la de Maternitat i Expòsits, els quals, degudament estudiats i amb algunes modificacions, foren portats immediatament a la pràctica.

En sa conseqüència, quedà dividit l'ensenyament de nois a l'Asil en dos grans grups : l'Escola graduada, subdividida en quatre graus, dirigint els tres primers altres tants professors nomenats per concurs, i el quart el Director de l'Escola, auxiliat per un dels antics ajudants; i altre grup d'ensenyaments especialitzats, sota la denominació d'Escoles Catalanes, subdividit en tres seccions, al front de cada una de les quals hi ha un professor, també nomenat per concurs.

Com ensenyament preparatori per a l'ingrés a l'Escola graduada, hi ha la que corre a càrrec de les Religioses, subdividit en tres seccions o graus, a les quals hi concorren els nois albergats de la secció primària.

Demés, per a l'ensenyament dels adultes, aprenents interns en els diferents tallers de l'Asil, funcionen les classes nocturnes a càrrec del mateix Director de l'Escola graduada, auxiliat de dos ajudants.

De completa i successiva reorganització ha estat així mateix objecte l'ensenyament del Dibuix a la Casa de Caritat, seguint també un pla traçat pel Consell d'Investigació Pedagògica, per a portar gradualment a l'alumne, amb les condicions naturals necessàries, al complet assoliment de l'art; quedant repartides les tasques professionals entre el Professor, feia temps nomenat per la Junta i altre Professor i una Professora nomenats més tard per concurs.

Desitjosa la Junta d'arribar en tan útil branca de la pedagogia a la major perfecció possible, resolgué, augmentar el personal docent amb el nombre d'ajudants que fos menester, completar les classes d'ensenyament del Dibuix i Color de l'Asil, donant-los-hi un valer més educatiu, ampliant-les amb els ensenyaments de Modelat, Treballs manuals, Dibuix lineal, constructiu i esquemàtic, assistint a aquestes classes els aprenents de tots els oficis de la Casa i els alumnes més avençats de les Escoles, cuidant el Professor de seleccionar-los.

L'esforç de la Junta ha anat dirigit a constituir, amb les reformes apuntades, una mena d'Escola tipus d'ensenyament elemental artístic organitzada i funcionant segons els mètodes moderns, podent ésser norma per aquelles en què s'hi dóna un ensenyament similar i tenir els Professors de les altres Escoles

un concepte més clar de la metodologia i de l'esperit que ha d'informar-la.

L'ensenyament pedagògic de les noies, en el que la Junta desitja també introduir les reformes que siguin necessàries, continua prestant-se com anteriorment.

Ensenyament musical

Prosseguint la Junta les orientacions de les precedents, procurà el major desenrotllament de l'Acadèmia de Música en les seves diferents seccions, procurant-los-hi els mitjans necessaris per a l'assoliment del més alt grau de perfecció desitjable. La Banda de l'Asil, composta avui de trenta cinc alumnes, és freqüentment contractada per a diferents actes públics i donar importants concerts, essent rebuda amb elogi la tasca realitzada. Amb tot, cal fer-se constar que la inconstant permanència en la mateixa dels individus que la formen, que per raó de l'edat són per llurs famílies retirats de la Casa, fa que sigui difícil formar un conjunt perfecte com seria de desitjar.

En la Secció d'Instruments de corda ha estat possible arribar a una major perfecció, havent-se format en la mateixa veritables artistes que han recollit ja fora de la Casa i fins a l'estranger, xardoroses ovacions.

En les funcions religioses celebrades a l'església de l'Asil, així com en els concerts en què pren part l'Orquestra, és objecte de generals elogis l'acurada execució de totes les composicions.

L'ensenyament de la Música a la Casa de Caritat no té menys importància en ço que es refereix a l'Aca-

dèmia dels cecs, és certament remarcable l'avenç que els infeliços mancats de la vista, albergats en aquest Asil, assoleixen en llur Acadèmia de Música; avenç posat de manifest en els diferents concerts que durant l'any es celebren i constatat per les brillants qualificacions i recompenses obtingudes per alumnes de la mateixa amb motiu dels exàmens en distintes ocasions celebrats en l'Acadèmia del Centre Artístic Musical, havent estat alguns de dits alumnes objecte d'especial felicitació del competent Jurat.

Aprofitant naturals aptituds d'asilats d'ambdós sexes, infants i adultes, s'ha format a la Casa de Caritat un notable Orfeó, el qual públicament ha donat a conèixer els seus avenços en festivals en la mateixa celebrats, com també en funcions religioses, especialment en els concerts sacres de Setmana Santa, dels que se n'ha ocupat la premsa amb especial elogi.

Ensenyament tècnic i pràctic dels albergats en els diferents tallers de l'Asil

La tasca de l'antiga Junta per a convertir els tallers de la Casa en veritable Escola d'Arts i Oficis, ha estat continuada amb zel i entusiasme per l'actual, que al deixar, amb tal objectiu implantat, en la forma que s'ha exposat, l'ensenyament del Dibuix, ha procurat el major desenrotllament en tots els que en l'Establiment funcionen.

A tal fi, conseqüent amb el desig de fer tot quant fos possible per al millorament de l'ensenyament tècnic dels asilats, ratificant un acord pres per l'antiga Junta, ha quedat establert a la Casa l'ensenyament de Teoria de Teixits, a càrrec del Director de l'Escola

de Badalona, D. Pau Rodon i Amigó, podent així els asilats ocupats en la secció de telers mecànics, coneguda la tècnica de l'ofici i aplicada en la pràctica del mateix, arribar al més alt perfeccionament.

El taller d'Impremta de la Casa fou el primer al millorament del qual dirigí el seu esforç la Junta, creant, a l'ensems, anexos al mateix, l'ensenyament de diferents oficis, com són el de Litografia i Fotogravat; amb l'aspiració d'instal·lar-ne, en son dia, d'altres avui a punt de perdre's, com el de gravat al boix, etc.

El taller d'Impremta, que compta avui amb una instal·lació de maquinària moderna potser la més completa de Barcelona, es troba en disposició de satisfer els més importants i delicats serveis. Actualment, ultra importantíssims treballs per a la Diputació Provincial i la Mancomunitat de Catalunya, li està confiada la impressió del *Boletín Oficial* i les Llistes electorals, apart de bon nombre de publicacions de l'Ajuntament de Barcelona, entre elles la *Gaceta Municipal*, de l'Institut d'Estudis Catalans, de l'Acadèmia de Bones Lletres i altres corporacions, com així mateix d'innombrables particulars.

Com queda dit, anexos a aquest taller, funcionen a l'Asil els de Fotogravat, Litografia i Enquadernació, dotats dels aparells i maquinària adequada per a la realització de quants treballs puguin ésser-los-hi confiats; comptant, demés, el de Litografia, per als treballs d'impressió en relleu, amb una màquina de les més modernes i perfeccionades.

El grup d'ensenyaments de les Arts gràfiques que hi troven els asilats en aquesta important secció dels tallers de la Casa, constitueix per als mateixos una veritable Escola de les Arts del Llibre, posant-los en condicions, al sortir de l'Asil, d'exercir amb èxit

el seu comès en els establiments de més volada dintre del seu art.

Així mateix, la Junta ha introduït importantíssimes millores en els tallers de fusteria i serralleria, amb la instal·lació, en els mateixos, de maquinària moderna que els col·loca en condicions d'empendre tota mena de treballs. Actualment està confiada a aquests tallers la construcció del material per a l'ensenyament Montessori, recentment implantat a Catalunya.

Altra important indústria ha quedat instal·lada en la Casa de Caritat; tal és la de pintura de carruatges, en el taller de la qual es restauren seguidament el gran nombre de carruatges que amb destí a diferents serveis, i molt especialment al de conducció de cadàvers, posseeix l'Asil.

Hi figura també, de recent implantació en el mateix, el taller d'electricista, ensenyament de profitosa utilitat per als asilats donada l'extensa i creixent aplicació de l'electricitat en totes les rames de la indústria.

Tots els altres tallers han estat objecte de notable ampliació, ço que ha motivat s'anés a l'electrificació de la força motriu de la Casa, amb motors per seccions i petites transmissions, que no gasten quan no treballen. Aquesta millora, a l'ensems que ha suplert la manca de força que cal pel degut funcionament de totes les seccions, ha permès la supressió de la màquina de vapor amb el consum de carbó corresponent.

Casa de Família

Volent la Junta que l'ombra benefactora de l'Asil segueixi als joves expòsits i ex asilats orfes necessitats d'empar i especial protecció, els quals, col·locats

d'aprenents fora del mateix en els respectius oficis que en la Casa hi porten apresos, es veien obligats a cercar acolliment en cases particulars i atendre amb el producte del modest jornal que guanyaven, portà a compliment el generós projecte del Capellà de la mateixa, Mn. Gumersindus Puig, pvre., ja en principi acceptat per l'anterior Junta, instal·lant en la casa denominada Poblet, del carrer de Valldonzella, anexe de l'Asil, una institució altament simpàtica, que sota la denominació de Casa de Família, encara que dependent, separada del tot del mateix, funciona amb completa independència econòmica.

Aquesta institució s'administra amb cabals dels dispesers, que viuen sota la vigilància d'un sacerdot, el qual administra també el guany dels mateixos, imposant individualment el sobrant a la Caixa d'Estalvis. Els dispesers intervenen per torn en l'administració de la Casa. Paguen un ral diari per estada i altres serveis; per la manutenció paguen cada setmana ço que correspon a cada u. El jove perjudicial és expulsat, com també ho és el que no treballi. La Casa de Caritat facilita a preu de cost tot ço que necessita la institució.

El funcionament de la Casa de Família està donant excel·lents resultats en l'ordre social, com ve també donant-los en l'ordre econòmic el sistema d'administració que en la mateixa se segueix.

Secció de distingits

Desitjant la Junta que la Casa de Caritat respongués, en lo possible, en tots els ordres a ço que sa bella denominació significa; atenent que en certs i determi-

nats casos era convenient i fins seria obligació d'atendre la necessitat en què es troba una persona d'edat que, desitjant passar en repós la seva vellesa, no tenint família i careixent de rendes pugui sols disposar d'una quantitat alçada, acordà dirigir-se a l'Excma. Diputació recabant la deguda autorització per a restablir a l'Asil l'admissió de distingits d'ambdós sexes, que en virtut de l'acord del mateix Cos Provincial de 30 de gener de 1906 havia estat suprimida.

Per a l'admissió en aquest departament deuen els homes haver complert l'edat de seixanta anys i cinquanta cinc les dones, ésser persones de reconeguda moralitat i no sofrir malaltia infecciosa de cap mena, satisfent la pensió mensual de 75 pessetes, o un capital mínim de 5,000 pessetes per una sola vegada, segons l'edat.

El tracte que es dóna als distingits res deixa que desitjar. Reben aquests una manutenció sana, variada i suficient a judici dels facultatius de l'Asil. Corre a càrrec d'aquest el rentar-los la roba, com també el servei de metge i medicines. Sols en el cas de desitjar l'interessat un facultatiu que no sigui dels adscrits a la Casa, correrà de compte seu la remuneració d'aquest. Ocupen cambres separades.

Disfruten de sortida durant totes les hores que té les portes obertes l'Establiment, si bé han de trobar-se en el mateix a les hores fixades per a menjar, a no ésser d'haver-ho posat prèviament en coneixement de la Superiora de l'Asil.

La Casa cuida de tot lo referent a l'enterrament i sufragis dels distingits que moren, en el cas de carèixer aquests de recursos.

Fundació de D.ª Maria Robert i Surís

Recentment, previ conveni celebrat amb els Hereus de D.ª Maria Robert i Surís, ha començat a funcionar a la Casa de Caritat una nova fundació destinada a alberg d'asilats distingits d'ambdós sexes, en nombre de deu i deu places, satisfent la pensió mensual de 45 pessetes, la qual, juntament amb altres 30 ptes. que supleix l'Asil com auxili de pensió, amb els interessos de valors adquirits amb el capital resultant de 175,000 ptes., quantitat entregada a la Casa per dits senyors Hereus, deduïda la de 25,000 rebuda íntegrament per la mateixa en compensació de les despeses d'habilitació de locals, mobiliari, robes de llit, etc., sumen la pensió total de 75 pessetes que ha de percebre l'Asil pels asilats pertanyents a la citada fundació, que per altra part imposa a la Casa determinades obligacions en l'ordre espiritual, referents a sufragis en bé de l'ànima de la difunta benefactora.

L'esmentat conveni autoritza als germans de la senyora fundadora, l'Excm. Sr. D. Robert Robert i Surís, Comte de Torroella de Montgrí, i D.ª Victòria i D.ª Francisca Robert i Surís, durant la seva vida, a proposar cada u d'ells l'admissió de dos aspirants, o siguin sis en junt, com també a la de les persones que hagin d'ocupar les vacants que ocorrin en les esmentades places cobertes a indicació seva.

Les condicions que han de reunir les persones que ingressin en aquesta secció, són les mateixes que es determinen en el Reglament general de distingits, amb la sola diferència que l'edat fixada per a poder cobrir places de dita fundació és la de cincuanta anys pels dos sexes, i els proposats pels donants poden

ésser admesos sempre que no siguin menors de vint-i-cinc.

El tracte i demés de què disfruten és igual al dels altres distingits.

Reorganització del Cos facultatiu

Tenint en compte que les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits es troben en l'actualitat dirigides per una mateixa Junta de Govern, entengué aquesta que era d'alta conveniència la unificació dels principals serveis; i a tal objecte, degudament assessorada pel que era dignissim company en el si de l'esmentada Corporació, amb el càrrec de Vocal mèdic de la mateixa, Dr. D. Miquel A. Fargas, procedí a la immediata implantació del pla proposat per l'esmentat savi Catedràtic de Medicina en la forma més ajustada al més perfeccionat funcionament.

A tal fi, refundit en un sol el Cos facultatiu, de manera que tot obeeixi a una sola direcció, establí el principi de servei temporal, de manera que els facultatius siguin per a les places i no les places per als facultatius, partint del principi que dites places han d'ésser pels facultatius un mitjà d'estudi i d'adquirir personalitat científica, de cap manera un fi; com ho demostra ben clar els sous de què disfruten, cap d'elles prou remunerades per a compensar el treball d'un facultatiu valuós; fent així del Cos facultatiu d'ambdós Asils un Cos viu, tant des del punt de vista d'assistència mèdica, com d'estudis científics a base del bon material amb què compta la Casa. Per això s'estableix el principi de retenir els individus

que ho mereixin, un període més de temps de l'assenyalat com a normal.

Per a reclutar el personal segons aquest principi, es té en compte que aquelxes places, com moltes altres semblants, han d'ésser alhora un premi i un estímul a la laboriositat i a la intel·ligència, component-se el Cos facultatiu de metges residents, auxiliars, numeraris, consultors i directors.

Els metges numeraris han d'ésser nomenats sempre mitjançant oposició, essent el seu nomenament per deu anys; podent reiterar-se aquest per cinc més si ho sol·liciten i la Junta creu poder accedir a la demanda en virtut dels bons serveis que hagin prestat i dels treballs científics que hagin produït.

Al finir un metge de número els seus serveis, reb el títol de metge consultor de la Casa, si no té nota desfavorable en la seva fulla de serveis. El metge consultor té dret a fer estudis amb el material de la Casa, i ve obligat a prestar servei si en circumstàncies extraordinàries li requereix la Junta i a evaquar les consultes que se li facin. El nombre de metges consultors és il·limitat, puix en ell han de figurar-hi com a Cos honorari tots aquells que per llurs serveis en siguin mereixedors.

Són dos els metges directors del Cos : un President i un Vice-president, escollits per la Junta entre els metges consultors que més s'hagin distingit per son treball, per ses aptituds i per ses publicacions científiques. Son nomenament és per cinc anys, renovable mentre la Junta ho estimi convenient. Un d'ells ha de procedir de la Casa de Caritat i l'altre de la de Maternitat i Expòsits. Exerceixen la inspecció immediata de llurs serveis, visitant-los almenys una vegada per setmana, fent les indicacions que creguin convenient. Sempre que són convocats assisteixen

a les reunions de la Junta amb veu, però sense vot. Són responsables de la bona marxa dels serveis facultatius.

En virtut de la nova organització de què queda feta referència, la plantilla del servei facultatiu de la Casa de Caritat, de la que ens ocupem en aquest punt de la Memòria, quedà consignada en la següent forma : Un Director (President o Vice-president), dos metges (un a homes i un altre a dones), un cirurgià, un assistent i un metge resident. Posteriorment ha estat suprimida aquesta plaça, per creure's més convenient per a l'assistència dels malalts la creació d'un bon Cos de Practicants, nomenats per oposició, que sota la immediata inspecció i direcció d'un dels metges de la Casa, presten per torn un constant servei.

Demés, les especialitats de malalties de la pell, ulls, gorja, nas i orelles són a l'Asil degudament assistides pels respectius facultatius. Hi presten també servei un dentista, un pedicur i un ortopèdic.

Funciona així mateix en l'Asil una farmàcia, servida per dues Religioses amb els deguts coneixements pràctics, sota la direcció d'un competent facultatiu, al qual, seguint el pla d'unitat que en tot lo possible té traçat la Junta, li ha estat també confiada la direcció de la farmàcia que funciona en la Casa de Maternitat i Expòsits, la que ve proveint-se de medicaments, específics i injectables que li proporciona la de la Casa de Caritat, per comptar aquesta en la mateixa i en el seu Laboratori tot el material necessari per a preparar i servir tot quant sigui precís per a l'assortiment del seu Botiquí.

Servei espiritual

El servei espiritual està confiat a quatre sacerdots: un amb el títol de Capellà de l'Asil i tres amb el d'Auxiliar, prestant un d'ells servei permanent a la sucursal d'Horta.

Servei de cotxes mortuoris, automòbils i centrals

A més del rendiment que amb destí a cobrir les atencions benèfiques de l'Asil proporcionen alguns dels tallers que hi funcionen, per dedicar-se també a treballs de fora de la Casa, i del que, com s'ha dit en altre lloc, li proporcionen les funcions religioses agenes al servei de la Casa, especialment funerals que tenen lloc en l'església de l'Asil, és font important d'ingressos el servei de cotxes mortuoris que abarca el radi de l'antic terme municipal de Barcelona i els dels pobles agregats, com també, des de data recent, el veí municipi de Sarrià, per haver-li estat concedida per aquell Ajuntament l'exclusiva de la conducció de cadàvers del seu terme municipal.

Acordada per l'Excm. Ajuntament de Barcelona la municipalització del servei de Pompes fúnebres i conducció de cadàvers, celebrà amb la Casa de Caritat un contracte de subrogació del darrer de dits serveis, fixant com a fi del contracte el termini de vint anys, quedant les coses, transcorreguts aquests, en el ser i estat en què es trobaven abans de la celebració del contracte. Dita subrogació fou feta sense obligació, per part de la Casa de Caritat, d'abonar

quantitat de cap mena, en atenció als fins benèfics a què van destinats els productes del servei de què es tracta i l'augment d'ingressos que per altra part experimenta el Municipi, quedant, per tant, des de la data de la implantació del servei en la forma subrogada, suprimit, per part de l'Asil, el pagament d'arbitris municipals.

Posseeix també l'Asil automòbils que presten servei retribuït a la Diputació i Mancomunitat de Catalunya, com també cotxes centrals destinats a serveis de la Casa i d'algun particular, havent-se-li encarregat darrerament el de l'Escola Montessori.

Intervenció pertorbadora de l'Estat en la marxa econòmica de l'Asil

L'esforç de les Juntes per a cobrir les necessitats creixents de la Casa en el seu ampli desenrotllament que en les breus precedents notes queda ressenyat, ha degut ésser extraordinari, amb tot i el constant i valuós auxili prestat per l'Excma. Diputació Provincial, ja que la intervenció de l'Estat en la marxa econòmica de l'Asil, en lloc d'ésser paternal i benefactora com caldria, tractant-se d'un Establiment que tan alta missió benèfica i social acompleix, ha devingut flagell pertorbador que li hauria restat importants forces si el zel de les persones que han tingut al seu càrrec el govern de la Casa, i la caritat particular amb el coratge que imposa el sacrifici, no haguessin suplert ço que l'egoisme oficial venia a destruir.

Ja al darrer terç de la passada centúria vegé l'Asil estroncar-se el més important dels ingressos amb què comptava, al suprimir el Fisc, amb la cobdícia d'aug-

mentar els productes de la Loteria Nacional, la rifa que celebrava des de l'any 1802, que degut al fi benèfic que la motivava tenia un èxit cada dia creixent. La Llei de 31 de desembre de 1881 suprimint totes les rifes i creant el nou monopoli del joc d'atzar o rifa anomenada Nacional, no sols tallà d'arrel el precís desenrotllament d'aquest mitjà d'ingressos, sinó que el minvà de manera extraordinària. Bé és veritat que concedí a l'Asil, en canvi, una indemnització anual, que puntualment es cobra, però ho féu prenent per base una anualitat de limitats rendiments, i encara concretant-se als productes immediats dels sorteigs verificats, no tenint per a res en compte l'import dels premis caducats que constituïa un altre ingrés de no escassa importància — els premis caducats corresponents als sorteigs de 1881, importen pessetes 40,286'24 — ni el progressiu augment que dit arbitri estava cridat a produir. Demés, en virtut de les disposicions relatives a impostos sobre pagaments, es descompten a la Casa més de 4,000 pessetes anuals al satisfer-li la indemnització esmentada.

Hi ha més encara : avui, sota el pretext que el Pressupost de l'Asil figura dintre del de la província, i sense tenir en compte que els totals d'ingressos i despeses són exactament iguals, es tracta d'exigir dels pagaments que efectua la Casa, tots els tributs a què s'han trobat subjectes els verificats amb cabals de l'Estat, de la Província i del Municipi des de la seva creació, no estimant la rebaixa que ha sofert al cobrar la indemnització de les rifes, ni que de cap de dits organismes procedeixin les sumes invertides, ni que són interessos exclusius dels pobres els que es graven, ni que a l'autoritzar les Corts amb el seu vot els esmentats impostos relatius a les despeses de l'Estat, Província i Municipi, jamai creurien castigar

amb ells els escassos ingressos propis dels establiments de beneficència, proporcionats per la caritat i l'altruisme, sense que pugui al·legar-se que tals impostos hagin de pagar-los els perceptors, puix sobradament es comprèn que han de traduir-se en augment de preu de tots els articles i serveis que l'Establiment reb. Quan per excepció, i a fi d'atendre a reformes iniciades freqüentment per l'Excma. Diputació Provincial, entrega aquesta algun donatiu, ho efectua rebaixant ja del mateix, l'import dels impostos que li corresponen.

Abandonat, doncs, l'Asil a les seves pròpies forces, que les Juntes es desviuen en augmentar, i davant la continuada creixença del Pressupost de despeses que la multiplicació de serveis, en benefici dels asilats, ocasiona i amb el desig de veure aviat realitzats els importants projectes de què s'ha donat compte, i que les necessitats creixents de la beneficència de la província urgentment reclamen, és d'esperar que els cors nobles i generosos cercaran, dintre l'extens radi d'acció que aquesta benèfica institució abraça, la satisfacció de llurs sentiments caritatius, ajudant a eixugar llàgrimes i a emparar desvalguts que avui cerquen endebades l'escalf de la Caritat que en l'Asil s'hi troba i que per manca de mitjans no abasta a proporcionar-los-hi.

Diputació de L

CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT I EXPÒSITS

4 juliol de 1913 — fins a la data

ALLETAMENT INTERN, NATURAL I ARTIFICIAL

Al fer-se càrrec la nova Junta del govern d'ambdós establiments benèfics provincials dedicà especial atenció als serveis que venien prestant-se en la Casa de Maternitat i Expòsits de Les Corts, i en particular al Departament d'Alletament artificial de la mateixa, a fi que amb una extremada higiene i aplicant tots els mitjans que la ciència aconselli, pogués reduir-se a la més mínima expressió la mortalitat de les criatures que en establiments de l'índole del que ens ocupa sol ésser força crescuda.

A tal objecte, seguint les indicacions del qui fou dignissim Vocal de la Junta, el malaguanyat i savi Catedràtic de la Facultat de Medicina d'aquesta Universitat, Dr. D. Miquel A. Fargas i Roca, s'anà decididament a la implantació de les reformes necessàries, no sols en la forma de prestació del servei, sinó també en la realització de les obres per a l'isolament de malalts contagiosos, creant infermeries en el mateix Departament, modificant el sistema d'alletament, adquirint aparells i utilitzant nous locals en condicions apropiades per a la preparació de la llet, dotant de vestits a les dides i instal·lant la calefacció a totes les sales del pavelló on no hi era ja instal·lada.

A fi d'arribar a la perfecció en aquest punt capitalíssim del funcionament de l'Asil, adquirí la Junta una completa installació per a l'esterilització de la llet per un rendiment aproximat de mil biberons de 150 grams per hora.

A petició dels facultatius del departament, quan les necessitats ho requereixen s'utilitza llet en pols, kefir, yoghourt, xerigot làctic, babeurre, llet albuminosa, caldos, etc., tot preparat amb l'escrupulositat que ha de fer-se i en biberons esterilitzats.

A l'alletament artificial es procura que hi vagin les criatures d'un o dos mesos en endavant, utilitzant-se pels acabats de néixer, les dides, a les quals rigurosament s'exigeix que vagin uniformades amb bruses blanques; havent-hi també el nombre suficient de dones encarregades de netejar els nens i rentar la roba, i altres que ajuden a les Religioses, que tenen cura del Departament, a preparar la llet i donar els biberons, sense que mai les que fan altres feines intervinguin en aquesta darrera operació.

Per a evitar tot perill de contagi, al procedir les dides, o encarregades de dos o tres criatures, al lavatge d'aquestes disposant d'un sol lavabo, malgrat es mudés l'aigua cada vegada, ja que això no és suficient perquè quedi del tot esterilitzat, s'ha introduït a aquest Departament el sistema de lavatge en aigua corrent mitjançant un aparell de regadora, on hi són rentats els nois bons i malalts, escorrent-se tot seguit l'aigua per una reixeta metàllica. Seguidament es depositen les criatures en una llarga taula arrambada a les parets de la sala lavabo, eixugant-les amb llençolets que serveixen únicament per aquesta operació, essent faixades allí mateix i portades a llur respectiu bressolet.

S'exigeix una escrupulosa netedat i airejament de

les sales, treient els breçols al corredors per efectuar-ho, a l'efecte degudament acondicionats amb xarxes i persianes, com hi ha en tot l'edifici, per a evitar tot contagi per les mosques.

Alletament extern

Amb tot, no obstant haver procurat la Junta tota la higienització possible en el servei d'alletament intern, ha posat el seu esforç en augmentar el nombre de dides externes, per considerar ésser aquest el sistema més recomanable per a la salut dels infants. A l'efecte, la Casa ofereix indemnitzacions de viatge, facilitant així l'oferiment de dides.

Secció de pàrvuls

La unitat de direcció que portà a la refundició en una sola de les Juntes administradores d'ambdós Asils, es traduí tot seguit en resultats pràctics, ja que ha permès a la nova Junta la utilització de locals sobrers dels pavellons de l'Asil de Les Corts, per a restablir, amb caràcter permanent, la secció de pàrvuls, que no arriben als set anys, fills de matrimoni, que per acord de l'Excma. Diputació, de 30 de gener de 1906, deixà d'haver-hi a la Casa de Caritat, habilitant-se a aquest fi el segon pis del pavelló de l'Ave Maria, prèvia la realització en el mateix de les obres de terminació convenient.

Les conseqüències del conflicte internacional, que d'una manera remarcable s'han deixat sentir en amb-

dós Asils, han neutralitzat, en bona part, l'esforç de la Junta, que desitjava la ràpida terminació dels edificis en construcció a Les Corts per a atendre a major nombre de desvalguts. Les obres del gran pavelló lletra C quedaren per tal motiu paralitzades, havent calgut anar a la rescissió del contracte de les obres de fusteria per no voler el contractista realitzar-les per l'augment sofert pel motiu indicat.

Volent utilitzar, amb tot, la Junta, sense més dilacions, els nous locals, obtingué la corresponent exempció de subhasta, confiant les obres de fusteria al respectiu taller de la Casa de Caritat, esperant dintre breu temps arribar a la completa terminació desitjada.

Reformes pedagògiques
Implantació del mètode Montessori

El pla general de reformes pedagògiques que s'havia traçat la Junta, quedà implantat en aquest Asil acceptant l'informe del Secretari del Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació Provincial, el qual, després d'estudiar l'estat de les escoles de nois i noies que en l'Establiment hi funcionaven i les edats dels respectius alumnes, proposà, per considerar-ho la darrera paraula d'educació científica, la implantació en la Casa de Maternitat i Expòsits de l'ensenyament pel mètode de la Dra. Maria Montessori, establint-hi, amb tota la seva puresa, una *Casa dei bambini*, que és la primera a Espanya, segons les tenen també, funcionant amb èxit extraordinari, Itàlia, Anglaterra i els Estats Units.

Per al degut encert en la implantació del nou

sistema, es confià al pedagog especialista, D. Joan Palau i Vera, la prèvia realització d'un viatge tècnic per a visitar les escoles models de l'estranger; aconseguint-se així, fent deguda aplicació a l'Asil dels procediments que en aquelles se segueixen, la més acurada installació a aquest d'una escola de pàrvuls per a nois segons els principis montessorians, sistema que ha estat més tard ampliat, aplicant-lo a l'Ensenyament elemental, havent-se recabat i obtingut a tal objecte, assegurant així l'èxit pedagògic, la vinguda de la Srta. Macheroni, ajudanta i deixeble favorida de la Doctora Montessori.

Vistos els avenços dels nois, assolits mitjançant el nou ensenyament, no tardà la Junta en fer extensiu el mateix a les noies.

Institució Maternal Catalana

Un dels més importants projectes de la Junta, per la grandiositat del pla i alta trascendència social, actualment ja en vies de realització, és el concebut pel plorat Dr. D. Miquel A. Fargas, respecte al departament de Maternitat, davant del convenciment de la impossibilitat de reforma del vell edifici, proposant una nova construcció de planta, en condicions suficients per a dos o tres mil parts l'any, a la que, modificant l'organització actual per la de porta oberta, excepció feta dels casos en què la reserva continuï essent necessària, poguessin acudir-hi no sols les persones que ho fan en l'actualitat, sinó les dones de famílies treballadores, que arribant el cas de tenir de desocupar ho sol·licitin, obtenint aquestes, en canvi d'una ben entesa i graduada escala de retri-

bucions, dit benefici, ja que és indubtable que el part és una operació espontània que encara que es resolgui naturalment, tant aquesta com tota operació quirúrgica, sabut és de tothom que es realitza millor en una clínica que en la millor casa particular, com ve fent-se amb èxit en diferents punts de l'estranger, sobretot a Bâle (Suïssa).

Tan importantíssima i humanitària obra, l'autor de la qual la batejà amb el nom d'Institució Maternal Catalana, ve cridada a acomplir les funcions de *Beneficència*, refugi secret per a certs casos (dones desvalgudes i abandonades, etc.); *Social*, lloc per a parir les obreres, fent que aquestes i altres tinguin, amb poc sacrifici econòmic, totes les garanties d'una instal·lació científica immillorable; i *Docent*, o sigui escola de perfeccionament per a l'especialitat toco-ginecològica, amb mires a l'esdevenidor, per si un dia convé fer-hi l'ensenyament oficial quan es reorganitzi a Catalunya l'ensenyament superior.

Anant la Junta decididament a la realització del grandiós pla, amb tanta competència traçat pel savi Catedràtic de Medicina, al qual sorprengué la mort al poc temps d'haver organitzat els treballs preparatoris, es donà començ a aquests, verificant el doctor D. Ricard Zariquiey, Vice-president del Cos facultatiu d'ambdós Asils, i D. Josep Bori i Gensana, arquitecte provincial, un detingut viatge visitant les més interessants Maternitats d'Europa, les impressions del qual compendià el primer en una extensa Memòria, i determinaren l'avant-projecte d'edifici ideat pel segon.

Prèviament, partint d'anteriors acords de l'Excel·lentíssima Diputació Provincial i del criteri sustentat per l'anterior Junta l'any 1890 i següents, d'ésser d'absoluta necessitat la construcció d'una nova Casa

de Maternitat junt a la d'Expòsits, criteri que fou ratificat per dita Excma. Corporació a l'ésser traçat per l'arquitecte provincial el plànol de la darrera, s'acordà, portant a compliment la resolució de l'actual Junta de 31 d'octubre de 1913, proposar a l'Excm. Cos provincial l'adopció dels següents acords:

1.r Realització immediata, a la Casa de Maternitat, del nou projecte d'edifici per a la deguda installació de la novella Institució Maternal Catalana.

2.n Les funcions confiades a dita institució, seran: *Benèfica*, refugi segur per a certs casos (dones desvalgudes i abandonades); *Social*, lloc per a parir les obreres, fent que aquestes i altres tinguin, amb poc cost, totes les garanties d'una installació científica immillorable; i *Docent*, escola de perfeccionament per a l'especialitat toco-ginecològica.

3.r Sota la direcció, i seguint les instruccions de la Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits, l'arquitecte provincial (amb els auxiliars que hagi de menester), procedirà, dins el terme de deu mesos a la formació del projecte.

4.t Collaboraran en la preparació del projecte, un metge designat per la Junta, així com tots els elements auxiliars o assessors que la Junta o l'arquitecte provincial considerin necessaris.

5.è El projecte haurà d'ésser acabat i presentat el 1.r de febrer de l'any 1916. La Junta podrà premiar amb una gratificació el treball fet, si s'acaba dins d'aquest termini, però no en altre cas.

6.è La Junta disposarà de la quantitat de 20,000 pessetes per a totes les despeses que es produeixin amb motiu de la formació d'aquest projecte.

7.è Terminat el projecte, serà sotmès a l'aprovació de l'Excma. Diputació Provincial.

En virtut de l'anterior proposta, l'Excma. Dipu-

tació Provincial, en sessió de 18 de maig de 1915, aprovà per unanimitat el següent interessant dictamen:

«Vist l'ofici de la Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits, del 28 del mes proppassat, referent a la creació de la Institució Maternal Catalana.

Resultant que en el susdit ofici s'exposa que l'esmentada institució ha de tenir confiades les funcions següents: *Benèfica*, refugi secret per a certs casos (dones desvalgudes i abandonades, etc.); *Social*, lloc per a parir les obreres, fent que aquestes i altres tinguin amb poc dispendi totes les garanties d'una installació científica immillorable; *Docent*, escola de perfeccionament per a l'especialitat toco-ginecològica, amb mires a l'esdevenidor, per si un dia convé fer-hi l'ensenyament oficial quan es reorganitzi a Catalunya l'ensenyament superior; que l'edifici haurà de constar de sis pavellons de cinquanta llits cada un, un destinat a estatge hospital i un altre a isolament; tres a parts pagant i un a malalties de la dona; que podria haver-hi a l'any més de tres mil parts; que hauria d'haver pavellons generals, comú i cambra de distingides, amb quatre, tres, dos i un llits; els quals tindran d'estar en comunicació fàcil amb el cos central pel servei convenient de tots; que el pavelló d'isolament haurà de subvenir a tots els altres. El cos central es compondrà de tres parts: una, destinada a administració i habitacions de monges, llevadores, infermeres, etc.; altra, destinada a màquines, cuines, rentadors, assecador, calefacció, esterilització, etc.; i altra, destinada al servei científic, amb departaments de parts, habitació del Cos facultatiu, biblioteca, laboratoris, etc. Que el lloc més indicat per a la realització de tan important millora és la part

alta de la finca de propietat de la província, on es troben ja construïts els pavellons que ocupen la secció d'alletament i els expòsits majors de dos anys, a més dels serveis a càrrec de l'actual Casa de Maternitat, part de la finca suficient per aquest servei i ben emplaçada per a les finalitats docent i social de la institució, gràcies a la seva proximitat a altres grans institucions d'ensenyament i a la Gran Via Diagonal; que la solució més aventatjosa per a encarregar la formació del projecte era confiar la seva formació a l'arquitecte provincial i al metge de la Maternitat que el Degà del Cos facultatiu designi, els quals, estudiats els principals problemes que el projecte a realitzar planteja, haurien de visitar les principals institucions similars estrangeres que la situació internacional permeti, formular el projecte i dirigir la seva execució; i que, en conseqüència, proposa: 1.r, immediata realització del nou projecte d'edifici per a la Casa de Maternitat per a la instal·lació deguda de la novella Institució Maternal Catalana; 2.n, sota la direcció i seguint les instruccions de la Junta, l'arquitecte provincial, amb els auxiliars que hagi de menester, procedirà dins el termini de deu mesos a la formació del projecte; 3.r, col·laboraran en la preparació del projecte, un metge designat per la Junta, així com tots els elements auxiliars o assessors que la Junta o l'arquitecte provincial considerin necessaris; 4.t, el projecte haurà d'ésser acabat i presentat el 1.r de febrer de l'any 1916; la Junta podrà premiar amb una gratificació el treball fet, si s'acabés dintre d'aquest termini, però no en altre cas; 5.è, la Junta disposarà de la quantitat de 20,000 pessetes per a totes les despeses que es produeixin amb motiu de la formació d'aquest projecte; 6.è, terminat el projecte, serà sotmès a l'aprovació de la Diputació Provincial.

Atès a què estant limitada la Casa Provincial de Maternitat a acomplir l'objecte assenyalat per la Llei i el Reglament de Beneficència, de donar acollida a les dones que han concebut illegítimament, deixa d'omplir altres fins essencialment necessaris a la vida moderna, relacionats amb la salut pública i l'avenç científic del país.

Atès que la Institució Maternal Catalana, en la forma que exposa la Junta en son illustrat ofici, ha de contribuir d'una manera decisiva a la salvació d'un gran nombre de criatures de les classes proletàries que es troben en greu perill al deslliurament de la mare, o han de portar vida raquítica si la susdita mare no està rodejada de les atencions que requereixen l'embaraç i l'acte del part.

Atès que per dit motiu, és innegable la transcendència de la institució a crear, adés sota el punt de vista altruista, adés sota el de la naturalitat i consegüent augment de la població, a l'ensems que constituirà un element de vàlua per a les professions de medicina i cirurgia.

Atès que la finca que la Diputació té a Les Corts de Sarrià, on hi ha instal·lat el servei d'expòsits, s'hi compta amb lloc suficient i adequat per a aixecar-hi els pavellons en què ha d'establir-se el nou servei de què es tracta, sense perjudici de lo qual pot estudiar-se d'aquí fins a la formació definitiva del projecte, si es compta amb altre terreny de millors condicions d'emplaçament.

En presència de la Llei provincial.

La Comissió de Governació té l'honra de proposar l'adopció dels següents acords : 1.r La Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits queda encarregada de la creació de la Institució Maternal Catalana, l'objecte de la

qual tindrà els següents caràcters : Primer : *Benèfic*, refugi secret de les dones que han concebut illegítimament, així com de les desvalgudes i abandonades; Segon : *Social*, hospitalització d'obreres per a la funció de part, a fi d'aconseguir que aquestes i totes les altres mares que no tinguin mitjans per a reunir-ho en son propi domicili, comptin, per poc dispendi, amb totes les garanties d'una instal·lació i una assistència immillorables; i Terç : *Científica* o *docent*, escola de perfeccionament per als metges, a fi de millorar cada dia més l'especialitat toco-ginecològica. 2.ª S'ordena a l'arquitecte provincial que, assessorat del metge de la susdita Casa Provincial de Maternitat i Expòsits que el Degà facultatiu designi, formuli el projecte d'obres de l'esmentada institució, tenint en compte que aquesta haurà d'instal·lar-se en edificis que s'aixecaran en els terrenys sobrers de la finca que la Diputació té a Les Corts, on hi ha el servei d'expòsits, sempre que abans de la formulació definitiva del projecte no pugui disposar-se d'altra finca que reuneixi, a judici de la Junta, millors condicions. L'arquitecte haurà de tenir llest el dit projecte abans de 1.r de març de 1916, i podrà disposar dels auxiliars que consideri necessaris, el nomenament temporer dels quals proposarà en la forma reglamentària; 3.r El referit arquitecte i el metge assessor del mateix duran a terme els treballs de preparació i formació del projecte sota la direcció i seguint les instruccions de l'anomenada Junta, la qual disposarà de la quantitat de 20,000 pessetes, a càrrec de la partida 227, article únic, capítol IX, del vigent Pressupost de la Diputació, per a totes les despeses que es produeixin amb motiu de la formació d'aquest projecte, podent premiar l'arquitecte amb una gratificació si el projecte resta terminat a satisfacció seva

i dins del terme abans assenyalat, però no en altre cas. Terminat el projecte i acceptat per la Junta, se sometrà a l'aprovació de l'Excma. Diputació Provincial. I 4.t Comuniquin-se els anteriors acords a la susdita Junta, com a resolució a son ofici de 29 del mes proppassat, i demés, a l'arquitecte provincial.»

Resolt definitivament que el lloc d'emplaçament del nou edifici sigui la part alta de la finca de Les Corts de Sarrià, propietat de la Diputació Provincial, junt als pavellons de l'Asil que es troben en estat de terminació, a l'objecte que el vastíssim pla pogués ésser desenrotllat en tota la seva magnitud, es proposà, i així ho acordà l'Excm. Cos Provincial en sessió pública extraordinària de 13 d'agost de 1915, l'adquisició de 418,000 pams quadrats de la finca denominada Torre-rodona, propietat del Banc Hispà Colonial i llindant amb el lloc d'emplaçament designat.

Demés, l'Excma. Diputació Provincial té consignades 2.000,000 de pessetes per a la realització del projecte.

En tant s'arriba a assolir el perfeccionament de l'ideal de la Junta, en les dues importants branques, *Inclusa* i Maternitat, que abarca l'actuació del benèfic establiment que ens ocupa, es procurà com queda indicat, utilitzant els mitjans amb què actualment compta, ajustar en lo possible al seu funcionament, les pràctiques que els nous avenços aconsellen. Així s'ha augmentat amb moderns aparells el material científic del Laboratori de l'Asil, havent-s'hi també muntat un Museu Anatòmic de força utilitat científica.

Cos facultatiu

La plantilla de metges que la reorganització del Cos facultatiu de què s'ha fet menció assigna a aquest Asil, és el següent: Expòsits: un metge a alletament, un a infermeria, un a dispensari, un metge assistent i un de resident; Maternitat: un metge tocòleg, un metge assistent i un de resident.

Demés, per a l'assistència mèdica dels expòsits confiats a famílies d'aquesta capital, té l'Asil establert el servei anomenat de Metges de districte, que en nombre de deu i dos suplents es distribueixen la visita pels diferents barris de la ciutat.

Servei espiritual de l'Asil

El servei espiritual corre a càrrec de tres sacerdots, dos d'ells al servei de l'Asil de Les Corts, un amb el títol de Capellà de la Casa i l'altre amb el d'Auxiliar i altre al servei de l'antiga Casa del carrer de Ramelleres.

Tal és, a la data, l'estat d'ambdós Establiments provincials de beneficència i les aspiracions de la Junta que actualment els governa, seguint les petjades de les que dignament la precediren, d'ampliar les orientacions i projectes d'aquestes amb la realització dels vastíssims plans que queden indicats, ço que sens dubte aconseguirà assolir, comptant amb la força indiscutible que dóna a l'organisme, la intervenció directa en el mateix de l'Excellentíssima Diputació.

Al començar l'any 1917, el primer President de la nova Junta de Govern d'ambdós Asils, l'Excm. senyor D. Enric Prat de la Riba i Sarrà, caigué retut per greu malaltia, que aguditzant-se de dia en dia arribà al trist desenllaç que privà de la més assenyada direcció a branca tan important de l'activitat provincial, com és la de Beneficència, a la que donà nova orientació per a la millor solució dels seus complexes problemes i aprofitament de totes les energies, al refundir en una sola Junta el govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, creant els llaços d'unitat que, sota la seva direcció immediata i única, pràcticament s'han prestat a realitzar. Mes la reorganització de tots els serveis de l'esmentada branca, l'eixamplament del radi d'acció dels Establiments benèfics provincials, a fi d'atendre al major nombre de necessitats possibles, i tots els treballs, fins aquella data, en tal sentit realitzats, porten amb tal força marcat el segell de la seva encertada direcció, deixant ben determinat el seu pensament i segurament freçada la via en tot quant es troba en curs de realització, que a la nova Junta no li caldrà més que seguir-la per a acomplir la missió benefactora que li està encomanada.

Que Déu hagi premiat amb eterna glòria al qui tant es desvetllà pel benestar dels desvalguts.

La Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits, després de les modificacions que la irreparable pèrdua abans dita ha introduït en la mateixa, es troba constituïda en la següent forma:

President: Excm. Sr. D. Joan Vallès i Pujals.

Vice-presidents: D. Joan M.ª Roma i Comamala i D. Joaquim Cabot i Rovira.

Vocals: D. Francesc Bartrina i Roca, D. Albert Bastardas i Sampere, D. Ramon Bofill i Gallés, don Santiago Estapé i Pagès, D. Feliu Fages i Vilà, M. Iltre. Sr. Canonge Dr. D. Josep Gasia Español, D. Lluís Martí-Codolar i Pascual, Dr. D. Pere Nubiola i Espinós, D. Santiago de Riba i de España, D. Pere Santaló i Castellví, D. Jaume Trabal i Martorell i don Josep Ulled i Altemir.

Secretari: D. Lluís Noguera i Vila

ANEXOS

I. Govern i Administració d'amdues Cases : Presidents de les Juntes des de la fundació dels Asils. — Senyors que han format part de les mateixes. — Personal de les Oficines. — Facultatius de Medicina. — Practicants. — Farmacèutic. — Capellans. — Germanes de la Caritat.—Professors d'instrucció primària.—Acadèmia de música. — Professors de dibuix. — Gimnàstica. — Personal científic director d'obres i indústries. — Caps de taller. — M. Il·ltre. Junta de Dames (Secció de Maternitat i Expòsits.

I

GOVERN I ADMINISTRACIÓ

Senyors Presidents de les Juntes de la CASA PROVINCIAL DE CARITAT, *des de la seva instal·lació.*

1802. Sr. Comte de Santa Clara.
1814. Sr. Marquès de Campo Sagrado.
1823. D. Ignasi Regés.
1824. Sr. Marquès de Campo Sagrado.
1829. Sr. Marquès de Paredes.
1838. Sr. Baró de Maldà.
1840. D. Marian Borrell.
1843. D. Melcior Pallós.
1844. Sr. Baró de Maldà.
1845. D. Jaume Clavell.
1853. D. Antoni Fontan, canonge.
1856. D. Julià Maresma, prev.
1868. D. Francesc Puig i Esteve, canonge.
1869. D. Antoni Giberga.
1871. D. Valentí Almirall i Llozer.
1875. D. Pere Escudero i Azara.
1878. D. Pau Torelló i Borràs.
1886. D. Antoni Anet.
1889. D. Josep Comas i Masferrer.
1895. D. Joan Coll i Pujol.
1905. Sr. Marquès de Pascual.
1913. D. Josep I. Gatell i Domènech, prev.

Senyors Presidents de les Juntes de la CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT I EXPÒSITS, *des de la seva instal·lació.*

1853. D. Josep de Storch.
1854. D. Marian Costa, canonge.
1854. D. Manuel de Villaronga, canonge.
1855. D. Josep Ramon de Camps i Aviñó.
1858. D. Ferran Moragas i Ubach.
1860. D. Joan Agell.
1868. D. Pelai de Camps i de Mata.
1869. D. Ferran Lluís Rauret.
1870. D. Salvador Maluquer.
1871. D. Conrad Roure.
1879. D. Josep de Saus.
1884. D. Evarist Arnús.
1891. D. Josep Sert.
1896. D. Cassimir Girona.
1897. D. Pere Santaló.
1900. D. Joan Turull.
1904. D. Francisco Simó i Font.

Senyors Presidents de les Juntes de les CASES PROVINCIALS DE CARITAT I DE MATERNITAT I EXPÒSITS, *des de la unificació de les d'ambdós Asils.*

1913. D. Enric Prat de la Riba i Sarrà.
1917. D. Joan Vallès i Pujals.

Relació dels senyors que han format part de les Juntes de la CASA PROVINCIAL DE CARITAT *des de la seva instal·lació.**

Des del 16 de desembre de 1802 fins a la invasió dels francesos:

Sr. Comte de Santa Clara.
D. Ignasi Regés.
» Pere Bataller.
» Joan Rull.
» Manuel Bargés.
» Josep Serrahima.
» Josep Julià.
» Joan Homs.

Des del 21 d'octubre de 1814 al 9 de gener de 1823:

Sr. Marquès de Campo Sagrado.
D. Ignasi Regés.
» Joan Rabassa.
» Josep Martí.
» Bru Tramullas.
» Joan Rull
» Francisco Espalter.
» Francisco Capella.
» Joaquim de Compte.
» Albert Pujol.

* El figurar en diferents Juntes major nombre d'individus que en altres, ha d'atribuir-se als canvis de personal que en elles han tingut lloc, reemplaçant-se els uns als altres a mesura que han ocorregut vacants per renúncies presentades.

Des del 10 de gener de 1823 al 8 de febrer de 1824 n'estigué encarregada una Junta anomenada Administració de Socors:

D. Ignasi Regés.
» Lluís Depares.
» Joan Rabassa.
» Bru Tramullas.
» Francisco Espalter
» Felip Solà.
» Marian Borrell.
» Domènec Coll.
» Josep Vilardaga.
» V. A. Vigues.

Des del 9 de febrer de 1824 a l'11 de maig de 1829:

Sr. Marquès de Campo Sagrado.
D. Ignasi Regés.
» Joan Rabassa.
» Bru Tramullas.
» Francisco Espalter.
» Josep Martí.
» Joaquim de Compte.

Des del 12 de maig de 1829 al 31 de desembre de 1837:

Sr. Marquès de Paredes.
D. Joan Pau Amorós.
» Anton Gomis.
Sr. Marquès de Puerto Nuevo.
D. Miquel Elias.
» Pau de Gomis.
» Josep de Viudez.
» Domènec Coll.
» Francisco Espalter.
» Albert Pujol.

Sr. Baró de Maldà.
D. Josep Marian de Cabanes.
» Pere Pujals.
» Ignasi Carbó.
» Agustí Ortells i Pintó.
» Marian Borrell.
» Josep Vilardaga.
» Manuel Bas.
» Antoni Fonts.
» Josep Manuel Planas.
» Josep M.ª de Grau.
» Pere Màrtir Golferichs.
» Sebastià Soler.
» Josep Folguera.
» Joan B.ª Zacarias Martínez.

Des del 1.r de gener de 1838 al 5 de febrer de 1840:

Sr. Baró de Maldà.
D. Ignasi Carbó.
» Pau Amell.
» Josep Vilardaga.
» Josep Manuel Planas.
» Pere Màrtir Golferichs.
» Joan Canadell.
» Aleix Baulenas.

Des del 6 de febrer de 1840 al 31 de desembre de 1842:

D. Marian Borrell.
» Pau Pou.
» Agustí Yáñez.
» Joan Vigo.
» Francisco Espalter.
» Antoni Miarons.
» Miquel de Mayora.

D. Lluís Teixidó.
» Maurici Vidal.
» Lluís Depares.
» Miquel Buch.
» Pacià Masadas.
» Francisco Suñer.
Sr. Baró de Maldà.
D. Narcís Nunó.

*

Des del 1.r de gener al 31 de desembre de 1843:

D. Melcior Pallós.
» Gaietà Roviralta.
» Laurià Figuerola.
» Lluís Depares.
» Narcís Nunó.
» Jascint Febrés.
» Pacià Masadas.

Des del 1.r de gener al 31 de desembre de 1844:

Sr. Baró de Maldà.
D. Josep Prat.
» Pere Manté.
» Ramon de Sarriera i de Pinós.
» Manuel Riera i Pujol.
» Melcior Pallós.
» Laurià Figuerola.
» Jascint Febrés.

Des del 1.r de gener de 1845 al 6 de desembre de 1847:

D. Jaume Clavell.
» Narcís Ragull.
» Jaume Ricart.
» Ignasi Morera de S. German.
» Erasme de Janer i de Gònima.

D. Antoni Salvadó.
» Ignasi Carbó.
» Rafel M.ª de Duran.
» Marian Figueras i Pou.
» Josep Ribas i Solà.
» Joaquim Merli.

Des del 7 de desembre de 1847 al 16 d'octubre de 1853 va dirigir aquest Establiment el M. I. Sr. Alcalde Corregidor com a Cap de tots els de Beneficència, auxiliat de la Junta Municipal com a cos consultiu, ignorant-se els noms de les persones que estigueren al front del mateix, passant després la Casa a tenir caràcter Provincial.

Des del 17 d'octubre de 1853 al 4 d'agost de 1858:

D. Antoni Fontan, canonge.
» Joaquim Portell, farmacèutic.
» Joan Cortada, catedràtic.
» Ignasi Morera de S. German, propietari.
» Joan Coll i Montells, del comerç.
» Pere Manté, fabricant.
» Marian Lluch i Garriga, del comerç.
» Joaquim Lluch i Garriga, prevere.

Des del 5 d'agost de 1858 al 8 de juny de 1868:

D. Julià Maresma, prevere.
» Francesc Carreras, propietari.
» Marian Lluch i Garriga, del comerç.
» Joan Cortada, catedràtic.
» Pere Manté, fabricant.
» Antoni Nadal, del comerç.
» Josep Bonet i Vinyals, catedràtic.
Sr. Marquès d'Alós, hisendat.

D. Ramon de Martí, propietari.
» Pau de Barnola, propietari.
» Joaquim Cil, catedràtic.
» Francisco Puig i Esteve, canonge.

Des del 9 de juny al 9 de juliol de 1868:

D. Francisco Puig i Esteve, canonge.
» Joaquim Villavechia, del comerç.
» Domènec Coll, propietari.
» Antoni Llorens i Cànua, propietari.
» Tomàs Soler i Gabarrell, advocat.

Des del 10 de juliol de 1868 al 10 de febrer de 1869:

D. Josep Morgades i Gili, canonge.
» Julià Maresma, prevere.
» Antoni Llorens i Cànua, del comerç.
» Tomàs Soler i Gabarrell, advocat.
» Ramon de Martí, propietari.

Des de l'11 de febrer de 1869 al 28 de maig de 1871:

D. Antoni Giberga, metge.
» Manuel Torrents i Ramalló, propietari.
» Joan J. Prats i Tusquets, advocat.
» Eduard Suñer, del comerç.
» Joan Gómez, del comerç.
» Carles Rull, advocat.
» Pere Genové, farmacèutic.
» Primus Bosch i Labrús, propietari.
» Josep Gelabert, industrial.

Des del 29 de maig de 1871 al 31 de desembre de 1875:

D. Valentí Almirall i Llozer, advocat.
» Josep Pascual i Carreras, metge.
» Segon Moreno i Torres, propietari.

D. Joan Ballbé i Bigués, propietari.
» Primus Bosch i Labrús, propietari.
» Rafel Boet, advocat.
» Pau Torelló i Borràs, del comerç.
» Josep Pelfort Menció, propietari.

Des del 1.r de gener de 1876 al 1.r setembre de 1878:

D. Pere Escudero i Azara, magistrat.
» Francisco de Casanova i de Mir, enginyer militar.
» Bonaventura Ribas i Quintana, canonge.
» Josep M.ª Planas i Casals, catedràtic.
» Pau Torelló i Borràs, del comerç.
» Joaquim Pernau, del comerç.
» Primus Bosch i Labrús, propietari.
» Pau Torras i Furnells, propietari.
» Marian Puig i Valls, advocat.
» Eduard Bertran i Rubio, metge.
» Manuel Menéndez, del comerç.
» Eduard M.ª Vilarrasa, prevere.

Des del 2 de setembre de 1878 al 30 d'abril de 1886:

D. Pau Torelló i Borràs, hisendat.
» Eduard M.ª Vilarrasa, prevere.
» Josep Sert, fabricant.
» Teodor Baró, escriptor.
» Emili Sala i Cortés, arquitecte.
» Joaquim Pernau, del comerç.
» Marian Puig i Valls, advocat.
» Josep Danés, advocat.
» Josep Ricart i Gila, metge.
» Antoni Anet, metge.
» Joan Bultó, propietari.

Des del 1.r de maig de 1886 al 24 de gener de 1889:

D. Antoni Anet, metge.
» Eduard M.ª Vilarrasa, prevere.
» Pau Sadó, del comerç.
» Joan Bultó, propietari.
» Pere Closas, del comerç.
» Josep Danés, advocat.
» Baltasar de Bacardí i de Janer, propietari.
» Ramon Codina Länglin, farmacèutic.
» Guillem M.ª de Brocà, advocat.
» Ramon Castellar, advocat.
» Pere Serra i Turruella, propietari.
» Baltasar de Bacardí i de Casanovas, propietari.

Des del 24 de gener de 1889 al 18 de febrer de 1891:

D. Josep Comas i Masferrer, propietari.
» Baltasar de Bacardí i de Casanovas, propietari.
» Joan Bultó, propietari.
» Pere Closas, del comerç.
» Ramon Codina Länglin, farmacèutic.
» Josep Ferrer i Soler, propietari.
» Magí Fita, propietari.
» Josep M.ª Nadal, propietari.
» Guillem M.ª de Brocà, advocat.
» Pere Serra i Turruella, propietari.
» Celestí Ribera, canonge.
» Ramon Castellar, advocat.

Des del 18 de febrer de 1891 al 14 de gener de 1895:

D. Josep Comas i Masferrer, propietari.
» Ramon Codina Länglin, farmacèutic.
» Guillem M.ª de Brocà, advocat.
» Ramon Castellar, advocat.
» Magí Fita, propietari.

D. Josep M.ª Nadal, propietari.
» Celestí Ribera, canonge.
» Josep Ferrer-Vidal i Soler, propietari.
» Pere Serra i Turruella, propietari.
» Joan Bassols i Villa, metge.

Des del 14 de gener de 1895 al 27 de gener de 1897:

D. Joan Coll i Pujol, catedràtic.
» Celestí Ribera, canonge.
» Guillem M.ª de Brocà, advocat.
» Ramon Castellar, advocat.
» Magí Fita, propietari.
» Josep M.ª Nadal, propietari.
» Josep Ferrer-Vidal i Soler, propietari.
» Joan Bassols i Villa, metge.
» Camil Julià, propietari.

Des del 27 de gener de 1897 al 7 de febrer de 1901:

D. Joan Coll i Pujol, catedràtic.
» Celestí Ribera, canonge.
» Guillem M.ª de Brocà, advocat.
» Camil Julià, propietari.
» Manuel Porcar i Tió, propietari.
» Domènec Martí i Gofau, propietari.
» Josep Montero i Martí, metge.
» Enric Collaso i Gil, propietari.
» Josep Balcells i Cortada, propietari.

Des del 7 de febrer de 1901 al 29 de gener de 1904.

Excm. Sr. D. Joan Coll i Pujol, catedràtic.
Illtre. Sr. D. Celestí Ribera, canonge.
Excm. Sr. D. Camil Julià, propietari.
» » » Manuel Porcar i Tió, propietari.
D. Josep Montero i Martí, metge.

D. Enric Collaso i Gil, propietari.
Excm. Sr. D. Josep Balcells i Cortada, propietari.
» » » Oscar Pascual de Bofarull, propietari.
Illtre. Sr. Dr. D. Esteve Pibernat i Girbau, canonge.

Des del 29 de gener de 1904 al 26 de gener de 1905:

Excm. Sr. D. Joan Coll i Pujol, catedràtic.
» » » Camil Julià i Vilasendra, propietari.
» » » Manuel Porcar i Tió, propietari.
D. Josep Montero i Martí, metge.
Illtre. Sr. Dr. D. Esteve Pibernat i Girbau, canonge.
D. Agustí Manaut i Taberner, banquer.
Excm. Sr. D. Josep Balcells i Cortada, propietari.
Excm. Sr. D. Josep M.ª Nadal i Vilardaga, propietari.
D. Guillem de Casanova i de Vallès, advocat.

Des del 26 de gener de 1905 al 4 de gener de 1907:

M. Illtre. Sr. D. Manuel M.ª Pascual de Bofarull, Marquès de Pascual, advocat.
Rvnd. Sr. Dr. D. Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
Excm. Sr. D. Camil Julià, Marquès de Julià, propietari.
Excm. Sr. D. Josep Balcells i Cortada, propietari.
D. Agustí Manaut i Taberner, banquer.
Excm. Sr. D. Josep M.ª Nadal i Vilardaga, propietari.
D. Jaume Trabal i Martorell, advocat.
Dr. D. Josep Mascaró i Isern, metge.

Des del 4 de gener de 1907 al 12 de febrer de 1909:

Iltre. Sr. D. Manuel M.ª Pascual de Bofarull, Marquès de Pascual, advocat.
Rvnd. Sr. Dr. D. Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
D. Guillem de Casanova i de Vallès, advocat.
» Jaume Trabal i Martorell, advocat.
Dr. D. Josep Mascaró i Isern, metge.
D. Joan Sol i Ortega, advocat.
» Tomàs d'Aquí Boada i Borrell, advocat.
» Lluís Martí-Codolar i Pascual, banquer.

Des del 12 de febrer de 1909 al 7 de febrer de 1911:

Iltre. Sr. D. Manuel M.ª Pascual de Bofarull, Marquès de Pascual, advocat.
Rvnd. Sr. Dr. D. Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
D. Jaume Trabal i Martorell, advocat.
» Guillem de Casanova i de Vallès, advocat.
Dr. D. Josep Mascaró i Isern, metge.
D. Joan Sol i Ortega, advocat.
» Tomàs d'Aquí Boada i Borrell, advocat.
» Lluís Martí-Codolar i Pascual, banquer.
» Pere Mayol i Torné, fabricant.

Des del 7 de febrer de 1911 al 23 de maig de 1911:

Iltre. Sr. D. Manuel M.ª Pascual de Bofarull, Marquès de Pascual, advocat.
Rvnd. Sr. Dr. D. Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
D. Jaume Trabal i Martorell, advocat.
» Guillem de Casanova i de Vallès, advocat.
Dr. D. Josep Mascaró i Isern, metge.
Dr. D. Josep M.ª Roca i Heras, metge.

D. Albert Bastardas i Sampere, advocat.
» Tomàs d'Aquí Boada i Borrell, advocat.
» Lluís Martí-Codolar i Pascual, banquer.

Des del 23 de maig de 1911 al 4 de juliol de 1913:

Rvnd. Sr. Dr. D. Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
D. Jaume Trabal i Martorell, advocat.
D. Guillem de Casanova i de Vallès, advocat.
Dr. D. Josep Mascaró i Isern, metge.
Dr. D. Josep M.ª Roca i Heras, metge,
D. Albert Bastardas i Sampere, advocat.
» Tomàs d'Aquí Boada i Borrell, advocat.
» Lluís Martí-Codolar i Pascual, banquer.

Relació dels senyors que han format part de les Juntes de la CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT I EXPÒSITS *des de la seva instal·lació, en virtut de lo disposat per Reial decret de 6 juliol en 1853 al reformar l'organització administrativa de les Cases de Beneficència per la llei de 20 de juny de 1849.*

Des del 17 d'octubre de 1853 al 9 de juny de 1854:

D. Josep de Storch.
» Francisco Moret Pla.
» Ferran Moragas i Ubach.
» Miquel Clavé.
Sr. Baró de Prado Hermoso.
D. Marian Costa.

Des del 9 de juny al 17 d'agost de 1854:

D. Marian Costa, canonge.
» Ferran Moragas i Ubach.
» Miquel Clavé.
» Josep de Storch.
» Joan Coll i Montells.

Des del 17 d'agost de 1854 al 4 de desembre de 1855. Junta interina.

Iltre. Sr. Dr. D. Manuel Villaronga, canonge.
» » D. Joan Nepomuceno Folch, regidor.

Com a tals administradors de l'Hospital de la Santa Creu, en virtut d'ofici de l'Excm. Sr. Governador Civil de la província de 14 del mateix mes d'agost, es donaven a conèixer com a encarregats interinament d'aquest Establiment d'Expòsits.

Des del 4 de desembre de 1855 al 17 de maig de 1858:

D. Josep Ramon de Camps i Aviñó.
» Joan Agell.
» Antoni Nadal.
Il·ltre. Sr. D. Manuel de Villaronga, canonge.
D. Ferran Moragas i Ubach.

Des del 17 de maig de 1858 al 12 d'octubre de 1859:

D. Ferran Moragas i Ubach.
» Joan Agell.
» Josep Reig.
Il·ltre. Sr. D. Manuel de Villaronga.
D. Pelai de Camps i de Mata.

Des del 12 d'octubre de 1859 al 13 d'abril de 1860:

D. Ferran Moragas i Ubach.
» Joan Agell.
» Pelai de Camps i de Mata.
Il·ltre. Sr. D. Manuel de Villaronga.
D. Josep Reig.

Des del 13 d'abril al 21 de juliol de 1860:

D. Joan Agell.
» Vicens Camprodon.
» Pelai de Camps i de Mata.
(Dues vacants.)

Des del 21 de juliol de 1860 al 16 de gener de 1864:

D. Joan Agell.
» Vicens Camprodon.
» Ramon Suñol.
» Francisco de Delàs.
» Pelai de Camps i de Mata.

Des del 16 de gener de 1864 al 15 d'abril de 1868:

D. Joan Agell.
» Ramon Suñol.
» Pelai de Camps i de Mata.
» Francisco de Delàs.
Sr. Baró de Vilagayà.

Des del 15 d'abril al 6 de juliol de 1868:

D. Pelai de Camps i de Mata.
» Ramon Suñol.
Sr. Baró de Vilagayà.
(Dues vacants.)

Des del 6 de juliol de 1868 al 13 de febrer de 1869:

D. Pelai de Camps i de Mata.
» Ramon Suñol.
(Tres vacants.)

Des del 13 al 18 de febrer de 1869:

D. Pelai de Camps i de Mata.
» Ramon Suñol.
» Narcís Carbó.
» Ramon Fàbregas.

Des del 18 de febrer al 3 de maig de 1869:

D. Pelai de Camps i de Mata.
» Ramon Fàbregas.
» Narcís Carbó.
» Ramon Suñol.
» Ferran Lluís Rauret.
» Domènec Degollada.
» Frederic Barceló.
» Nicolau Carrió.

Des del 3 de maig al 12 de juny de 1869:

D. Ferran Lluís Rauret.
» Ramon Fàbregas.
» Narcís Carbó.
» Ramon Suñol.
» Blai de Camps i de Mata.
» Domènec Degollada.
» Frederic Barceló.
» Nicolau Carrió.

Des del 12 de juny al 6 de novembre de 1869:

D. Ferran Lluís Rauret.
» Ramon Fàbregas.
» Narcís Carbó.
» Nicolau Carrió.
» Narcís Moragas.
» Domènec Degollada.
» Frederic Barceló.
» Tomàs Milà.

Des del 6 de novembre de 1869 a l'11 de gener de 1870:

D. Ferran Lluís Rauret.
» Ramon Fàbregas.
» Narcís Moragas.
» Salvador Maluquer.
» Domènec Degollada.
» Frederic Barceló.
» Nicolau Carrió.
» Tomàs Milà.

Des de l'11 de gener de 1870 al 20 de maig de 1871:

D. Salvador Maluquer.

D. Ferran Lluís Rauret.
» Francisco Moragas.
» Ramon Fàbregas.
» Domènec Degollada.
» Frederic Barceló.
» Nicolau Carrió.
» Tomàs Milà.

Des del 20 de maig de 1871 al 15 de juliol de 1874:

D. Conrad Roure.
» Pompeu Gener.
» Josep Granell.
» Manuel Corchado.
» Francisco Roig.
» Jaume Augué.
» Salvador Corrons.
» Josep Badrena.
» Francisco Simó.

Des del 15 de juliol de 1874 al 4 de juny de 1878:

D. Conrad Roure.
» Ramon Fàbregas.
» Josep Granell.
» Josep Badrena.
» Salvador Corrons.
» Lluís Balaguer.
» Nicolau Carrió.
» Ramon Fàbregas.
» Francisco Roig.
» Pompeu Gener.

Des del 4 de juny de 1878 al 3 d'abril de 1879:

D. Conrad Roure.
» Ramon Fàbregas.

D. Josep Granell.
» Lluís Balaguer.
» Nicolau Carrió.
Dr. D. Linus Freixas.
D. Josep Badrena.
» Pompeu Gener.
» Salvador Corrons.

Des del 3 d'abril al 23 de maig de 1879:

D. Josep de Saus.
» Antoni Rovira i Borrell.
» Pere Turull i Comadran.
» Josep Comas i Masferrer.
» Josep Mascaró i Capella.
» Erasme Ciuró.
» Joan Dotras.
» Salvador Corrons.
» Josep Badrena.

Des del 23 de maig de 1879 al 19 de febrer de 1884:

D. Josep de Saus.
» Antoni Rovira i Borrell.
» Pere Turull i Comadran.
» Josep Comas i Masferrer.
» Josep Mascaró i Capella.
» Nicolau Carrió.
» Ramon Fàbregas.
» Antoni Rius, prevere.
» Salvador Corrons.

Des del 19 de febrer de 1884 al 7 de febrer de 1885:

D. Evarist Arnús.
» Enric Maynou.
» Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.

D. Eduard Bertran i Rubio.
» Emerencià Roig.
» Pere Santaló i Castellví.
» Josep Zulueta.
» Nicolau Carrió.
» Josep Comas i Masferrer.

Des del 7 de febrer de 1885 al 18 de maig de 1891:

D. Evarist Arnús.
» Enric Maynou.
» Josep Ildefons Gatell i Domènech.
» Eduard Bertran i Rubio.
» Emerencià Roig.
» Pere Santaló.
» Àngel Guimerà.
» Antoni Jaumandreu.
» Nicolau Carrió.

Des del 18 de maig de 1891 al 10 de febrer de 1893:

D. Josep Sert.
» Pere Santaló.
» Enric Maynou.
» Cassimir Girona.
» Josep Ildefons Gatell i Domènech.
» Eduard Bertran i Rubio.
» Emerencià Roig.
» Àngel Guimerà.
» Antoni Jaumandreu.

Des del 10 de febrer de 1893 al 10 de juliol de 1896:

D. Josep Sert.
» Pere Santaló.
» Cassimir Girona.
» Eduard Bertran i Rubio.

D. Enric Maynou.
» Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
» Antoni Martí Calvell.
» Josep Codina.
» Francisco Ravetllat.

Des del 10 de juliol de 1896 al 20 de març de 1897:

D. Cassimir Girona.
» Pere Santaló.
» Feliu Fages i Vilà.
» Francisco Ravetllat.
» Eduard Bertran i Rubio.
» Frederic Alsina.
» Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
» Josep Codina.
» Joan Bonfill.

Des del 20 de març de 1897 al 7 de juliol de 1900:

D. Pere Santaló i Castellví.
» Feliu Fages i Vilà.
» Francisco Ravetllat.
» Eduard Bertran i Rubio.
» Frederic Alsina.
» Josep Ildefons Gatell i Domènech, prevere.
» Josep Codina.
» Joan Bonfill.

Des del 7 de juliol de 1900 al 28 de juliol de 1902:

D. Joan Turull i Comadran.
» Pere Santaló i Castellví.
» Joan M.ª Forgas i Frígola.
M. Illtre. Sr. Dr. D. Sebastià Puig, canonge.
D. Francisco Simon i Font.
» Ramon Sacanell.

D. Josep Fabra.
» Genís Codina i Sert.

Des del 28 de juliol de 1902 al 20 de juliol de 1904:

D. Joan Turull i Comadran.
» Pere Santaló i Castellví.
» Joan Bassols i Villà.
M. Ilhtre. Sr. Dr. D. Sebastià Puig, canonge.
D. Francisco Simon i Font.
» Joan M.ª Forgas i Frígola.
» Ramon Sacanell.
» Josep Fabra.
» Genís Codina i Sert.

Des del 20 de juliol al 27 de desembre de 1904:

D. Pere Santaló i Castellví.
M. Ilhtre. Sr. Dr. D. Sebastià Puig, canonge.
D. Feliu Fages i Vilà.
» Francisco Simon i Font.
» Roderic Rubert i Laporta.
» Pere Clapés i Trabal.
» Joan M.ª Forgas i Frígola.
» Ramon Godó i Lallana.
» Ot Ferrer i Nin.

Des del 27 de desembre de 1904 al 7 d'agost de 1906:

D. Francisco Simon i Font.
» Pere Santaló i Castellví.
» Feliu Fages i Vilà.
Ilhtre. Sr. Dr. D. Sebastià Puig, canonge.
D. Roderic Rubert i Laporta.
» Pere Clapés i Trabal.
» Joan M.ª Forgas i Frígola.
» Ramon Godó i Lallana.
» Ot Ferrer i Nin.

Des del 7 d'agost de 1906 al 6 d'agost de 1908:

D. Francisco Simon i Font.
» Pere Santaló i Castellví.
Illtre. Sr. Dr. D. Jaume Brugueras, canonge.
D. Tomàs d'Aquí Boada i Borrell.
» Roderic Rubert i Laporta.
» Pere Clapés i Trabal.
» Feliu Fages i Vilà.
» Ot Ferrer i Nin.
» Ramon Godó i Lallana.

Des del 6 d'agost de 1908 al 20 de juliol de 1910:

D. Francisco Simon i Font.
» Pere Santaló i Castellví.
» Feliu Fages i Vilà.
» Roderic Rubert i Laporta.
» Pere Clapés i Trabal.
» Joaquim Duran i Bach.
» Joan Alandi i Canela.
» Leocadi Olabarria.
Illtre. Dr. D. Jaume Brugueras, canonge.

Des del 20 de juliol de 1910 al 9 de juliol de 1913:

D. Francisco Simon i Font.
» Pere Santaló i Castellví.
» Joaquim Duran i Bach.
» Feliu Fages i Vilà.
» Joan Alandi i Canela.
» Roderic Rubert i Laporta.
» Leocadi Olabarria.
Illtre. Dr. D. Jaume Brugueras, canonge.
D. Pere Clapés i Trabal.

Relació dels senyors que han format part de la Junta de Govern de les CASES PROVINCIALS DE CARITAT *i de* MATERNITAT I EXPÒSITS.

Des del 4 de juliol de 1913 al 7 de maig de 1915:

Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba i Sarrà, advocat, President de la Diputació de Barcelona.
D. Lluís Argemí i de Martí, advocat.
» Francesc Bartrina i Roca, advocat.
» Albert Bastardas i Sampere, advocat.
» Pere Bonell i Martorell, del comerç.
» Lluís Martí-Codolar i Pascual, banquer.
» Josep Puig i Cadafalch, arquitecte.
M. Il·ltre. Sr. Dr. D. Enric Pla i Deniel, canonge.
Excm. Sr. D. Francisco Puig i Alfonso, del comerç.
Dr. D. Pere Santaló i Castellví, metge.
Excm. Sr. D. Joaquim Sostres i Rey, advocat, President de la Comissió de Governació.
D. Jaume Trabal i Martorell, advocat.
» Joan de Déu Trias i Giró, catedràtic.
» Santiago Valentí i Camp, escriptor.

Des del 7 de maig de 1915 al 1.r de juny de 1917:

Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba i Sarrà, advocat, President de la Diputació.
D. Lluís Argemí i de Martí, advocat.
» Francesc Bartrina i Roca, advocat.
» Albert Bastardas i Sampere, advocat.
» Feliu Fages i Vilà, hisendat.
» Josep A. Mir i Miró, advocat.
» Pere Bonell i Martorell, del comerç.
Dr. D. Miquel A. Fargas i Roca, catedràtic.

M. Illtre. Sr. Dr. D. Josep Gasia i Español, canonge.
D. Lluís Martí-Codolar i Pascual, banquer.
Excm. Sr. D. Francisco Puig i Alfonso, del comerç.
D. Pere Santaló i Castellví, metge.
» Jaume Trabal i Martorell, advocat.
Excm. Sr. D. Lluís G. Pons i Enrich, fabricant.
D. Joan Vallès i Pujals, advocat, President de la Comissió de Governació.

Des del 1.r de juny al 19 d'octubre de 1917:

Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba i Sarrà, advocat, President de la Diputació.
D. Joan Vallès i Pujals, advocat, President de la Comissió de Governació.
» Santiago Estapé i Pagès, advocat.
» Francesc Bartrina i Roca, advocat.
» Feliu Fages i Vilà, propietari.
» Josep A. Mir i Miró, advocat.
» Joan M.a Roma i Comamala, publicista.
» Albert Bastardas i Sampere, advocat.
» Ramon Bofill i Gallés, professor dentista.
» Lluís Martí-Codolar i Pascual, banquer.
Dr. D. Pere Nubiola i Espinós, catedràtic.
D. Santiago de Riba i España, advocat.
» Jaume Trabal i Martorell, advocat.
Dr. D. Pere Santaló i Castellví, metge.

El 19 d'octubre de 1917 passa a ocupar la Presidència l'Excm. Sr. D. Joan Vallès i Pujals, President de la Diputació, i una de les dues Vicepresidències el Sr. D. Joaquim Cabot i Rovira, President de la Comissió de Governació, continuant formant part de la Junta els altres senyors, que constituïen l'anterior.

PERSONAL DE LES OFICINES

Secretaria

Secretari i Cap d'oficines

D. Lluís Noguera i Vila, *Secretari de la Casa Provincial de Caritat.*

Oficial

D. Baltasar Puig de Bacardí.

Auxiliars

D. Josep Carceller i Suñé.
D. Josep M.ª Vidal i Pomar.

Escrivents

D. Francesc Bonastra i Palanca.
D. Amador Ferrer i Luna.

Comptaduria

Comptador Cap

D. Emili Abreu i Boy, *Comptador de la Casa Provincial de Caritat.*

Oficial

D. Rafel Pou de Foxà, *Encarregat de la Comptaduria de la Casa Provincial de Maternitat.*

Auxiliar

D. Angel Montull i Cabrera.

Escrivents

D. Josep Cristóbal i Farrés.
D. Josep González i Castillo.

DEPOSITARIA

Depositari Cap

D. Manuel de Bruguera i Balaguer, *Depositari de la Casa Provincial de Caritat.*

Auxiliar

D. Marc Amorós i Carbonell.

Escrivents

D. Benigne de la Vega Inclán.
D. Isidor Molero i Zappetti, *Encarregat de la guarda i distribució dels cabals de la Casa Provincial de Maternitat.*

Conserje

D. Fermí Miramanda i Carol.

Cobrador

D. Joan Sarri i Frago.

Ordenances

D. Fost Garriga i Alsina.
D. Joan Pujol i Fajula.

CASA PROVINCIAL DE CARITAT

Facultatius de Medicina

Dr. D. Salvador Cardenal i Fernández, *President del Cos facultatiu de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits i Director del de la Casa de Caritat.*
Dr. D. Baldomer Comulada i Garriga.

Metges auxiliars

Dr. D. Ramon Noguera i Casabosch.
Dr. D. Josep Páquez i Sánchez.
Dr. D. Eusebi Balasch i Carulla.

Metges especialistes

Dr. D. Manuel Dolcet i Carme.
Dr. D. Ricard Galí.
Dr. D. Emili Monturiol i Mata.
Dr. D. Gaietà Casanovas.

Practicants de Medicina

Numeraris

D. Josep Merino.
D. Rafel Salas.
D. Joan Vanrell i Cruells.
D. Manuel Villalón i Telles.
D. Tomàs Fornells i Suñer.

Supernumeraris

D. Manuel Bau i Lagarriga.
D. Josep Bachs i Calderó.

Dentista

D. Josep Alcaraz i Sáiz.

Ortopedista

D. Eduard Carné.

Farmacèutic

Dr. D. Aureli Sanclemente i Ferrando.

Capellans

Rvnd. D. Gumersindus Puig i Charles.
Rvnd. D. Esteve Carbonell.
Rvnd. D. Josep Vilar i Viquer.
Rvnd. D. Jaume Bages i Tarrida.

Germanes de la Caritat

Sor Maria Eulària Arqué i Faura. *Superiora de les Filles de la Caritat de Sant Vicens de Paül.*
Sor Sofia Domènech.
Sor Cecília Mauries.
Sor Blanca Taine.
Sor M. Rafela Fernández.
Sor Miquela Castro.
Sor Victòria País.

Sor Josepa Roques.
Sor Dolors González.
Sor Manela Salles.
Sor Paulina Taulle.
Sor Lluïsa Leprevost.
Sor Rosalia Ciclet.
Sor Josepa Muñoz.
Sor Vicenta Jehanin.
Sor Magdalena Badinand.
Sor Francisca Planeix.
Sor Anastàsia Lafon.
Sor Felicitas Ronde.
Sor Júlia Gaillard.
Sor M. Bernarda Perrotto.
Sor Josepa Giménez.
Sor Margarida Debouzy.
Sor Clàudia Ferlay.
Sor Anna-Maria Zúñiga.
Sor Presentació Pérez.
Sor Lluïsa Cormelles.
Sor Montserrat Gusset.
Sor Carme Simon.
Sor Agnès Peronnet.
Sor Trinitat González.
Sor Regis Roland.
Sor Rosa Cabanes.
Sor Antònia Loiseau.
Sor Àngela Sierra.
Sor Ignàsia Pedroche.
Sor Àngeles Puig.
Sor Llorença Gentil.
Sor Emília Abad.
Sor Perboyre Ortiz.
Sor Concepció Mitjavila.
Sor Eugènia Batlle.

Sor Marta Esparbes.
Sor Genoveva Taillefer.
Sor Clemència Gaudet.
Sor Alfonsina Illand.
Sor Estefania Carrascó.
Sor Teresa Pommiro.
Sor Maria Boleriola.
Sor Gabriela López.
Sor Xaviera Gómez.
Sor Jacinta Ocon.
Sor Filomena Pueyo.
Sor Amèlia Duarte.
Sor Esperança Abad.
Sor Catarina Rodríguez.
Sor M. Teresa Moreno.
Sor Isabel Calcerrado.
Sor Clara Vendrell.
Sor M. Lluïsa Barrera.
Sor Anna Heras.
Sor Joaquima Bori.
Sor Matilde Arias.
Sor M. del Rosari Coronado.
Sor Lourdes Boter.
Sor Assumpció Leandro.
Sor Mercè Argemí.
Sor Clotilde Romero.
Sor Joana Potenciano.
Sor Nativitat Beltran.
Sor Guadalupe González.

PROFESSOR D'INSTRUCCIÓ PRIMÀRIA

D. Josep Udina i Cortiles.

Auxiliars

D. Climent Fuster.
D. Tomàs Melo.
D. Lluís Reixach.
D. Manuel Cosialls.
D. Antoni Bossoms.
D. Artur Brugués.
D. M. Antich.
D. Josep Parunella.

DIRECTOR DE L'ACADÈMIA DE MÚSICA

D. Eusebi Guiteras.

Auxiliar

D. Lluís Alsina.

PROFESSOR D'INSTRUMENTS DE CORDA

D. Emili Bordas i Comas.

PROFESSOR DE L'ORFEÓ

D. Joan B. Lambert.

PROFESSOR DE MÚSICA DELS CECS

D. Fèlix de Santos.

PROFESSORS DE DIBUIX

D. Enric Moyà.
D. Ignasi Mallol.
D.ª Mercè Vacarisas.

Professor de gimnàstica

D. Andreu Arias.

Arquitectes

D. Josep Bori i Gensana.
D. August Font i Carreres.
D. Josep Goday i Casals.

Enginyer inspector de Tallers

D. Gaspar Brunet.

Caps de tallers

Impremta, Andreu Achón.
Fusteria, Lleonard Arraut.
Teixits, Antoni Nobell.
Espardenyeria, Adolf Roca.
Lampisteria, Angel Duràn.
Serralleria, Ramon Bonet.
Guarnicioneria, Narcís Hornosa.
Esparteria, Vicens Bosch.
Sabateria, Ramon Pallejà.
Impremta cecs, J. Guilleumot.
Sastreria, Sebastià Vallès.
Semoleria, Raimond Càucaso.
Pintura, Pere Gumi.
Mestre-de-cases, Llorenç Llaveria.
Cereria, Frederic Madorell.
Fleca, Joan Martorell.
Pastisseria, Jacint Puig.

CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT I EXPÒSITS

Facultatius de Medicina

Dr. D. Ricard Zariquiey, *Vice-president del Cos facultatiu de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits i Director del de la Casa de Maternitat i Expòsits.*

Dr. D. Pau Roig i Montaner.
Dr. D. Josep Girona i Solé.
Dr. D. Josep Roig i Raventós.
Dr. D. Frederic Corominas.
Dr. D. Joan Casasayas.
Dr. D. Baudili Guilera.

Metges especialistes

Dr. D. Manuel Menacho.
Dr. D. Josep Caballero i Méndez.
Dr. D. Josep A. Massip.
Dr. D. F. Pell i Cuffi.

Metges interns

Dr. D. Pere Escriu i Arraut.
Dr. D. Pere Puig i Roig.

Dentista

Dr. D. Pere Bover.

Farmacèutic

Dr. D. Aureli Sanclemente i Ferrando.

Metges de Districte

Dr. D. Josep Escaró.
Dr. D. Abelard Servent.
Dr. D. Manuel J. Parés.
Dr. D. Antoni Mestres.
Dr. D. Francesc J. Parés.
Dr. D. Carles Vives.
Dr. D. Ricard de Valero.
Dr. D. Josep Páquez i Sánchez.
Dr. D. Narcís Fuster i Domingo.
Dr. D. Antoni Barba i Miracle.

CAPELLANS

Rvnd. D. Vicens Font.
Rvnd. D. Frederic Clascar i Sanou.
Rvnd. Josep Tarré i Saus.

GERMANES DE LA CARITAT

Sor Laura Zabarce.
Sor Francisca Gascon.
Sor Blasa Sainz.
Sor Maria Mas.
Sor Maria Antònia López.

Sor Josefa Zabalza.
Sor Faustina López.
Sor Assumpció Artigas.
Sor Felisa Giménez.
Sor Carme Milagro.
Sor Eulària Duñó.
Sor Carme Lletjós.
Sor Dolors Ribot.
Sor Empar Vera.
Sor Trinitat Guillé.
Sor Rosa Ponsà.
Sor Consol Falguera.
Sor Concepció Roig.
Sor Eulària Alfaro.
Sor Mercè Obradors.
Sor Primitiva Damaño.
Sor Elisa Casas.
Sor Maria Peyró.
Sor Adelaida Juliol.
Sor Montserrat Carreras.
Sor Isabel Pastor.
Sor Carme Rocasalvas.
Sor Maria Llopis.
Sor Francisca Iturria.
Sor Josefa Rodríguez.
Sor Lluïsa Eraso.
Sor Elionor Bestrad.
Sor Maria de la Creu Latorre.
Sor Maria Isabel Gómez.
Sor Pilar Culla.
Sor Maria Lacadena.
Sor Manuela Mas.
Sor Joaquima Dellunder.

Molt Il·ltre. Junta de Dames

Presidenta honorària, S. M. la Reina D.ª Maria Cristina d'Hapsburgo Lorena.

Presidenta, D.ª Concepció Costa, vídua de Balaguer.

Vice-presidenta primera, D.ª Antònia Bertran, vídua de Pons.

Vice-presidenta segona, D.ª Camila Martínez, vídua d'Arnús.

Tresorera, D.ª Joana Marquès, vídua de Caparà.

Secretària, D.ª Elena de Salvadores de Bruguera.

Secció de Maternitat i Expòsits

Presidenta, D.ª Pilar Camín, vídua de Duran.

Vice-presidenta, D.ª Rosa Pla de Florensa.

Tresorera, D.ª Francisca Cot de Teixidor.

Secretària, D.ª Dolors Ferrer de Fages.

Vice-Secretària, D.ª Josefa Martí, vídua de Fiol.

Patronat de Maternitat

Presidenta, D.ª Joana Marquès, vídua de Caparà.

Tresorera, D.ª Adela Camín, vídua de Serrahima.

Secretària, D.ª Rosa Pla de Florensa.

Vocals, D.ª Maria Sicars, vídua d'Heras; D.ª Virgínia de Miquelerena, vídua de Brodbeck; D.ª Pilar Balaguer de Rubió.

Sòcies de la Junta d'Expòsits

D.ª Emília Tomàs de Prats.

D.ª Joana Marquès, vídua de Caparà.

D.ª Isabel Julià, vídua de Masó.
D.ª Antònia Amatller, vídua de Sostres.
D.ª Montserrat Casas, vídua de Nieto.
D.ª Pelegrina Benet de Alandí.
D.ª Avelina Gibert, vídua de Busanya.
D.ª Pilar Balaguer de Rubió.
D.ª Concepció Costa, vídua de Balaguer.
D.ª Lluïsa Llorens de Morales.

Sòcies auxiliars

D.ª Josefa Martí, vídua de Fiol.
D.ª Aurea Laporta de Gely.
D.ª Lluïsa Piña, vídua de Coma.
D.ª Concepció Ventalló de Via.

Personal subaltern

Lampista, Enric Bayes.
Encarregat de l'hort, Ramon Tristany.
Jardiner, Andreu Matalonga.
Forner, Elies Sabaté.
Mosso del Laboratori, Josep M.ª Massó.
Llevadora, Pascuala Laburta.
Ajudantes, Remei Colomer, Mercè Pipó i Josepa Escarré.

II. Asilats d'amdues Cases : Seccions que comprenen els Asils. — Requisits per a l'admissió d'asilats. — Models de documents. — Reglament especial per a distingits de la Casa de Caritat a les Seccions general i Robert i Surís. — Casa de Família. — Bases del Conveni amb la Marmessoria Albà.

II

ASILATS D'AMBDUES CASES

Seccions que comprèn la Casa de Caritat

La població asilada de la Casa de Caritat, per al millor ordre de l'Establiment, es reparteix en diferents seccions, pel que es té en compte l'edat i circumstàncies dels que han d'ocupar-les.

Així, el Departament de nois es subdivideix en sis seccions, en la següent forma:

1.ª Sala del Nen Jesús, nois de 7 a 9 anys, 160 places.
2.ª Sala de l'Àngel de la Guarda, nois de 9 a 10 anys, 140 places.
3.ª Sala de Sant Lluís, nois de 10 a 12 anys, 150 places.
4.ª Sala de Sant Rafel, nois de 12 a 14 anys, 140 places.
5.ª Sala de Sant Miquel, nois de 14 a 16 anys, 100 places.
6.ª Sala de Sant Gabriel, nois de 16 a 20 anys, 60 places.

El Departament d'homes es compon de les sis sales següents:

Sala de Sant Jordi, 1.r pis, 30 places.
Sala de Sant Antoni, 1.r pis, 40 places.
Sala de Sant Pau, 2.n pis, 58 places.

Sala de Sant Jaume, 2.n pis, 48 places.
Sala de Sant Josep Oriol, 3.r pis, 68 places.
Sala de Sant Pere, 3.r pis, 58 places.

Al fer-se l'admissió, es té en compte el seu estat més o menys decaigut per a destinar-lo a un o altre pis.

La Sala de Sant Josep, destinada a Departament d'impedits, situat a la planta baixa de l'edifici, consta de cinquanta dues places.

El Departament de noies ve igualment subdividit en sis seccions, com a continuació s'expressa:

1.ª Sala de la Mare de Déu dels Àngels, noies de 7 a 9 anys, 80 places.
2.ª Sala de Santa Filomena, noies de 9 a 11 anys, 82 places.
3.ª Sala de Santa Eulària, noies d'11 a 13 anys, 70 places.
4.ª Sala de Santa Rosa, noies de 13 a 18 anys, 65 places.
5.ª Sala de Santa Marta, noies de 13 a 19 anys, 45 places (invàlides).
6.ª Sala de Santa Florentina, noies de 20 a 40 anys, 76 places (solteres).

La Sala de Santa Anna, destinada a dones, comprèn cent cinquanta una places.

La Sala de la Mare de Déu dels Dolors, destinada a Departament d'impedides, on hi són admeses des de l'edat de setze anys, té cabuda per a vuitanta albergades.

A la Casa, en tant no sigui un fet la construcció dels Pavellons d'Epilèptics a Horta, hi ha tan sols sis d'aquests malalts ocupant la Sala de Sant Joan Baptista, per haver la Junta, ja fa uns quants anys,

resolt suspendre l'ingrés a 'aquesta Secció per no reunir l'antic departament condicions adequades.

Les epilèptiques, hostatjades a la finca Torre dels Frares, a Horta, hi són en nombre de quaranta.

Les infermeries del Departament d'Homes, ocupen les Sales de la Mare de Déu dels Desemparats, de Sant Vicens, de Sant Joan de Déu i de la Mare de Déu del Carme.

Són destinades a infermeries de dones les Sales de la Mare de Déu de la Mercè i del Sagrat Cor de Jesús.

A oftàlmics hi ha destinada la Sala de Sant Rafel i la de Santa Llúcia per a les oftàlmiques.

Pel servei subaltern de l'Asil s'hi hostatgen també vint-i-set empleades.

Les Seccions generals de distingits les ocupen actualment quinze senyors i cinquanta dues senyores.

Les places de la Secció de distingits pertanyents a la fundació de D.ª M.ª Robert i Surís són en nombre de vint, els quals poden ésser indistintament ocupades per senyors o senyores.

Requisits per a l'admissió d'asilats a la Casa de Caritat

Com a compresos en la disposició general citada en el lloc corresponent d'aquesta Memòria, poden ingressar a l'Asil aquells que, o en son defecte els pares, siguin naturals de la Província:

1.r *Departament de nois i noies.* — Els menors de setze anys que es trobin en qualsevulla de les circumstàncies següents: *a)* ésser expòsits; *b)* ésser orfes de pares o trobar-se desemparats, i comptin l'edat de set anys; *c)* ésser fills de viudo o viuda que per a guanyar-se la subsistència s'hagin vist

obligats a dedicar-se al servei domèstic o a altra ocupació que no els permeti atendre a la cura i sostenimént de la seva família; i *d)* els fills de pares que reuneixin les condicions necessàries per a ésser admesos en aquest Establiment o altre públic de Beneficència, o les especials circumstàncies dels quals facin necessari l'ingrés d'aquells a l'Asil.

2.ª *Departament d'homes i dones.—a)* Els majors de seixanta anys que no siguin aptes per al treball, i que siguin també desemparats.

b) Els que trobant-se desemparats tinguin defecte físic o pateixin alguna malaltia crònica que els impossibiliti per a guanyar-se la vida, qualsevulla que sigui llur edat.

3.ª *Departament d'impedits o impedides.* — Els que trobant-se en el cas darrerament indicat, sigui tal la seva malaltia o defecte físic que els privi el valdre's per si mateixos.

Per acord de l'Excma. Diputació de 16 de febrer de 1909, la gràcia d'acolliment que es concedia sols als naturals de la Província queda ampliada en el sentit d'admetre també els individus que sense ésser nats en l'esmentada Província tinguin adquirit veïnatge en la mateixa, ells o llurs pares si es tracta d'orfes, desemparats, durant els deu anys anteriors a la seva admissió, sense interrupció de cap mena, el qual veïnatge s'acreditarà solament mitjançant el padró municipal.

CASA PROVINCIAL DE CARITAT

INFORME PREVI A L'ADMISSIÓ D'INSTÀNCIES SOL·LICITANT L'INGRÉS D'UN NOI O NOIA

ASPIRANT N.º .....

.....

edat ..... *naturalesa* ..... *estat* .....
residència ..... *des de* .....

FAMÍLIA

PARE

.....

edat ..... *naturalesa* ..... *estat* .....
residència ..... *des de* .....
habitant actualment al carrer ..... *n.º* .....
professió ..... *jornal* ..... *a casa D.* .....

MARE

.....

edat ..... *naturalesa* ..... *estat* .....
residència ..... *des de* .....
habitant actualment al carrer ..... *n.º* .....
professió ..... *jornal* ..... *a casa D.* .....

ALTRE PARENT O ENCARREGAT

.....

edat ..... *estat* ..... *residència* .....
carrer ..... *n.º* ..... *professió* .....

GERMANS

..... *edat* .....
..... » .....

OBSERVACIONS

.....
.....

Barcelona ..... *de* ..... *de 19* .....

Informe de D. .....

CASA PROVINCIAL DE CARITAT

INFORME PREVI A L'ADMISSIÓ D'INSTÀNCIES SOL·LICITANT L'INGRÉS D'UNA PERSONA MAJOR

ASPIRANT N.º .....

.....

edat ..... *naturalesa* ..... *província* .....
..... *estat* ..... *residència* .....
..... *des de* ..... *habitant actualment al carrer* ..... *número* .....

FAMÍLIA

MARIT O MULLER

.....

edat ..... *naturalesa* ..... *província* .....
..... *estat* ..... *residència* .....
..... *des de* ..... *habitant actualment al carrer* ..... *número* .....
professió ..... *jornal* .....
a casa D. .....

FILLS

..... *edat* .....
..... » .....
..... » .....
..... » .....
..... » .....

OBSERVACIONS

.....
.....
.....
.....
.....

Barcelona ..... *de* ..... *de 19* .....

Informe de D. .....

Instància per a sol·licitar l'admissió d'un noi o noia

PÓLISSA de 10 cts.

N.º .....

M. Il·ltre. Sr.

(1) .....
d'estat ..... domiciliat a .....
carrer ..... n.º ..... pis ..... en qualitat de (2) .....
de (3) ..... de (4) ..... anys d'edat
i natural de (5) ..... provincia de .....
a V. S. atentament exposa:

Que trobant-se sense recursos per a atendre al sosteniment de ..... susdit... noi... a causa de (6) .....
.....
..... *amb el major respecte a V. S.*

Suplica *es digni disposar que* (7) .....
..... *sia admès en concepte d'asilat en aquesta Casa Provincial de Caritat.*

Mercè que ..... recurrent no dubta alcançar del bondadós cor de V. S., la qual vida servi Déu molts anys.

Barcelona ..... de ..... de 19 ...

(8) .....

Molt Il·ltre. Sr. President de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits.

1. Noms i cognoms de la persona o persones que sol·liciten l'ingrés del noi o noia. Si és un matrimoni el recurrent exerigui's: Rita consorta... i a continuació el nom i cognoms del marit i de la muller.
2. Pare, mare, padrí, avi, oncle, tutor, etc.
3. Nom i cognoms del noi o noia l'ingrés del qual es sol·licita.
4 i 5. Anys i naturalesa del susdit noi o noia.
6. Digui's si és per malaltia del recurrent o per quina causa. Si el motiu és el de tenir més fills, expressi's quants i llur edat respectiva.
7. Repeteixi's el nom del noi o noia l'ingrés del qual es demana.
8. Firma del recurrent o recurrents.

Documents que han d'acompanyar la present instància

1.r Certificació del Sr. Alcalde de barri, o de l'Alcaldia del poble de residència del pare o mare vivent o del parent amb qui visqui, justificant l'estat civil del sol·licitant i motius que l'obliguen a asilar a l'infant de què es tracta.

2.n Igual certificació del Sr. Rector de la respectiva parròquia, podent ésser suplert aquest document venint visat l'anterior, amb els corresponents firma i segell.

3.r Partida de baptisme de l'infant que ha d'ingressar.

4.t Partida de defunció del pare o mare; d'ésser els dos difunts n'hi ha prou amb la de la darrera defunció.

5.è Certificació facultativa d'estar vacunat, o revacunat, cas de comptar més de deu anys.

Instància per a sol·licitar l'admissió d'una persona major

POLISSA de 10 cts.

N.º .....

M. Il·ltre. Sr.

(1) ..... *natural de* ..... *província de* ..... *de* ..... *anys d'edat i estat* (2) ..... *domiciliat a* ..... *carrer* ..... *número* ..... *pis* ..... *a V. S. atentament* exposa:

Que trobant-se sense mitjans per a atendre a son sostenimient a causa de (3) .....

.....

amb el major respecte a V. S.

Suplica *es digni disposar sigui admès en concepte d'asilat en aquesta Casa Provincial de Caritat.*

Mercè que no dubta alcançar ..... *recurrent, del bondadós cor de V. S., la qual vida servi Déu molts anys.*

Barcelona ..... *de* ..... *de 191*....

(4) .....

Molt Il·lustre Sr. President de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits.

1. Nom i cognoms de la persona que desitja ingressar a l'Establiment.
2. Si és soltera, la indicació de tal. Si és casat o vidu diu confiançar-se amb qui o de qui.
3. Expressi's si és a causa de malaltia o per quin motiu.
4. Firma del recurrent.

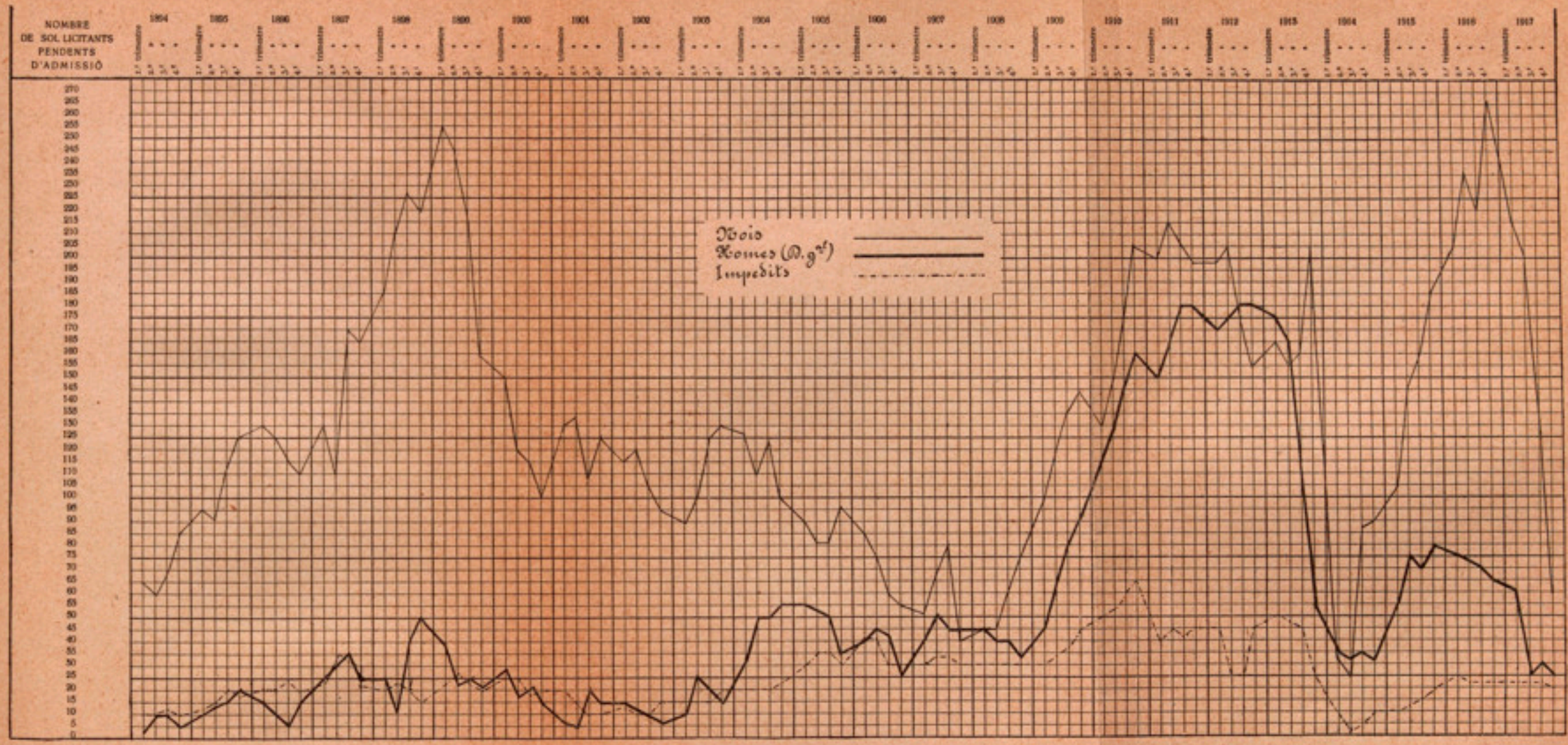
Documents que han d'acompanyar la present instància

1.º Certificació del Sr. Alcalde de barri, o de l'Alcaldia del poble, de residència de l'interessat, justificant la pobresa del mateix i el seu estat civil.

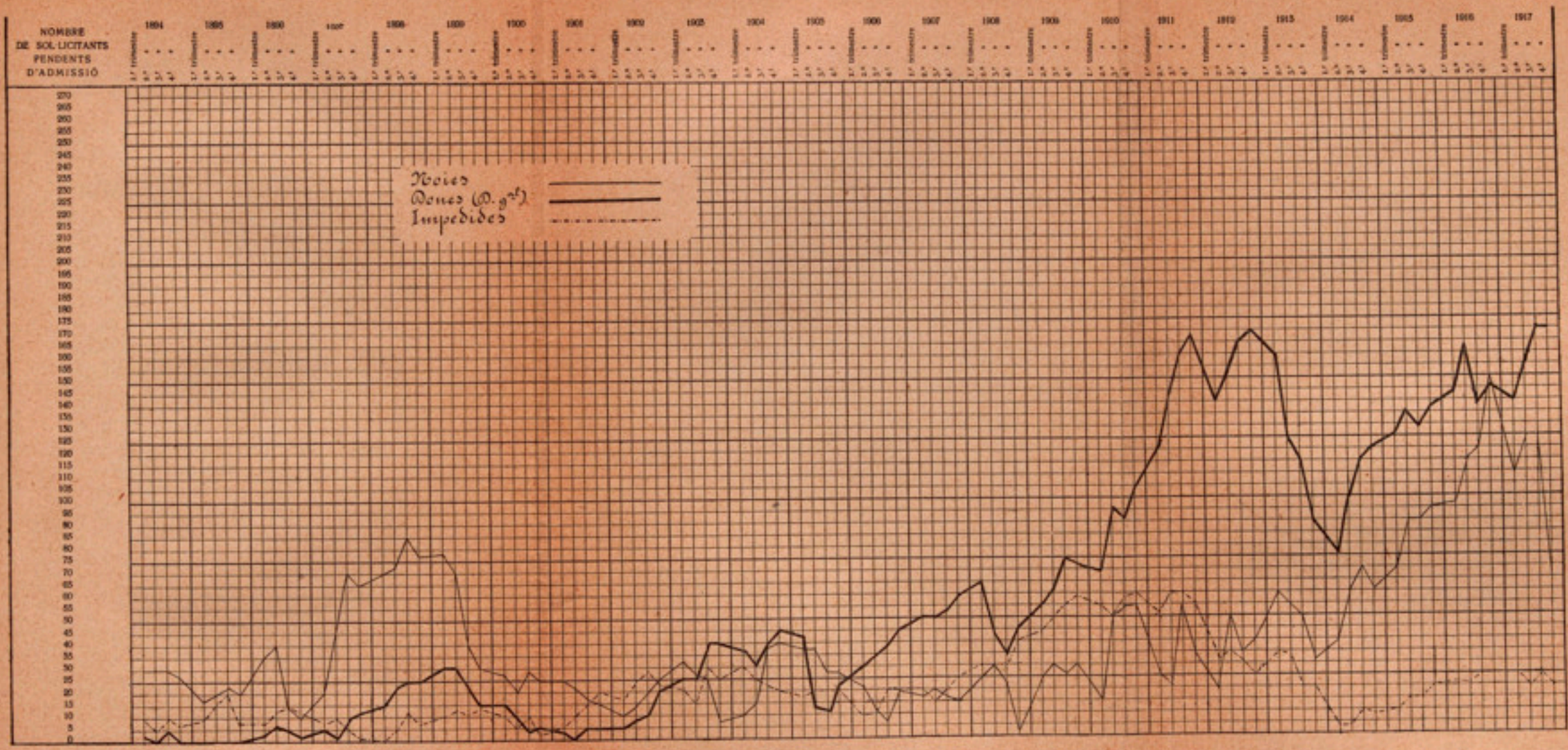
2.º Igual certificació del Sr. Rector de la respectiva parròquia, podent ésser suplert aquest document venint visat l'anterior amb els corresponents firma i segell.

3.º Partida de baptisme de l'interessat.

4.º En cas de viduïtat, ha d'acompanyar-se l'òbit del consort difunt.

NOMBRE DE SOL·LICITANTS PENDENTS D'ADMISSIÓ
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
Nois
Homes (N. gt)
Impedits

Diputació de Barcelona

NOMBRE DE SOL·LICITANTS PENDENTS D'ADMISSIÓ
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
trimestre
Noies
Dones (D. g^al)
Impedides

Reglament especial per a distingits de la Casa Provincial de Caritat

Article 1.r — Per als efectes del seu ingrés, els distingits, o bé satisfaran per mesades a la bestreta, les estàncies, al tipus que prèviament i en cada cas establirà la Junta, o bé faran entrega a la Casa d'un capital relacionat amb el nombre d'anys i estat de salut que tinguin els que desitgin passar-hi en repòs la seva vellesa.

Art. 2.n — Per a ingressar a la Casa de Caritat, han de concórrer en l'aspirant les següents condicions:

1.a Ésser persona de reconeguda moralitat, a judici de la Junta.

2.a Pagar un capital d'una sola vegada, o mitjançant estàncies periòdiques, segons l'art. 1.r. En aquest cas, donarà garantia pignoraticia o fiador bastant, a judici de la Junta.

3.a Trobar-se en alguna de les circumstàncies següents:

a) Tenir, si és home, l'edat completa de seixanta anys; i si és dona, la de cinquanta cinc.

b) Ésser inútil per al treball, a judici de la Junta.

No obstant l'edat fixada en el paràgraf *a)*, la Junta podrà, en circumstàncies especials, admetre'n abans del compliment d'aquella.

Art. 3.r — L'expedient que hauran de presentar a la Secretaria de la Casa, constarà : de sollicitud en paper de l'Estat, fe de baptisme, certificat de bona conducta i els altres referents al seu estat físic i civil.

Art. 4.t — Decretada per la Junta l'admissió d'un distingit, en virtut de l'expedient presentat, tindrà lloc el seu ingrés; satisfent un mes de pensió quan verifiqui el pagament per dies, i no tindrà dret

a reintegrar-se la mensualitat en el cas de sortir de la Casa sense acabar el mes. Si ha de fer entrega del capital, quedarà aquest a la Caixa de l'Asil fins que hagi transcorregut el mes de prova que es concedirà al sollicitant, acabat el qual, la Junta li entregarà un document justificatiu del dret que se li concedeix de permanèixer a l'Establiment.

Transcorregut l'esmentat mes, no podrà en cap cas l'interessat reclamar el capital; però si desitgés retirar-se de la Casa abans d'acabar dit mes, se li retornarà el dipòsit que hagués fet, deduint-ne l'import de les estàncies al tipus màxim que tingui establert la Junta de Govern pels que paguin per mesades.

Art. 5.ª — Els distingits rebran una manutenció sana, variada i suficient, a judici dels facultatius de l'Asil. La Casa cuidarà també de rentar-los-hi la roba d'ús interior.

Art. 6.ª — En cas de malaltia i impediment, seran assistits en les respectives infermeries, visitant-los gratuitament els metges de la Casa i rebent les medicines de la Farmàcia de la mateixa; amb tot, si algun distingit desitgés ésser visitat per un altre facultatiu, serà autoritzat.

Art. 7.ª — Els distingits ocuparan cambres separades en els departaments especials que hi ha actualment, o bé, cas de no ésser possible, s'establirà en els mateixos la deguda separació en els respectius llits, per mitjà de cortines.

Art. 8.ª — Podran sortir a passeig durant les hores que permaneixi oberta la porta de l'Establiment; si bé no faltaran a les hores fixades per als menjars, a no ésser en el cas d'haver-ho ja posat en coneixement dels superiors de l'Asil.

Art. 9.ª — Quan desitgin fruir de llicència temporal, la demanaran al senyor President mitjan-

çant la Secretaria de la Casa, si passa d'una setmana; i a la Mare Superiora, si no arriba a dit temps.

Art. 10.è — Quan un distingit faltés a lo establert en el Reglament general de la Casa i desobeís les amonestacions que se li haguessin dirigit, serà donat de baixa, fent-se-li entrega de la part de capital a què tingués dret, deduïdes les estàncies a abonar, de conformitat amb lo establert en l'art 4.t.

Art. 11.è — La Casa cuidarà de tot lo referent a l'enterrament i sufragi dels distingits que morin, en el cas que aquests no comptin amb recursos.

Reglament per a l'admissió i estància dels asilats distingits afectes a la fundació Robert i Surís

Article 1.r L'ingrés dels distingits afectes a aquesta fundació, serà mitjançant el pagament de 75 pessetes, per mesades avançades.

Art. 2.n Havent de reunir les circumstàncies següents:

Ésser persona de reconeguda moralitat a juí de la Junta de Govern. Haver complert els seixanta anys els homes i cinquanta cinc les dones.

La Junta, amb tot i l'edat fixada, podrà, en circumstàncies especials, dispensar a l'aspirant el compliment d'aquest requisit.

Art. 3.r L'expedient que hauran de presentar a la Secretaria de la Casa, constarà: De sollicitud en paper segellat, fe de baptisme, certificat de bona conducta i tots els altres referents al seu estat físic i civil.

Art. 4.t Decretada per la Junta l'admissió d'un distingit, en virtut de l'expedient presentat, tindrà lloc el seu ingrés, satisfent un mes de pensió, no tenint

dret a reintegrar-se la mensualitat en el cas de sortir de la Casa sense acabar el mes.

Art. 5.ª Els distingits rebran una manutenció sana, variada i suficient a juí dels facultatius de l'Asil. La Casa es cuidarà de rentar-los-hi la roba d'ús interior.

Art. 6.ª En el cas de malaltia o impediment seran assistits en les respectives infermeries, visitant-los gratuitament els metges de la Casa i rebent les medicines de la farmàcia de la mateixa; amb tot, si algun distingit volgués ésser visitat per altre facultatiu, serà autoritzat per fer-ho.

Art. 7.ª Els distingits habitaran les cambres en els departaments especials que actualment existeixen.

Art. 8.ª Podran sortir a passeig durant les hores que estigui obert l'Establiment, si bé no faltaran a les hores fixades per a menjar, llevat dels casos que prèviament s'hagués posat en coneixement dels Superiors de l'Asil.

Art. 9.ª Quan desitgin fruir de llicència temporal, la demanaran al senyor President, mitjançant la Secretaria de la Casa, si passa d'una setmana, i a la Mare Superiora si no hi arriba.

Art. 10.ª Quan un distingit faltés a ço que s'estableix en el Reglament general de la Casa i desobeís les amonestacions que se li haguessin fet, serà donat de baixa.

11.ª La Casa tindrà cura de tot ço que es refereixi a l'enterrament i sufragi dels distingits que morin, en el cas que aquests careixessin de cabals.

Bases per a l'admissió de distingits en l'expressada Secció

1.ª Hauran de subjectar-se a les condicions generals del Reglament de la Casa i a les que es consignen en l'adjunt Reglament especial.

2.ª Els Srs. D. Robert Robert i Surís, comte de Torroella de Montgrí, D.ª Victòria i D.ª Francisca Robert i Surís, subjectant-se a les condicions establertes, tenen dret, durant la seva vida, a la presentació de dos aspirants.

3.ª Quant a la naturalesa dels aspirants, no serà condició precisa que siguin naturals de Catalunya.

Casa de Família

En el mes d'abril de l'any 1914 es fundà la *Casa de Família*, amb independència econòmica i administrativa de la Casa de Caritat, si bé que funciona sota la inspecció d'un individu de la Junta, el Secretari i el Capellà de l'Asil.

Als joves que tenen ofici, i estan ja emancipats de la Casa per haver complert l'edat reglamentària, se'ls concedeix el dret de poder ésser acceptats com a dispesers en dit Casal, on se'ls alimenta i cuida, pagant el mínimum possible per a llur manteniment.

Funciona el Casal amb un Reglament intern, i sota la direcció d'un sacerdot que conviu amb els dispesers, al qual se li concedeix certa llibertat d'inspecció, despedint-los si falten a son deure i premiant-los amb el 5 per 100 dels estalvis que fan.

Des que s'obrí el Casal dos joves han pres estat; no hi ha hagut cap defunció, pocs han caigut malalts, malgrat haver sofert la ciutat dues epidèmies,

i si algun n'ha sortit ha demanat per a tornar-hi, convençut del bon tracte que en ell es dóna.

S'obrí el Casal amb set dispesers, i funcionà amb un gir de 354'75 ptes. el primer mes, i en l'actualitat gira 1.500 ptes. mensuals, allotja vint-i-quatre joves, essent molts més els qui voldrien fruir del seu benefici i no poden ésser atesos en llur demanda per manca d'allotjament.

Pel bon funcionament i ordre de la Casa regeix el següent reglament:

El dirigiran un individu de la Junta, el Secretari i el Capellà.

Tindrà independència administrativa de la Casa de Caritat.

S'administrarà amb els cabals dels dispesers.

Pagarà lloguer del local a la Casa de Caritat.

Els dispesers viuran sota la guarda d'un sacerdot.

Dit sacerdot administrarà el guany dels dispesers.

El sobrant del respectiu guany serà imposat individualment a la Caixa d'Estalvis.

Els dispesers, per torn, administraran la Casa, juntament amb el Capellà.

Es vestiran de son guany.

Pagaran un ral diari per l'estada i altres serveis.

Per la manutenció pagaran cada setmana lo que pertoqui a cada dispeser.

Per a l'admissió bastarà el consentiment d'un individu del Patronat.

El jove perjudicial serà expulsat.

Igualment ho serà el jove que no treballi.

Els dispesers seran socis d'una germandat.

L'atacat d'una malaltia infecciosa o incurable, serà portat a una clínica, a ésser possible.

La Casa de Caritat facilitarà, a preu de cost, tot ço que necessiti el Casal del Poblet.

BASES DEL CONVENI AMB LA MARMESSORIA ALBÀ, APROVADES PER LA JUNTA DE LA CASA DE CARITAT EN SESSIÓ DE 27 DE DESEMBRE DE 1912 I PER L'EXCMA. DIPUTACIÓ PROVINCIAL EN SESSIÓ DE 6 DE FEBRER DE 1913.

1.ª Els marmessors adquiriran una extensió de terreny a Horta, ja sia dels que la Casa hi posseeix, o bé d'altres propers, aixecant-hi els edificis necessaris per a albergar-hi els malalts, l'admissió dels quals, de conformitat amb els requisits que se'ls exigeixen pel Patronàt, serà de competència de la Junta de Govern de la Casa.

Els marmessors no edificaran els edificis que es necessiten per a tot ço que fa referència a l'administració de l'Hospital i assistència dels albergats, perquè la Casa de Caritat ja utilitzarà per això les dependències de l'edifici que té construït en el citat lloc, ampliant-les si convingués. Els marmessors instal·laran en l'edifici de l'Hospital els mobles, robes i tot ço que sigui necessari per al seu funcionament, corrent a càrrec d'ells les despeses de conservació dels edificis i reposició de tot allò que constitueixi el parament de l'Hospital.

2.ª La Casa de Caritat pendrà al seu càrrec la cura i assistència de tots els malalts d'aquest Hospital, volent els marmessors que els malalts s'hi trobin ben assistits espiritualment i corporal i que se'ls faciliti tot el que calgui, no sols per a la seva bona alimentació, sinó també per al millorament, o curació si pogués ésser, de la malaltia que pateixin.

3.ª El Patronat de la fundació que establiran els marmessors percebrà totes les rendes que s'assignin a la dita fundació, i entregarà a la Junta de la Casa de

Caritat la quantitat que es fixi per a cadascun dels malalts que existeixin a l'Hospital. L'esmentada entrega la farà el Patronat per trimestres avançats.

4.ª El Patronat de la fundació tindrà el dret d'examinar sempre que vulgui si els malalts de l'Hospital estan ben cuidats, i en el cas de creure que no, podrà dirigir a la Junta de la Casa de Caritat la reclamació que estimi convenient.

5.ª De la quantitat que el Patronat de la fundació entregui a la Junta de la Casa de Caritat, aquesta retindrà trimestralment, en concepte d'almoina, la part que abans de signar el conveni es fixi d'acord entre els marmessors i la Casa de Caritat i la resta la rebrà en pac de les dietes convingudes, sense que mai, per cap causa, pugui destinar aquestes a altres atencions de la Casa de Caritat.

6.ª Conforme a lo disposat per D. Miquel Albà en son testament, l'Excma. Diputació Provincial no podrà intervenir directament ni indirecta en l'administració dels béns de la fundació, ni en la marxa i règim de la mateixa, havent, els marmessors del senyor Albà i el Patronat de la fundació que estableixin, de conservar sempre una completa autonomia en tot allò que es refereixi a l'esmentada fundació.

7.ª La marmessoria de D. Miquel Albà entregarà a la Junta de la Casa de Caritat la quantitat de dues pessetes en concepte de dieta, i cinquanta cèntims, així mateix diaris, com almoina, per cada malalt que albergui l'Hospital, pagant-se, segons s'ha dit, per trimestres avançats.

8.ª Sempre que la Casa de Caritat, o la Marmessoria de D. Miquel Albà, o en son cas el Patronat de la indicada fundació, volguessin donar per acabat el present conveni, hauran d'avisar-ho amb un any d'anticipació.

Així mateix, als efectes que disposa l'apartat quart de l'art. 10 del Reglament pel qual es regeix l'Asil, la Junta va acordar sotmetre a la superior aprovació de l'Excm. Cos Provincial el citat conveni, considerat per la mateixa com aventatjós per als pobres en espera d'ingrés en el Departament d'Invàlids i altament honrós per a aquesta Casa Provincial de Caritat l'haver aconseguit que els citats senyors marmessors, al resoldre, en compliment de lo disposat en la clàusula hereditària consignada en l'últim i vàlid testament atorgat per D. Miquel Albà, davant del notari d'aquesta ciutat, D. Josep Fontanals i Arater, en 8 de febrer de 1911, invertir en una obra a favor dels pobres malalts incurables una quantitat superior a dos milions de pessetes, havien decidit per a la immediata i total realització de llur pensament, arribar a un acord amb l'Asil, factible, conforme és sabut, a base de fundar els citats senyors marmessors un Hospital per a incurables i dotar-lo de les rendes necessàries per al seu funcionament, adquirir una extensió de terreny i aixecar en ell l'edifici o edificis necessaris, fer-hi després una fundació, creant una veritable personalitat jurídica, nomenant el Patronat que ha de governar-la i formulant els Estatuts pels quals ha de regir-se, i adquirir després amb el capital líquid de l'herència una o diverses làmines intransferibles del Deute perpetu de l'Estat, per tal de destinar llurs rendes, també perpetualment, al sosteniment de l'Hospital; encarregant-se la Casa de Caritat de tot ço que es refereix a l'administració del mateix i assistència completa dels malalts que en ell s'hi alberguin, de conformitat amb les condicions susdites, acceptades unànimement per la Junta. Fixat ja, en aquelles, el preu d'estada, d'acord amb l'oficiat a l'Excma. Diputació, en 30 de maig de 1908, al determinar el cost resultant

de les ocasionades pels epilèptics a l'Asil, la Junta va quedar en esperar que li fos atorgada la llicència demanada, per a procedir tot seguit (en el cas d'estimar-ho convenient dita Excma. Corporació als interessos dels pobres) al desenrotllament i implantació de les bases transcrites anteriorment.

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS

Seccions que comprèn la Casa de Maternitat i Expòsits i requisits per a l'ingrés

Asil d'expòsits

Podran ésser albergats a l'Establiment, tots els infants desvalguts, menors de set anys, siguin o no expòsits; quan les persones que tinguin el deure de subvenir al seu sosteniment no puguin fer-ho. Quan arriben a l'edat de nou anys són traslladats a la Casa de Caritat, excepció feta dels que siguin confiats a dida externa i els expòsits que siguin afillats per persones constituïdes en matrimoni o vídues.

L'Asil d'expòsits es divideix en dues seccions, que s'intitulen Departament d'Alletament i Departament de nens desmamats.

Són admesos en el Departament d'Alletament:

a) Tots els infants que neixen a la Maternitat, quan les seves mares no poden alletar-los.

b) Tots els infants més petits de dos anys, entrats pel torn.

c) Tots els remesos per les Cases de Maternitat subalternes, pels alcaldes dels pobles de la Província o entregats a l'Establiment.

Són admesos en el Departament de nens desmamats:

a) Tots els desvalguts, majors de dos anys i menors de set, que surtin del Departament d'Alletament.

b) Tots els que siguin remesos per les Cases de Maternitat subalternes o entregats a l'Establiment.

c) Els de tres a set anys que ho sol·licitin en l'oficina de la Casa de Caritat, mitjançant igual documentació que l'exigida per a l'ingrés a aquell Asil, per haver estat, en part, portada ja a la pràctica, la idea exposada pel malaguanyat primer President d'aquesta Junta, l'Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba, al significar la possible conveniència de separar la Casa de Maternitat de la d'Expòsits i portar-la a una altra finca, destinant els edificis existents a Les Corts i els que poden construir-s'hi en endavant al servei d'expòsits i a ampliació dels de la Casa de Caritat, tant més, quan substancialment és idèntica la naturalesa del servei benèfic de les dues cases, i l'única diferència (accidental d'altra banda) que abans hi havia, desaparegué el dia que la Diputació va autoritzar l'ingrés dels fills de legítim matrimoni a la Casa d'Expòsits, no podent d'altra banda, la Maternitat, esdevenir ço que es desitja, això és, la Casa on vagin a parir obreres i totes les altres dones honestes que ho desitgin, si es troba lligada per una contigüitat material amb la borderia i l'hospici.

Documents que precisen per a l'admissió de fills legítims a l'Asil d'expòsits

M. Il·ltre. Sr.

.....

..... *d'estat* .....

de ..... *anys d'edat, professió* ..... *vei de*

..... *habitant en el carrer* .....

..... *número* ..... *pis* ..... *a V. S. atentament* exposa:

Que mancat de mitjans per a atendre a la cura i alimentació de s [1] .....

de ..... *anys d'edat, natural de* .....

degut a què [2] .....

.....

Suplica *a V. S. es serveixi disposar sia despatxada favorablement la seva petició, admetent en aqueixa benèfica Casa a l noi* .....

.....

Barcelona .....

(Signatura de l'instant o de qui sigui per ell si no en sap)

Molt Il·ltre. Sr. President de la Casa de Maternitat i Expòsits.

1. *Expressar la relació de parentiu.*
2. *Indiqui's la causa de la necessitat i el número de fills que tinguin els pares.*

Documents que han d'acompanyar a la present instància

1.r Fe de baptisme de la criatura.
2.n Certificat de la inscripció de la mateixa en el Registre civil.
3.r Certificat del Rector i de l'Alcalde que justifiqui la pobresa i manca de cabals dels sol·licitants.
4.t Si la criatura és de pit i viu la mare, aquesta ha de presentar un certificat del metge conforme ha quedat sense llet.
5.è Si la criatura és orfe de pare i mare, s'ha d'acompanyar l'òbit dels mateixos, o el del mort en el cas de viure'n un.
6.è Certificat de vacunació.

Afillament d'expòsits

De conformitat amb el Reglament de 14 de maig de 1852, els expòsits podran ésser afillats per persones constituïdes en matrimoni o vídues que presentin una instància a la Junta, amb dos certificats lliurats, un pel senyor Rector i l'altre pel senyor Alcalde de la seva residència, justificant respectivament la bona conducta dels sollicitants i que posseeixen mitjans suficients, ja sia amb el producte dels seus béns o amb el de la seva indústria o treball, per a donar a la criatura l'educació i instrucció necessàries.

Instruït així l'expedient, i units al mateix els informes reservats que es consideri precís, és remès a la Diputació, que aprovarà o negarà l'afillament, retornant l'expedient a la Junta, la que, en cas d'aprovació, procedirà amb l'afillant a la firma del corresponent acte en el que, aquest farà constar que dóna a l'expòsit una quantitat que no serà inferior a 125 pessetes.

Acabat l'expedient, s'entrega l'expòsit a l'afillant, mitjançant rebut.

La Junta, amb tot i l'afillament, seguirà exercint la seva inspecció sobre els expòsits afillats, i en cas que per qualsevol motiu el resultat de la inspecció resultés desfavorable, podrà aquell rescindir-se, tornant a pendre l'expòsit sota el seu empar.

Si els pares d'un afillat el reclamen, un cop justificat el seu dret, la Junta reclamarà l'expòsit de qui el tingui per a entregar-lo a aquells, prèvia la indemnització que hauran de satisfer per les despeses ocasionades a l'afillant per l'alimentació i educació de l'expòsit, de conformitat amb lo establert en les disposicions legals vigents.

Documentació que precisa per a un afillament

1.r Una instància en paper segellat d'una pesseta, demanant se'ls concedeixi l'afillament de l'expòsit que desitgen.

2.n Un certificat en paper de dues pessetes signat pel Rector respectiu, que expressi que els interessats són de bona conducta.

3.r Altre, de l'Alcalde constitucional, que expressi els mitjans amb què compten per a mantenir, educar i instruir a l'expòsit.

Amb els anteriors documents ha d'acompanyar-se la cèdula personal dels recurrents.

Reclamació d'expòsits en virtut de legitimació

Els expòsits són entregats a les persones que els reclamin com a fills legitimats, havent, en aquest cas, els reclamants, de presentar una certificació de la partida de baptisme de l'expòsit i altra de la de matrimoni dels seus pares, els qui, demés, hauran de justificar la seva identitat.

Ultimat així l'expedient, els hi serà entregat el fill, mitjançant rebut i de conformitat amb la R. O. de 15 d'abril de 1854 i a les prevencions dels arts. 24 i 26 del Reglament general per a l'execució de la llei de Beneficència.

Legitimat un expòsit per matrimoni subsegüent o per concessió reial, podrà ésser, mitjançant la justificació d'aquest fet, reclamat pels seus pares, amb subjecció a les formalitats a què s'acaba de fer referència.

Reclamació d'expòsits en virtut de naturalització

Reconegut un expòsit com a fill natural, podrà ésser reclamat pel seu pare o mare qui l'hagi reconegut.

A l'efecte, haurà de presentar un testimoni del document públic que determinen les lleis civils, en què consti el reconeixement i complir, demés, les formalitats prescrites en el cas d'entrega per legitimació.

Maternitat

A la Secció de Maternitat hi són admeses totes les dones que, trobant-se en el setè mes d'embaraç, ho sollicitin, guardant-se el més absolut secret en tot quant es refereixi a les entrades i sortides d'aquest departament.

En el mateix hi són admeses també, en qualitat de pensionistes, des dels primers mesos del seu embaraç, les dones que ho sol·licitin, abonant una petita quantitat per dia, subjectes, amb tot, com les altres, al Reglament de l'Asil.

CERTIFICACIÓ DE CONDUCTA I SANITAT

per a treure un nen de la Casa de Maternitat i Fxpòsits de Barcelona

Els sotafirmats, Rector i Alcalde de ....., *terme municipal de* ....., *partit judicial de* ....., *província de* .....

CERTIFIQUEN: Que ..... i son espòs ..... d'aquest veïnatge, habitants al carrer de ..... n.º ..... pis ..... són persones de bona conducta moral, l'últim fill dels quals va néixer el dia ..... de ..... de 19..... i va morir el dia ..... de ..... de 19.....; trobant-se la primera sana i en circumstàncies recomanables per a criar un expòsit de la Casa Provincial de Maternitat i Expòsits de Barcelona .....

.....

I perquè consti, firmem i segellem la present en .....

.....

EL RECTOR, L'ALCALDE, EL FACULTATIU,[3]

ADVERTIMENTS

1.r La data s'ha d'escriure en lletra i han de signar i autoritzar la certificació, amb el segell respectiu, les persones que l'expedeixin.

2.n Els establiments de Beneficència i els expòsits estan reputats per la llei com a pobres de solemnitat, motiu pel qual ningú en *percebrà drets* en la dació de certificacions com la present, puix totes elles es lliuren a benefici dels mateixos establiments i expòsits.

3.r Quan no pugui presentar-se en aquesta Casa la mateixa dida que ha de criar l'expòsit, la recepció i conducció del qual encarregui a una altra dona, és requisit indispensable perquè pugui entregar-se, que el Facultatiu afegeixi i expressi en la certificació si la susdita dida té llet, i si la té bona i en abundància.

4.t Si el nen o nena que es desitgi treure és dels que es desmamen, bastarà abonar la bona conducta dels sol·licitants, i afegir quin és l'ofici o ocupació d'aquests, ometent tot allò que es requereix per a l'entrega d'una criatura de pit.

5.è No podrà verificar-se el traspàs d'un expòsit sense previ consentiment de les Autoritats del poble on es crií, i els que s'encarreguin d'ell hauran de remetre tot seguit a aquesta Secretaria un certificat igual al que precedeix, expedit per les Autoritats respectives i pel Facultatiu, en el qual, si l'expòsit fos d'allletament, s'hi haurà d'afegir ço que es consigna en el paràgraf 3.r

Es suplica que a l'estendre la present s'escrigui amb claredat.

Model de fulla d'alletament

CASA PROVINCIAL
DE
MATERNITAT I EXPÒSITS
DE
BARCELONA

Foli .....

FULLA D'ALLETAMENT

EXPOSICIÓ DE 19..... NÚM.....

..... esposa de ..... veïns
de ..... pren a son càrrec l'alletament de ..... expòsit .....
..... a raó de trenta pessetes mensuals fins que aquesta compleixi un any: d'aquesta edat a divuit mesos, vint pessetes; des d'aquesta edat a la de dos anys, quinze pessetes; de dos anys a cinc, vuit pessetes; i els barons de cinc a set anys, sis pessetes vint-i-cinc cèntims.

Barcelona ..... de ..... de 19.....

L'expressada dida té rebudes les quantitats assota anotades, corresponents als trimestres vençuts en què s'ha presentat al cobrament dels mateixos.

	Ptes.	Cts.
Trimestre 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		
Id. 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		
Id. 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		
Id. 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		

	Ptes.	Cts.
Trimestre 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		
Id. 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		
Id. 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		
Id. 1.r de 19.....		
Id. 2.n de 19.....		
Id. 3.r de 19.....		
Id. 4.t de 19.....		

Compleix 18 mesos el dia ..... de ..... de 19
Id. 2 anys el dia ..... de ..... de 19
Id. 5 anys el dia ..... de ..... de 19
Id. 7 anys el dia ..... de ..... de 19

Retornat en ..... de ..... de 19
Mort en ..... de ..... de 19

ADVERTIMENTS

1.r Els salaris es satisfaran per trimestres vençuts, començant a pagar-se: en 4 d'abril, en 4 de juliol, en 4 d'octubre i en 4 de gener i si aquests dies fossin festius, es començarà el pagament l'endemà. El dret a percebre'ls prescriurà als dos anys d'haver vençut cada un dels esmentats trimestres.

2.n Si per raó de viure lluny la dida es presentés al cobrament sense l'expòsit, ella, o el que enviï per a tal missió, haurà de presentar aquesta fulla amb un certificat del reverend senyor Rector o de l'Alcalde, lliurat a continuació del model que figura al dors i de conformitat amb el mateix. Al redactar-se aquest s'haurà de tenir present, en el seu cas, el que es diu en l'advertiment 8.è

3.r Si no se'ls hi hagués reclamat abans, la dida retornarà l'expòsit a aquest Establiment quan compleixi els cinc anys d'edat si és noia, i als set si és noi. Si desitgés quedar-se'l haurà de presentar en l'últim pagament un certificat signat pels senyors Rector i Alcalde del poble on resideixi, expressant la bona conducta d'ella i de son espòs, i dels mitjans amb què compten per a mantenir-lo i donar-li educació, sense el qual requisit no s'efectuarà l'esmentat pagament ni es concedirà l'autorització per a quedar-se'l. La devolució de tot expòsit a aquesta Casa serà sempre a expenses de la dida.

4.t Quan la dida o els encarregats de l'expòsit canviïn de residència o habitació, vénen obligats a comunicar-ho a aquesta Secretaria abans del tercer dia.

5.è Cas de morir-se l'expòsit, la dida costejarà el seu enterrament, i demanarà al reverend senyor Rector del poble on resideixi que tingui la bondat d'estendre la partida de defunció o un certificat d'ella al dors d'aquesta fulla, i el Facultatiu que l'hagi visitat certificarà seguidament la malaltia de què hagi mort, havent de donar-ne part necessàriament a aquesta Secretaria abans de quinze dies. Ultra aquests certificats, la dida haurà de presentar el segell de plom pertanyent a l'expòsit difunt. Sense aquests requisits no serà possible l'abonament de cap quantitat.

6.è La dida té l'obligació de fer vacunar l'expòsit en un dels sis primers mesos que el tingui al seu càrrec, la qual cosa justificarà presentant en el pagament immediat un certificat del Facultatiu que ho hagi verificat.

7.è També haurà de tenir cura de què s'administri a l'expòsit el Sagrament de la Confirmació, donant-ne compte tot seguit del compliment d'aquest deure a la Secretaria d'aquesta Casa.

8.è La dida que tallés el cordó del plom que penja del coll de l'expòsit, *no cobrarà*.

9.è *Tampoc cobrarà*: 1.r La dida que traspassi a una altra l'expòsit que se li ha confiat, quan ho faci sense consentiment exprés d'aquesta Secretaria. 2.n La que l'accepti sense aquest requisit. 3.r La que per negligència o poca cura tingui o retorni l'expòsit en mal estat: en els quals casos, ultra perdre el dret de cobrar cap quantitat, queden subjectes a la més estreta responsabilitat, que se'ls hi exigirà davant de qui correspongui.

10.è Segons l'article 87 de la llei de reclutament, serà exceptuat del servei militar actiu l'expòsit que, en les condicions marcades per la pròpia llei, mantingui la persona que el va criar i educar, conservant-lo en la seva companyia des de l'edat de tres anys sense cap mena de retribució.

11.è La dida ha d'ensenyar a l'expòsit, així que li sigui possible, els primers rudiments de la Doctrina cristiana.

PER LA IL·LUSTRE JUNTA DE GOVERN

El Secretari,

CERTIFICAT DELS SRS. ALCALDES, RECTORS, FACULTATIUS, ETC.

MODEL CONFORME A L'ADVERTIMENT 2.ª

L'expòsit núm. ..... de l'any ..... confiat a ..... veïna de ..... està sá (o malalt); ben (o mal) cuidat; porta penjat al coll el cordó del segell de plom sense afegidura. (Si no el porta o està afegit, ha d'expressar-se.) * — Data. — Firma i segell de la Parròquia o Alcaldia.

* Es prega a les persones que expedeixin aquestes certificacions, que quan, de conformitat amb ço que es prevé en l'advertiment 8.º hagin d'acabar de rompre el cordó del segell de plom que es posa als expòsits per a la seva identificació, es serveixin fer constar en les mateixes certificacions el motiu d'haver-ho fet, puix del contrari, segons el propi advertiment, no podria la dida percebre els seus salaris.

Es prega d'una manera especial a dites persones que no accedeixin a expendre tals certificacions sense abans examinar personalment l'expòsit a qui han de referir-se, sien les que es vulguin les raons que en contra se'ls al·leguin, mentre no hi hagi a son judici motiu verita blement fundat que ho impedeixi, fent-ho constar així, en tal cas, en la certificació.

Es suplica que sempre que es pregunti per l'expósit, es faci constar el número d'aquest i l'any de la seva exposició que s'indiquen al començ d'aquesta fulla.

ADVERTIMENTS A LES DIDES

Durant el primer any l'alimentació que s'ha de donar a les criatures és *l'alletament natural*.

*

Solament després d'haver-los-hi sortit les *quatre* primeres dents, complerts els vuit o deu mesos, es pot reforçar l'alletament natural amb una o dues sopes al dia, si és necessari.

*

El donar menjar a les criatures abans de temps és la causa principal que se'n morin tantes abans de complir un any.

*

Les criatures *no han de beure vi*.

*

És una preocupació creure que les dides necessiten beure vi, car més aviat empitjora que no pas millora les condicions de la llet. *L'abús del vi* i l'*ús de tota altra beguda espirituosa és fatal* per a la criatura i per a la mateixa dida.

*

El netejar la pell, i especialment la del cap (amb aigua ensabonada) i la de les obertures naturals (amb aigua bullida), evita moltes malalties.

*

L'habitació de les criatures ha d'estar temperada i ben airejada.

*

La vacunació de les criatures *és necessària i obligatòria*.

*

L'escupir a terra és causa que s'encomanin moltes malalties, i especialment la *tisi*.

*

La major part dels remeis de casa són inútils, i molt sovint perjudicials.

*

En tot cas, quan una criatura es posa malalta s'ha d'avisar tot seguit el metge.

Model de les fulles que s'entreguen a les famílies a les quals es permet segueixin en son poder els expòsits majors de cinc anys, previ el compliment de lo previngut en l'advertiment 3.r de la fulla d'allotament.

CASA PROVINCIAL
DE
MATERNITAT I EXPÒSITS
DE
BARCELONA

Exposició de..... Núm.....

Ateses les circumstàncies que concorren en els consorts

.....

veïns de ..... *carrer de* .....

..... *núm.* ..... *es concedeix als mateixos que continuï a llur càrrec l nen* .....

que compleix ..... *anys el dia* ..... *de* ..... *del corrent any de l* ..... *sots les condicions següents:*

1.ª Els susdits consorts estan obligats a mantenir, vestir i calçar amb decència a dit nen, ensenyar-li la Doctrina cristiana, enviar-l a l'escola donar-li la instrucció i educació corresponents.

2.ª Els expressats consorts atorguen a l mentat nen donació de la quantitat de ..... pessetes que hauran d'entregar mijançant rebut perquè aquell pugui disposar lliurement a l'arribar a la major edat o al pendre estat, o aplicar-la, en son cas, a redimir-se del servei de les armes o millorar la seva situació militar, segons la legislació que al seu temps estigui en vigor.

3.ª Hauran de cuidar-l amb tota la sol·licitud d'uns bons pares, tant en salut com en malaltia, vetllar perquè compleixi els seus deures religiosos i procurar prestgui a son degut temps una carrera o ofici adequat a la seva constitució física, a les seves inclinacions i al seu sexe; però en cap cas podran dedicar-l al treball corporal abans de l'edat que les lleis vigents determinen.

4.ª No podran entregar-l mai a altres persones sense exprés consentiment d'aquesta Casa, però sí podran retornar-l a la mateixa.

5.ª Estan obligats els indicats consorts a donar avís a la Secretaria sempre que canviïn d'habitació o de domicili, i a presentar anualment dit nen al Rvnd. Sr. Rector del poble de llur residència.

6.ª Dit nen quedarà sota la guardaduria d'aquesta Casa, la qual exigirà la seva devolució si no es complissin les condicions consignades en els articles an-

teriors o sempre que ho creiés més beneficiós a l mateix nen o fos aquest reclamat per llurs pares.

7.ª En cap cas tindran dret els referits encarregats a demanar indemnització de despeses o perjudicis, qualsevulla que siguin els que els hagi ocasionat dit nen durant el temps que l'hagin tingut a llur càrrec; no res menys, la Junta intervindrà perquè siguin indemnitzats en tot o en part, si fos aquell reclamad per la mateixa a instància del pare o de la mare o d'ambdós junts, als quals, de totes maneres, els serà entregat sense demora l expressa llur fill , malgrat no satisfacin cap quantitat.

8.ª Si l nen moris, hauran de donar avís, dintre dels quinze dies següents, a la Secretaria d'aquesta Casa, remetent un certificat de la seva defunció, i un altre del facultatiu que l'hagués visitat, expressant la malaltia de què hagi mort.

Barcelona ..... de ..... de 19.....

ELS ENCARREGATS, PEL PRESIDENT,

El Secretari,

NOTES.—Els encarregats hauran de signar el present document, que guardaran en llur poder, i remetran l'adjunta fulla, immediatament després de signada, a la Secretaria d'aquest Establiment. Si no saben llegir ni escriure, pregaran al senyor Alcalde, al Jutge municipal o al reverend senyor Rector del poble on resideixin, es serveixi llegir en llur presència les condicions precedents; i si, enterats d'elles, els hi presten llur conformitat, signarà el present document i dita fulla una de les citades persones, autoritzant la seva firma amb el segell respectiu; i, en el cas de no conformar-se amb les disposicions expressades en els citats articles, hauran de retornar tot seguit l referit nen

Es suplica que sempre que es pregunti per l'exposit, es faci constar el número d'aquest i l'any de la seva exposició, els quals s'indiquen al començ d'aquesta fulla.

Model del document que han de signar els matrimonis que continuïn tenint al seu càrrec els expòsits majors de cinc anys

CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT I EXPÒSITS DE BARCELONA

Exposició de 1..... Núm. .....

Els consorts sotasignats .....

..... *habitants*

a .....

declaren que, enterats de les condicions sota les quals la Casa de Maternitat i Expòsits de Barcelona ens concedeix que continuï al nostre càrrec l nen .....

matricula en la mateixa amb el número ..... *de l'any 1*.....,

que encapçala aquesta fulla, les accepten espontàniament i es conformen amb lo disposat en cada un dels articles continguts en el document assenyalat amb els expressats número i any, que queda en el nostre poder, atorgant-li donació de la quantitat de .....

..... *pessetes, que entregarem sota rebut perquè aquell en pugui disposar lliurement a l'arribar a la major edat o al pendre estat, o aplicar-la, en son cas, a redimir-se del servei de les armes o millorar la seva situació militar, segons la legislació que en el seu temps estigui en vigor.*

..... *a* ..... *de* ..... *de 19* .....

CASA PROVINCIAL DE MATERNITAT I EXPÒSITS
DE BARCELONA

Núm. .... Exposició de r .....

LA JUNTA DE GOVERN D'AQUEST ESTABLIMENT, *vistes les circumstàncies que concorren en els consorts D.* ..... *i D.ª* ....., *veïns de* ....., *habitants en la* ..... *de* ....., *número* ....., *pis* ....., *porta* ..... *i en virtut de l'autorització acordada per l'Excma. Diputació Provincial en sessió de* ..... *de* ..... *de 19*....., *els hi concedeix l'afillament de* ..... *expòsit* ..... *que* .....*en aquesta Casa el dia* ..... *de* ..... *de 1*....., *entenent-se dit afillament atorgat de conformitat amb el Reglament de 14 de maig de 1852 i sota les següents*

CONDICIONS:

1.ª *Els expressats consorts estan obligats a donar a dit expòsit una alimentació sana i abundant, vestint-l i calçant-l de manera convenient.*

2.ª *Hauran d'enviar-l a l'escola, ensenyar-li la Doctrina cristiana i donar-li l'educació i instrucció correspondents.*

3.ª *De conformitat amb lo preceptuat en l'article 96 del Reglament d'aquesta Casa, els esmentats consorts atorguen donació a menciona expòsit de la quantitat de*

---

pessetes, que aquells han entregat a l'acte de firmar-se el present document, quedant dita quantitat a favor de l'expressa nen perquè pugui disposar d'ella lliurement quant arribi a la major edat o prengui estat, o pugui aplicar-la, en son cas, a redimir-se del servei de les armes o millorar la seva situació militar, segons la legislació que en el seu temps estigui en vigor. Dita quantitat sols serà reintegrada als afillants si moris l'expòsit abans d'ocórrer algun de dits casos, o en el de què tingués que reingressar en aquesta Casa per haver-l reclama els seus pares legítims o naturals, o bé si tingués que ésser retorna a la mateixa pel seu mal

comportament a juí de la Presidència. També serà reintegrada en el cas que motius especials així ho aconsellin i ho acordi la Junta de Govern .....

.....

.....

.....

4.ª Hauran de tenir-li tota la cura i sol·licitud d'uns bons pares, al mateix si està bo que si està malalt, vetllant perquè compleixi els seus deures religiosos i procurant prengui a son degut temps una carrera o ofici adequat a la seva constitució física, a les seves inclinacions i al seu sexe; en cap cas, però, podran dedicar-l al treball corporal abans dels dotze anys d'edat.

5.ª No podran mai entregar-l a altres persones, però sí retornar-l a aquesta Casa.

6.ª Vénen obligats els consorts esmentats, si residissin a Barcelona, a presentar l'expòsit a la Casa dues vegades cada any, o sigui dintre dels quinze primers dies dels mesos de maig i novembre; i si residissin fora de Barcelona, podran prescindir d'aquest requisit, havent, però, en tal cas, de presentar dit expòsit al respectiu senyor Rector, o a qui el supleixi, perquè certifiqui l'estat d'aquell , remetent dita certificació a la Secretaria de l'Establiment. També vénen obligats a donar avís a la mateixa Secretaria sempre que canviïn de domicili o habitació.

7.ª Dit expòsit queda sota la guardaduria d'aquesta Casa, la qual podrà exigir la seva devolució sempre que, a juí de la Presidència, no es complissin les condicions anteriors o quan ho creiés més beneficiós l mateix expòsit o fos aquest reclama pels seus pares.

8.ª En cap cas tindran dret els susdits consorts a demanar l'import o indemnització de danys, despeses i perjudicis, qualsevulla que siguin els que els hagi ocasionat dit expòsit durant el temps que l'hagin tingut al seu càrrec; la Junta intervendrà perquè siguin indemnitzats en tot o en part, si fos aquell reclama per la mateixa a instància del pare o de la mare o d'ambdós junts, als quals els serà entrega sense demora l'expressa fill , encara que no satisfessin cap quantitat.

9.ª Si l'expòsit morís, hauran de donar avís tot seguit a la Secretaria d'aquesta Casa, remetent un certificat de la seva defunció i un altre del facultatiu que l'hagués visita , expressant la malaltia de què hagués mort.

.....

.....

.....

.....

.....

Els consorts sotasignats accepten les antecedents condicions, prometent complir-les i no venir contra d'elles per raó d'ingratitud, necessitat, ofensa ni per cap més altre motiu.

Estenent-se, per tot ço que s'ha dit, el present acte per duplicat, essent-ne testimonis D. .....
i D. ..... *a Barcelona a* .....
de ..... *de mil nou cents* .....

EL PRESIDENT, ELS APILLANTS,

TESTIMONI, TESTIMONI

CÈDULES PERSONALS

Del Sr. President ..... : classe ..... n.º ..... expedida a ..... a ..... de ..... de 19 ....

Del ..... : » ..... » ..... » ..... » ..... » ..... » 19 ....

Del ..... : » ..... » ..... » ..... » ..... » ..... » 19 ....

Del ..... : » ..... » ..... » ..... » ..... » ..... » 19 ....

Del ..... : » ..... » ..... » ..... » ..... » ..... » 19 ....

Model de les comunicacions que es remeten als reverends senyors Rectors quan s'entreguen expòsits en afillament a famílies residents fora de Barcelona

CASA PROVINCIAL

DE

MATERNITAT I EXPÒSITS

DE BARCELONA

Núm. .....

Amb data ..... de ..... s'ha concedit l'afillament de l'expòsit ..... núm. ..... de l'exposició de 1..... als consorts .... i ....., d'aqueixa Parròquia, habitants en ..... de ....., núm. ....., pis....., porta....., havent-se'ls-hi imposat, entre altres condicions, les de cuidar dit expòsit amb tota la sol·licitud d'uns bons pares, educar-l i instruir-l cristianament i presentar-l a vostè dues vegades cada any, o sigui dins dels quinze primers dies dels mesos de maig i novembre, perquè es digni certificar l'estat d'aquell i remetre dita certificació a la Secretaria d'aquest Establiment.

Això atès, i d'acord amb lo recomanat pel Molt Il·lustre Sr. Governador eclesiàstic d'aquesta diòcesi en circular reservada de 9 de desembre de 1902, la Junta de Govern d'aquesta Casa espera dels caritatius sentiments de vostè que vetllarà amb el més cristià zel perquè aquelles obligacions siguin escrupolosament complides, lliurant i remetent dites certificacions en els esmentats períodes, i sempre que cregui vostè en consciència que alguna causa especial així ho aconselli, podent comptar per endavant amb la major reserva respecte dels informes que faciliti i la sincera gratitud de la pròpia Junta per tan piadosa i eficaç cooperació.

Déu guardi a vostè molts anys.

Barcelona ..... de ..... de 19 .....

Rvnd. Sr. Rector de .....

III. Estadístiques : *Casa de Caritat* : Població de l'Asil des de la seva fundació. — Estàncies. — Classificació de la població existent. — Moviment ocorregut durant l'any. — Classificació per malalties de les defuncions ocorregudes. — Principals queviures adquirits. — Pressupost d'Ingressos i Despeses. — Gràfica dels expedients en torn d'ingrés. — *Casa de Maternitat i Expòsits* : Expòsits ingressats des de la fundació de l'Asil. — Fills legítims ingressats des de 1891. — Afillaments. — Expòsits i fills legítims ingressats durant l'any 1917. — Estàncies. — Mortalitat. — Classificació per malalties. — Defuncions ocorregudes durant l'any 1917. — Classificació per malalties. — Expòsits i fills legítims donats a alletament i confiats a famílies. — Procedència dels expòsits ingressats. — Expòsits i fills legítims que depenen de la Casa — Departament de Maternitat. — Ingressos en dit Departament. — Naixements. — Pressupost d'Ingressos i Despeses. — Gràfiques d'ingrés d'asilats.

CASA DE CARITAT

Població

Anys	Homes	Dones	Total
1803	224[1]	.....	224
1804	625	254	879
1805	853	448	1,301
1806	1,038	626	1,664
1807	1,055	641	1,696
1808	719	557	1,276
1809	213	235	448
1810	149	178	327
1811	223	3	226[2]
1812	.....	.....	.....[3]
1813	.....	.....	.....
1814	310	108	418
1815	767	436	1,203
1816	998	822	1,820
1817	1,323	1,300	2,623
1818	524	548	1,072
1819	550	552	1,102
1820	667	606	1,273
1821	510	523	1,033
1822	626	927	1,553
1823	852	680	1,532
1824	450	647	1,097
1825	458	391	849
1826	505	426	931
1827	540	432	972
1828	664	477	1,141
1829	627	487	1,114

1. 189 procedien de l'antic Hospici.

2. En 31 de desembre de 1811 no quedà a la Casa cap asilat, potser degut a l'estat de revolta en què es trobava el país a causa de la Guerra de la Independència.

3. Dels anys 1812 i 1813, segurament per igual motiu, no consta a l'arxiu de l'Asil cap dada referent al mateix, no apareixent noves notícies fins al 21 d'octubre de 1814, dia en que s'hi instal·là la Junta.

Anys	Homes	Dones	Total
1830	641	490	1,131
1831	632	500	1,132
1832	649	513	1,162
1833	717	620	1,337
1834	651	664	1,315
1835	711	673	1,384
1836	860	892	1,752
1837	979	1,122	2,101
1838	1,005	1,170	2,175
1839	985	1,255	2,240
1840	653	881	1,534
1841	645	737	1,382
1842	721	777	1,498
1843	624	697	1,321
1844	645	701	1,346
1845	609	714	1,323
1846	617	726	1,343
1847	761	860	1,621
1848	844	966	1,810
1849	869	988	1,857
1850	706	871	1,577
1851	729	900	1,629
1852	806	935	1,741
1853	940	1,132	2,072
1854	890	928	1,818
1855	1,029	1,038	2,067
1856	984	1,024	2,008
1857	1,016	1,032	2,048
1858	982	945	1,927
1859	969	919	1,888
1860	1,075	982	2,057
1861	1,117	1,033	2,150
1862	1,194	1,105	2,299
1863	1,170	1,115	2,285
1864	1,245	1,178	2,423
1865	1,117	950	2,067
1866	1,405	1,115	2,520
1867	1,275	1,143	2,418
1868	1,266	976	2,242
1869	1,159	982	2,141
1870	894	800	1,694
1871	981	736	1,717
1872	1,088	751	1,839
1873	1,164	779	1,943
1874	1,169	793	1,962

Anys	Homes	Dones	Total
1875	1,176	834	2,010
1876	1,150	809	1,959
1877	1,175	854	2,029
1878	1,251	850	2,101
1879	1,150	952	2,102
1880	1,141	845	1,986
1881	1,108	814	1,922
1882	1,060	814	1,874
1883	1,082	811	1,893
1884	1,087	825	1,912
1885	1,106	816	1,922
1886	1,141	842	1,983
1887	1,111	845	1,956
1888	1,105	841	1,946
1889	1,123	849	1,972
1890	1,051	857	1,908
1891	1,073	854	1,927
1892	1,020	846	1,866
1893	994	744	1,738
1894	1,018	756	1,774
1895	1,036	770	1,806
1896	1,063	813	1,876
1897	1,051	830	1,881
1898	1,082	850	1,932
1899	1,049	828	1,877
1900	1,046	821	1,867
1901	1,006	814	1,820
1902	1,031	825	1,856
1903	1,022	820	1,842
1904	1,049	842	1,891
1905	1,002	820	1,822
1906	1,021	816	1,837
1907	1,024	806	1,830
1908	1,029	808	1,837
1909	1,048	814	1,862
1910	1,060	810	1,870
1911	1,053	800	1,853
1912	1,049	795	1,844
1913	1,047	801	1,848
1914	1,164	817	1,981
1915	1,182	824	2,006
1916	1,151	817	1,968
1917	1,177	808	1,985

CASA DE CARITAT

Promedi per estada de les despeses pròpies de la Casa ocorregudes durant els exercicis econòmics que es detallen

Exercicis	Nombre d'estades	Promedi per quevisores	Promedi pel total de despeses	Observacions
1866-1867	910.310'—	0'133 3/4 d'escut	0'199 3/4 d'escut	
1867-1868	863.394'—	0'139 60/80 »	0'203 3/4 »	
1868-1869	829.645'—	0'133 42/61 »	0'206 61/82 »	
1869-1870	780.005'—	0'140 17/77 »	0'211 11/77 »	
1870-1871	624.880'—	0'171 26/61 »	0'276 52/61 »	
1871-1872	644.526'—	0'2552 pessetes	0'6566 pessetes	
1872-1873	728.905'—	0'3877 »	0'6640 »	
1873-1874	711.020'—	0'3855 »	0'6671 »	
1874-1875	722.335'—	0'3956 »	0'7063 »	
1875-1876	714.798'—	0'4027 »	0'6548 »	
1876-1877	743.505'—	0'4640 »	0'7867 »	
1877-1878	764.675'—	0'3996 »	0'6027 »	
1878-1879	742.775'—	0'3815 »	0'6985 »	
1879-1880	729.438'—	0'461 »	0'888 »	
1880-1881	702.260'—	0'441 »	0'770 »	
1881-1882	696.967'50	0'4320 »	0'7210 »	
1882-1883	679.265'—	0'5236 »	0'7943 »	
1883-1884	696.602'50	0'4709 »	0'7630 »	
1884-1885	691.766'25	0'4450 »	0'7230 »	
1885-1886	689.028'75	0'3812 »	0'7023 »	
1886-1887	715.308'75	0'4088 »	0'7370 »	
1887-1888	711.687'—	0'4490 »	0'7865 »	
1888-1889	708.647'50	0'4542 »	0'7590 »	
1889-1890	707.187'50	0'4621 »	0'7941 »	
1890-1891	701.347'50	0'5129 »	0'8109 »	
1891-1892	693.773'75	0'4774 »	0'8566 »	
1892-1893	662.018'75	0'5332 »	0'8639 »	
1893-1894	642.126'25	0'5730 »	0'9159 »	
1894-1895	650.430'—	0'5473 »	0'9221 »	
1895-1896	665.577'50	0'5186 »	0'8909 »	
1896-1897	689.758'75	0'5381 »	0'8667 »	
1897-1898	689.758'75	0'5467 »	0'9118 »	
1898-1899	703.081'25	0'5806 »	0'8961 »	
1899	344.356'—	0'5594 »	0'8851 »	Mig any econòmic
1900	682.550'—	0'5804 »	0'9255 »	
1901	666.216'25	0'6063 »	0'9646 »	

Exercicis	Nombre d'estades	PROMEDI Per querelares	Pel total de despeses	Observacions
1902	670.413'75	0'6152 pessetes	1'0951 pessetes	
1903	667.858'75	0'6519 »	1'0861 »	
1904	686.382'50	0'6350 »	1'1422 »	
1905	676.345'—	0'6794 »	1'1123 »	
1906	670.410'—	0'6623 »	1'0582 »	
1907	661.471'25	0'6401 »	1'0850 »	
1908	668.865'—	0'5774 »	1'2932 »	
1909	677.257'50	0'5697 »	1'1357 »	
1910	681.455'—	0'5559 »	1'0985 »	
1911	674.885'—	0'5781 »	1'2755 »	
1912	671.884'50	0'6187 »	1'4876 »	
1913	675.980'—	0'6214 »	1'4634 »	
1914	719.415'—	0'6576 »	1'3276 »	
1915	728.357'50	0'6615 »	1'7009 »	
1916	721.386'—	0'7452 »	1'5397 »	
1917	727.810'—	0'8682 »	1'7906 »	

CASA DE CARITAT

Classificació de la població existent en 31 desembre 1917

Sacerdots			3
Religioses			71
Celadors			18
Asilats	Distingits	Homes	15
		Dones	63
	Nois		879
	Noies		471
	Homes		261
	Dones		200
		Total	1985

Moviment ocorregut durant l'any 1917

	Altes			Baixes		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Gener	46	24	70	19	15	34
Febrer	12	11	23	15	11	26
Març	21	7	28	17	10	27
Abril	10	6	16	13	14	27
Maig	21	10	31	10	5	15
Juny	15	10	25	9	6	15
Juliol	23	11	34	25	5	30
Agost	4	4	8	24	14	38
Setembre	14	5	19	23	15	38
Octubre	44	5	49	34	11	45
Novembre	24	14	38	14	12	26
Desembre	30	13	43	35	11	46
Totals	264	120	384	238	129	367

CASA DE CARITAT

Classificació per malalties de les defuncions ocorregudes durant l'any 1917

	Homes	Dones	Total
Verola			
Xarampió			
Escarlatina			
Coqueluche			
Diftèria			
Tuberculosi	5	5	10
Malalties tifoidees			
Grip			
Altres, infeccioses	1		1
Aparell digestiu	3	1	4
» respiratori	9	5	14
» circulatori	21	9	30
» cerebroespinal	16	11	27
» gènitourinari	1	2	3
Anèmia i clorosi			
Escrofulisme			
Malalties canceroses			
Consunció senil	2		2
Altres, comuns	8	6	14

PRINCIPALS QUEVIURES ADQUIRITS DURANT CADA UN DELS SEGÜENTS ANYS

	1913		1914		1915		1916		1917	
	Quilos	Ptes. Cts.	Quilos	Ptes. Cts.	Quilos	Ptes. Cts.	Quilos	Ptes. Cts.	Quilos	Ptes. Cts.
Oli	8,400'—	12,560'—	9,300'—	13,680'—	15,252'—	16,812'30	10,600'—	15,759'—	9,100'—	17,435'—
Arròs	13,200'—	6,018'50	13,690'—	5,201'2[illegible]	11,400'—	5,843'—	13,700'—	7,270'35	16,236'—	10,198'87
Sucre	3,983'—	2,392'26	4,151'—	3,863'9[illegible]	4,426'—	3,049'25	3,581'60	4,611'40	3,156'—	4,317'25
Bacallà	5,600'—	6,835'—	7,050'—	9,505'—	5,400'—	8,705'—	3,600'—	6,285'—	2,600'—	4,773'25
Botifarra	4,109'50	7,076'77	2,867'50	4,753'[illegible]	4,940'—	8,502'54	4,432'—	9,196'90	3,619'84	8,832'99
Carn de bou	33,947'—	52,617'85	38,328'50	58,854'[illegible]	36,981'—	58,099'97	39,967'—	65,217'85	42,396'—	88,058'80
Carn de moltó	12,416'50	21,108'05	13,555'—	25,148'2[illegible]	14,553'—	27,270'70	13,917'—	28,074'80	10,440'85	24,316'54
Carn de vedella	2,745'90	5,937'75	5,711'50	11,712'6[illegible]	5,575'50	11,589'38	5,531'60	12,523'91	5,143'50	13,046'35
Xocolata (elaborada a l'Asil)	3,115'61	4,580'20	3,753'60	5,566'[illegible]	2,965'—	5,391'—	3,380'41	7,015'31	4,676'—	8,741'90
Gallines n.º	526	2,893'—	654	3,864'—	676	4,056'—	614	3,684'—	462	3,063'—
Cigrons	7,110'—	3,742'40	7,054'—	4,006'[illegible]	5,838'—	3,142'70	6,285'—	3,300'20	8,736'—	5,115'12
Farina per a pa	208,620'—	80,410'75	200,660'—	92,646'9[illegible]	224,000'—	104,956'25	239,100'—	117,191'15	240,413'—	123,171'45
Mongetes blanques	10,512'50	5,110'29	10,297'50	4,969'0[illegible]	12,958'—	8,239'55	13,856'—	8,735'73	14,594'50	10,438'31
Mongetes de color i llenties	11,038'50	5,480'30	17,269'—	8,546'6[illegible]	11,998'—	7,577'55	13,076'—	8,171'41	12,803'50	9,175'47
Pastes per a sopa i sèmola (elaborades a l'Asil)	27,040'—	10,501'95	29,048'—	10,945'9[illegible]	38,456'—	11,727'10	33,476'—	16,607'75	27,532'—	14,332'50
Patates	90,793'—	11,040'26	89,528'—	10,226'2[illegible]	102,070'—	12,376'12	84,140'—	10,853'84	79,153'—	10,983'70
Moniatos	5,577'—	698'01	3,363'—	603'77	9,460'—	1,255'14	4,412'—	615'83	5,856'—	879'30
Sal	16,000'—	1,208'75	16,000'—	1,270'25	20,000'—	1,255'—	17,000'—	1,181'25	27,255'—	1,760'87
Sardines salades n.º	22,550'—	719'35	41,100'—	1,072'45	17,860	1,068'70	33,500	1,429'85	19,310	844'65
Sardines escabetxades (caixes)	100'—	500'—	120	1,125'75	—	—	12	672'—	133	219'50
Tocino	7,617'—	13,439'40	7,048'50	13,039'85	7,332'50	14,615'47	6,966'40	15,452'83	7,727'50	19,554'42
Vi (litres)	91,354'—	33,343'03	80,181	19,332'0[illegible]	87,517	22,687'52	63,309	28,155'51	53,874	22,128'25
Vinagre (litres)	1,325'—	317'99	1,800	432'—	1,571	440'34	1,121	392'35	1,739	608'65
		288,531'86		310,366'31		338,660'58		372,398'22		401,996'14

		Pessetes	Pessetes
INGRESSOS. — FINQUES I RENDES PRÒPIES			
Arbitris		797,964'96	
Interessos d'inscripcions nominatives:			
DEUTE PERPETU AL 4 PER 100			
Interessos d'una inscripció transferible, n.º 325, de valor nominal 3,500 pessetes: venciments: 1.r de gener, 1.r d'abril, 1.r de juliol i 1.r d'octubre de 1918	140		
Interessos d'una inscripció no transferible, n.º 1,288, de valor nominal 114,435'58 pessetes: venciments: 1.r de gener, 1.r d'abril, 1.r de juliol i 1.r d'octubre de 1918	4,577'42	4,717'42	
Censos i productes de finques		832'44	
Interessos de valors al portador		10,567'54	814,082'36
INGRESSOS EVENTUALS			
Estàncies		310,000	
Donacions		266,000	
Producte de manufactures		235,534'83	
Venda d'efectes		30,000	841,534'83
TOTAL D'INGRESSOS			1.655,617'19

DESPESES		Pessetes	Pessetes
Metges			10,230
Farmacèutics			2,000
Empleats			45.312'50
Professors			23.850
Queviures, utensilis i combustible			591.000
Apotecaria			12.000
Llits, robes i vestuari			91.000
Practicants, infermers i servents			51,600
Despeses de Càtedres			16,380
Despeses reproductives			321,000
Càrregues de l'Establiment			7,372'19
Cult i Clerecia			21,872'50
Despeses generals	Conservació de l'edifici	110,000	
	Despeses d'oficina	6,000	
	Imprevistos	10.000	
	Altres despeses	130.000	
	Cotxes fúnebres	206,000	462,000
	TOTAL DE DESPESES		1.655,617,19

RESUM	Pessetes
Importen els Ingressos	1.655,617'19
Importen les Despeses	1.655.617'19
	Igual

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS

Població

Nombre d'expòsits ingressats a la Casa des de sa fundació fins a la data

Any	Núm.	Any	Núm.	Any	Núm.
1853	685	1875	608	1897	652
1854	709	1876	663	1898	664
1855	630	1877	653	1899	623
1856	760	1878	674	1900	619
1857	745	1879	677	1901	579
1858	718	1880	724	1902	616
1859	744	1881	686	1903	600
1860	772	1882	660	1904	572
1861	764	1883	666	1905	564
1862	774	1884	649	1906	587
1863	797	1885	579	1907	520
1864	729	1886	627	1908	608
1865	745	1887	596	1909	586
1866	769	1888	598	1910	634
1867	784	1889	570	1911	615
1868	727	1890	535	1912	647
1869	704	1891	584	1913	628
1870	720	1892	605	1914	702
1871	654	1893	627	1915	689
1872	728	1894	671	1916	757
1873	650	1895	630	1917	825
1874	653	1896	651		

Fills de legítim matrimoni ingressats a la Casa des de 1891 a 1917

Any	Núm.	Any	Núm.	Any	Núm.
1891	74	1900	55	1909	111
1892	60	1901	77	1910	111
1893	78	1902	70	1911	103
1894	51	1903	89	1912	90
1895	61	1904	86	1913	71
1896	71	1905	94	1914	123
1897	67	1906	87	1915	201
1898	70	1907	117	1916	163
1899	79	1908	121	1917	136

INGRESSOS

Expòsits i fills de legítim matrimoni ingressats durant l'any 1917

Dies	GENER			FEBRER			MARÇ			ABRIL			MAIG			JUNY		
	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T
1	3		3	1		1		3	3	2		2	3		3	3		3
2	1	2	3	3		3	1	3	4	1		1	2		2	2		2
3	2		2	3		3	4	1	5	2		2	6	3	9			
4	4		4	1		1	3		3	3		3	2		2	1		1
5	3		3				3	1	4	2		2	2		2	5		5
6	4		4	2		2				3		3				2		2
7	4		4	2		2	3		3	2		2	2		2	3		3
8	2		2	2		2	4	1	5	1		1	2		2	4		4
9	1		1	1		1	1		1	2		2	5		5	4	1	5
10	2		2	4		4	1	1	2	3		3	1		1	1		1
11	1		1				2		2	5		5	4		4	4		4
12	1		1	2		2	3		3	6		6	5		5	1		1
13	4		4	4		4	2		2	5		5	3		3	2		2
14	2		2	3		3	4		4	2		2	3		3	6		6
15	2		2	1		1	3		3	1		1	3	1	4	3		3
16	3		3	2		2	1		1	1		1	3		3	2		2
17	3		3	2	1	3	2		2	2		2	4		4	1		1
18	2		2				1		1	2		2	4		4	3		3
19				5		5	4		4	4		4	2		2	3		3
20	2		2	1		11	1		1	4		4				3		3
21	1		1	11		1	1		1	1		1	3		3	1		1
22	3		3	1		1	4		4				3	1	4	2		2
23	1		1	6	1	7	6		6				3		3	4		4
24	3		3	2		2	4		4	3		3	4		4	1		1
25	4		4	1		1	3		3	2		2				3		3
26	1		1	1	1	2	3		3	2		2				2		2
27	5		5	1		1	1		1	2		2				2		2
28	1		1	5	1	6	2	3	5	4		4	2		2	1		1
29	4		4				5		5	1		1	2		2	1		1
30	2		2				3		3	2		2	4		4	3		3
31	2		2				3		3				1	1	2			
	73	2	75	67	4	71	78	13	91	70		70	78	6	84	73	1	74

L Expòsits i fills legítims menors de 2 anys.
D Expòsits i fills legítims majors de 2 anys.
T Total.

INGRESSOS

Expòsits i fills de legítim matrimoni ingressats durant l'any 1917

Dies	JULIOL			AGOST			SETEMBRE			OCTUBRE			NOVEMBRE			DESEMBRE		
	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T
1	5		5	4		4	1		1	1		1				2	1	3
2	4		4	2		2	2		2	7		7	2		2	1		1
3	1		1	1		1	2		2	1	1	2	4	1	5	3		3
4	2		2	3		3	1		1	3	1	4	2		2	3		3
5	3	1	4	1		1	1		1	3		3	1		1	3		3
6	9	1	10	1		1	3	1	4				4	4	8	3		3
7	1		1	4		4	2	1	3				3	1	4	3	1	4
8	2		2				3		3	2		2	1		1	2		2
9	3		3	1	1	2				2		2	3	1	4	2		2
10	4		4	6	1	7	6		6	2		2				6	1	7
11	2		2	2		2	4		4	1		1	1		1	5		5
12	2	1	3	4	1	5	3	1	4	3		3	7		7	2	1	3
13	2		2	1		1	2		2	1		1	3		3	1		1
14	3		3				3		3	3		3				3		3
15				2		2	2		2	1		1	4		4			
16	4		4				1		1	3		3	2		2	1		1
17							3		3	8		8	1	1	2	2		2
18	4		4	2		2	2		2	2		2	2		2	3		3
19	6		6	5		5	2		2	3	1	4	3	1	4	2		2
20	3		3	1	1	2	1	1	2	2		2	6		6	1		1
21	4		4	3		3	4		4	5		5	2		2	3		3
22	3		3	1		1	1		1				1		1	2		2
23	2		2	2		2	2		2	2		2	2		2	1		1
24	3		3	1	1	2	1		1	2		2	2	2	4	3		3
25	1		1	6	1	7	4		4	3		3	2		2			
26	1		1	2	1	3	2		2	2	2	4	5		5	4		4
27	5		5	2	2	4				3		3	2	1	3	1	1	2
28	5		5				1		1	3		3	1	1	2	2		2
29	2		2	5		5	2		2	4	4	8	2	1	3	5		5
30	7		7	2		2				4	3	7	3		3	2		2
31	3		3	3		3				4		4				3		3
	96	3	99	67	9	86	61	4	65	80	12	92	71	14	85	74	5	79

L Expòsits i fills legítims menors de 2 anys.
D Expòsits i fills legítims majors de 2 anys.
T Total.

Total anual. . . .	961
Promedi mensual . .	80'083
Promedi diari. . . .	2'632

ESTÀNCIES — 1917

Dies	GENER			FEBRER			MARÇ			ABRIL			MAIG			JUNY		
	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T
1	237	398	635	241	373	614	213	384	597	206	380	586	198	376	574	211	367	578
2	236	402	638	241	375	616	208	386	594	203	383	586	197	375	572	209	367	576
3	236	403	639	237	374	611	211	387	598	204	379	583	199	379	578	209	367	576
4	241	406	647	237	374	611	207	386	593	206	378	584	196	378	574	204	365	569
5	243	404	647	235	374	609	207	390	597	206	378	584	197	377	574	209	365	574
6	246	408	654	233	375	608	206	389	595	209	378	587	194	377	571	209	365	574
7	248	409	657	231	376	607	208	389	597	207	377	584	194	375	569	210	365	575
8	247	412	659	231	376	607	210	390	600	206	377	583	195	375	570	209	364	573
9	248	413	661	231	376	607	206	389	595	207	379	586	198	375	573	211	364	575
10	247	411	658	234	374	608	200	392	592	206	379	585	194	375	569	209	364	573
11	248	411	659	229	374	603	201	392	593	205	379	584	198	374	572	213	363	576
12	246	411	657	228	374	602	200	392	592	207	379	586	200	374	574	212	363	575
13	245	410	655	231	374	605	199	392	591	211	377	588	199	374	573	213	364	577
14	244	410	654	227	376	603	201	387	588	210	374	584	203	374	577	217	364	581
15	246	411	657	226	374	600	204	386	590	210	375	585	206	375	581	219	363	582
16	246	410	656	225	375	600	202	386	588	211	378	589	207	375	582	221	361	582
17	248	410	658	226	376	602	202	385	587	212	376	588	211	374	585	221	361	582
18	247	411	658	223	376	599	198	384	582	210	375	585	214	372	586	222	362	584
19	243	409	652	221	375	596	199	383	582	212	374	586	216	372	588	223	362	585
20	242	407	649	232	376	608	198	383	581	212	375	587	214	372	586	222	362	584
21	241	407	648	233	375	608	198	382	580	207	374	581	216	373	589	219	362	581
22	242	407	649	225	377	602	201	382	583	206	373	579	216	373	589	218	362	580
23	239	407	646	229	380	609	206	381	587	199	374	573	221	373	594	219	362	581
24	243	407	650	228	380	608	207	379	586	197	374	571	224	369	593	218	362	580
25	243	408	651	224	380	604	207	379	586	199	374	573	221	369	590	219	361	580
26	240	408	648	222	382	604	206	380	586	199	373	572	220	368	588	220	361	581
27	242	408	650	223	382	605	205	381	586	200	374	574	217	369	586	221	361	582
28	240	405	645	219	382	601	205	384	589	201	377	578	216	370	586	221	363	584
29	244	406	650				208	383	591	199	378	577	214	369	583	218	363	581
30	245	405	650				208	383	591	196	378	574	214	367	581	218	362	580
31	242	373	615				208	380	588				213	367	580			
	7,545	12,607	20,152	6,422	10,535	16,957	6,339	11,946	18,285	6,163	11,299	17,462	6,422	11,565	17,987	6,464	10,897	17,361

L Expòsits i fills legítims menors de 2 anys.

D Expòsits i fills legítims majors de 2 anys.

T Total.

ESTÀNCIES — 1917

Dies	JULIOL			AGOST			SETEMBRE			OCTUBRE			NOVEMBRE			DESEMBRE		
	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T	L	D	T
1	223	362	585	244	362	606	234	363	597	260	378	638	271	378	649	286	396	682
2	223	362	585	242	361	603	232	363	595	265	378	643	270	379	649	285	396	681
3	224	364	588	241	361	602	232	366	598	266	379	645	272	381	653	288	397	685
4	225	360	585	241	361	602	230	368	598	269	385	654	275	380	655	286	397	683
5	228	361	589	242	360	602	230	368	598	270	385	655	275	383	658	288	396	684
6	237	362	599	238	360	598	232	369	601	266	387	653	277	387	664	290	396	686
7	236	361	597	241	359	600	233	370	603	264	387	651	277	389	666	288	397	685
8	238	361	599	238	359	597	234	370	604	262	387	649	277	389	666	287	396	683
9	237	362	599	239	360	599	234	370	604	264	387	651	276	388	664	288	396	684
10	238	363	601	243	362	605	238	370	608	264	366	630	274	387	661	293	398	691
11	238	363	601	244	363	607	239	372	611	259	366	625	271	388	659	294	399	693
12	238	365	603	246	364	610	240	373	613	262	364	626	277	387	664	292	399	691
13	238	365	603	245	365	610	240	373	613	261	363	624	280	386	666	292	399	691
14	236	364	600	243	365	608	242	373	615	262	366	628	277	385	662	288	399	687
15	234	367	601	243	365	608	243	373	616	261	367	628	279	385	664	286	398	684
16	236	366	602	241	365	606	243	374	617	258	371	629	279	385	664	285	398	683
17	234	365	599	241	365	606	245	374	619	266	371	637	277	384	661	284	398	682
18	233	364	597	243	365	608	246	373	619	268	370	638	276	384	660	286	397	683
19	238	364	602	241	364	605	248	374	622	271	372	643	275	385	660	285	397	682
20	236	363	599	242	365	607	249	374	623	271	373	644	281	385	666	284	397	681
21	236	363	599	242	366	608	252	375	627	272	375	647	281	385	666	286	396	682
22	235	363	598	241	365	606	254	375	629	268	373	641	277	386	663	287	396	683
23	235	363	598	240	365	605	256	375	631	266	374	640	276	386	662	283	395	678
24	236	363	599	238	366	604	256	374	630	266	374	640	277	388	665	286	394	680
25	234	363	597	239	367	606	259	375	634	266	373	639	278	388	666	281	394	675
26	234	362	596	239	368	607	259	375	634	267	375	642	281	388	669	281	394	675
27	236	362	598	235	370	605	260	376	636	268	374	642	281	391	672	279	394	673
28	240	361	601	233	368	601	260	376	636	271	373	644	281	393	674	279	394	673
29	238	361	599	234	367	601	261	376	637	272	377	649	282	395	677	283	395	678
30	243	362	605	235	367	602	260	376	636	274	380	654	283	395	678	284	395	679
31	243	362	605	235	365	600				272	379	651				285	395	680
	7,280	11,249	18,529	7,449	11,285	18,734	7,341	11,163	18,504	7,251	11,629	19,880	8,313	11,590	19,903	8,869	12,288	21,157

L Expòsits i fills legítims menors de 2 anys.

D Expòsits i fills legítims majors de 2 anys.

T Total.

Promedi diari d'asilats menors de 2 anys . . . 237'96

Promedi diari d'asilats majors de 2 anys . . . 378'22

Promedi diari total . . . . . 616'18

EXPÒSITS QUE HAN ESTAT AFILLATS LEGITIMATS PER SUBSEGÜENT MATRIMONI O RECONEGUTS COM FILLS NATURALS DURANT ELS ANYS 1913 A 1917

ANYS	AFILLAMENTS			LEGITIMATS PER SUBSEGÜENT MATRIMONI			RECONEGUTS COM FILLS NATURALS PER SON PARE			RECONEGUTS COM FILLS NATURALS PER SA MARE		
	Nois	Noies	TOTAL	Nois	Noies	TOTAL	Nois	Noies	TOTAL	Nois	Noies	TOTAL
1913	9	12	21	3	7	10	3	—	3	16	23	39
1914	3	10	13	2	8	10	2	1	3	21	28	49
1915	8	27	35	2	4	6	1	3	4	18	15	33
1916	4	30	34	2	5	7	2	1	3	23	20	43
1917	4	16	20	5	9	14	—	2	2	21	26	47

MORTALITAT

Defuncions ocorregudes fora de la Casa durant l'any 1917

Classificació per edats

	D'1 dia	D'1 a 8 dies	De 8 dies a 1 mes	D'1 mes a 3	De 3 mesos a 1 any	D'1 a 2 anys	De 2 a 5 anys	De 5 a 7 anys	De més de 7 anys	Total
Any 1917			1	4	12	21	9	4	4	55

Classificació per malalties

Asfíxia	1
Atrèpsia	1
Broncopneumònia	5
Bronquitis aguda	3
Bronquitis capilar	1
Bronquitis crònica	1
Cacotrèpsia	1
Caquèxia sifilítica	1
Catarro intestinal	3
Coqueluche	1
Eclàmpsia	2
Endocarditis	1
Enteritis	3
Enterocolitis	1
Escorbuto	1
Gastroenteritis aguda	4
Grippe	1
Hemofília	1
Insuficiència mitral	1
Meningitis	9
Neumofímia	1
Pneumònia	5
Púrpura hemorràgica	1
Raquitisme	1
Tifus	1
Tuberculosi	2
Xarampió	2
Total	55

MORTALITAT

Defuncions ocorregudes a la Casa durant l'any 1917

Classificació per edats

Mesos	D'1 dia	D'1 a 8 dies	De 8 dies a 1 mes	D'1 mes a 3	De 3 mesos a 1 any	D'1 a 2 anys	De 2 a 5 anys	De 5 a 7 anys	De més de 7 anys	Total
Gener. . .		3	9	16	11			1		40
Febrer . .		1	10	16	14	5	2			48
Març . . .	2	3	6	14	17	6	10		1	59
Abril . . .	3	5	11	11	10	4	9	2	1	56
Maig . . .	4	1	8	10	9	2	4	1	1	40
Juny . . .	1	4	8	14	4	2	2			35
Juliol . . .	3	5	25	16	9	2				60
Agost. . .	3	3	23	15	16	1			1	62
Setembre .		5	8	3	5	1	1	1		24
Octubre . .	3	1	9	10	21	2				46
Novembre .	2	4	9	12	19	1				47
Desembre .	3	6	11	17	12	2	1			52
Totals .	24	41	137	154	147	28	29	5	4	569

Classificació per malalties

Atrèpsia	76
Acondroplàstia	1
Abscessos múltiples	1
Atròfia	1
Broncopneumònia	74
Bronquitis capilar	1
Coqueluche	3
Debilitat congènita	16
Dispèpsia crònica	1
Enteritis crònica	4
Enterocolitis	13
Esclerema	1
Estenosis rectal	1
Enteritis folicular	1
Espasme glòtic	1
Gastroenteritis aguda	117
Granúlia	1
Gangrena	3
Hidropísia anencefàlica	1
Infecció umbilical	1
Icterícia	6
Malaltia blava	2
Mancats de temps	63
Meningitis	8
Nefritis	3
Piohèmia	1
Pleuropneumònia	1
Peritonitis aguda	3
Pneumònia	1
Pènfigo	2
Raquitisme	3
Sífilis hereditària	43
Septicèmia	92
Septicopiohèmia	2
Supuracions gangrenoses	2
Tètans	2
Tuberculosi	7
Toxihèmia	1
Xarampió	9
Total	569

EXPÒSITS I FILLS LEGÍTIMS DONATS A ALLETAMENT I CONFIATS A FAMÍLIES DURANT L'ANY 1917 I LLOC ON FOREN ENVIATS.

	Menors de 2 anys	Majors de 2 anys
BARCELONA		
Albà	1	
Arenys de Mar		1
Argensola	1	
Avià		1
Avinyonet		2
Badalona		2
Barcelona	22	41
Berti	2	
Canet de Mar		1
Carme		1
Casserres	1	
Castelladral	1	
Estany	1	
Fogàs de Montclús	1	
Granollers		1
Hospitalet	3	
Igualada		2
La Llacuna	1	
Malgrat	1	
Martorell	1	1
Odena	1	1
Olvan		
Prats del Rei	2	
Puigreig	1	
Rubí		1
Sabadell	1	1
Sant Cebrià de Vallalta	1	
Sant Jaume de Frontanyà	1	
Sant Pol de Mar		1
Sitges	1	
Terrassa	2	
Terrassola	1	
Torrelles de Foix	2	
Sumes i segueix	49	57

	Menors de 2 anys	Majors de 2 anys
Sumes anteriors. . .	49	57
Vich	1	
Vilafranca del Penedès	2	
Vilanova i Geltrú		1
Valldan	1	
Vallirana	1	
TOTALS. . .	54	58
TARRAGONA		
Alcanar	3	
Aldea	1	
Amposta	4	3
Batea	1	
Corbera d'Ebre	1	
Fatarella	2	
Glorieta	1	
Horta	1	
La Caba	1	1
L'Erveija		1
La Fatarella	4	
La Galera	1	
Paüls	2	
Pira	1	
Ribarroja	1	
Santa Coloma de Queralt	1	
Sant Carles de la Ràpida	1	12
Tortosa	5	1
TOTALS . . .	31	18
LLEIDA		
Abella de la Conca	1	
Ager	1	
Castellnou d'Oluges	1	
Suma i segueix. . .	3	

	Menors de 2 anys	Majors de 2 anys
Suma anterior. . .	3	
Cervera	1	
Espills	1	
Fuliola	1	
Guimerà	1	
Isona.		1
Molsosa	1	
Nalech		1
Navés	1	
Oliana	1	
Peramola	2	
Rocafort de Vallbona	2	
Rubió.	1	
Utxafaba	1	
Vallferosa	1	
Vilaplana	1	
TOTALS . . .	18	2
GIRONA		
Gombreny	1	
Gonelles.	1	
Les Lloses	1	
Matamala.	1	
Sant Hilari de Vidrà	2	
TOTAL. . .	6	
CASTELLÓ		
Albocàcer	4	
Alcalà de Gisbert	4	
Ballestar	1	
Benicarló	6	
Bójar.	2	
Suma i segueix. . .	15	

	Menors de 2 anys	Majors de 2 anys
Suma anterior . . .	15	
Canet-lo-Roig	15	
Cervera del Maestre	1	
Cinctorres	1	
Chert	1	
Chira	1	
Cuevas de Vinromà.	3	
Culla	2	
Forcall	1	
Herbés	4	
La Jana.	2	
Morella	1	
Palanques	2	
Peñíscola		2
Pobleta de Morella	1	
Portell	1	
Puebla de Benifasar	1	
Salsadella	1	
Santa Magdalena de Pulpis	3	
Sant Jorge	1	
Sierra Engarcerán	1	
Sarratella	1	
Tirig	8	
Torreblanca	3	
Traiguera	2	
Villanueva de Alcolea	2	
Villafranca del Cid	2	
Vinaroz	2	
Zurita	1	
TOTALS . . .	81	2

TEROL

Bordón	2	
Fuentespalda.	2	
Iglesuela del Cid	1	
La Gimbrosa	4	
Suma i seguein . . .	9	

	Menors de 2 anys	Majors de 2 anys
Suma anterior. . .	9	
Las Parras de Castellote	1	
Monroyo	2	
Peñarroya	2	
Rafales	1	
Seno	1	
Torre de Arcas	3	
Tronchón	3	
TOTAL . . .	22	
OSCA		
Baldellón	2	
Barasona	1	
Biescas de Obarra	1	
Caladrones	1	
Castarlenas	1	
Castillonroy	1	
Estopiñán	3	
Fosmigales	1	1
Fraga	1	
Gabora	1	
Güel	2	
Lapenilla	1	
Lascuarre	5	
Literá	2	
Miralsot	1	1
Morillo de Monclús	1	
Muro de Roda		1
Panillo	2	
Peralta de la Sal	1	
Purroy	2	
Puebla de Fantova	5	
Raluy	1	
Tolva	1	
Torrelarribera	1	
Torruella	1	
Zaydin	1	
TOTALS . . .	40	3

SARAGOSSA	Menors de 2 anys	Majors de 2 anys
Chiprana	1	
TOTAL	1	

RESUM

	Menors de 2 anys	Majors de 2 anys	TOTALS
Barcelona	54	58	112
Tarragona	31	18	49
Girona	6	—	6
Lleida	18	2	20
Castelló	81	2	83
Osca	40	3	43
Terol	22	—	22
Saragossa	1	—	1
TOTALS	253	83	336

PROCEDÈNCIA DELS EXPÒSITS INGRESSATS DURANT L'ANY 1917

Entrats a la Casa del carrer de Ramelleres.	Per la porta	180
	Pel torn	54
Procedents de l'Hospital Clínic		110
Procedents de l'Hospital de la Santa Creu		37
Procedents de l'Asil de la Visitació		50
Nascuts a la Casa		247
Procedents de pobles de la Província		47
TOTAL		825

EXPÒSITS I FILLS DE LEGÍTIM MATRIMONI QUE DEPENEN DE LA CASA EN 31 DE DESEMBRE DE 1917

	Expòsits						Fills de legítim matrimoni					
	Menors de 2 anys		Total	Majors de 2 anys		Total	Menors de 2 anys		Total	Majors de 2 anys		Total
	Nois	Noies		Nois	Noies		Nois	Noies		Nois	Noies	
Existència en la Casa. .	147	100	247	80	104	184	13	23	36	151	60	211
Id. fora, menors de 5 anys	187	178	365	313	276	589	17	18	56	18	27	45
Existència fora, de 5 a 25 anys	—	—	—	1907	2018	3925	—	—	—	68	50	118
Suma total. . .	334	278	620	2300	2398	4698	30	41	71	237	137	374

RESUM

Expòsits menors de 2 anys.	612
Fills legítims menors de 2 anys	71
Expòsits de 2 a 25 anys	4,698
Fills legítims de 2 a 25 anys	374
Total.	5,755

DEPARTAMENT DE MATERNITAT

Naixements — 1917

Mesos	Número de parts		Nascuts vius		Nascuts morts		Total de naixements *	
	Sencills	Múltiples	Nois	Noies	Nois	Noies	Nois	Noies
Gener....	27		10	17			10	17
Febrer...	33		19	12		2	19	14
Març.....	43		23	19	1		24	19
Abril.....	40		17	19	3	1	20	20
Maig.....	33		17	16			17	16
Juny.....	36	1	22	16			22	16
Juliol....	40		22	17		1	22	18
Agost....	33		16	16		1	16	17
Setembre.	26		16	9	1		17	9
Octubre..	39	1	26	15			26	15
Novembre	31		19	10	2		21	10
Desembre.	31		17	14			17	14
Total.	412	2	224	180	7	5	231	185

* Comprèn, ultra els expòsits, els fills legítims nascuts a la Casa.

DEPARTAMENT DE MATERNITAT

INGRESSOS — 1917

Mesos	Estat civil						Total
	Solteres		Casades		Vídues		
	Primí-pares	Multí-pares	Primí-pares	Multí-pares	Primí-pares	Multí-pares	
Gener	24	11	1	4			40
Febrer	30	8		4			42
Març	27	19		5			51
Abril	28	14		3		2	47
Maig	25	9		4			38
Juny	19	8		3			30
Juliol	18	11	2	7		2	40
Agost	14	10	2	2		1	29
Setembre	16	12	1	5			34
Octubre	15	11	1	8			35
Novembre	22	10	2	3		1	38
Desembre	13	18	1	4			36
Totals	251	141	10	52		6	460

Edat					
Menors de 20 anys	De 20 a 30 anys	De 30 a 40 anys	De 40 a 50 anys	De més de 50 anys	Total
6	26	8			40
4	32	5	1		42
6	34	11			51
7	31	8	1		47
8	23	6	1		38
8	16	6			30
7	21	12			40
3	20	4	2		29
1	27	6			34
4	17	14			35
6	26	5	1		38
3	23	10			36
63	296	95	6		460

Anys	Asilades	Defuncions
1911	291	
1912	294	2
1913	328	1
1914	348	4
1915	351	3
1916	405	5
1917	460	4

Pressupost Especial d'Ingressos i Despeses

de la Casa Provincial de Maternitat i Expòsits, per a 1918

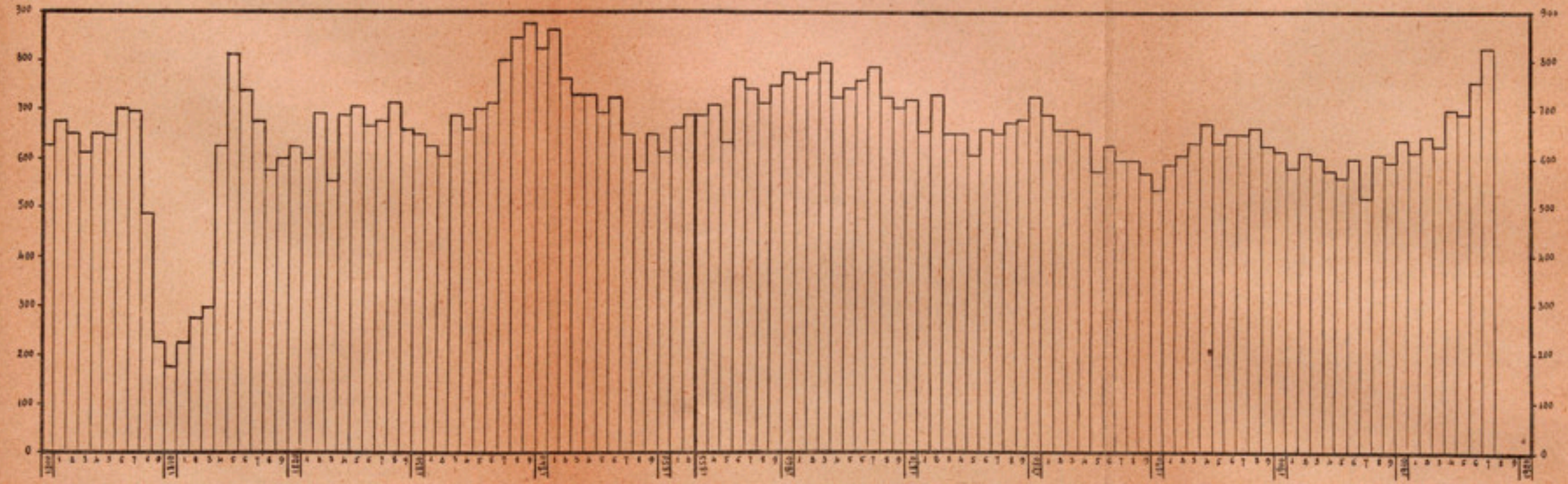
	Pessetes	Pessetes
INGRESSOS. — Rendes		
Per una pensió que paga l'Excm. Sr. Comte de Darnius per a la compra de vestuaris per a expòsits albergats a aquesta Casa	800	
Per sobrants de la Causa Pia de D. Francisco d'A. Vilar	3,000	
Per l'arrendament de la fàbrica de Vilanova i Geltrú, procedent de l'herència de D. Marian Torrabadella	3,000	
Per ídem ídem de Sitges	600	
Pel producte líquid de la casa n.º 9, del carrer de Corretger, procedent de dita herència.	1,000	8,400
Ingressos eventuals		15,500
Total d'Ingressos. . . .		23,900

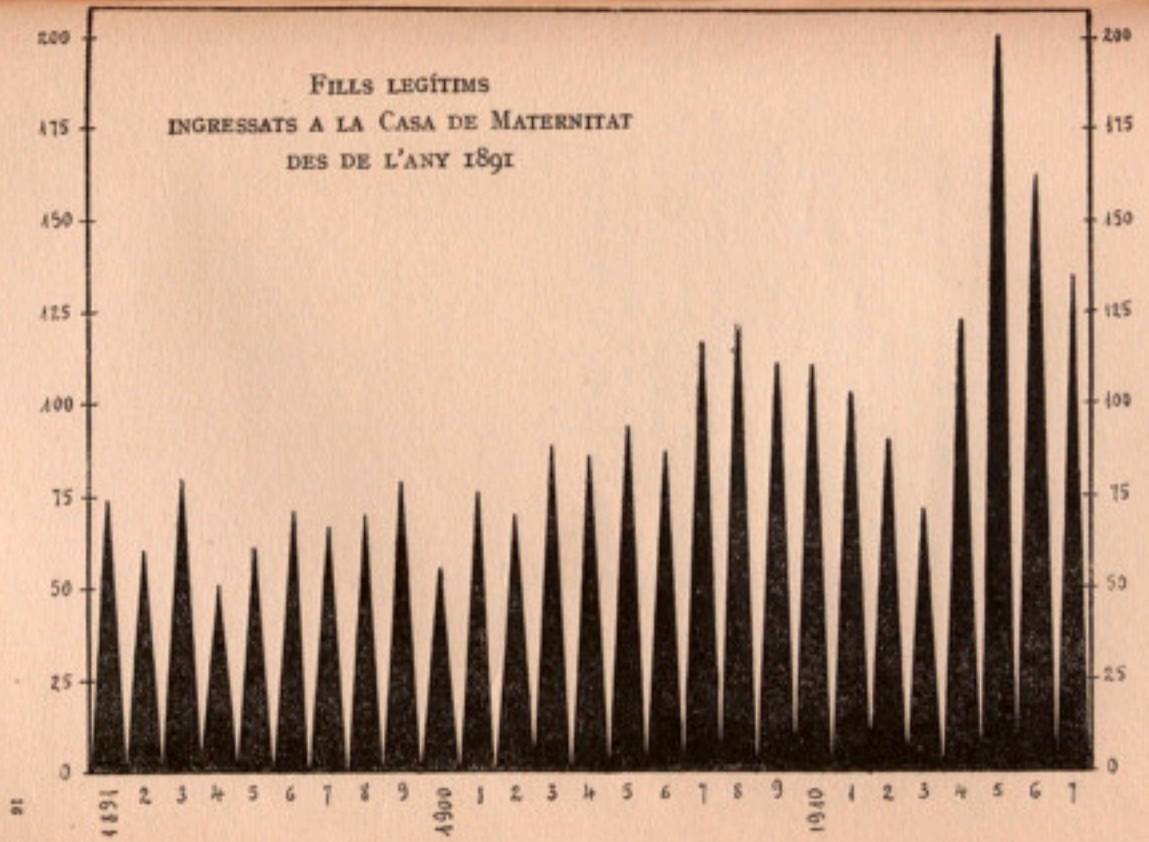
DESPESES		Pessetes	Pessetes
	Facultatius		13,000
	Empleats		25,750
	Queviures, utensilis i combustible		410,324
	Apotecaria		8,000
	Llits, robes i mobiliari		28,000
	Practicants, dides i servents		251,024
	Despeses de Càtedres i objectes d'educació		3,000
	Despeses reproductives		17,788
	Càrregues de l'Establiment		1,720
	Culto i Clerecia		5,700
DESPESES GENERALS	Per a despeses d'entreteniment i conservació d'edificis	31,000	
	Per a despeses de l'Oficina de la Secretaria, Comptaduria i Dipositaria	4,900	
	Gratificació i indemnització, per desmèrit de la moneda, a l'empleat encarregat de la custòdia i distribució de cabals	600	
	Imprevistos	5,000	
	Conducció d'Expòsits	1,500	
	Cotxer, cotxe i cavalls	4,600	
	Telèfons	900	
	Pèrdua en la venda de títols	25,000	
	Sumes i segueix	73,500	764,306

		Pessetes	Pessetes
	Sumes anteriors	73.500	764.306
Despeses generals	Per un o més temporers	3.500	
	Per a dots a les expòsites que contrauen matrimoni, matrícules i llibres a expòsits estudiants	7.500	
	Viatge a les dides que vinguin a cercar expòsit.	10.000	94.500
Resultes			153.500
TOTAL DE LES DESPESES			1.012.306

RESUM	Pessetes
Importen els Ingressos	23.900
Importen les Despeses	1.012.306
DÈFICIT A COBRIR AMB CABALS PROVINCIALS	988.406

EXPÒSITS INGRESSATS EN L'HOSPITAL DE LA SANTA CREU (1800-1852) I EN LA CASA DE MATERNITAT (DES DE L'ANY 1853 FINS A LA DATA)

FILLS LEGÍTIMS
INGRESSATS A LA CASA DE MATERNITAT
DES DE L'ANY 1891
200
175
150
125
100
75
50
25
0
1891
2
3
4
5
6
7
8
9
1900
1
2
3
4
5
6
7
8
9
1910
1
2
3
4
5
6
7

IV. Escoles i tallers: *Ensenyaments elementals i estudis complementaris: Casa de Caritat.* — Escola elemental de nois a Horta. — Escola catalana graduada de nois. — Escola graduada de noies. — Escola graduada de sord-muts i cecs. — Escola preparatòria graduada de nois. — Escola graduada de dibuix i color per a nois. — Escola de dibuix i color per a noies. — Seccions d'asilats estudiants i estudiantes de Facultat i Escoles especials. — Acadèmia de música. — Educació física i gimnàstica rítmica. — Els tallers i oficis. — Altres serveis. *Casa de Maternitat.* — Escola de pàrvuls per a nois, sistema Montessori. — Escola de pàrvuls per a noies, sistema Montessori. — Escola graduada per a nois. — Escola per a noies. — Ensenyament de treballs per a la dona. — Jocs folk-lòrics.

IV

CASA DE CARITAT

ENSENYAMENTS ELEMENTALS I ESTUDIS COMPLEMENTARIS

Per a atendre a la cultura general de la població asilada compta la Casa Provincial de Caritat amb les següents institucions:

Escola elemental de nois, a Horta

Es troba establerta en la dependència de l'Asil anomenada Can Tarrida.

La constitueixen dues classes de quaranta alumnes cada una, regides per dos mestres.

Amiden aquelles 9'60 metres de llargada per 6 d'amplada i 4 d'alçada, lo qual permet assignar a cada noi una superfície de 1'44 m.^{2} i una capacitat de 5'760 m.^{3}.

Disposa de mobiliari i material suficients als fins de l'ensenyament, que es dóna referent a les matèries següents:

Doctrina Cristiana i Història Sagrada.

Llengua castellana (lectura, escriptura, gramàtica).

Aritmètica.
Geometria.
Geografia i Història d'Espanya.
Ciències físico-naturals.
Fisiologia i Higiene.
Llengua catalana.

És abundant la llum i la ventilació de les sales de classe, i els nois s'entreguen a jocs i exercicis corporals a l'aire lliure, tota vegada que a dit fi es disposa d'abundant espai, donant-se a l'estiu les classes a l'aire lliure, en un espaiós umbracle en el qual es pot dir que funciona un ben muntat Kindergarten.

Escola catalana graduada de nois

Installada en tres sales, suficients cadascuna d'elles per a quaranta alumnes, té un règim especial.

Funciona amb tres mestres, que s'encarreguen, per graus, de les mateixes matèries.

Els alumnes procedeixen de les Escoles d'Horta, de la Casa de Maternitat i Expòsits i de l'Escola preparatòria de nois.

Porta quatre anys de funcionament, i aquest, la seva organització, els principis en què es fonamenta, la finalitat que persegueix, etc., etc., es consigna en lo que a continuació es transcriu de la conferència donada pels mestres que la regeixen, amb motiu de la IV Exposició de Treballs escolars celebrada en juliol i agost últims.

«*Creació de l'Escola.* — Era per allà a principis de l'any 1914 que la Junta de la Casa de Caritat va publicar les bases d'un concurs per la provisió de sis places de mestre de les Escoles de nois asilats de tan

Casa de Caritat: Escola elemental de nois (Horta)

benèfica institució. A començos del curs escolar del mateix anys tres joves, si fa no fa de la mateixa edat, sortits d'una mateixa escola (aquella gloriosa Escola de Mestres), que feia ja temps que exercien junts en altra institució d'ensenyança, a proposta del Consell de Pedagogia, que fou qui assessorà la Junta de la Casa, eren els encarregats de la direcció de la nova institució Escoles Catalanes de la Casa de Caritat.

S'aparellaren uns locals, s'escollí el material i a mitjans d'octubre començaren a funcionar.

El material. — Llavors fou quan ens dedicàrem a pensar de quin material hauríem de dotar l'Escola, en la qual tasca fórem ajudats pel Secretari del Consell de Pedagogia, que llavors ho era el Sr. Homs.

Tot al vol de la classe s'hi posaren unes pissarres proporcionades a l'alçada dels infants que havien de treballar-hi i que guardessin harmonia amb l'alçada de l'aula. A l'ensems que pràctiques volíem que fossin un motiu de decoració. Fetes d'uralita i pintades de blau (si no fos pretensió diríem que foren les primeres que hi hagueren a Barcelona), escrivint-hi amb guix de color groc quedava l'escriptura d'una tal claredat i bellesa, que dubtem aconsegueixin altres pissarres. Les taules les escollírem planes i individuals, de construcció que recordessin les del nostre poble. Les escollírem d'aquesta mena perquè els nostres nois ara mancats de família, més endavant quan en formessin, recordessin l'escola que havia procurat durant la seva infantesa donar-los-hi aquell aire íntim de familiaritat de la qual estaven mancats. Cada infant tenia una cadira del mateix estil, i com la taula, pintada d'un to clar, bonic, que donaven a l'aula un aspecte molt simpàtic. Aquestes taules

careixien de calaix. Férem uns armaris en forma de *colomar*, on els nois endreçaven les coses llurs.

Decoració. — Faltava la decoració. Ens en proposàrem vàries. Però, per les diferents visites que nosaltres havíem fet a la Casa, i per la mica de relació que havíem tingut amb els infants que més tard havien d'ésser els nostres deixebles, creguérem que el millor fóra que l'embelliment de l'Escola fos obra nostra. Que els infants hi haguessin treballat, aportant-hi llurs activitats. Tal volta d'aquesta manera estimarien més aquelles parets, aquelles taules, aquells armaris, si ells hi havien contribuït en fer-s'ho agradós i simpàtic. A una classe (la que batejàrem amb el nom d'aula de la Mare de Déu de Montserrat), amb paper retallat (previ esboç que els nois havien fet i havien escollit) construírem unes fantàstiques muntanyes de Montserrat, amb el Llobregat serpejant pel peu i anant-se escorrent enllà vorejant rialleres masies catalanes. A una altra classe — la de Sant Jordi — el fris decoratiu fou fet també amb paper retallat i sobreposat, de dracs, tortugues, sargantanes, gripaus, etcètera. I, finalment, a la dels petits, aquests es cuidaren de fer-hi unes abigarrades papallones que volaven sobre lliris i altres flors.

Aquest fou un dels primers treballs collectius que es dugueren a terme a l'escola i que serví per alegria i goig de tots i decoració de la mateixa. Encara que d'una manera imperfecta, podran donar idea del que havem dit les fotografies que acompanyen la nostra installació d'enguany.

Un aspecte dels nostres nois. — Ens vàrem trobar, des de bon principi, que els nostres infants tenien molt poques necessitats a satisfer. No sabien el

CASA DE CARITAT : Escoles graduades catalanes

seu segon cognom; tant els feia. La majoria ignoraven d'on eren fills; fins n'hi havia que no sabien quants anys tenien, o el nom dels germans, o el del pare mort. Com que no havien tingut necessitat de saber-ho, no ho sabien. Estaven mancats del contacte d'una bona mare, que és la que cuida tan amorosament de totes aquestes coses. Nosaltres ens n'adonàrem i volguérem remeiar-ho. Amb aquest fi férem fer a la impremta de la Casa, unes fulles soltes impreses amb caràcters de bon tamany, tancats dins un marc que embellia les planes, en les quals hi havia unes frases no acabades que havien de completar els infants. En férem moltes, i sobre assumptes ben diversos i que despertessin la curiositat i l'instint de voler saber i voler descobrir dels nostres infants. Tractaven de la família, del menjar, de la salut, de les cançons, dels fruits, del jugar, del treballar, etc.

Ens convencérem que havíem encertat; llavors aprofitàrem aquestes fulles per fer-ne un llibre. Al costat de les impreses hi deixàvem una fulla en blanc, en la qual el noi copiava ço que deia la impresa acabant el significat de la frase que en la primera quedava trencat pels punts suspensius. Al final de la plana hi dibuixava un *cul de llàntia*, i de tant en tant hi havia una plana blanca per a poder-la decorar. Un cop lligat, tinguérem el primer (el pròleg), d'una sèrie de llibres que durant aquests quatre anys hem anat fent.

Intimitat de l'Escola. — Vàrem procurar des de bon començament donar a l'Escola i a totes les nostres coses un aire d'intimitat, de familiaritat i de companyerisme que hem mantingut sempre i que ha fet que els nostres nois ens posessin una confiança il·limitada i una gran amor, com han demostrat mantes vegades. Primerament, ja no vàrem establir diferències en el

material, la mateixa taula que usa l'infant l'usa el mestre (naturalment de diferents proporcions), i prescindírem de *tarimes* i plataformes que ens allunyessin d'ells. Voliem estar entre els nois. Així ho hem entès, i junts passem les hores d'esbarjo jugant a gepes, a saco, a foot-ball o explicant-nos coses que a tots interessen. Jugant amb ells, i sense dir-ho, hem procurat reglamentar el joc i fer-lo ordenat, encara que no hem obtingut el que desitjàvem degut a la insuficiència dels patis, que amb tot i ésser grans resulten petits pel gran nombre d'infants que han de jugar-hi.

Resultat d'aquesta intimitat. — Per correspondre a aquesta confiança que els nois han tingut vers nosaltres, hem fet que per la nostra banda fos illimitada, o així ells ho creuen.

Des del bell principi en els nostres armaris no hi han faltat llapis de color, plumetes, paper, gomes, coses de si tan temptadores (capaces de fer mancar a un sant), i sempre han restat oberts, a punt de què cada noi anés a cercar el que li feia falta. Faltaríem a la veritat si diguéssim que alguna volta no ens hem trobat en què havia desaparegut alguna cosa; però aquesta petita falta ha estat sobradament compensada per un acte de sinceritat confessant el mal que s'havia fet, i per sobre d'això han estat molts els que han obtingut un immens benefici sabent respectar allò que no és seu.

Cal recordar que els nois no tenen res de totes aquestes coses que tenen els altres nois. Potser el més propi que tenen és el plumier i el calaix de l'armari, el qual ha hagut d'ésser objecte de molta vigilància perquè era allà on anaven a parar tots els mals endreços.

De la confiança a l'alegria. — Aquella confiança de què us havem parlat abans, la procuràrem encaminar cap a convertir-la en alegria. I alegria fou quan els nois es vegeren en possessió d'una taula i cadira, de diverses llibretes pels apuntaments, d'un plumier ple de llapis de color. Els llapis de color i poder fer coses, i fer-les boniques, en fou un desbordament. Perquè els nostres nois n'eren sedents de fer coses, de veure'n de noves, de saber-ne d'ignorades. I quan començàrem a pintar i a sortir-nos treballs que ja feien bonic, no cal que us ponderi fins a quin punt va arribar la seva satisfacció.

Les Cançons. — L'alegria a l'Escola havia començat a arrelar. Ens convenia abonar-la i fer-li treure ufana i més tard fruit. Per això ens valguérem de les cançons : de les belles i fortes cançons populars catalanes i de les dolces i tendres cançons d'infants aixerits i bellugadiços; per la nostra part posàrem gran cura en no escollir-ne d'aquelles encartronades i que figuren en el catàleg de cançons escolars. I la cançó no la donàvem com una classe de música o de cant a dia assenyalat i a tantes sessions per setmana, no; cercàvem sempre una oportunitat. La celebració d'una festa, d'una diada, d'un aconteixement, era motiu sobrat perquè n'aprenguessin de noves. Nadal, per exemple, ha estat doll on els nois han begut una infinitat de melodies populars catalanes pròpies de tan assenyalada diada. Els nostres infants (cal pensar sempre amb nois de la Casa de Caritat) en sentien desig de cantar. Primerament, per aquell afany que senten els petits de saber coses noves; després, perquè en sabien ben poques, si es descompta les de bordell que de frau entraven a la Casa i que només es podien cantar d'amagat i a mitja veu.

Sense dir-ho, procurarem que les nostres els entusiasmessin i entressin més a fons que el *couplet*. Per això en donàrem en gran quantitat, perquè sabent-ne forces, aquestes fossin pantalla que amaguessin les altres per complet.

Les nostres festes. — Durant el transcurs d'aquesta conversa, mantes vegades hem anunciat les nostres festes. És hora de què us en parlem, per donar-vos idea de com les hem celebrat.

Les nostres festes són completament íntimes. Res d'exhibicions d'infants per a divertiment dels grans. Les fem per l'Escola i per a l'Escola, i si alguna volta hi ha assistit alguna persona ha estat perquè era de la Casa i no venia amb caràcter d'observador, sinó que també com tots nosaltres hi prenia part; perquè sempre hem volgut que tota l'Escola hi prengués part. Tal com les hem celebrades han estat sempre una font d'activitats i de problemes a resoldre. Per exemple, vingué la diada del gloriós Cavaller sant Jordi : sospenguérem totes les classes del dia i ens dedicàrem a fer el planejament d'un programa de la festa, que després cada noi decorà a son gust. Férem un plafó de paper pintat i retallat que havia de servir de fons a l'estampa del patró de Catalunya.

Férem amb filferro uns canalobres, i els més petits treballaven en la construcció de banderes i escuts que havien de decorar la classe. Vingué la festa de la tarda, i un cop engalanada la classe llegírem la vida del sant, poesies allusives, fragments d'autors nacionalistes, i cantàrem els goigs del sant i altres cançons que aposta havíem après. I, finalment, jugàrem més que de costum i amb més alegria i entusiasme. De festes com aquesta n'hem celebrat moltes. La Mare de Déu de Montserrat, la Cande-

lera, Nadal (quantes coses podríem dir d'aquesta gaia diada, amb el pesebre fet amb molsa recollida pels nois sense haver-los-hi dit i casetes fetes per ells, i nois de la Casa de Caritat cercant diners per comprar figures, i les cançons apropiades que foren apreses en gran quantitat), Setmana Santa, l'onze de setembre, el sant dels mestres, la festa de la ginesta i de l'ametller florit, etc. I fos la festa que fos, hem procurat sempre treure'n el millor resultat; que, a l'ensems que fos de franca alegria, fos d'activitat, de treball, i de retop font de coneixements que mai poden donar-se vius com en aquells moments si no és trencant la monotonia de l'ordre preconcebut.

Més de les assignatures. — Bé voldríem exposar-vos ara detalladament el mètode seguit, una per una, en totes les assignatures. Això fóra cosa llarga, que segurament cansaria la vostra atenció. Sigui'ns permès, doncs, després d'haver-vos exposat a grans trets el que podríem dir-ne els nostres ideals respecte l'Escola, que ens entretinguem amb una sola assignatura, i aquesta podrà servir-vos d'exemple, i vosaltres, que ja esteu acostumats a aquestes qüestions i que haureu vist les nostres installacions de les quatre exposicions celebrades, vos donaran idea de com desenrotllem les nostres assignatures.

El llenguatge. — «Les paraules pel pensament, el pensament pel cor i les obres», ha dit un pedagog eminent assenyalant la importància d'aquesta qüestió. Tasca noble i difícil és la d'aconseguir que els infants expressin amb correcció els seus pensaments i es manifestin d'una manera pulcre al parlar o a l'escriure. I més tractant-se de nois de la Casa de Caritat. Ens trobàrem amb xicots que tenien un lèxic molt migrat,

molt redult, a la vegada que empobrit per un argot xapucer i de mal gust. Els nostres nois es troben sots una influència babilesca, la cual cosa vol dir que no contribueix gens a la fixació del llenguatge. Són nois que dels colors en diuen *colossos;* de s'ha mort, s'ha *morit;* d'ermilla, *xalec.* Tot el que deixem apuntat ens va convèncer que la solució del problema no era donar als infants les parts de la gramàtica, ni la conjugació del verb amar. Això, que és d'un interès nul en els primers temps de la seva educació, ens hauria ofegat tot l'interès que han de tenir aquestes qüestions i ens hauria conduït cap aquell avorriment que quasi tots nosaltres hem sentit quan passàvem aquelles llargues hores asseguts darrera el balcó, tot cantant : «*Nominativo, genitivo, dativo...*»

El problema del llenguatge als nostres nois entenguérem que no l'havia de resoldre unes quantes receptes gramaticals, sinó que haviem de posar-los en contacte íntim, ben íntim, amb els mestres del ben parlar, donant-los-hi a conèixer, tot gustant-los, els bons poetes i prosistes. Aquest contacte era el que havia de fer el miracle, ja que així l'infant procuraria, tot corregint-se, imitar-los, i aniria enriquint el seu vocabulari. I això s'aconseguí tan bon punt s'ha despertat una bella afició per la lectura, per la bona lectura. I els nostres infants ho comprengueren. Veien la seva inferioritat i procuraven corregir-se. Recordem que quan anunciàrem que visitaria la nostra escola el Sr. Llongueras, del qual coneixien diversos treballs i diferents cançons, tingueren una gran alegria, perquè podrien conèixer un poeta i veure com era. I el Sr. Llongueras, amb la seva tàctica d'educador, parlà amb els nostres infants i els féu cantar i els hi contà coses com ell sap fer-ho. Un cop fora, un xicot s'acostà i ens digué que ell

també en podria ésser de poeta. Ja tenia una idea justa del què era un poeta i com treballant podia arribar-ne a ésser. I cada volta que venia una visita d'importància a la nostra Escola (els Srs. Tudela, Galí [Francesc], Galí [Alexandre], Folch i Torres, Gassol, Massó, Fabra) els nois volien que els hi diguessin coses boniques.

L'afició al llegir ja s'havia començat. No cal dir que nosaltres, per la nostra banda, els anàrem donant lectures dels nostres bons poetes. I llegírem *Canigó* (i en fèiem un estudi geogràfic), Maragall, Ruira, Carner, López-Picó, Segarra, Vilanova, etc.

Els hem fet saborejar Cervantes i Luis de León, i els contes d'Andersen, Perrault i Grimm; i anant-nos extenent, arribàrem a gustar les delícies de la *Ilíada* i l'*Odisea*, les quals foren escoltades amb veritable fruïció.

I els contes japonesos i els fantàstics de les *Mil i una nit* ens donaven ales a la nostra imaginació. I s'hi han aficionat tant, que és bonic veure com nois que ja treballen venen a cercar llibres a l'Escola.

No cal dir que tot el que acabem de detallar ha estat fet a base de la nostra llengua, no perquè fossin Escoles Catalanes, sinó que sempre creguérem que ella era el millor mitjà per arribar al cor i a la intel·ligència dels infants, i hem preferit el camí dret i no el tortuós i enrevessat d'una traducció. A base del coneixement de la nostra llengua estudiem per comparació la castellana, fent tota mena d'exercicis demostradors de la seva bellesa i conductors a conèixer-la, escriure-la i parlar-la bé. Amb molt encert digué En Cambó al Parlament que de les Escoles Catalanes en podien sortir deixebles que coneguessin millor el castellà. Naturalment que això és segons el mètode.

Simultanejant els exercicis de llenguatge hem

donat en apuntaments les més indispensables regles gramaticals. Quant a l'ortografia, creiem que la principal porta són els ulls; és per això que havem donat molta importància als treballs de còpia. Les principals dificultats han estat resumides en llibretes d'apuntaments que cada noi s'ha fet. Pels exercicis de lectura expressiva hem adoptat pel català els llibres fets per nosaltres (dels quals ara parlarem i els que últimament ha editat amb molt encert i amb un gust ben remarcable el Consell de Pedagogia), i pel castellà, novelles llargues, d'interès viu pels nois, com el *Viaje alrededor del mundo en 80 días*, de Juli Verne, i el *Platero y Yo*, d'En Giménez.

Ha complementat l'estudi del llenguatge mapes i gràfiques i estadístiques que els nois s'han dibuixat.

Després d'haver-vos detallat aquesta assignatura, deixem a la vostra discreció i a la vista de les nostres exposicions com hem treballat les restants. Quasi, quasi han portat la mateixa tònica.

Els nostres Concursos. — Molt sovint hem celebrat concursos que per nosaltres han tingut diversos fins: saber els coneixements dels nois sense que ells se n'adonguessin que es sotmetien a aquesta prova. Han estat lliçons mudes, però de gran eficàcia d'espavilament. Conèixer els nois apàtics, indiferents, i els actius i treballadors. Rompiment de motllos i font de treball intensíssim. Aquests concursos no els celebràvem perquè sí, sense cap motiu. Cercàvem una ocasió favorable, i llavors l'aprofitàvem; vos parlaré d'un el qual vos podrà donar idea de com eren portats. S'acostava el sant de la Mare Superiora, i era precís que nosaltres féssim alguna cosa en la qual quedés ben palesat el reconeixement que sentíem vers la que fa de mare a tants infants i amorosament

cuida que res els manqui. Pensàrem fer un concurs en el qual s'assenyalarien diferents temes i els millors de cada un d'ells en formaríem un llibre que li regalaríem. Els mestres amb anticipació, fixaren els temes i les bases, i amb tota pulcritud dibuixaren uns bonics cartells que amb molta solemnitat es fixaren a les aules. Encara mancaven alguns dies, els quals els nois aprofitaren per subsanar totes les dificultats que tenien i cercaven afanyosament tot ço que trobaven en manca. Vingué el dia de les proves (abans s'havia canviat l'aspecte ordinari de les aules per donar-hi més solemnitat), i donava goig veure com aquells infants s'afanyaven per sortir airosos i poder guanyar els premis assenyalats i ésser llurs treballs els que figuressin al llibre de la Mare. Hi havien temes de totes les assignatures, i a més, altres com ara aquest: «Què faries tu, perquè la reverenda Mare estigués contenta?», i un noi responia, amb la gràcia i la veritat pròpies d'un infant: «Per fer contenta a la Mare Superiora, li diria que jo he estat bo, però que encara ho seré més.»

Hi havia un altre tema, que deia: «Fer una poesia dedicada a l'ametller», i sortiren coses com les que segueixen:

L'Ametller

Els ametllers són uns arbres de flors blanques,
blanques com la neu,
que a l'hivern creixen
per donar glòria a Déu.
Ametller florit, dóna'm alegria,
ametller florit, dóna'm bon dalit.

J. Sicart (11 anys)

L'Ametller

Ningú té tant dalit
com l'ametller florit:
l'hivern ja ha passat
i les floretes ja han sortit;
l'hivern ja vindrà
i l'ametller renaixerà,
amb gran pompa i alegria,
l'arbre de les flors de Maria.

C. CLAVEL (11 anys)

Boniques mostres de poeta infant. Però a nosaltres, no solament ens interessava la poesia com a poesia (que cap valor té), sinó que aquest resultat volia dir un coneixement, un estudi de l'arbre descrit, una amor a la natura i a l'arbre de flors blanques com la neu, i tot un seguit d'activitats i lluites que l'infant havia tingut de sostenir per arribar a fer el que havia fet. Ens interessava molt la disciplina que representava i tot el seguit de coneixements que havia adquirit. Perquè no cal dir que als infants no els hi sortia això perquè sí : havien tingut de sofrir una preparació adequada. Havien llegit moltes poesies i trossos d'En Maragall, d'En Llongueras i d'altres poetes que escrigueren sobre aquest tema. Els hi havíem donat molt i bon material, els hi havíem deixat pair, i un cop els teníem armats i coneixedors de les lleis del torneig, els abandonàvem a la lluita confiant amb les seves forces. I obteníem els resultats que haveu pogut veure. Hi havien altres temes : Fer un resum de la vida de la Santa, il·lustrar en forma d'auca la cançó popular *El Dimoni escuat*, fer unes

cenefes per orlar els treballs, etc. Vos podreu formar idea més justa del contingut del llibre si us digneu fullejar-lo, ja que el tenim exposat a la nostra instal·lació.

Els nostres llibres. — Ja en altre lloc havem dit que trobàrem uns nois que tenien molt poques necessitats a satisfer i amb unes aspiracions tan migrades (sobretot els que havien d'abandonar l'escola aviat), que ens alarmà de bo de bo. Creguérem que havíem de treballar-los per tots costats i que no havíem d'abandonar els moments preciosos de la lectura. Ens convenien uns llibres que despertessin l'ànima adormida dels nostres nois. Llibres de lectura en català, que reunissin aquesta condició, no en trobàrem cap que ens satisfés. Teníem la impremta de la Casa a la nostra disposició, i ens féu denteta i ens empenyé a fer-los nosaltres mateixos. El text que escolliírem per al primer fou un resum del viatge exposat i perillós dels Argonautes en busca de la pell d'or de l'anyell de la Beòcia. El titulàrem *La Conquesta del Velló d'or*, i procuràrem que el seu text fos lo més vibrant possible, tot pintant el caràcter de la plèiade d'herois grecs que passaren mil penalitats recorrent mars i terres desconegudes per anar a la conquesta d'una preuada joia. Però un cop tinguérem el llibre, pensàrem que era qüestió de què sabessin ben guardar i estimar, i ens recordàrem de quan érem infants que al finir el curs els nostres llibres eren dignes de figurar al magatzem d'un drapaire. Pensàrem que el millor per estimar una cosa és que sigui obra d'un mateix, i resolguérem que el noi se'l decorés. Treballs de tal naturalesa poc n'havien fet, i era precís que aquest fos senzill, com una preparació pel que podria venir més endavant. Férem estudis de lletres, i els nois es

Diputació de Barcelona

feren la portada i les fulles de guarda, en les quals hi havia el títol del llibre, el nom de cada infant i el nom de les Escoles, i també férem un mapa, en el qual s'assenyalava el camí que seguiren els herois per anar a la Còlquida. L'enquadernàrem, posàrem una funda de paper cristall a les cobertes, i un cop finit tinguérem el primer llibre de lectura.

. . . . . .

Tercer llibre. — Després d'aquests dos llibres, i de les auques i mapes i dibuixos i altres coses que havien fet, començaren a adquirir un cert gust en fer les coses boniques i ben deixades. El text del tercer llibre fou la *Vida de Cristòfol Colom*, l'heroi de les penalitats i trifulques, i que ha de passar per un veritable calvari abans d'arribar a la consecució del seu ideal. La decoració d'aquest llibre ja fou un xic més atrevida. La impremta havia deixat un quadro en blanc allà on havia d'haver-hi la caplletra. Aquest quadro fou omplert per cada noi d'un bonic fons de colors foscos, treballat molt hàbilment, sobre del qual s'hi pintava d'un altre color de to més clar la capitalletra corresponent, resultant un conjunt molt harmoniós i que donava al llibre un aire de cosa antiga i venerable. Un cop finides les capllletres, es treballà en les cobertes. Cada noi es tallà una cartrolina a la mida, la qual decorà amb una bogeria de colors que les feien molt agradoses. Els motius decoratius, o eren de pura fantasia o de flors i fulles degudament combinades i destrament distribuïdes. En conjunt quedaren uns llibres que tenien molt caràcter i quedaven molt valents d'execució i de gust. Les cobertes les recobrírem de paper cristall, el qual ajudava a donar més gràcia al llibre.

Quart llibre. — Davant dels llibres abans citats, enguany, després de tres cursos de proves, volguérem fer-ne un que tingués (en certa manera) un estil ben marcat : volguérem fer-lo gòtic. També el dedicàrem a santa Eulària, però aquesta vegada procuràrem que tingués un aire de poesia, ja que anteriorment havíem donat l'aspecte de lluita, de força. Escollírem per això el poema de Mn. Cinto, *Santa Eulària*. Cada cant fou argumentat pels nois, i escollírem d'entre tots els que ho havien fet millor perquè figuressin al llibre. D'aquesta manera sabíem que havien entès els diferents cants. Triàrem diverses notes del dietari del Consell de Cent que fessin referència a la santa, mercès per ella atorgades als barcelonins, etc., i fragments de cartes dels nostres reis, en les quals quedava ben palesada la devoció que sentien per l'angelical noia. Anàrem al Museu de santa Àgata i calcàrem la làpida que es conserva del primer sepulcre de la santa, la qual reprodufrem en el llibre. Cada fulla és ornamentada per un fris, una capllletra i un cul de llàntia. Per a poder fer aquesta ornamentació fou precís que portéssim a l'Escola un gran acopi de dibuixos, gravats, llibres d'estil gòtic. En férem un estudi, parlàrem de la seva època i assenyalàrem els mitjans més fàcils per a reproduir-los. Llest això, deixàrem als infants que lliurement fessin estudis per la decoració, no interessant-nos que sortís un gòtic perfecte (no volíem tampoc que aquest influís sobre d'ells), però que coneixent-lo sortís un gòtic influït pel caràcter de cada noi.

I treballant-hi ardidament decoràrem unes setanta planes plenes de color i de moviment.

Tots aquests llibres de què us havem parlat foren la base per l'educació del gust i l'habilitat : lliçons de coses que ells portaven adherides i exercicis de treball

manual, etc. I encara que no haguessin aconseguit res d'això, no donaríem pas el temps per perdut solament pel goig amb què aquells nois treballaven el color i pintaven amb or i estaven contents de veure coses boniques sortides de les seves mans.

Escola graduada de noies

L'Escola graduada de noies de la Casa Provincial de Caritat es troba regida per les Germanes de Sant Vicens de Paül, de Comunitat francesa.

Installada en sales espaioses, amb llum abundant, bona ventilació, mobiliari modern d'excellents condicions higièniques i pedagògiques, es troba dividida en tres graus.

Les noies asilades concorren a l'Escola fins als catorze anys, rebent l'educació i instrucció que requereix l'edat i capacitat de cadascuna de les mateixes, al qual efecte se les sotmet a examen abans de matricular-les en el corresponent grau.

Els programes són cíclics i versen sobre les assignatures següents:

Doctrina Cristiana i Història Sagrada.

Llengua castellana (lectura, escriptura i gramàtica).

Aritmètica.

Geografia i Història d'Espanya.

Geometria.

Fisiologia, Higiene i Economia domèstica.

Ciències físiques, químiques i naturals.

Quan termina el període escolar, per haver complert catorze anys, les que tenen aptituds per això, són preparades amb el fi d'ingressar a l'Escola Normal de Mestres o per a cursar la Teneduria de llibres,

CASA DE CARITAT: Escola graduada de noies

ampliant la cultura general rebuda amb Mecanografia, Francès i Anglès.

Ultra els esmentats ensenyaments, que amb poca diferència vénen a constituir les de la majoria de les Escoles de noies, tenen classes de *Llengua catalana* i les anomenades d'adorno, en les quals s'hi comprèn el dibuix i la Pintura, la Música i el Cant.

L'ensenyament de les *Labors* es dóna en els tallers i obradors, i consisteix en *costura, tall* i *confecció;* brodats en blanc, sedes i or; tapisseria, malla, puntes al coixí, a l'anglesa i altres. També se les prepara perquè puguin freqüentar l'Acadèmia de Tall.

Com a complement de tot això existeix l'*Escola de la Llar,* on aprenen a portar el pòndol d'una casa i al propi temps com es fa la bugada i es planxa la roba, la manera de cuinar, l'art de la rebosteria, la higiene de l'alimentació, la cura dels malalts, la manera millor de netejar la casa i atendre l'embelliment de llurs diferents departaments.

Escola graduada de sord-muts i cecs

Per espai de molts anys concorregueren els asilats cecs i sord-muts a l'Escola Municipal d'aquesta ciutat. Amb tot, les Filles de la Caritat s'ocupaven de l'educació física, moral i religiosa d'aquests éssers desvalguts i procuraven completar llur educació.

En 1888 deixaren d'assistir les noies a l'Escola Municipal per a ésser instruïdes en aquest establiment per les Filles de la Caritat.

En 1908 la M. Ilhtre. Junta de Govern de la Casa Provincial de Caritat, que presidia l'Excm. Sr. Marquès de Pascual, basada en poderoses raons, ordenà

retirar els nois de l'Escola Municipal i instruir-los en aquesta Casa. A dit fi, es disposaren els locals convenients, que han estat eixamplats i reformats a mesura que ha anat augmentant el nombre d'alumnes i ampliant-se el seu progrés; tenint el projecte d'aixecar un pavelló digne de tan benemèrit ensenyament, no solament per als nostres asilats, sinó també per als cecs i muts que de totes edats i classes de la societat constantment solliciten llur ingrés en les nostres escoles.

Existeixen a la Casa de Caritat seixanta cecs i seixanta sis muts; d'aquests n'hi ha d'edat avençada, divuit cecs i deu muts d'ambdós sexes.

Reben instrucció literària, artística i industrial, trenta cecs i dotze cegues, trenta quatre muts i vint-i-dues mudes.

Les Filles de la Caritat que en passades èpoques, com en l'actualitat, se'ls hi ha confiat l'ensenyament dels asilats cecs i sord-muts, adquiriren la sòlida il·lustració per a exercir degudament llur difícil missió, ja estudiant en el Collegi Nacional de sord-muts i cecs a Madrid, fins obtenir el títol d'aquest especial ensenyament, ja formant-se pràcticament en els cèlebres collegis d'Arràs, Clermont i Montpeller, i sempre augmentant el cabdal de llurs coneixements per quants mitjans els és donat.

Per a l'ensenyament, en general, del cec i del sord-mut, segueixen l'ordre progressiu enciclopèdic.

Per a la formació de la veu i educació de la paraula en el mut, es regeixen pel mètode oral de fra Ponce de León, amb els moderns procediments.

Es compta amb aparells auditius i fonètics, variats objectes per als exercicis d'aspiració i expiració, amb un Museu escolar i un Jardí per a la pràctica de la Floricultura.

El grau de cultura i instrucció que adquireixen els

Casa de Caritat : Escola de sords muts

Casa de Caritat : Escola de cecs

sord-muts d'ambdós sexes en les nostres escoles és tan elevat, que al sortir de les mateixes es troben en aptitud per a tota mena d'arts i indústries, i alguns arriben a ésser sord-parlants.

S'ensenya alternativament el català i el castellà.

En les nostres escoles de cecs es dóna l'ensenyament de pàrvuls, elemental i superior, graduant els programes amb relació a l'alumnat. Quan el cec assoleix el grau elemental comença a ésser instruït en quant es relaciona amb la música, i a l'ingressar en el grau superior de l'ensenyament literari, rep la industrial.

Per a l'ensenyament de la lectura s'usa el genuí sistema Braille, Ballu, i molt particularment l'aparell Sor, que és propietat exclusiva de la Casa de Caritat, degut a la cessió feta a la mateixa per la inventora, Sor Maria Ortiz de Arce, en religió Sor Perboyre, Directora de l'esmentada Escola, que amb veritable zel atén a l'avenç dels asilats. Aquest aparell serveix per a l'escriptura en pla i en relleu, tipogràfica, caligràfica, anaglitogràfica i estilogràfica.

Valent-se tan sols de dit aparell, el cec dibuixa o grava variades i escaients figures i ornamentacions.

Els asilats usen paper expressament fabricat per a ells.

Tenen complet material d'ensenyament per a l'Aritmètica, Geografia, Geometria, etc. Compten amb una biblioteca de més de sis cents exemplars de Literatura i nou cents de Música, tots escrits i relligats pels cecs. Tocant a les classes hi ha : l'Acadèmia Musical, Impremta de tipus de relleu, en punts i usuals, Sistelleria, Estoreria i Cadiraire, amb els seus corresponents mestres.

Les cegues aprenen, demés, les labors pròpies de la dona.

No compta encara amb deu anys d'existència la

nostra escola de cecs, i entre els alumnes que de la mateixa han sortit n'hi ha de professors de violí, piano, i mestres de treball manual que es guanyen decorosament la vida, ja amb la música, ja amb la indústria que a la Casa aprengueren.

Les classes i tallers del departament de cecs i sord-muts s'obren diàriament a dos quarts de set del matí i acaben llur funcionament a les vuit de la nit.

Al complir els alumnes els catorze anys se'ls hi comença a formar una Caixa d'estalvi amb el diner que en concepte de premis se'ls hi dóna segons llur aplicació i conducta, i així se'ls acostuma pràcticament a l'economia i l'estalvi, fent-los treballadors i progressius.

Escola preparatòria graduada de nois

A càrrec de les Religioses de Sant Vicens de Paül, de la Comunitat francesa, es troba aquesta Escola installada en tres sales de costat, suficients per a un màximum de cinquanta alumnes.

Es divideix en tres graus, comprenent-se en el primer, o inferior, els nois més retrassats.

Els que ingressen a la Casa sense haver rebut la Primera Comunió freqüenten dita Escola, així com els que no arriben als deu anys, i aquells altres que de moment no estiguin en condicions d'ésser destinats al primer grau de l'Escola nacional graduada.

Se'ls educa i instrueix desenrotllant-se un programa que els inicia en

Doctrina i Història Sagrada.
Llengua castellana (lectura, escriptura, gramàtica).
Aritmètica.
Geometria i Dibuix.

CASA DE CARITAT : Escola nacional de nois

Geografia i Història d'Espanya.

Fisiologia i Higiene.

S'atén a tot quant pugui ésser veritablement útil al noi i pugui posar-lo en condicions de seguir amb fruit les lliçons que ha de rebre per a arribar a la possessió de la cultura general indispensable a tot ciutadà.

Escola Nacional graduada de nois

Es nodreix aquesta Escola amb els asilats compresos en l'edat de nou a catorze anys, dels quals, els uns ingressen directament a ella i els altres procedeixen de l'Escola preparatòria de nois, a càrrec de les Religioses.

És de classe diurna i nocturna. A la primera hi concorren els nois compresos en dites edats; a la segona els adults, en sa majoria els antics alumnes de la classe diurna.

El seu procés, organització, funcionament i resultats es consignen en la Memòria elevada a la Illustre Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits pel mestre director de la mateixa, de què formen part els següents apartats:

«*L'Escola en l'actualitat.* — Actualment l'Escola consta de quatre seccions o graus i compta amb cinc mestres.

La direcció i responsabilitat total l'assumeix el que subscriu, qui, demés, exerceix grau, compartint amb ell les tasques escolars un mestre agregat al mateix. Els graus primer, segon i tercer, respectivament, es troben regits per un mestre, el qual té al seu cuidado seixanta nois, nombre excessiu atenent a les condicions que concorren en els asilats.

És, per tant, de dos cents quaranta alumnes la matrícula.

Caràcter i finalitat de l'Escola. — Degut a l'ample marge existent a favor de la iniciativa del mestre, havem organitzat, segons el regisme de graduada, l'Escola que regentem; havem formulat el pla de distribució de temps i de treball; havem ordenat els programes agrupant les matèries per llur afinitat i disposant el conjunt dels mateixos en ordre cíclic, per ésser aquest el més racional i el que es troba més en harmonia amb la naturalesa del noi i amb el sistema de graduació escolar.

També havem atès a quin és el gènere de vida que porten a cap els nois que constitueixen l'alumnat d'aquest Centre; quina labor poden realitzar en les hores de classe i quina compleixen en les que permaneixen fora de l'Escola; quina acció educadora s'exerceix amb ells quan no estan al cuidado dels mestres; a què solen dedicar llur activitat així que acaba l'assistència escolar i ingressen en els tallers de la Casa o se'ls hi procura el mitjà d'apendre un ofici fora d'ella, ja per aquesta, ja per la família de l'alumne.

Una observació atenta de la sort que corren els nois sortits de l'Escola d'aquest Asil posa de manifest que és anàloga a la dels procedents de qualsevol altre, de caràcter no asilat, que radiqui en els barris de Sans, Hostafranchs, Poble Nou, etc., d'aquesta ciutat. Els més arriben a apendre un ofici manual.

Per què és una Escola graduada. — Reuneix la d'aquesta Casa totes les condicions que s'exigeixen per a ésser-ho. Compta amb quatre espaioses sales de classe capaces per a seixanta alumnes cada una d'elles;

amb un mestre per a cada grau i un director que assumeix la responsabilitat del quart i unifica l'acció educativa i instructiva de tot el personal, amb nombre suficient de nois per a fer una encertada classificació, amb programes disposats segons l'ordre cíclic, comprenent totes les matèries per a cada grau; amb material d'ensenyament acomodat a les seccions en què es divideix l'Escola; amb horari format per a donar classes generals, atenent a què tota labor que representa instrucció escolar es fa exclusivament a l'Escola.

Els nois, fora de les hores de classe, no fan res absolutament que tingui relació amb elles. En les tres hores del matí i les tres de la tarda es porta a terme tota la labor escolar.

Aquesta podria ésser encara més intensa si es pogués establir una classe de retraçats, la qual cosa permetria reduir el nombre d'alumnes en els altres graus, o establir sis seccions en lloc de quatre, amb els mateixos alumnes que el moment actual.

Compta també l'Escola Nacional d'aquesta Casa amb les seves corresponents *classes de vacacions*, les quals es donen durant el mes d'agost, quan tot el personal docent disfruta del descans, naturalment obligat per a tornar novament al treball a 1.r de setembre.

No manca tampoc la corresponent *Escola graduada d'adults*, a la que hi concorren ordinàriament els alumnes que freqüentaven l'escola diurna i consagren llurs energies en els tallers de la Casa.

A aquestes classes nocturnes consagrem també unes ratlles.

Perquè no se sent la necessitat (ja que l'Escola radica en un asil), no hi ha, com a institucions coescolars, ni *cantina*, ni *roper*, ni *botiquí*, car aquests serveis, com el de *banys* i *dutxes*, es troba per complet

atès, sense que hagi de preocupar-se d'ells l'Escola.

El de *mutualitat escolar* no ha estat possible establir-lo fins a la data, i el de *biblioteca per a nois i adults* es troba iniciat fa temps.

Les classes. — Són quatre les sales de classe i aproximadament iguals en dimensions, puix la diferència és inferior a 20 centímetres en ço que es refereix a l'amplada.

Amiden 11'60 metres de llargada i 6'30 metres d'amplada, essent de 4'50 metres d'alçada.

La superfície total és, per tant, de 73'08 metres quadrats, ço que permet assignar un espai de 1'22 metres quadrats per noi, ja que n'hi ha seixanta a cada classe.

La capacitat és de 328'860 metres cúbics, i, per tant, té cada alumne 5'480 metres cúbics d'aire.

És suficient la superfície d'il·luminació, i bona també la ventilació que s'afavoreix amb el funcionament de ventiladors elèctrics de què es troben dotades totes les classes.

Mobiliari i material d'ensenyament. — Una de les coses que s'exigeix per a l'encertat funcionament d'una Escola graduada és que es disposi de *Pressupost suficient* per a atendre les despeses que ocasioni la renovació del mobiliari i material d'ensenyament.

La d'aquesta Casa ha sofert una transformació notable en els dotze anys que la regentem, puix s'han fet diferents millores que l'han posat en bones condicions.

Compta cada sala de classes amb mobiliari higiènic pedagògic i adeqüat a l'objecte, constituït per trenta pupitres de tipus americà per a dos nois cada u, la corresponent taula per al mestre i dues pissarres

d'uralita, de 1'25 metres d'alt per 3'50 metres de llarg, pintades de verd.

La major part del material, gairebé la totalitat existent, s'ha comprat en dits dotze anys a mesura que les necessitats de l'ensenyament ho han reclamat.

A part de l'adquirit del comerç, n'hi ha un altre preparat pel mestre que subscriu, tal com: *Mapes històrics d'Espanya* i altres de *Catalunya*, de regular tamany, que no es venen, indispensables si es vol donar a l'ensenyament històric el caràcter que ha de tenir.

Es tenen arxivats i es posen a la vista dels alumnes en el moment de la lliçó, aconseguint-se així una major duració i un interès major per part del noi quan se li posen de manifest.

Es fa d'ell l'ús que reclama la lliçó, majorment tenint en compte que l'alumne d'aquesta Escola necessita més intuició que el d'altre de caràcter no asilat.

Classes d'adults. — Podem afirmar que la primera Escola nacional d'aquesta capital que ha tingut una *Escola graduada d'adults* ha estat la d'aquesta Casa Provincial de Caritat, ja que fins a posar-se en vigor l'ordre de la Direcció general d'ensenyament primari de 14 de novembre de 1917, no ha tingut tal caràcter la classe d'adults de les Escoles graduades nacionals de Barcelona.

L'any 1906 funcionava amb tres graus, més aparents que reals : des del curs de 1907 a 1908 es constituí ja amb quatre.

Hi solen concórrer els antics alumnes de l'escola diurna, de manera que a no ésser que hi hagi algun ingrés d'adult que no hagi assistit a cap escola, tots saben llegir millor o pitjor, ço que facilita en gran manera la labor que es realitza.

Segons el grau a què pertanyien quan eren alumnes de l'Escola de nois, s'inscriuen en la d'adults, a menys que es tracti d'aspirants que no hagin freqüentat aquella, puix en aquest cas se'ls sotmet a un examen.

Tasca realitzada. — La tasca realitzada ha variat amb els anys i ha depengut de les condicions en què s'ha desenrotllat el curs i de les disposicions dels nois, com també de l'interès del personal auxiliar de l'Escola.

S'ha posat de manifest, mitjançant *exàmens anuals* i fins semestrals, mentre les disposicions vigents així ho prescribien, i suprimits aquests per a substituir-los per les *exposicions escolars*, mitjançant aquestes.

Demés, l'Escola ha estat i es troba oberta sempre per a qui desitgi veure-la en funcions.

Proves dels resultats obtinguts, són els següents fets:

Curs de 1908 a 1909. — Presentà al Concurs que s'anuncià amb motiu de la Festa Escolar dos nois aspirant al premi de 250 pessetes que s'atorgava als alumnes de les Escoles públiques de tota la provincia, i l'obtingué el d'aquesta Escola, Josep M.ª Lluís Pius.

Curs de 1911 a 1912. — Concorregué a l'Exposició de Treballs escolars celebrada amb motiu del Congrés d'Higiene escolar, essent l'Escola nacional que major nombre de recompenses obtingué. Foren: nou medalles d'or, vint-i-cinc de plata i seixanta dues de bronzo.

Curs de 1912 a 1913. — Presentà diferents nois al Certamen de doctrina cristiana organitzat per a solemnitzar el XIV Centenari de l'Edicte de Milà, i obtingué premis, accèssits i mencions honorífiques per als mateixos.

Cursos de 1913 a 1917.—Ha celebrat anualment l'Exposició escolar de treballs fets durant el curs, concorreguent el darrer any, demés, a la IV Exposició Escolar de la Diputació.

Alumnes distingits.—Des de 1907 han ingressat en la Secció d'Estudiants Joan Catalan, Demetri Carrere, Josep M.ª Camps, Jaume Ferran, Francisco Padrós, Narcís Caritg, Josep Padrós, Esteve Servet, Francisco Andrés, Pere Arbuset, Josep Díaz i Manuel de Villanueva, que han cursat el Batxillerat i Facultat major els uns, anant els altres a l'Escola Normal, Escola de Comerç, Escola Superior d'Agricultura i Seminari.

En l'esdevenidor. —Creu el mestre que subscriu, que intensificant i sometent a una unitat d'acció tota la labor pedagògica, podria orientar-se aquesta en forma que s'obtindrien encara majors resultats.

Senzillament, es llença una idea suggerida per més de vint anys de pràctica en l'ensenyament i l'estudi comparatiu de les nostres escoles i les d'altres països que havem vist en llur total desenrotllament.

V. S., en el seu interès per al millor i més alt nom de la Casa de Caritat, pot recollir-la amb la bona voluntat que l'hi ofereix JOSEP UDINA CORTILES.»

ESCOLA GRADUADA DE DIBUIX I COLOR PER A NOIS

De conformitat amb lo proposat pels tècnics del Consell d'Investigació Pedagògica de l'Excma. Diputació Provincial a l'aprovar la Junta l'any 1913 l'ampliació de l'ensenyament del dibuix i nomenament de

nous professors, es posà en vigor el següent pla d'estudis:

«*Pla d'estudis.* — Per a desenrotllament del talent constructiu, així com també per a estimular les facultats d'invenció i preparar l'alumne per a traçar amb el pinzell i el llapis els productes de la seva memòria i imaginació, així com també per a fomentar la formació del gust i del sentiment artístic, es farà precedir el dibuix d'una sèrie graduada de treballs manuals en els que successivament entrin els alumnes a l'estudi dels *sòlits*, de les *superfícies*, de les *línies* i dels *punts*.

Estudiats aquests elements, es passarà a reproduir-los en el paper i en la pissarra.

Seguirà a aquesta forma de dibuix el dibuix de memòria i imaginació, en el qual l'alumne representarà gràficament el record de coses vistes que l'hauran interessat, escenes de festes, de jocs, de deures, etc., o bé il·lustrarà passatges de contes, faules i històries. Aquest dibuix, interessant fortament a l'alumne, el porta a adquirir una gran facilitat de memòria, intenció; i, demés, aviva la imaginació, donant-li recursos per a representar el que es proposa i donar a la mà gran soltura per a dibuixar.

Seguirà a aquest dibuix el dibuix del natural, en el qual l'alumne començarà per copiar objectes pertinents al regne animal, vegetal i mineral. No limitant-se a fer-ne un senzill croquis, sinó un estudi seriós de cada model, en el que hi entri l'estudi anatòmic i estructural, fent seccions als models sempre que es pugui i convingui, i acotant tots els dibuixos, fent també aplicació del sistema de projeccions ortogonals.

Seguirà a l'estudi de les coses creades per la naturalesa l'estudi de les coses creades per la mà de l'home;

Casa de Caritat : Escola de dibuix

dedicant-se els alumnes a copiar en croquis i projeccions ortogonals, així com també en seccions, objectes de formes diverses, en els que hi entraran perfectament seleccionats models relacionats íntimament amb les arts o oficis que pugui més endavant seguir l'alumne.

Seguirà a aquest dibuix el dibuix d'aplicació, on l'alumne, quan hagi escollit ofici, dibuixarà en un taller especial, sota la direcció del mestre, totes quantes dades necessiti per a la pràctica del seu ofici, desenrotllant projectes, fent cales, siluetes de motllures, patrons, etc. Així com també copiarà models d'obres mestres i d'estil, relatius a l'art i ofici a què es dediqui, ampliant així llacunes que amb seguretat es presentaran al seu aprenentatge. Tot sota un pla o programa preconcebut.

Es procurarà que aquests tallers on treballin els asilats, al sortir de treballar en llurs oficis respectius, siguin visitats sovintment pels alumnes de les classes de dibuix anterior, a fi que puguin orientar-se amb elles i amb les explicacions dels professors, per a quan hagin d'escollir art, ofici o professió.

Si hi ha algun deixeble sobresortint es procurarà donar-li un lloc en les classes d'aquells ensenyaments que puguin convenir-li, sien aquests de l'Excma. Diputació o sien d'altres entitats.

Es disposarà, demés, d'una biblioteca escollida d'obres clàssiques relatives als respectius art o ofici que puguin interessar-los, i algunes revistes d'art contemporani. Així com també una bona col·lecció de fotografies i reproduccions d'obres mestres de la nostra art a fi de donar el conjunt, en quant sigui possible, un segell ben viu de la nostra terra catalana.

A part de tot això es farà entrar el dibuix sempre com a auxiliar per apendre tots els ensenyaments que puguin directament o indirectament relacionar-s'hi.

Primera secció : Programa. — *a)* Modelat en fang. *b)* Col·locació de posts. Resseguir amb llapis les combinacions. *c)* Collocació de bastonets. Còpia de combinacions de bastonets. *d)* Jocs de perles. Còpia de combinacions de jocs de perles.

Segona secció : Programa. — *a)* Dibuix d'imaginació, ilŀlustrant contes, històries, etc. *b)* Representació d'escenes vistes. *c)* Dibuix correlatiu amb les altres matèries d'estudi de la secció.

Tercera secció : Programa. — *a)* Còpia de flora, fauna i minerals. *b)* Còpia de païsatge (quan els nois siguin a Horta). *c)* Dibuix correlatiu amb les altres matèries d'estudi de la secció.

Quarta secció : Programa. — *a)* Còpia d'objectes produïts per la mà de l'home. *b)* Visites als tallers. *c)* Dibuix correlatiu amb les altres matèries d'estudi de la secció.

Cinquena secció : Programa. — Projectes relatius a l'art o ofici adoptat per cada alumne.

Sisena secció : Programa. — Projectes relatius a l'art o ofici adoptat per cada alumne i còpia de bons models del que no es faci al taller.»

En 1915 adoptà també la Junta per a la seva implantació en les Escoles de dibuix de la Casa Provincial de Caritat, en la forma, que ja de moment podia ésser duta a la pràctica, el següent programa formulat així mateix pels tècnics de l'esmentat Consell d'Investigació Pedagògica:

«*Organització i extensió de les classes de dibuix i color de la Casa de Caritat.* — Es creu convenient organitzar i ampliar l'ensenyament del dibuix per constituir una mena d'Escola tipus d'ensenyament elemental artístic. Així aquesta Escola, organitzada

i funcionant segons els mètodes moderns de l'ensenyament artístic, podria ésser norma per aquelles en què s'hi dóna un ensenyament similar. A base d'ella els professors de les altres escoles podrien tenir un concepte més clar de la metodologia i de l'esperit que ha d'informar-la.

Ara bé : pel sol ensenyament del dibuix, fins i tot considerant-lo en el cas d'estar informat pel més alt esperit pedagògic, no es podrà aconseguir una completa educació i desenrotllament de les condicions dels alumnes pel que es fa necessari atendre a l'educació i desvetllament d'aquelles facultats i dots que cauen fora de l'actuació educativa de les classes d'aprenentatge del dibuix i color.

És evident que el modelat resol en part aquest problema, però no és suficient. En canvi, la pràctica dels treballs manuals o de taller apoiant-se en el desenrotllament del procés que va de la concepció teòrica al fet, ço és, a l'execució pràctica d'aquesta concepció, aporta la solució. Per la pràctica dels treballs manuals s'estimula l'esperit de creació i d'inventiva, s'aconsegueix la fortitud de la voluntat, la revelació i el desenrotllament de les disposicions i de les dots naturals, fent possible l'orientació per part dels aprenents sostinguts i ajudats pel professor vers aquelles professions que més s'adaptin a llurs capacitats. També s'aconsegueix la iniciació de l'aprenent al concepte de què el fet de la concepció artística no és ni anterior ni posterior al constructiu i estructural i sí produïts simultàniament i íntimament acordats. Això farà possible la pràctica viva de l'estilització, la composició i decoració a base d'elements del natural i en certs casos comentant als estils. Demés, mitjançant el treballar associats diversos aprenents per un mateix fi, s'adquireix un clar concepte de la

utilitat i coordinació i subordinació de llurs esforços per alcançar el fi, producte d'uns mateixos desitjos.

Així, per completar les classes actuals d'ensenyament del dibuix i color existents a la Casa de Caritat, convindrà estendre-les mitjançant les dites classes de modelat, treballs manuals, dibuix linial, constructiu i esquemàtic.

Naturalesa i funcionament de les classes : Dibuix educatiu o fonamental. — En aquesta classe l'ensenyament s'apoiarà en la penetració del natural, en la iniciació viva de l'aprenent en aquest fet i en l'educació i desenrotllament de les facultats i dots naturals, aconseguint així que l'ensenyament del dibuix i color esdevingui element d'educació general.

De la provisió de models. — Serà necessari completar amb algunes adquisicions la col·lecció actual. En profit de l'educació i desenrotllament de l'observació i memòria i per la pràctica d'execucions de moviment i caràcter s'adquiriran animals vius. S'excluirà sistemàticament la còpia de làmina, fora d'aquells casos que el professor cregui oportú i productiu; igualment la còpia del guix, que a part del contacte amb el natural privant de tota iniciativa i interpretació i aconduint, per tant, a la imitació exacte del model i a l'amanerament producte d'una continuada activitat sota la influència de l'estil. S'excluiran també, sistemàticament, els animals dissecats, més perniciosos que les estampes i guixos, puix aquests almenys sempre són representacions d'estats de vida. S'usaran sols en els casos que sia convenient aportar elements de claredat a l'actuació de l'observació o als estudis estructurals.

Aprenents que cursaran aquest ensenyament. — Acudiran a aquesta classe els aprenents dels oficis que es practiquen a la Casa i els alumnes de les classes que posseeixin una base d'educació per cursar amb profit els ensenyaments. Sobretot als començos de la implantació del nou pla serà convenient, perquè el Professor hagi pogut fer-se càrrec de llurs disposicions i dots, no hi hagin tret per incapacitat un mínim profit.

De la classe de modelat. — Aquesta classe serà espiritual i orgànicament paral·lela a la de dibuix i color, inclús en ço que atany a *models* i a *alumnes*. Demés, servirà d'iniciació i fonament a la classe de treballs manuals.

De la classe de treballs manuals. — Aquesta classe de treballs manuals funcionarà com a complement de les classes de dibuix i modelat i per les altes valors d'educació que anteriorment havem esmentat.

Dels principals exercicis que s'hi efectuaran. — D'una manera elementalíssima s'hi executaran:

I. Treballs de fusteria, ebanisteria, mobles, construcció i talla de fusta i tornejat.

II. Treballs de metall : Repujat, cisellat, fundició i rudiments d'orfebreria, forja i ajustatge.

III. Arts del foc : Gerreria, poteria, ceràmica, vidre i si pot ésser esmalt.

IV. Gravat talla dolça, boix, zinc, aram, estampació sobre tela, pell i paper, pràctica de lletres.

V. Modelat arquitectònic, ornaments i relleu, talla de guix.

L'objectiu d'aquests aprenentatges no és l'especialització i domini d'una tècnica i sí, com havem comentat, un basament d'educació mitjançant l'aplicació i exercici de les facultats usades vers el fi a què

per llur naturalesa són destinades. Per tant, es practicaran d'una manera sumària i elemental i es treballarà dins una gran simplicitat d'elements, allunyant així tota dificultat tècnica desproporcionada, car per damunt del resultat tècnic té, el fet, més gran valor educativa. Així s'aconseguirà l'habilitat suficient per executar els projectes, no essent obstacle a les manifestacions de l'esperit la manca d'una acurada construcció.

Dibuix linial, constructiu i esquemàtic. — Sense l'objectiu d'aquest ensenyament la formació de la intel·ligència i especialment del raonament es practicarà directe del natural a base de models graduats fonamentals en principis geomètrics; mitjançant la construcció geomètrica aplicada raonadament l'aprenent apendrà i assimilarà el principi científic. Podrà servir de tipus el que es practica a la Universitat del Treball, a Charleroi, o a l'Escola Elemental del Treball.

De la provisió de models. — Es farà necessària l'adquisició d'una col·lecció de models graduats comuns als aprenents dels distints oficis, especialitzant-los més endavant, cuidant els professors de la classe de dibuix, feta una prèvia selecció d'aprenents, de sentar els fonaments d'aquesta nova organització comptant amb un nombre d'aquells més avivats i capacitats, dits professors faràn la classe d'*educació general*, la de *dibuix constructiu* i *esquemàtic* i la de *treballs manuals* o *professionals*. Es faran necessaris, donat el nombre excessiu d'assistents, dos ajudants: un delineant per la classe de dibuix tècnic i un escultor per iniciar les tècniques dels oficis en relació amb la classe de *treballs professionals*.

CASA DE CARITAT : Classe de dibuix i de color per a noies

Escola de dibuix i color per a noies

Amb subjecció als anteriors programes pel que als ensenyaments de les noies cabia fer aplicació, començà també a funcionar en 1914, a la Casa Provincial de Caritat, una Escola de Dibuix, essent excellent el resultat obtingut, com en són bona prova la mostra dels treballs realitzats per les alumnes de la mateixa durant aquest temps, havent aquests merescut especial menció del Jurat de la IV Exposició Escolar.

Seccions d'asilats estudiants i estudiantes de Facultat i Escoles especials

Ingressen en la mateixa els alumnes de l'Escola primària que demostren aptituds i afició especial per a l'estudi, essent proposats a dit fi pels mestres quan aspiren a seguir els estudis propis de l'Escola Normal, de la de Comerç o de l'Institut, reservant-se aquesta indicació al Capellà de la Casa quan pretenguin ingressar en el Seminari.

Per a premiar l'aplicació i bon comportament de les asilades que assisteixen a les Escoles de les Germanes de la Casa, el curs de 1913 a 1914 es creà també la Secció d'Estudiantes i professores de Tall.

En aquest espai de temps un bon nombre d'asilats ha assistit a diferents centres docents i escoles tècniques d'aquesta ciutat, acabant amb lluïment molts d'ells i d'elles la carrera o professió, i altres guanyant en certàmens mencions honorífiques i pensions de beques per a continuar els estudis d'aquesta

Secció. N'han sortit advocats, metges, apotecaris, enginyers industrials, un sacerdot, mestres i mestresses, professors i pèrits mercantils, tenedors de llibres i professores de Tall, exercint en l'actualitat llur professió en aquesta ciutat i pobles de la província un bon nombre d'ex-asilats.

Darrerament autoritzà, demés, la Junta, poguessin concórrer a l'Escola Superior d'Agricultura i dels Bells Oficis de la Universitat Industrial els asilats, en condicions de cursar amb aprofitament els ensenyaments pràctics i teòrics que en la mateixa es donen.

Academia de Música

La música, en ses diferents especialitats i aspectes, es conrea també amb evident profit i intensitat en la Casa, estant dividides dites especialitats en diferents organismes que responen a les denominacions d'Acadèmia, Banda, Classe d'instruments d'arc, Classes de solfeig, Secció choral, Capella i Escolania.

Sota la direcció d'un mestre director actuen totes, comptant cada secció, a més, amb altres mestres especials, tots ells de reconeguda competència.

Acadèmia. — En aquesta Secció hi reben ensenyament d'instruments de fusta, metall i percussió els nois que formen part de la Banda, invertint unes tres hores diàries en l'estudi de llur respectiu instrument. Ultra la lliçó alterna que de llurs instruments reben, solen també fer pràctiques de conjunt amb assaigs, lectures a vista, etc.

Banda. — Com s'ha dit, els nois que s'eduquen i formen en l'Acadèmia són els que constitueixen la

Banda, oscillant generalment entre uns vint-i-cinc a trenta.

Compta amb extens repertori, i ultra els actes principals de la Casa en què assisteix, acostuma també a pendre part profitosament en altres particulars i de fora.

Classe i instruments d'arc. — Per la naturalesa de l'especialitat, pot dir-se que, aquesta secció, viu materialment separada de les altres, amb tot i ésser una branca de l'Acadèmia, i, per tant, ésser també regida pel director en cap.

Compta amb un professor especial, el qual té encomanat l'ensenyament de Violí, Viola, Violoncel i Contrabaix. Reben els deixebles lliçó diària, invertint també unes tres hores al dia en l'estudi de llurs respectius instruments.

Periòdicament realitzen els deixebles pràctiques de conjunt i Música de Cambra, sota la direcció del mestre director, essent d'ordinari dita classe una de les més concorregudes.

Classes de solfeig. — A aquestes classes hi concorren tots els nois en preparació per a passar més tard a l'Acadèmia, com també els iniciats en l'estudi d'un o altre instrument, essent dos els mestres encarregats de l'ensenyament de dita assignatura. Es dona lliçó alterna, i és nombrosa l'assistència a aquesta classe.

Secció de cantores. — Aquesta Secció, i regida per un mestre especial també, és l'encarregada de la part musical del culte religiós de la Casa.

Pren part també en els concerts i festes, i compta amb un selecte repertori d'obres religioses i profanes.

Dita Secció es compon d'unes cinquanta unitats, i celebra dues lliçons-assaigs per setmana.

Capella de Música. — Aquest organisme, al qual està confiada la part musical del culte religiós extern, que podria dir-se, està format, en son aspecte vocal, per competents elements de la capital i en l'instrumental pels deixebles de la Classe d'instruments d'arc de la Casa.

Compta amb un triat i extens repertori i cuida d'ella el mestre director.

Escolania. — Aquesta Secció, formada per escollits nens de les seccions segona i tercera, completa el conjunt vocal-mixte de la Capella.

Cuida d'ella un dels mestres de solfeig, i reben dits nens, com els altres deixebles de dita assignatura, lliçó alterna també, invertint part del temps de classe en l'estudi de les obres que han de cantar-se en l'Església.

Els cursos acadèmics solen obrir-se el 1.r de setembre, per a clausurar-se el 30 de juny. Cal remarcar amb satisfacció la importància que els exàmens de fi de curs han tingut sempre a la Casa, celebrant-se les classes de solfeig i l'Acadèmia en ses diferents especialitats, podent provar per dit mitjà, els doctes ensenyaments que per part dels seus mestres reben els deixebles, a l'ensems que d'aquests els avenços més francs i manifestos.

CASA DE CARITAT : Exercicis de Gimnàstica rítmica

Educació física i Gimnàstica rítmica

Atenent que l'educació ha d'ésser integral i harmònica sense que unes forces s'oposin en quant al desenrotllament del noi a les altres que constitueixen la seva organització funcional, reben diàriament els asilats d'ambdós sexes, sots la direcció del professor D. Andreu Arias, les lliçons d'Educació física i Gimnàstica rítmica en dos camps d'esport que reuneixen totes les condicions higièniques adequades.

Dits ensenyaments es procura que responguin als objectius generals de ser terapèutica de les actituds o anti-deformants, com a mitjà de desenrotllament de l'estructura i la funció de la constitució integral perfecta dels orgues i aparells de l'economia del deixeble i com a resultat principal a l'activar les energies totals de l'organisme a fi d'augmentar el vigor somàtic, tal com ve practicant-se dita educació física en els països en què dits ensenyaments formen tema obligat dels programes pedagògics i higiènics en les escoles primàries, preconitzats per higienistes i educadors tan eminents com Ling Gutsmuth, Delsarte, Dudley, A. Sargent, Emerson, Dalcroze i altres en Noruega, Suècia, França, Estats Units d'Amèrica i Suïssa.

L'educació física i rítmica procura als petits asilats pels procediments seguits a la Casa, l'activitat dels seus centres motors i nerviosos, centres respiratori i cardíac, modificant-se així la respiració, circulació, nutrició i transpiració, contribuint a l'equilibri general de la bellesa, i desenrotllament dels muscles i actituds dels diferents orgues interns, fent que la intel·ligència sia més manifesta contribuint a l'alegria

i al benestar de l'esperit dels infants, i essent complement de l'educació que en les escoles d'ensenyament primari se'ls dóna, per cooperar a la disciplina escolar i a l'enrobustiment de bon nombre de facultats intellectuals del noi, com l'atenció i la voluntat mitjançant el constant i ordenat treball, estimulant la imaginació, ja que amb els ritmes i jocs que els exercicis d'educació reporten en si, al donar agilitat als orgues en general, fa que la disciplina sia un factor d'educació ordenada, i un motiu d'estímul d'excitació plaent, en certs moments de la vida escolar dels asilats.

TALLERS I OFICIS

Ha estat preocupació constant de la direcció i administració de l'Asil l'establiment d'indústries i oficis per a millor satisfer les necessitats del mateix, instruir als acollits i obtenir estalvis, i en ocasions algun ingrés per a contribuir a sufragar les seves despeses.

A començos del segle XIX, a poc de la installació de la Casa, s'organitzà un taller de manufactura de cotó, des del seu estat en brut fins el de teixit, amb 25 màquines de cardar, 106 torns, 49 màquines de filar i 21 telers. En 1839, 1840 i 1841 s'hi agregaren noves màquines per a filar.

Successivament s'establiren:

En 1826, la fabricació de pa i galleta.

En 1827, una fàbrica d'agulles, que produí benefici durant alguns anys, decaient després. Fou tancada en 1834. En 1831 havia produït 4,500 duros. En 1829 fou visitada pels Reis de les dues sicílies i els seus productes figuraren en l'Exposició de la Casa Llotge de 1829.

En 1829, una altra de porcellana en competència amb l'anglesa. S'assortia de terres de l'encontrada de Bellpuig propera al Monestir de les Avellanes i d'altres punts. La seva installació costà 4,000 lliures, obtenint els productes elaborats celebritat en la comarca. Produí utilitats durant alguns anys, decaient després fins a cessar en 1847, obtenint-se per la venda dels seus utensilis la suma de 74,000 rals. En 1831 havia produit 6,000 duros.

En 1833, la secció de bugades.

En 1838, una premsa i altres atuells per a la fabricació de fideus.

En 1846, una màquina de vapor.

En 1850, la fusteria.

En idèntica data, la llauneria i lampisteria.

En 1860, la sastreria i sabateria.

En 1868, els obradors de costura i labors.

En 1872, la serralleria i la impremta.

En 1882, l'enquadernació.

En 1908, la guarnicioneria, la torneria, l'esparteria, la pintura i la cereria.

En 1912, la impremta per a cecs.

En 1914, els tallers d'instal·lació i conservació dels llums i força motriu per l'electricitat.

En 1915, l'ebanisteria.

En 1915, el fotogravat i la pintura de carruatges.

La xocolateria i la saboneria, de moderna creació, foren tancades, fa poc, per raó de dificultats en el seu forniment i de l'enormitat dels preus de les primeres matèries.

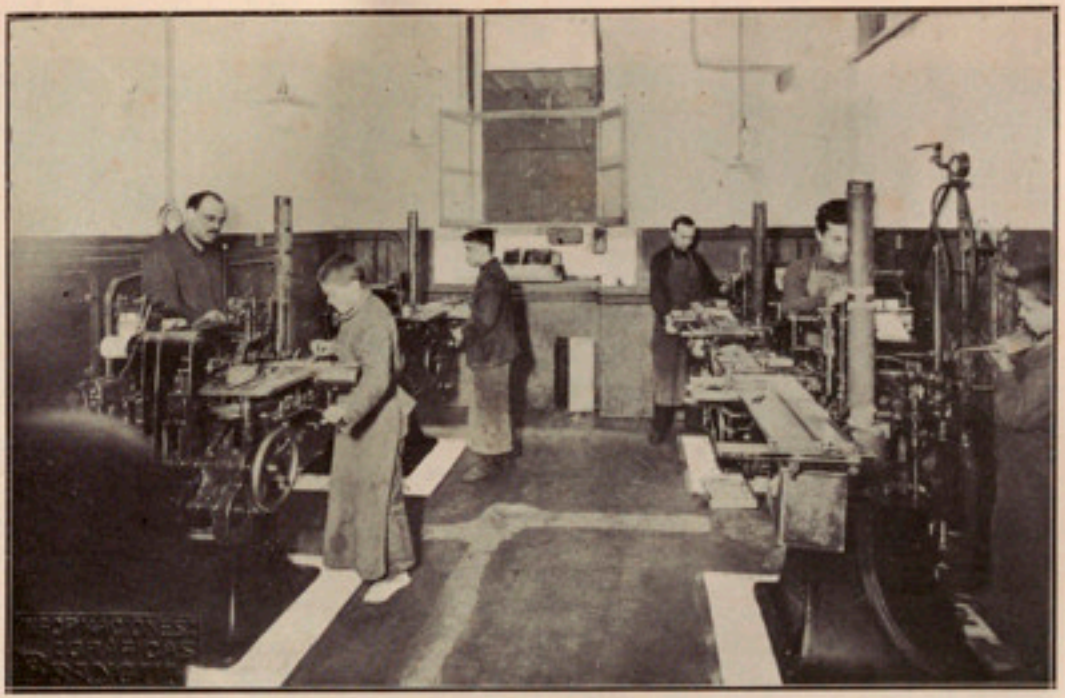
La secció de mestre de cases, amb més o menys desenrotllament, data de començ del segle passat.

Avui segueixen funcionant els oficis i indústries que a continuació se detallen formant un conjunt

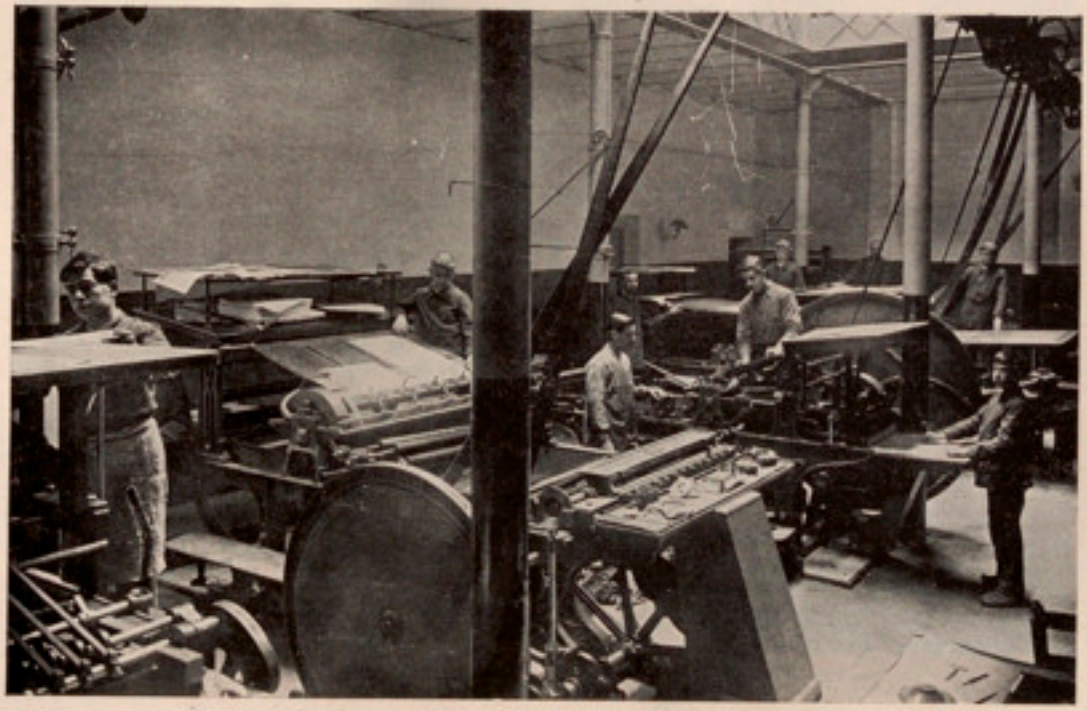
d'importància, on troben ocupació i aprenen ofici bon nombre d'asilats.

Imprenta. — La seva creació en 1872 obeí al desig de què s'imprimissin a la Casa els bitllets de la rifa que celebrava des de 1802 i que va ésser suprimida per la llei de 31 de desembre de 1881, ocupant-se també en els altres treballs tipogràfics que la mateixa necessitava i amb posterioritat en els que li proporcionava l'Excma. Diputació i establiments provincials i algunes corporacions particulars. El creixent favor que ha continuat disfrutant l'esmentat taller per part del públic en general ha motivat en 1884, 1886, 1908, 1915 i 1917 l'habilitació de nous locals i adquisició de maquinària a l'ús del dia, entre altra, tota la que utilitzava la impremta L'Avenç, dels Srs. Massó, Casas i C.ª, cessant dita casa en l'esmentada indústria i cedint el seu crèdit industrial a l'Asil, amb l'expressa condició de renunciar dita casa L'Avenç i els seus socis D. Jaume Massó Torrents i D. Joaquim Casas Carbó, tant com a membres de la raó social Massó, Casas i C.ª o altra futura, com particularment, des del 4 d'octubre de 1915, a l'exercici per si o mitjançant altra persona, de totes i cadascuna de les indústries que es trobaven establertes en la susdita casa, conservant sols el comerç de llibreria i la part editorial i prohibir que altra persona o entitat que no fos la Casa Provincial de Caritat utilitzés el nom de L'Avenç per a l'exercici de les indústries que els mateixos no conservaven. També adquirí el material de la impremta Montserrat, i darrerament tota la maquinària de la important casa editorial Francisco Seix.

Fins el 1917 han sortit de les seves premses, ultra les llistes electorals de la Provincia, pressupostos provincials i de l'Excm. Ajuntament, altres impresos

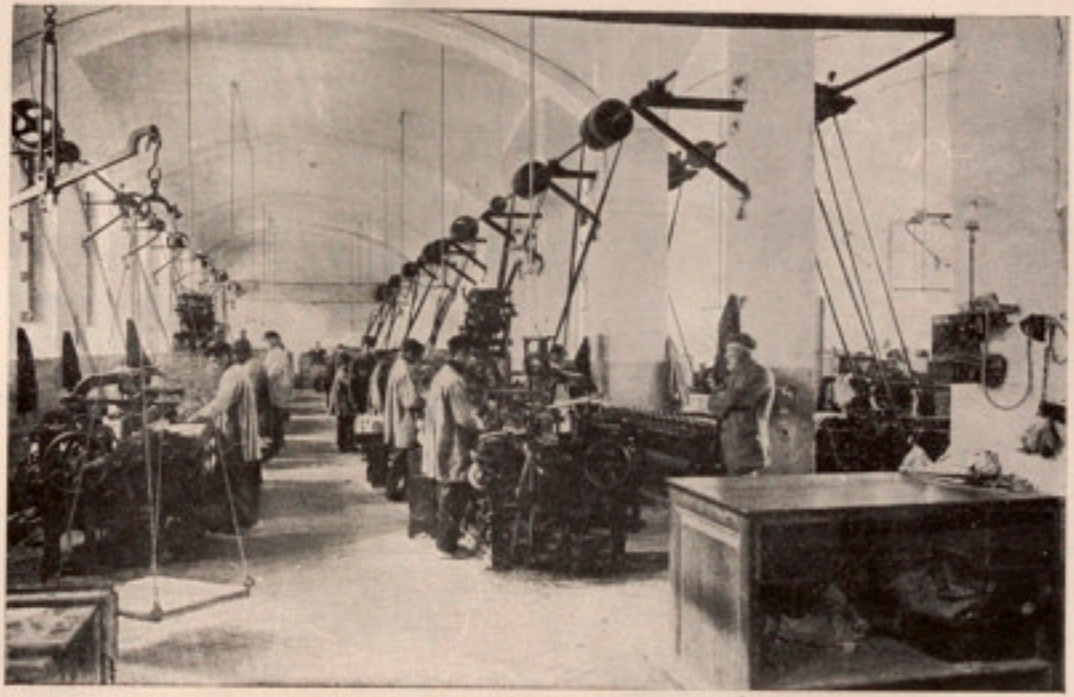

Casa de Caritat : Impremta - Secció de fonedores Monotip

CASA DE CARITAT : Impremta - Secció de màquines (vista parcial)

Casa de Caritat : Telers mecànics

oficials per als mateixos i multitud de llibres i altres treballs de totes menes, el *Boletín Oficial de la provincia*, la *Gaceta Municipal de Barcelona*, l'*Enciclopedia Seix*, els impresos de la Mancomunitat de Catalunya, Institut d'Estudis Catalans, Estudis Universitaris catalans, i les revistes *Musical de l'Orfeó Català*, *Butlletí de Dialectologia catalana*, *Kataluna Esperantisto*, *Revista de Taquigrafía*, *Ave María*, *Oftalmología*, *Comercial*, *Progreso*, *Chambra de Comerç française*, *Academia Calasancia*, *Archivos de Oftalmología*, *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras*, *Jurídica de Cataluña*, *Minerva*, *Le Monde Médical*, *Centre Excursionista de Catalunya*, *Butlletí de l'Ateneu Barcelonès* i altres.

El nombre d'encàrrecs efectuats, ascendí:

En 1913 a 1,092.
» 1914 » 1,114.
» 1915 » 1,214.
» 1916 » 2,421.
» 1917 » 2,628.

Telers. — Continua dita secció fornint a la Casa dels teixits de tota mena que necessita, subministrant demés els seus productes a la de Maternitat i Expòsits. La maquinària i material s'ha anat renovant i perfeccionant, adquirint-se en 1861 dotze telers mecànics, i darrerament, des de 1903, nou telers perfeccionats, inclòs un per a sedes.

Durant l'any 1917 s'han elaborat:

86 peces retort.
21 » teixit a quadros.
22 » llistat per a bruses.
11 » roba per a estovalles.
2 » roba per a màrfegues.
59 » roba d'estiu.

37 peces patén.
581 » vions.
266 » empesa.
190 » roba per a espardenyes.
Total. . 1,275 peces.

Sabateria. — Així mateix forneix la Casa i la de Maternitat i Expòsits. En 1914 se la dotà d'una màquina de tallar sola, amb els motllos corresponents i altres accessoris.

En 1917, confeccionà:

1,374 parells de sabates de totes classes i mides.
4,390 adobs.

Sastreria. — Forneix la Casa i confecciona peces per a particulars, pagant la corresponent contribució industrial. En 1916 s'instal·là una màquina de planxar.

En 1917, confeccionà: Per a la Casa:

Personal asilat:

2,242 pantalons.
250 americanes.
32 trajos.

Cotxes mortuoris:

80 levites.
75 pantalons.
34 mantes.
4 casaques per a carroça.
4 pantalons per a carroça.
4 ermilles per a carroça.

Per a particulars:

462 trajos complets.
9 americanes.

Casa de Caritat : Taller de Sabateria

Casa de Caritat : Taller de Sastreria

Casa de Caritat : Roperia general

Casa de Caritat : Obrador

Casa de Caritat : Planxador

48 pantalons.
1 ermilla.
22 abrics.
6 sobretots.

Espardenyeria. — Servei de la Casa:

En 1917 han sortit del taller:

8,173 dotzenes de parells d'espardenyes de diferents mides.

149'10 quilos de corda, cordill i cànem.

8 quilos d'altres treballs.

Costura, labors i planxador. — Treballs efectuats en els susdits obradors en 1917:

Per a la Casa:

3,508 peces roba d'home.
2,669 peces roba de dona.
3,142 peces roba de llit.
943 peces roba de menjador i de cuines.
2,370 peces roba d'ús general.

Per a particulars:

Costura i labors per valor de . . . 3,266'15 ptes.
Planxador per valor de . . . . . 1,139 ptes.

Forn de pa. — Servei de la Casa.

Pa elaborat en 1917, 279,000 quilos.

Fabricació de fideus i pastes per a sopa. — Elaboració en 1917:

Fideus	20,709'50 quilos
Pastes assortides	2,557 »
Total	23,266'50 quilos

Xocolateria. — Xocolata elaborada en 1917 : quilos 3,739'300.

Saboneria. — Sabó elaborat durant el darrer any del seu funcionament : 4,042 quilos.

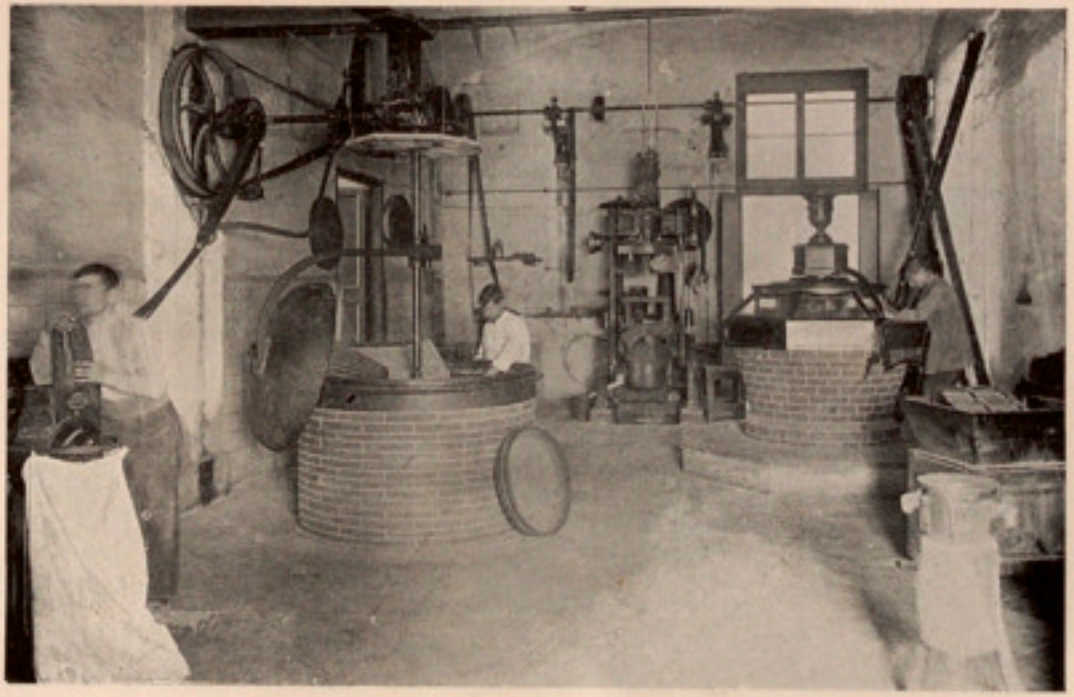
Bugades. — Peces de roba rentades en 1917: 730,000 aproximadament.

Cereria. — Durant l'any 1917 ha elaborat:

	Quilos
Atxes	803'20
Ciris	1,571'56
Blandons	543'90
Cerilles	2,143
Pans de cera groga	10
Total	5,071'66

Fusteria (dotada de serra mecànica moderna). — Import valorat dels treballs efectuats durant 1917:

	Pessetes
Impremta	256
Cotxes mortuoris	592
Servei religiós	2,206
Autòmobils	70
Sala de festes	536
Diferents departaments	20,176
Finques de la Casa	860
Nova Casa de Maternitat	18,320
Total	43,016

CASA DE CARITAT : Semoleria i Chacolateria

Casa de Caritat : Cereria

Casa de Caritat : Taller de Fusteria

Casa de Caritat : Lampisteria i Llahoneria

Casa de Caritat : Taller de Serralleria

Lampisteria. — Servei durant 1917:

	Pessetes
Impremta	245
Cotxes mortuoris	691'70
Diferents departaments	13.170'25
Finques de la Casa	365
Nova Casa de Maternitat	215
Total	14.686'95

Serralleria. — Servei durant l'any 1917:

	Pessetes
Cotxes mortuoris	161
Automòbils	2'50
Diferents departaments	8.763'50
Material Montessori	4.466'73
Finques de la Casa	1.973'75
Nova Casa de Maternitat	5.402'40
Total	20,769'88

Pintura. — Treball efectuat en 1917:

	Pessetes
Servei religiós	355
Espectacles	100
Diferents departaments	11,966
Finques de la Casa	1,089'50
Material Montessori	817'85
Panteó de les famílies Camparol i Borràs la conservació del qual corre a càrrec de l'Asil	65
Nova Casa de Maternitat	3.331
Total	17,722'36

Baster. — Material elaborat en 1917:

	Pessetes
Per als cotxes mortuoris	3.834
Automòbils	814
Impremta	61
Diferents departaments	5.764'90
Finques de la Casa	7
Nova Casa de Maternitat	790
Total . . .	11.270'90

Pintura de cotxes. — Treballs efectuats en 1917:

Repassar i envernissar 30 cotxes mortuoris.
Pintar » 2 cotxes mortuoris.
Repassar » 2 tartanes.
» » 1 cotxe-camió per al servei interior del Cementiri del SO.

Cadiraire i esparteria. — Fabrica anualment:

8,000 escombres.
2,016 fregalls.
3,050 fregalls de bombilla.
150 escombretes d'espart.
100 escombretes de palma.
200 cabassos.
90 estoretes de reixeta.

Reparar i collocar les estores i persianes de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits i sucursals d'Horta.

Construeix quantes cadires, sillons, etc., necessiten ambdós Asils, i unes 1,000 restauracions.

Subministra 250 cistells de diferents classes, safates, sillons de jonc, coves, etc.

Impremta per a cecs. — Es fan anualment uns 500 volums, cosits pels mateixos cecs, de còpia i transcripció de l'escriptura en relleu.

Ebanisteria. — Produeix mobiliari nou per a l'edifici construït a la finca Torre dels Frares. Repassa els mobles de la Casa i efectua algun altre treball per als automòbils.

Electricitat. — Té cura de tot el material elèctric de la Casa i ha efectuat les instal·lacions del nou edifici Prat de la Riba de la nova Casa de Maternitat, del nou edifici de la Torre dels Frares amb destí a epilèptiques, i de les noves cotxeres construïdes en els solars de l'antic convent de Valldonzella.

Mestre de cases. — Corren al seu càrrec totes les reparacions de la Casa i les seves sucursals i darrerament ha construït les cotxeres noves, l'ampliació del taller d'impremta i galeria fotogràfica del taller de fotogravat, diferents terrats de l'Asil i l'edifici alberg d'epilèptiques a la finca Torre dels Frares.

Altres serveis

Farmàcia. — S'instal·là en 1871. Està regida per un farmacèutic titular, auxiliat per tres Germanes Filles de la Caritat de Sant Vicens de Paül, i compta amb material complet per al seu Laboratori. Ultra el servei de les Infermeries de la Casa, té encomenat el de la provincial de Maternitat i Expòsits que atén en gran part, si bé la mateixa compti amb tot lo menester per al despatx de les fórmules, corrent aquest servei al cuidado d'una Religiosa de l'esmentat Asil.

Posseeix la majoria de les primeres matèries (minerals i drogues vegetals i animals) i es troba en condicions de convertir-les en preparats.

El laboratori compta amb alambins de vapor per a aigües i alcohols, estufes i esterilització per calor sec i autoclave per a l'humit, radiador elèctric per assecar substàncies, aparells per a esterilitzar l'aigua, retortes, refrigerants, cristflies de Jena, buretes, fogons de carbó, gas i electricitat, aigües de diferents pressions, etcètera, etc., collecció completa de reactius i tot el material per a anàlisis, albuminòmetres, densímetres i altres aparells de precisió, balances sensibles al mig centígram i al mig milígram, microscòpic Raicher.

Durant l'any 1917 preparà 18,445 fórmules, solucions esterilitzades, sèrums artificials de Hayen, glucosat, Cheron i diferents menes d'injectables.

Les operacions químico-farmacèutiques efectuades a l'establiment per al servei de la Casa durant l'esmentat termini, han estat les següents:

Aigua destil·lada	258	quilos
Aiguanaf triple destil·lat	115	»
Aigua destil·lada de menta	40	»
» » de melissa	30	»
Aiguardent alemany	5'500	»
Alcohol camforat	46	»
» de melissa	6	»
» de Garus	6	»
Bàlsam Opodeldoch líquid	36	»
» » cloroformitzat	6	»
Citrat de magnèsia 30 × 200	160	litres
Elíxir de Garus	4	»
» » pepsina	6	»

Casa de Caritat : Farmàcia - Laboratori

Elíxir de pepsina pancreatina i diastasa	9	litres
Extracta de Saturn	2'800	»
Elíxir kola-coca i glicerofosfats	110	»
Xarop de malví (Farmacopea espanyola)	6	quilos
Xarop de flor de taronger	12	»
» » brea	8	»
» » poncem	7	»
» » cinc arrels	5	»
» » pell de taronges amargants	60	»
» digital	10	»
» espinocerval	4	»
» de cabellera de panotxa	4	»
» de fosfat de calç gelatinós	50	»
» segons la fórmula de Famel.	30	»
» d'hipofosfits compostos	60	»
» de llimó	6	»
» de meconi	5	»
» de mel rosada	5	»
» de protoyodur de ferro	30	»
» de quina	14	»
» » ferruginós	5	»
» de rave iodat	8	»
» de ratània	5	»
» de ruibarbre	6	»
» de saba de pi	20	»
» simple	625	»
» de tolú	90	»
» iode tànic i fosfatat	4	»
Làudanum Sydhenam	1	»
Licor de brea	6	»
Magnèsia efervescent	21'600	»
Pomades diverses	50	quilos
Solució clorhidrofosfat de calç	4	litres

Solució clorhidrofosfat de calç creosotada	4	litres
Tintures diverses	15	»
» de iode	8	»
Ungüents diversos per a veterinària	4	quilos
Vi de quina	105	litres
Vi iode tànic fosfatat	30	»
Vins diversos	115	»

Als expòsits residents a Barcelona se'ls ha subministrat en 1917, 7 fórmules.

Per a la Casa de Maternitat, s'han elaborat els següents productes:

Aigua destil·lada	597	quilos
Aiguanaf triple destil·lat	2	»
Aigua de Javell	54	»
» de Rubinat artificial	82	»
Alcohol absolut	20	»
» de melissa	1	»
Elíxir paregòric	0'250	»
Extracte Saturn	1'250	»
Xarop de cinc arrels	1	»
» de Laroze	1	»
» de mel rosada	4'250	»
Reactiu Felhing	10	»
» Tauret	0'600	»
Làudanus	0'250	»
Pols de sègol banyut	0'400	»
» de Dovver amb opi	0'025	»
Tintures diverses	6'700	»
Veixigatori líquid	0'100	»

Cotxes mortuoris. — Per cessió de l'Excm. Ajuntament de Barcelona començà el servei en 1838. Té

al seu càrrec el de la capital i pobles agregats i des de la seva instal·lació s'han succeït vuit epidèmies, a partir del còlera de l'any 1854 fins a l'actualitat. En 1917 disposava dels carruatges que es detallen, incloent-hi tot el material destinat a la beneficència municipal, i l'adquirit de les diferentes empresas particulars que venien prestant el servei de conducció de cadàvers en els pobles agregats al fer-se'n exclusiu càrrec dels mateixos la Casa de Caritat.

102 carruatges.
- 2 carrosses de luxe.
- 2 automòbils.
- 4 cotxes furgons.
- 2 carros furgons.

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS

El problema dels ensenyaments elementals a la Casa Provincial de Maternitat i Expòsits pel que als nois i noies de tres a nou anys fa referència, es troba resolt amb el funcionament de les següents Escoles:

Escola de pàrvuls per a nois sistema Montessori

Considerant la Junta, dec onformitat amb el dictamen del Consell d'Investigació Pedagògica de l'Excel·lentíssima Diputació, com la darreraparau la de l'educació científica dels petits, el mètode de la doctora Maria Montessori, de Roma, l'any 1913, acordà implantar en la Casa de Maternitat, amb tota la seva puresa, dit sistema, establint una *Casa dei bambini*, que sigui la primera d'Espanya, segons les tenen funcionant amb èxit extraordinaria Itàlia, Anglaterra i els Estats Units.

Instal·lada esplèndidament dita Escola en un nou local, dotat de complet material, dóna notícia del seu perfecte funcionament a càrrec de les religioses les Filles de la Caritat de Sant Vicens, de la Comunitat espanyola, els fragments del següent treball inèdit de D. Joan Palau i Vera, fundador i director que fou del renomenat Col·legi Mont d'Or, que per encàrrec de la Junta, després de fer un viatge tècnic per a veure les escoles models de Roma, Munic,

Casa de Maternitat i Expòsits : Escola per a nens, sistema Montessori

Francfort i Berlín, tingué al seu càrrec la implantació de dit ensenyament en l'esmentat Asil.

«A últims de novembre del 1913, per iniciativa del Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació de Barcelona, la Junta de Govern de la Casa de Maternitat i Expòsits em proposà l'encarregar-me d'un assaig d'educació d'un grup de nens de tres a sis anys i mig pel mètode de la Dra. Maria Montessori.

La cosa era temptadora. El mètode Montessori, del que tenia ja coneixement des de la seva aparició, m'havia fondament impressionat.

La proposició de la Junta m'omplí de satisfacció. Ella em permeteria introduir a Catalunya l'aplicació dels grans principis de la genial educadora, i, per tant, obrir una porta més per la que ens pugui penetrar el gran corrent d'idees que es va produint en tots els països civilitzats, que ha de renovar l'educació de l'home.

Per a poder començar la classe amb més seguretat, es va convenir en què era indispensable un viatge a Roma per a veure el funcionament de les *Casa dei bambini*, i, demés, per a rebre aquelles precioses indicacions que m'havien de donar les persones pràctiques en aquesta nova forma d'educar infants.

La visita de les *Casa dei bambini*, d'Itàlia, em va produir la mateixa indescriptible impressió que rep tot el que per primera vegada les veu funcionar i està preparat per compendre-les i admirar-les.

Allí, en aquelles classes senzilles i tan sàviament dirigides, s'està formant una humanitat nova, una raça espiritual de sers superiors, i molts dels grans somnis de cultura concebuts per la intelletualitat moderna, s'estan realitzant, en ço que tenen d'essencial, en aquelles criaturetes privilegiades.

Després de lo dit, es compendrà la meva impaciència per tornar a casa, per a donar compte de lo vist, per a fer compendre i creure que era veritat tot ço que afirma la Dra. Montessori en el seu admirable llibre *Il método della Pedagogia Scientifica*. No menys em vaig interessar perquè alguna corporació oficial enviés a Roma algunes mestresses per a preparar-se degudament seguint els cursos que havia de donar la mateixa Dra. Montessori a últims de febrer.

El Consell d'Investigació Pedagògica, comprenent la importància d'aquest curs, va acordar enviar-hi dues mestresses, i l'Ajuntament de Barcelona, estimulat per l'exemple del Consell, decidí pensionar-ne quatre més per a fer els mateixos estudis.

Abans de la meva tornada a Barcelona, ja havien començat a la Casa de Maternitat de Les Corts els treballs de decoració del local destinat a classe, sota la direcció de D. Francesc de P. Nebot, membre tècnic del Consell; de manera que no trigàrem gaire en tenir a la nostra disposició una gran sala (18 × 9 m.) d'entonació brillant, plena de llum, molt elevada de sostre i adornada amb quadros i mobles de gust delicat.

L'efecte total resultà agradabilíssim, puix el Sr. Nebot es preocupà sobretot de formar un ambient alegre i ple de delicadesa, cosa que segurament havia d'influir d'un modo notable en l'educació dels petits.

Per a començar l'assaig no vàrem esperar tenir tot el mobiliari llest. Plens d'illusions, vàrem pendre un grup de trenta nens de quatre a sis anys i mig, i ens posàrem amb tota consciència a aplicar el mètode i a seguir les indicacions de la Dra. Montessori.

Un dels principis més fonamentals de la doctora, i sobre el qual insisteix molt, ja que sense la seva apli-

cació estricta tot resultat s'impossibilita, — tot resultat d'efectiva valor interna, s'entén — és el de la llibertat de l'infant.

Els nens que teníem a la classe, havien estat fins llavors sotmesos a la disciplina de la immobilitat i de la inacció imposades, que en quasi totes les classes dels vells sistemes es considera com a condició indispensable per a l'educació dels infants.

Les primeres conseqüències de deixar-los en la classe lliures en sos moviments, varen ésser deplorables. La disciplina per la llibertat és un procediment que porta en si un començament un xic turbulent, fins que els exercicis desenrotllen en l'interior de cada nen un principi d'ordenació de la seva personalitat.

Els nens de la Maternitat, per les especials condicions en què havien crescut, no estaven preparats per a tal llibertat i en feren un mal ús, posant a prova la paciència de les Germanes pañles que m'han auxiliat en l'experiència.

Un dels espectacles humans més esperançadors que he pogut disfrutar en la meva vida, és l'haver vist com d'aquell caos d'impulsos sense fre ni coordinació, va anar sorgint per si mateix l'ordre, l'harmonia, la disciplina. Fe en les formidables forces espirituals de l'home, l'havia tingut sempre, però que les tendències al bé, a la bondat, a la disciplina, al saber es mostressin tan poderoses amb el sol fet d'impedir, de sofocar totes les que li són contràries, això ha estat per a mi una revelació.

Per a donar una idea de la marxa de la classe, reprodueixo a continuació els resums setmanals que he anat fent de ço que m'ha semblat més interessant, junt amb algunes observacions que m'ha semblat útil anotar.

En aquest resum es veurà la forma en què s'ha realitzat el progrés, i podrà sens dubte servir de punt de comparació per les mestresses que amb el temps apliquin el sistema Montessori en llurs classes. Aquestes mestresses trobaran aquí moltes coses que els infundiran valor per soportar i vèncer les dificultats amb què toparan segurament en llurs primers assaigs.

PRIMERA SETMANA (29-31 gener)

Disciplina. — Comencem la classe amb trenta nens. La disciplina és dolenta. Passada la primera impressió d'estranyesa i al familiaritzar-se amb el nou medi en què viuen, els nens s'han mostrat tal com són : violents, mal humorats, molt inhàbils en llurs moviments* i difícils de contentar. A la menor contrarietat, es tiren a terra, criden i rabien furiosos. No volent nosaltres dominar-los per la por, es comprèn lo difícil de la situació i la paciència de què ens hem de revestir per a preparar les possibilitats d'un canvi de caràcter que ens sembla de moment lo més urgent i l'objectiu que ens hem de proposar.

Els nens no obeeixen a les suaus invitacions. El primitiu esperit de contradicció que s'observa generalment en els nens cap els dos anys d'edat, s'ha conservat intacte i reforçat en aquests nens ineducats. Una bona part contesta amb un *no* a qualsevol indicació que se'ls faci.

* S'ha de tenir present que aquí no generalitzo, sinó que tracto de donar compte de la marxa d'una classe de nens que han rebut una pèssima educació, si aquest nom es pot donar a l'abandonament en què han viscut i en els mals exemples que molts d'ells han vist a casa seva.

Treball en general i educació dels sentits. — Des del primer moment, els nens s'interessen pel material, seduïts per la novitat.

Dibuix. — El dibuix lliure ha donat com a primer assaig el resultat següent : els nens fan ratlles sense sentit, i molts intenten escriure en lloc de dibuixar. Això és degut a què no han vist mai dibuixar i sí escriure.

L'exercici de compondre figures amb formes geomètriques de paper de colors no els ha interessat i ha mostrat la inhabilitat d'aquests nens.

Joc. — El joc del silenci* es fa malament. No s'aconsegueix la immobilitat absoluta de tots. Un grup accepta amb gust aquest exercici, però uns quants el fan impossible i no s'arriba al recolliment necessari.

Al pati els ensenyen a jugar, però no comprenen que s'ha de jugar sotmetent-se a certes lleis. Tots volen ésser el que passa, i d'aquesta manera el joc es fa difícil.

QUARTA SETMANA (16-21 febrer)

Disciplina. — Segueixen ço que podem nomenar «conversions», això és, nens que comencen un dia a canviar de conducta. És important observar que aquests canvis se solen produir després que un noi ha aconseguit *sobrepujar-se* en algun treball.

* Aquest joc consisteix en permanèixer tan callats i immòbils, que s'arriba a sentir el tic-tac del rellotge. És una excel·lent forma i mitjà de disciplina.

Els primers dies, els nens volien sempre el material que oferia més novitat, l'últim que es portava a la classe. Influia molt en l'elecció, la curiositat. Ara comença la distribució a fer-se més automàtica, i els nens comencen a abandonar per si mateixos aquells treballs pels quals no estan encara preparats. La presentació del material a nens és una de les coses que exigeixen més coneixement del mètode, més tacte i llarga pràctica.

Els caràcters continuen suavitzant-se.

Aprenc, amb disgust, que els nens s'indisciplinen fora de la classe. Això ens obliga a prestar gran atenció a la vida dels nens fora de la classe.

El silenci es fa ja amb gran perfecció, però és degut a què els crida l'atenció el sentir el tic-tac de dos rellotges.

Treballs generals i educació dels sentits. — Un nen de sis anys i mig ha compost sol dues paraules : «arma», «mare».

Augmenta l'afició a les lletres, encara que lluitem amb l'inconvenient de no posseir més que un alfabet.

L'agudesa auditiva és encara torpe. Al cridar-los en veu baixa a cada un pel seu nom per a sortir de la classe, no percebeixen bé la veu que els crida. Últimament han estat més atents, i veurem si així acaben disfrutant d'aquest bonic joc.

Continua l'afició a cantar.

Dibuix i modelat. — Comença espontàniament el dibuix decoratiu. Augmenta, amb la major habilitat, l'afició a dibuixar i a colorejar dibuixos fets per ells mateixos.

Un nen compon amb figures tota una història. Impossible descriure el seu entusiasme al veure apa-

rèixer les figures per ell imaginades. El modelat es perfecciona.

Joc. — El joc s'anima amb l'adquisició de pilotes i cordes per a jugar a cavalls.

Pasqua : ONZENA SETMANA (14-18 abril)

Disciplina. — Després de les festes, sembla que va produint el seu resultat el treball de les setmanes anteriors. Els nens estan més reposats, no rabien, i pocs són ja els que a la menor contrarietat es tiren a terra. Fora de la classe també es mostren més ordenats.

El treball, la llibertat i la dolçura van produint el seu efecte i transformant els caràcters agres d'aquests pobres nens, que han viscut molts d'ells fins ara sense alegria i sense conèixer la suau i amorosa influència de la mare.

La paciència en resistir les primeres manifestacions barbres dels nens, que no havien tingut fins ara una educació, el suprimir els càstigs, sempre depriments, i l'abandonar el fals estímol d'un premi material, ens ha permès posar-nos en el camí dels grans resultats que ara podem esperar amb absoluta confiança.

En les incessants transformacions individuals és on es pot, per ara, apreciar millor els resultats del mètode. Alguns nens intractables i rebels es converteixen a l'obediència i comencen a gaudir d'un nou estat de consciència. La placidesa, el bon humor, el sentir-se actiu i posseïdor d'una força interna, són els grans premis que per ara disfruten els que han tingut la sort d'entregar-se a la dolça disciplina del treball.

Les oracions que abans es feien sense gust, troben ara llavis que voluntàriament les pronuncien i que resen amb veritable content interior.

Alguns diuen que la mateixa cara dels nens va canviant d'expressió.

Treballs generals i educació dels sentits. — La composició de paraules, que és cosa difícil, avança lentament. Alguns nens s'entreguen a l'exercici de copiar lletres a la pissarra.

Alguns comencen a reconèixer i graduar els matissos dels colors.

El cant amb gestos, que hem començat, els agrada molt.

CATORZENA SETMANA (4-9 maig)

Disciplina. — Ja tenim cinquanta-nou nens a la classe. El diumenge, a l'hora del joc, han arrencat les plantes que havien plantat en els hortets dels nens. Això vol dir que hem de cultivar amb intensitat l'amor i respecte a les plantes que aquests nois no senten encara.

La disciplina general, fora d'alguns moments, és cada dia més perfecta. A últims de setmana han arribat a fer el silenci al callar el piano i sense avís. Un dia el van arribar a fer en plena classe de dibuix.

Veiem penetrar un principi d'ordre en alguns dels nens més difícils.

Treballs generals i educació dels sentits. — Gràcies a la major disciplina hem pogut començar els exercicis de rentar-se a la classe, de transportar vasos plens

d'aigua i de reconèixer diferents graus d'intensitat de sorolls.

Avancen en la composició de paraules. Algun n'ha escrit alguna al dictat. No avancen més ràpidament perquè encara no tenen prou viu l'interès per l'exercici de tocar les lletres, i també perquè no tenen desenrotllada la força interna, i per consegüent, la iniciativa.

Les marxes van molt bé. La major part han adquirit el sentit del ritme. Canten també amb més gust. Els agrada molt acompanyar les cançons amb gestos i cantar *La pastoreta*, dansant en rotllo.

Jocs. — Els jocs van malament. Una de les coses que més contribueixen a l'educació dels nois és que aquests juguin i juguin bé. Per a aconseguir-ho ens falten de moment moltes coses, que amb seguretat s'aniran adquirint.

Jo desitjaria que els nens poseïssin cèrcols, un recó amb sorra ben neta, brides per jugar a cavalls, pilotes, rajoletes petites per a fer construccions i casetes al jardí, un lloc a propòsit per a poder caminar fent equilibris sobre una fusta collocada de cantó, etcètera.

Com a resum de l'anterior extracte de la marxa de la classe podem afirmar que l'aplicació del Mètode Montessori, basat en la llibertat de l'infant i en l'educació dels sentits, ha donat fins ara els següents resultats:

Una major coordinació de moviments, que es manifesta en el caminar més suau dels nens, en el no topar amb tanta freqüència com abans els uns amb els altres i amb els mobles (cadires, taules), en el ma-

jor tacte al dipositar objectes sobre la taula i les cadires a terra, en el no cridar, no obstant la llibertat que disfruten, en la major habilitat manual, en una major cura per a transportar objectes.

Aquesta major coordinació de moviments ha portat com a conseqüència l'ordenació de la personalitat i un grau molt acceptable de disciplina voluntària. És notable veure com sense imposicions i pel sol fet del major ordre interior, els nens s'han anat convertint en sa major part a l'obediència voluntària.

Una transformació notable de caràcters agres i malhumorats, en caràcters alegres i suaus. — Els nens d'aquesta classe, per les desgraciades circumstàncies de llur vida, porten tots una certa amargura i disconformitat amb tot, que és difícil de destruir. Una vida lliure i ordenada en un ambient agradable, unes activitats que estimulessin el desenrotllament de llur personalitat i dels seus instints nobles, una inagotable bondat i paciència per part dels que havien de dirigir i compartir la vida d'aquests nens : tot això ha estat precís per a poder arribar a fer aparèixer en la cara d'aquests petits l'alegria que és la salut de l'ànima.

Un gran progrés en el refinament de les percepcions i en el despertar de la intel·ligència. — Al començar la classe quasi cap noi percibia certes diferències de forma, de grandària, de pes, de color, etc., que ofereix una part del material.

La percepció del color era quasi nulla. Un verd i un vermell eren tranquilament aparellats com si es tractés de colors iguals.

Alguns nens es passaven el dia en un ensopiment

Casa de Maternitat i Expòsits : Escola Montessori per a nenes

tal, que ens crèiem que ens les teníem d'haver amb un grup d'anormals.

Els exercicis sensorials els han anat transportant a poc a poc a una nova vida; l'ambient, pel camí dels sentits, ara més oberts, els ha anat penetrant; i la intel·ligència i la ideació s'han anat d'aquest modo enriquint i desenrotllant.

Els nens eren quasi sords pels ritmes més senzills. Ara el ritme els diu alguna cosa i segueixen els que marca el piano amb la joia del que ho fa amb facilitat.

L'atenció, tan dèbil i inconsistent al principi, s'ha anat enrobustint- i en sa major part, els nens poden avui seguir les indicacions que se'ls fa de paraula i concentrar-se, d'un modo quasi automàtic, en el joc del silenci.

Hem d'afegir que molts d'aquests nens que d'altra manera estarien encara en la lluita per l'adquisició de les primeres lletres, componen avui paraules i aviat començaran a escriure al dictat.

Una major expressió i el despertar de la iniciativa.— Com que les impressions que rebien els nens eren pobres, l'expressió quedava reduïda d'un modo notable. Avui els nens parlen amb més valor i confiança i s'atreveixen més a posar en joc llur iniciativa.

La llibertat d'expressió que disfruten els permet mostrar llurs instints de protecció dels més petits, ajudant a vestir-se o a treballar als que acaben d'entrar; els seus instints d'ordre, arreglant per si sols les taules i cadires o netejant la pissarra cada dia sense que ningú els ho mani; els seus gustos i aptituds personals, escollint cadascú el treball que més l'atrau.

Lo alcançat en el poc temps que funciona la clas-

se és per si sol suficient per a justificar l'entusiasme que sentim pel Mètode d'educació d'infants de la Dra. Montessori, i ens anima a pensar que no és impossible veure aviat realitzat entre nosaltres aquelles classes models de Roma, admiració de tots els que les visiten i punt de partida de la fonda transformació que ha de sofrir l'educació de la joventut en tots els països civilitzats.

No hem d'oblidar, no obstant, que ço que manca perquè aquests nens es puguin presentar com a models és tan important o més que ço que portem ja adquirit.

Practicant amb constància i serietat el Mètode, corregint tot ço que la instal·lació té encara de defectuosa, completant ço que manca del material i procurant en els nens tot lo necessari perquè puguin jugar, no és massa aventurat suposar que els resultats s'accentuaran cada dia més, fins a destruir les pèssimes influències de la vida anterior d'aquests nens, i que algun dia els haurem de considerar, no com naturaleses defectuoses, sinó com a nois que han arribat a una quasi supernormalitat.»

Escola de pàrvuls per a noies sistema Montessori

Amb posterioritat aconseguí la Junta fer extensiu dit ensenyament a les noies, installant a l'efecte la nova Escola en una espaiosa i ben decorada sala, a càrrec aquella de les Religioses de l'esmentat Institut, essent el resultat assolit altament satisfactori.

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS : Escola

Casa de Maternitat i Expòsits : Escola graduada per a nois

Escola graduada per a nois

Interí és possible a la Junta arribar a la implantació de l'ensenyament elemental, de conformitat amb el mètode Montessori, s'educa i instrueix als asilats que permaneixen en dit Asil fins al moment de passar a la Casa de Caritat iniciant-los en les següents matèries:

Doctrina i Història Sagrada.
Lectura, Escriptura i Gramàtica.
Aritmètica.
Geometria i Dibuix.
Geografia i Història.

Aquesta Escola es divideix en tres graus, corrent la mateixa a càrrec de les Religioses de Sant Vicens de Paül, de Comunitat espanyola, instaHada en tres sales, amb molt bones condicions de llum i ventilació.

Escola per a noies

Essent molt més limitat el nombre d'asilades, hi ha establerta per a l'ensenyament de les noies una sola Escola, a càrrec d'una religiosa dotada del corresponent títol professional que, de conformitat amb el programa que regeix en l'Escola graduada de nois, cuida d'iniciar a les noies asilades en els ensenyaments elementals precisos per a posar-les en condicions de seguir amb profit els que els hi seran donats al passar a la Casa Provincial de Caritat.

Ensenyament de treballs per a la dona

Juntament amb els ensenyaments de caràcter literari reben les asilades els apropiats als treballs de la dona, iniciant-les en les ocupacions domèstiques.

El confeccionar-se a l'Asil tot el vestuari que hi precisa, les fa esdevenir destres en la costura, constituint a l'ensems una acurada Escola de Tall.

El fet que no s'hagi considerat precís la implantació d'ensenyaments superiors per a noies adultes, ho explica el que aquestes a l'edat reglamentària passen a la Casa de Caritat o són afillades per matrimonis.

Jocs folklòrics

Desitjosa la Junta que l'educació dels infants asilats seguís tots els actes d'aquests dintre la Casa, en procurar orientar-los de faisó que al rebre les lliçons escolars els hi sien aquestes agradoses, ha considerat de vàlua altament pedagògica, completar l'ensenyament Montessori, amb èxit establert a l'Asil, establint una metodització en les seves hores d'esbargiment, ensenyant-los-hi els jocs populars, sotmesos a una convenient direcció.

A l'efecte, sota la direcció de D. Aureli Capmany, quedà establert a l'Asil el nou ensenyament de jocs populars, els quals es divideixen en dos agrupaments: *intel·lectuals* i *gimnàstics*, si bé es troben quasi sempre els dos elements agermanats. La seva aplicació o exercici, enclou un excel·lent mitjà d'ensenyament, i com la bondat del clima permet executar-los a cel obert, en tots ells s'hi manifesten moviments i exer-

cicis que porten un veritable equilibri a les funcions de l'organisme de l'infant qui juga.

Formen part d'aquest ensenyament els ballets populars que junt amb els jocs gimnàstics constitueixen el millor exercici per als nens i nenes, car aquests ballets i jocs escollits degudament, obliguen a fer contraccions de totes les grans masses musculars del cos, influint, per tal, extraordinàriament al desenrotllament dels orgues de la respiració, circulació i nutrició dels infants, tenint demés l'aventatge de no produir fatiga, com passa amb altra mena d'exercicis gimnàstics.

El mètode està especialitzat per a nois i per a noies, i en un i altre cas amb relació a llurs respectives edats.

Com a complement i aplicació d'aquestes lliçons, se'ls ensenya a construir-se, ells mateixos, les pròpies joguines, valent-se de materials de fàcil adquisició i d'insignificant vàlua intrínseca, posant-se així a prova l'enginy de l'infant, a l'ensems que és motiu de delectança per ell el veure que sap abastar-se a les seves necessitats.

V. Edificis: *Casa de Caritat*: Antic edifici.—Torre Can Tarrida. — Pavellons per a epilèptics. — *Casa de Maternitat:* Primers llocs de la seva instal·lació. — Casa de Maternitat i Expòsits a Les Corts. — Edifici Prat de la Riba. — Nova Casa de Maternitat. — Institució Maternal Catalana. — Nous serveis.

V

CASA DE CARITAT

Antic edifici

Una data memorable per a la història d'aquesta benèfica institució és la de 8 d'octubre de 1802, en la que el rei Carles IV dictà la Reial ordre aprovant la construcció en aquesta ciutat d'un establiment per a recollir els vagamonds, fills mal inclinats, impedits, boijos, fatus, decrèpits i finalment captaires. Tots aquests productes de la misèria social, amb llur diversitat de caires i matiços, havien d'aixoplugar-se en un sol edifici, i sota aquest concepte de simplicitat, tan contrari a l'esperit de l'home dels nostres dies, es concebiren i traçaren els plànols del grandiós edifici.

Forta admiració causa a nostre esperit el contemplar en el paper venerable, l'acuradíssim traçat de plantes i seccions que tradueixen la grandiositat de l'esperit dintre els agitats i miseriosos temps de la nostra Catalunya del primer terç del segle XIX. Grans *crujías*, immensos patis, galeries, porxos, columnates, grans façanes, correctes cornises, simetria i monumentalitat de composició, noblesa de materials, totes les grans idees de l'arquitectura neo-clàssica, que són les que dominen en aquest moment a Espanya i arreu d'Europa, hi són fervorosament aplicades. Els sistemes de construcció, les condicions d'higiene i ventilació, el confort rudimentari de l'època, hi són estudiats amorosament i amb tot detall.

La història de la construcció de l'edifici assenyala tots els moments de la vida barcelonina del segle XIX. Aprofitant les construccions que des de l'any 1593 fins l'expulsió dels jesuïtes havien servit de Seminari Conciliar, es començà a construir l'edifici projectat, que és el que té la façana al carrer de Montalegre, s'adquiriren diverses cases enclavades en el lloc d'emplaçament, i es llogaren antigues fàbriques per a l'allotjament dels asilats. Donacions reials i particulars, productes de festes i recaptació d'almoines en tot el Principat, rifes i saraus, tothom contribueix a la gran obra començada, com una obra veritablement popular.

Amb la invasió francesa i les misèries i fam que la succeïren, es passaren les èpoques més crítiques i calamitoses de la nova institució. Reinstal·lada la Reial Junta de Caritat en 1814, es reorganitzaren penosament els serveis, i es procuraren nous ingressos, creant en 1827 una fàbrica d'agulles, i en 1828 una fàbrica de porcellana.

Aquest nou moment d'esplendidesa ve assenyalat en les obres de l'edifici, gastant-se en elles 10,000 lliures en 1830, 46,000 en 1831 i 23,000 en 1832; datant d'aquesta època les grans quadres de departament de dones, capaces cada una per 300 llits.

Les grans obres se suspengueren en 1833 per la penúria que deixà sentir-se de nou, si bé en dit any s'inaugurà la capella de dones i s'acordà instal·lar un nou servei de bugades. Cloent-se, per aquests anys de desolada guerra civil, el segon període d'esplendidesa de la construcció.

Fins aquest moment en el desenrotllament de les obres es segueix fidelment el gran pla de conjunt primitivament traçat. Espaioses estàncies d'esplèndida construcció, pilans i escales de noble pedra

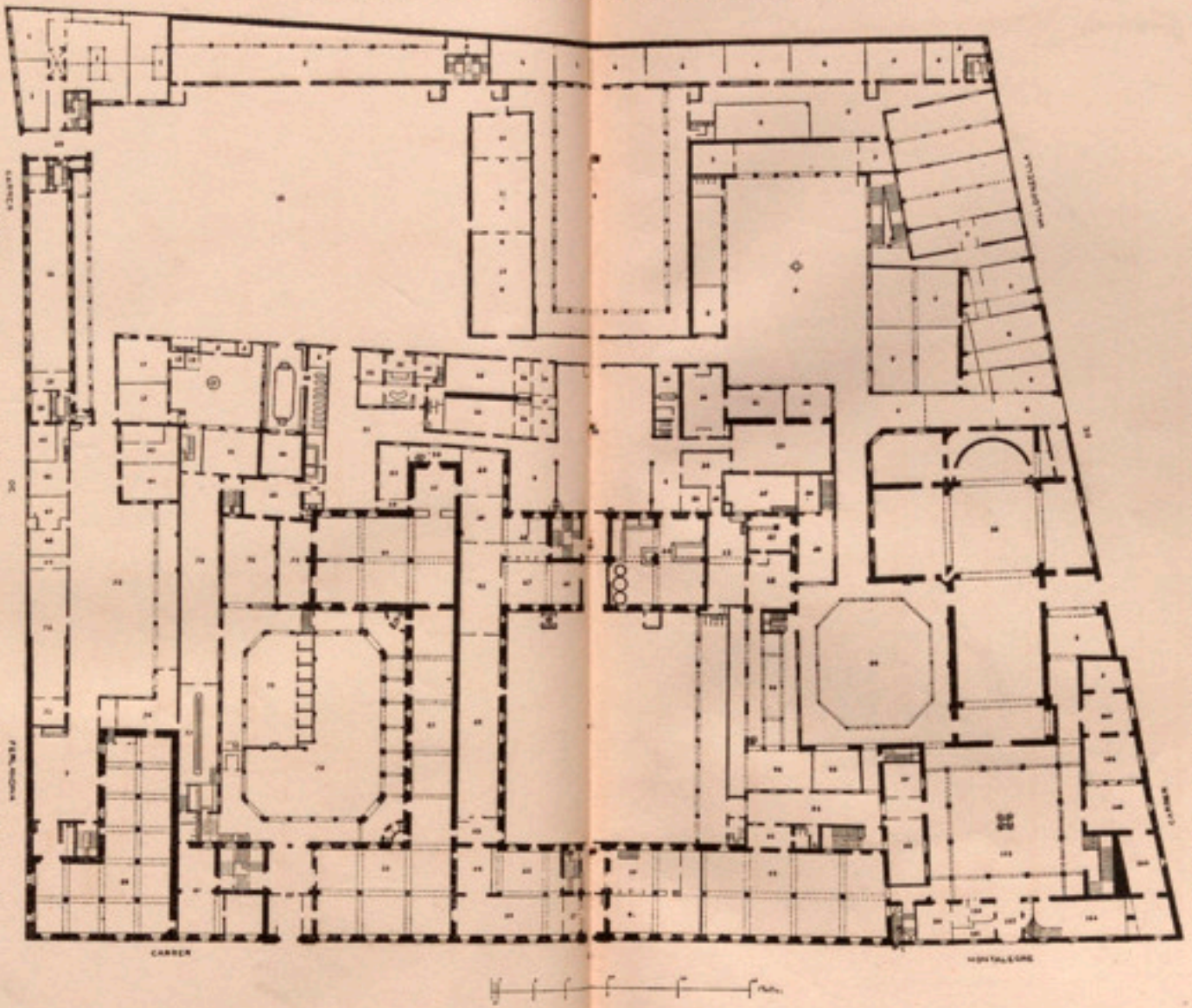
Casa de Caritat : Façana de la Casa. — Porta principal

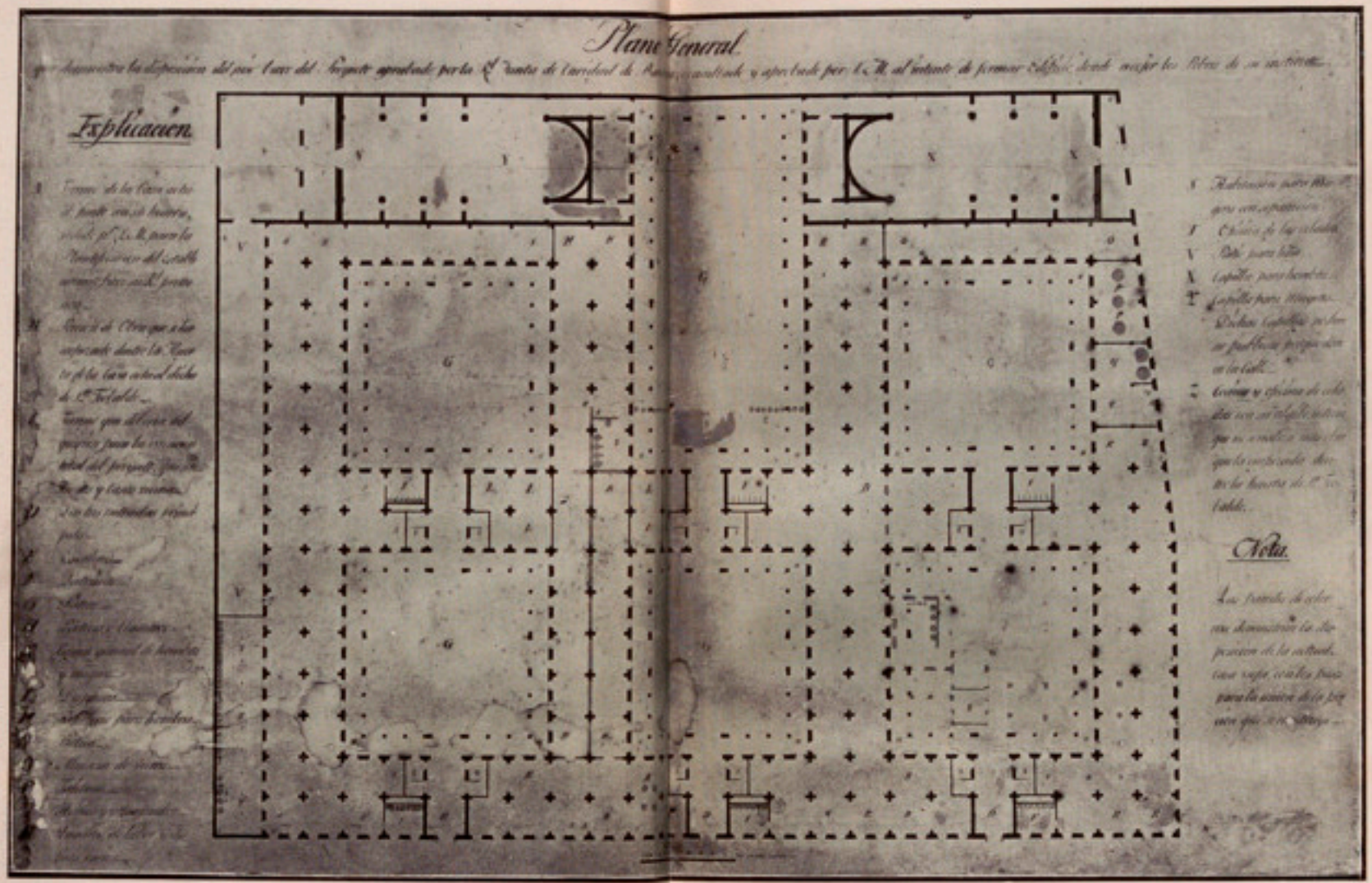

Casa de Caritat : Pati Manning

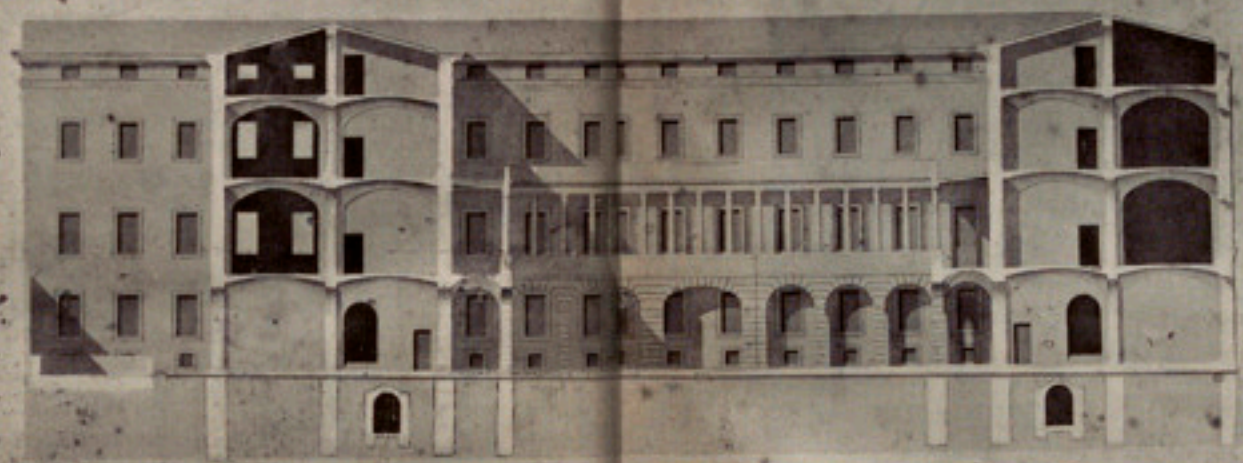
CASA DE CARITAT.—Planta baixa

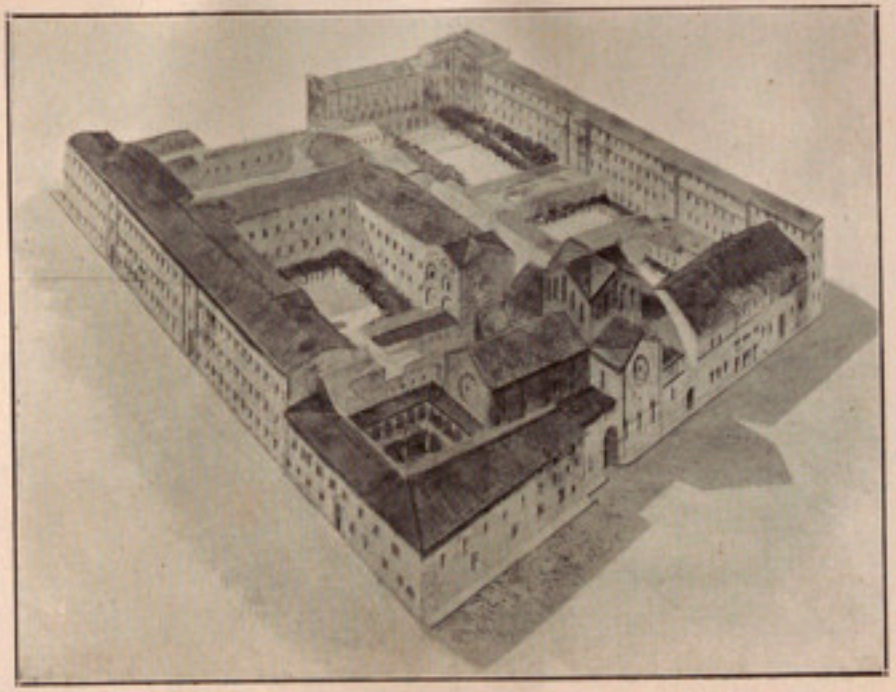
1 Menjador i habitacions de distingides
2 Menjador per als homes.
3 *Office*.
4 Aules.
5 Pati Damians.
6 Tallers.
7 Menjadors per als nois.
8 Pati Plandolit.
9 Pati Salvador.
10 Menjadors per als músics.
11 Menjadors de la 5.ª i de la 6.ª
12 Menjadors de la 3.ª i de la 4.ª
13 Pati Nadal i de Dou.
14 Infermeria per als homes.
15 Avant-sala.
16 Despatx del Metge.
17 Escola de sords-muts.
18 i 19. Anexos de dita escola
20 Sala de banys.
21 Pati Noguera.
22 Farmàcia i Laboratori.
23 Sala per a malalts dels ulls (Dones)
24 Sala per a malalts dels ulls (Homes).
25 Sales de cures.
26 Metges oftàlmics.
27 Entrada pavelló oftàlmics.
28 Pati dels protectors cègnits.
29 i 30 Cuina i anexos.
31 Pastisseria.
32 Pòrtic.
33 Cuina general.
34 Rebost.
35 Munta-càrregues.
36 Pati.
37 Cambra de calderes
38 Magatzem.
39 Església.
40 Pati.
41 Màquina.
42 i 43 Fàbrica de pastes per a sopa i xocolata.
44 Safaretxos.
45 Vestíbol.
46 i 47 Menjador per a dones.
48 Dormitori per a monges.
49 Infermeria de cirurgia (asilats).
50 Menjador de la 5.ª i de la 6.ª
51 Menjador de la 4.ª.
52 Menjador per a nenes de la 1.ª, 2.ª i 3.ª.
53 Pas.
54 Despatx del Metge.
55 Sala d'operacions.
56 Pas.
57 Menjador de la infermeria.
58 Infermeria per a dones.
59 Algòera i safaretx.
60 Bany.
61 Classe cegues.
62 Menjador per a epilèptiques.
63 Taller d'oficis manuals per als cecs.
64 Barberia.
65 Sala de cures.
66 Menjador per a ambulants.
67 i 68 Consultori públic.
69 Guarda-robes.
70 i 71 Menjador per a epilèptics.
72 Pati Montecelli.
73 Sala per a epilèptics.
74 Pati.
75 Sala d'isolament.
76 Sala per a l'Academia de música per als cecs.
77 Lavabos.
78 Pati Vidal.
79 Pati Casals.
80 Sala per a imposibilitats.
81 Sala per a imposibilitades.
82 Vestíbol.
82 Sala per a imposibilitades.
84 Oratori.
85 Sala per a la Comunitat.
86 Capella per a la Comunitat.
87 Despatx de la Superiora.
88 Vestíbol
89 Pati Puget.
90 Cuina per a les Germanes.
91 Menjador per a la Comunitat.
92 Escola de nois.
93 Vestíbol.
94 Pati Rabassa i Coll
95 Imprenta.
96 Pati Ferrer.
97 Biblioteca.
98 Rebedor d'asilats.
99 Despatx de la Superiora.
100 Porteria.
101 Porter.
102 Vestíbol.
103 Pati Manning.
104 i 105 Magatzems i celler.
106 Rebost.

Plano General
Explicacion
Nota.

Perfil cortado sobre la línea 1. y 2. del plano en que se demuestra la elevación interior de las terreno, primero y segundo piso, y la de los desvanes que podrán, en caso de urgencia, servir de Dormitorios ó Laboratorios, como igualmente el pórtico exterior en el plano tercer primer piso, y con la cubierta de tornado para desagüe.

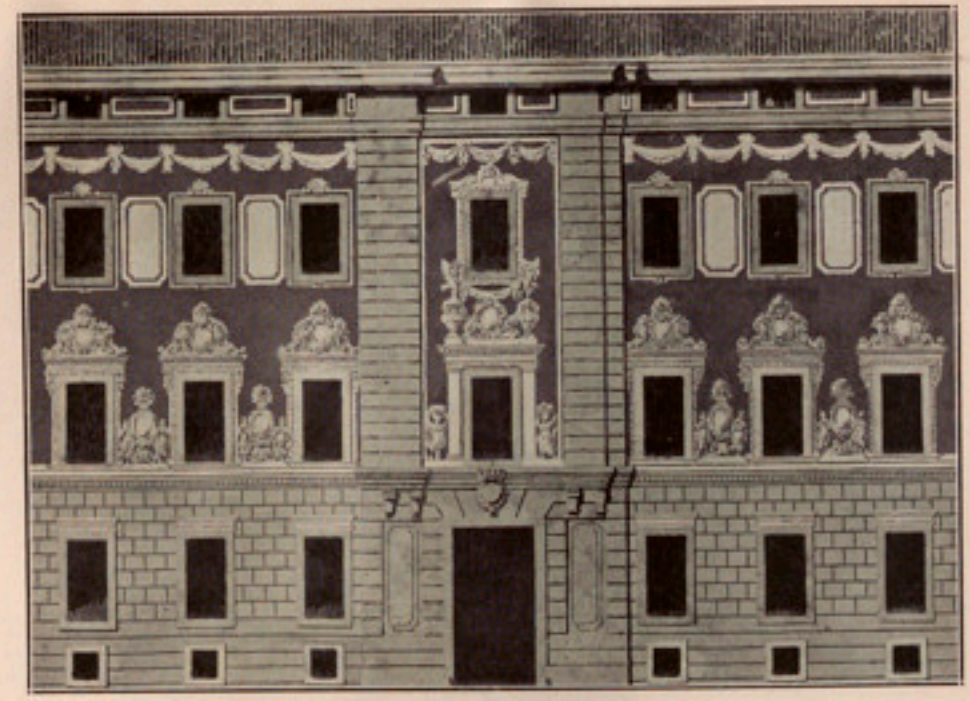

Antic edifici, limitat pels carrers de Montalegre, Valldonzella i Ferlandina. La seva àrea mideix 506,942 pams quadrats La seva població actual és de 2,000 albergats d'ambdós sexes.

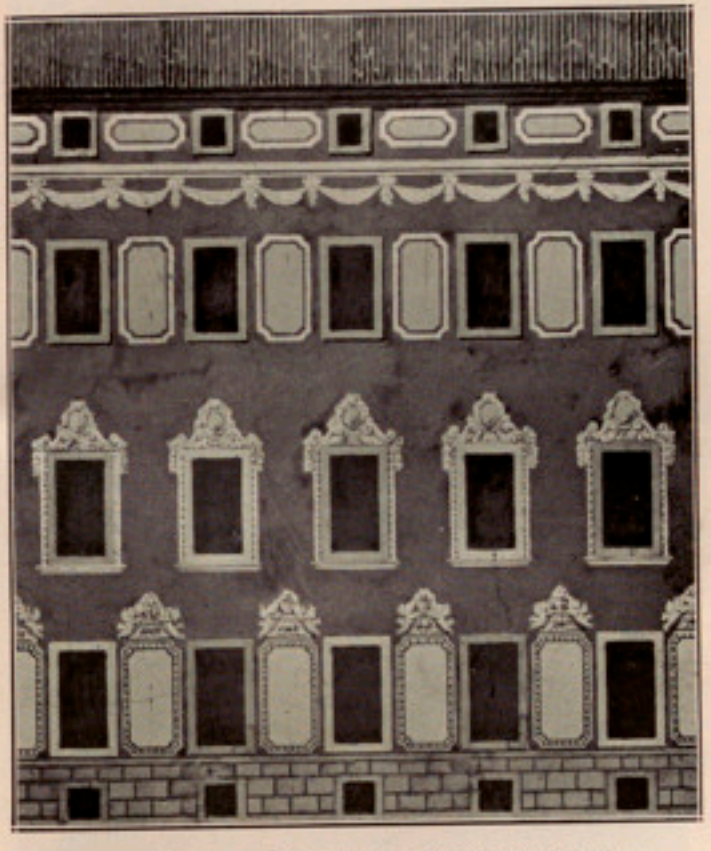
PROJECTE DE RESTAURACIÓ DEL PRIMITIU COS D'EDIFICI
(angle dels carrers de Montalegre i Validonzella)

PROJECTE DE DECORACIÓ DE LA FAÇANA DE L'EDIFICI, EN EL CARRER DE MONTALEGRE

Casa de Caritat : Projecte de decoració dels patis

Casa de Caritat : Pati Puget

CASA DE CARITAT : Pati de Nadal i Dou

Casa de Caritat : Pati de Monticelli (Impedits)

Casa de Caritat : Pati Casals (Impedides)

Casa de Caritat : Pati per a cecs i sords-muts

treballada, voltes i arcs de bell tras, portalades, llindes i cornises magnífiques. Però el temps és pobre i calamitós, i les necessitats materials grans i urgents, i per això es construeix sols lo d'immediata necessitat material; no s'aixequen els porxos arquejats ni les galeries d'enfilada de columnes, ni s'arreboça els murs, ni es tapen els forats de les bastides. Resta solament l'esquelet de la construcció, reflexe de la misèria i de pobresa, que entra encara avui pels nostres ulls el record de patis de parets nues, arcs sense cloure i pedres sortint que esperen lligar-se amb altres murs i amb altres pedres...

El renaixement industrial que segueix després del període de les guerres civils, inicià un millorament material que es tradueix en l'execució d'importants obres. En 1842 es prossegueixen les obres d'eixamplis i es començà la construcció del nucli d'edificis que constitueix l'angle que formen els carrers de Montalegre i Ferlandina, que s'acabà en 1844, i en el que s'allotjaren els impedits i els malalts de tinya i de sarna. Aquí ja no es segueix fidelment el pla primitiu, del que es conserva solament l'estructura general de patis i *crujías* : la composició arquitectònica s'empobreix, les galeries de comunicació es simplifiquen i els sistemes constructius i materials de construcció són menys nobles.

Des d'aquesta data totes les construccions que s'aixequen en el grandiós solar de la Casa de Caritat en tot el segle XIX no obeeixen al pla general, ni la coordinació d'unes amb les altres és harmònica, contrastant lo miserable i fins lo provisional de la construcció amb la ben planejada i solidesa antiga.

Els temps han millorat, la ciutat s'ha enriquit, els ingressos de la Casa han augmentat considerablement, però l'obra en sos aspectes constructiu i ar-

tístic ha esdevingut miserable. És un període en què la tradició del gran art constructiu s'afebleix, les obres concebudes per a una gran durada, es converteixen en precàries i provisionals.

En 1846 es prossegueixen les obres d'eixamplis tantes vegades sospeses, i es construeix el cos d'edifici que avui ocupen les impedides, s'adquireixen dues cases emplaçades dintre l'Establiment pel preu de 35.000 duros, es compra una màquina de vapor i s'instal·la un molí. En 1847 es començà la construcció d'un gran estany per banyar els nens, continuant-se en gran escala les obres d'eixamplar l'edifici.

Durant l'any 1854 s'acabaren les obres empreses en el departament de fatus i es referen les cuines de l'Establiment.

En 1855 per son estat ruinós s'enderrocaren els edificis del Pati del Sitjar que daven al carrer de Ferlandina, on s'hostatjaven els pàrvuls, acordant-se alçar en el lloc que ocupaven, un edifici pels distingits i convalescents, que és el que avui serveix per a infermeria d'homes i habitació dels practicants, que cal remarcar ses bones condicions i disposició.

En 1860 s'istal·laren dues calderes de vapor de 25-30 cavalls de força i s'emprengué la construcció dels cossos que serveixen per a infermeria de dones i per a allotjar a part les impedides, així com en 1861 s'acordà la de l'edifici que ocuparen els pàrvuls.

La potent expansió industrial barcelonina tingué son ressò en el benèfic establiment : d'aquesta època daten les sis magnífiques calderes de doble fons que convertiren la cuina general de l'Establiment en una de les més notables que de la classe existiren, i que calentades pel vapor que suministren les dues de la màquina i, en cas necessari, una auxiliar de la força de 6 cavalls que es collocà l'any 1862, permeten ràpi-

dament preparar les raccions. El plànol del local de la nova cuina fou obra de D. Josep O. Mestres, arquitecte de la Casa.

Una fita gloriosa en la història de la benèfica institució fou el quantiós llegat que en son testament, atorgat a la ciutat de Mèxic, féu a la Casa de Caritat de Barcelona, junt amb l'Hospici de dita ciutat i un dels establiments benèfics de Londres, el Sr. D. Robert Manning. Amb el cobrament de les quantitats en metàl·lic, finques i terrenys, es completaren serveis i s'emprengueren obres per al millorament de l'edifici.

Durant l'administració de la nova Junta creada en 10 de febrer de 1869, es portaren a terme diverses obres : la construcció dels ventiladors, la reforma de les comunes i la separació radical que per mitjà de l'alçament de quatre tàpies, logrà establir entre el departament d'homes i el de dones. L'obra més important fou la terminació de l'edifici que la seva antecessora havia deixat en el segon pis, en el pati dels homes, i la introducció del gas, de qual alumbrat, durant sa administració, dotà aproximadament la meitat de les dependències de l'Establiment.

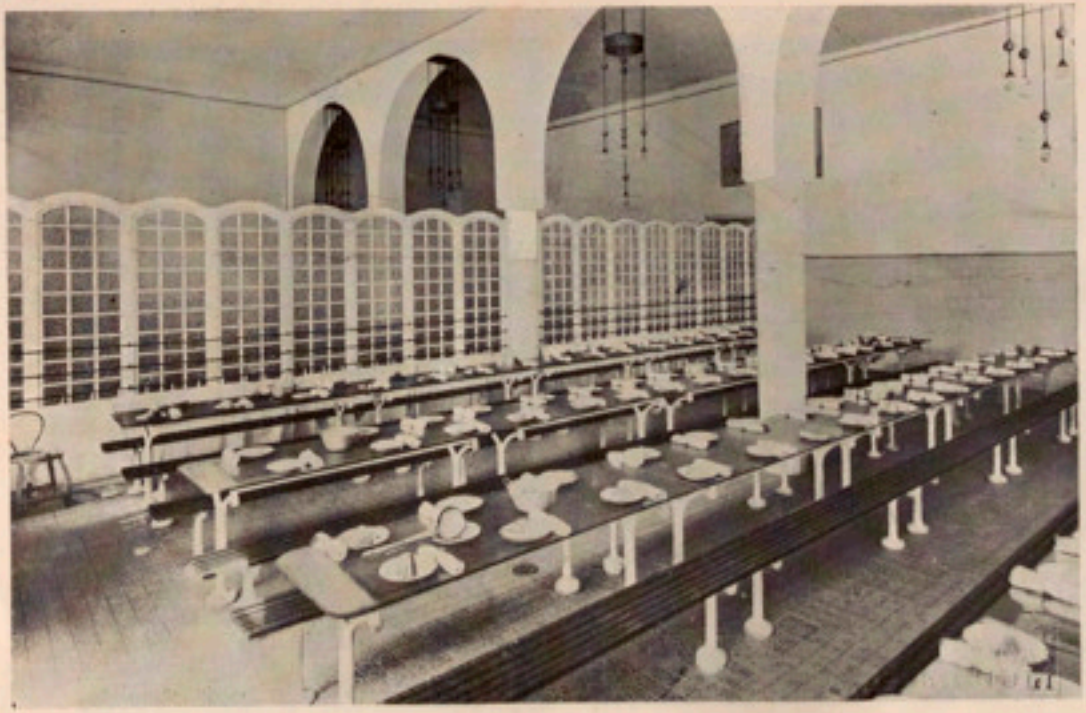
Des de l'any 1871, en què foren renovades les Juntes Provincials, s'assenyalen en la història de la Casa grans millores, degudes al zel de les successives Juntes : la magnífica impremta, sala de banys aprofitant l'aigua calenta del vapor, on poden banyar-se separadament més de cent asilats per dia; la renovació de la roberia de dones, convertida en central de la Casa; la nova rebosteria; la calefacció mitjançant estufes; la instal·lació d'una oficina de Farmàcia, etc., etc.

L'altre període de la història de la nostra institució, que s'inicià amb el començ del segle XX, és la gran fecunditat en iniciatives i grans obres executades: es construeix la bella i grandiosa església projectada

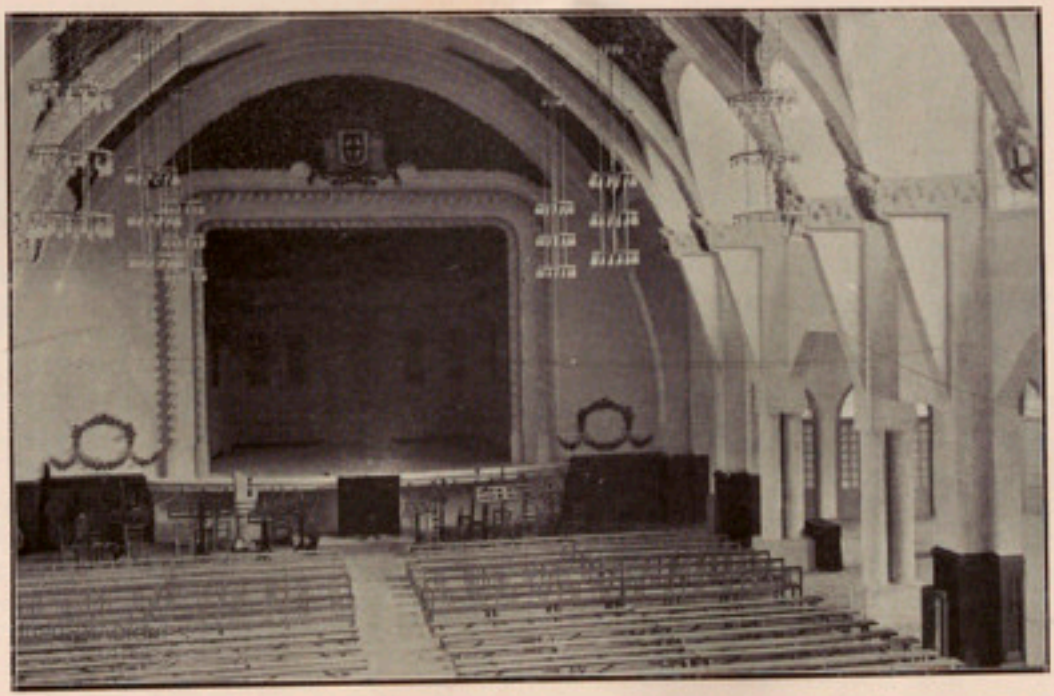
Diputació de Barcelona

pel professor de l'Escola d'Arquitectura D. August Font i Carreras; es milloren gradualment tots els serveis, es construeixen noves aules escolars, i nous tallers, s'amplia i utilla la impremta, convertint-se en una de les millors i més completes de Catalunya, es construeix la gran Sala de Festes per a esbarjo dels asilats, es decoren els patis d'esbarjo, es construeixen nous i bells menjadors, es modernitzen les sales d'operacions i cliniques, dotant-les d'instrumental adequat, es treuen del solar de la Casa els locals destinats al servei funerari, construint-se fora d'ella grandioses quadres, s'instal·la la il·luminació elèctrica en tots els locals (la instal·lació més important de Barcelona), i es porta a terme una gran i costosíssima obra : la higienització de tota la Casa mitjançant la construcció i instal·lació d'una xarxa general d'evacuació d'aigües residuals i dels aparells moderns que prescriu la higiene.

Però l'obra a fer és molt gran encara : el pla primer de l'edifici i gran part de tot lo executat durant el segle XIX, no correspon a les grans mudances del temps. La simplicitat primera d'aixoplugar en un gran establiment i en un sol edifici els variats caires i matisos perquè fou creat, no s'acorda amb les idees d'avui. Els malalts incurables, els impedits, els epilèptics, degenerats i anormals, han d'hostatjar-se en edificis apropiats a llur vida, i a llur millorament corporal i espiritual, i aquest és el pensament de les zeloses Juntes de Govern i de l'Excma. Diputació Provincial adquirint terrenys i alçant nous edificis per a aquests desvalguts. La tasca a fer és immensa : descongestionar la Casa pairal de la institució, embellir-la i dotar-la de l'utillatge necessari perquè de la riuada constant d'infants que hi aflueixen en surtin generacions fortes i aptes per al treball i per a la vida.

Casa de Caritat : Menjadors nous

Casa de Caritat : Sala de festes

La R. O. de què anteriorment s'ha fet referència, fou comunicada a la Junta per l'Excm. Sr. Capità General del Principat de Catalunya en el següent curiós document, data de 17 de desembre de 1802.

«*Don Juan Procopio de Bassecourt, Bryas, Thieulaine, Lopez de Ulloa, Chatelet Senechal, Caron y de Mauve, Conde de Santa Clara, Barón de Mayals, Señor de los Lugares, Términos y Castillos de Mayals, Llardecans y Manso Den-Nogués, Caballero gran Cruz de la Real Distinguida orden española de Carlos III y de la Militar de Santiago, Capitán general de provincia, teniente general de los reales ejércitos, Comandante general del ejército y Principado de Cataluña y Presidente de su Real Audiencia., etc., etc.*

»La Caridad de Barcelona durante la última guerra de feliz olvido ha excedido a la miseria e indigencia pública que esta irrogó. Se ha socorrido los Artesanos necesitados y faltos de labores. Se ha sostenido el piadoso establecimiento de la Olla pública, hasta que comenzaron a ser sensibles los efectos de la paz general. La Junta de Caridad que lo gobernó : después de satisfechos todos gastos y concluído el suministro de la Olla : presentó a disposición del Xefe de esta Provincia, una cantidad considerable resto sobrante de la piedad y munificiencia de Barcelona, para con sus hijos pobres. Desde luego procuró el mencionado Xefe dar a este sobrante, destino análogo a la voluntad de los contribuyentes que a un mismo tiempo, fuese perpetuo testimonio y memoria de aquella generosidad : y continuase el socorro de verdaderos Necesitados. Propuso el intento a S. M. del establecimiento de una Casa de Caridad adonde se exercita esta virtud, con provecho del socorrido

y con utilidad del Estado y Sociedad. A donde el Anciano; el Impedido y el Insuficiente a ganar lo que necesita para subsistir; encuentra su alimento seguro ocupándose en el módico trabajo que le permitan sus fuerzas, trabajo con que el paso que auyente la ociosidad; contribuya con lucro propio a sostener el Establecimiento. Adonde las personas de ambos sexos que familiarizadas con el ocio que les produjo la guerra resistan ahora sujetarse a la labor, y prefieren vivir en la holgazanería; apelando para mantenerse, unos, a mendigar de noche con el título de Vergonzantes; dictado con que no pocas veces se encubre el vicio y la prostitución y otros a estos, y a robos y delitos con que trastornan la tranquilidad y seguridad general; encuentran una coacción de abrazar vida laboriosa, sopena de permanecer reclusos y mortificados hasta que se consiga su enmienda. Casa por fin adonde los Jóvenes de ambos sexos que por pobreza o incuria de sus padres o parientes andan hoy dia divagando de dia y de noche; desnudos o mal vestidos; y peor educados: sean recogidos y aprendan principios de Religión; de Moralidad y educación; reciban un oficio que les proporcione ganar su vida en la mayor edad, y destierren la viciosa miseria que ahora les rodea. Hizo a S. M. patente la necesidad de este remedio; los medios y arbitrios para conseguirlo y para plantificar el Establecimiento; y acompañó el plan de Industria en manufacturas y fábricas que aseguren su Subsistencia, y el de su Gobierno interior constitutivo y económico, entrega baxo su inmediata protección y privativa dependencia: al cuidado de una Junta de celosos e industriosos naturales, elegidos con determinada alternativa y testación, entre los muchos apreciables en quienes abundan tales requisitos.

»S. M. por mano del Señor Primer Secretario de Estado, se dignó remitir este proyecto al exámen y censura del Sr. Gobernador del Consejo; y de resultas en la feliz época de su Real permanencia en esta Ciudad tuvo a bien comunicarme por medio del mencionado Señor Primer Secretario la Real Orden siguiente:

»Excmo. Sr. — El Rey se ha enterado de cuanto el Teniente General, Don Francisco de Horcasitas, inmediato antecesor de V. E. en la Capitania general de este principado expuso en representación de 27 de febrero de este año, y plan económico gubernativo que le acompañaba, relativo todo al Establecimiento de una Casa de Misericordia en esta Capital, donde se recojen los holgazanes y vagabundos, los hijos mal inclinados, los impedidos, locos, fatuos, y decrépitos, y finalmente los mendigos y avenido S. M. en aprobar este Establecimiento, dexándolo al celo y diligencia y dirección de V. E. y con la circunstancia de que se ha de adaptar en un todo el plán de Industria, dado por los Comerciantes de esta Ciudad D. Pedro Bataller y D. Ignacio Reges, a cuyo efecto acompaño copia de él. — Para que en este Establecimiento pueda realizarse y tenga la más pronta execución quiere S. M. que el Edificio del Hospicio que hay en esta Ciudad respecto de su grande extensión se divida por mitad, y que en una parte quede este con tal separación baxo su actual gobierno, y en la otra se establezca la Casa de Misericordia propuesta por dicho e inmediato antecesor de V. E., y para que se ponga a disposición de V. E. dicha parte de Hospicio, comunico con esta fecha a la Junta Gubernativa de él, la correspondiente Real Orden. — También se ha confirmado S. M. en que se continúen a beneficio de la expresada Casa de Misericordia, las Rifas concedidas anteriormente para Obras Públicas y Olla a

los pobres de esta ciudad y los Bailes de Máscaras, y a este efecto doy el conveniente aviso al Sr. Gobernador del Consejo: y todo lo participo a V. E. para su inteligencia y cumplimiento en la parte que le toca. Dios guarde a V. E. muchos años. Barcelona 8 de Octubre de 1802. — Pedro Ceballos. — Sr. Capitan General de Cataluña.

»Es justo que sea notoria la Beneficencia que esta digna Ciudad ha merecido de nuestro Augusto Soberano, que a la vez, ha concedido estas gracias y ha abrigado en el seno de su predilección, los esfuerzos con que Barcelona ha contribuido a la subsistencia de sus hijos pobres. Así me lo avisó de órden de Su Majestad, D. Jose Antonio Caballero, en oficio de 14 de noviembre último en el que manifestó la Real complacencia por el celo de la Junta de Caridad, que gobernó dichos socorros públicos. Para excitar pues el general agradecimiento a la benignidad del Rey y el celo de todo el Público, a contribuir a las Rifas que van a principiar con tan digno objeto: Mando publicarlo por medio de este Edicto, firmado de mi mano y refrendado por el Secretario de la Capitanía General y Presidencia de Cataluña en Barcelona, a 17 de diciembre de 1802. — El Conde de Santa Clara. — Antonio de Elola.»

ELS PATIS DE LA CASA DE CARITAT
PORTEN ELS NOMS DELS SEGÜENTS BENEFACTORS

1. *Manning*. D. Robert Manning Rousset.
2. *Ferrer*. . D. Tomàs Ferrer.
3. *Rabassa*. D. Pere Rabassa Coll.
4. *Plandolit*. D. Narcís de Plandolit.

5. *Salvadó.* . D. Anton Salvadó Llovet.
6. *Benefactors incògnits.*
7. *Puget* . . D. Josep Puget Costa.
8. *Vidal* . . D. Jaume Vidal Rovira.
9. *Casals* . . D. Nicolau Casals, prev.
10. *Noguera* . D. Joan Noguera, prev.
11. *Nadal* . . D. Ramon Nadal de Dou.
12. *Monticelli.* D. Esteve Monticelli.
13. *Damians* . D. Vicens Damians España.

BENEFACTORS INSCRITS EN LES LÀPIDES DEL PATI MANNING DE LA CASA DE CARITAT

D. Ramon Nadal i de Dou.
D. Josep Puget i Costa.
D. Jacint Permanyer.
D. Jaume Vidal i Rovira.
D. Narcís de Plandolit.
D. Josep Martí i Llimona.
D. Leodegarius Serra.
D. Antoni Nadal i Vicens.
D. Francesc Monfort.
D. Josep Xifré.
D. Bartomeu Santaló i Mercader.
D. Ignasi López.
D. Vicens Carvajal i Ros.
D. Climent Ferras.
D. Josep Valls i Petit.
D. Carles Ansaldi i Dabenne.
D. Antoni Salvadó i Llobet.
Sr. Baró de Papiol.
D. Jaume Morelló i Mas.
D. Pere Rabassa i Coll.
D. Joan Güell i Ferrer.

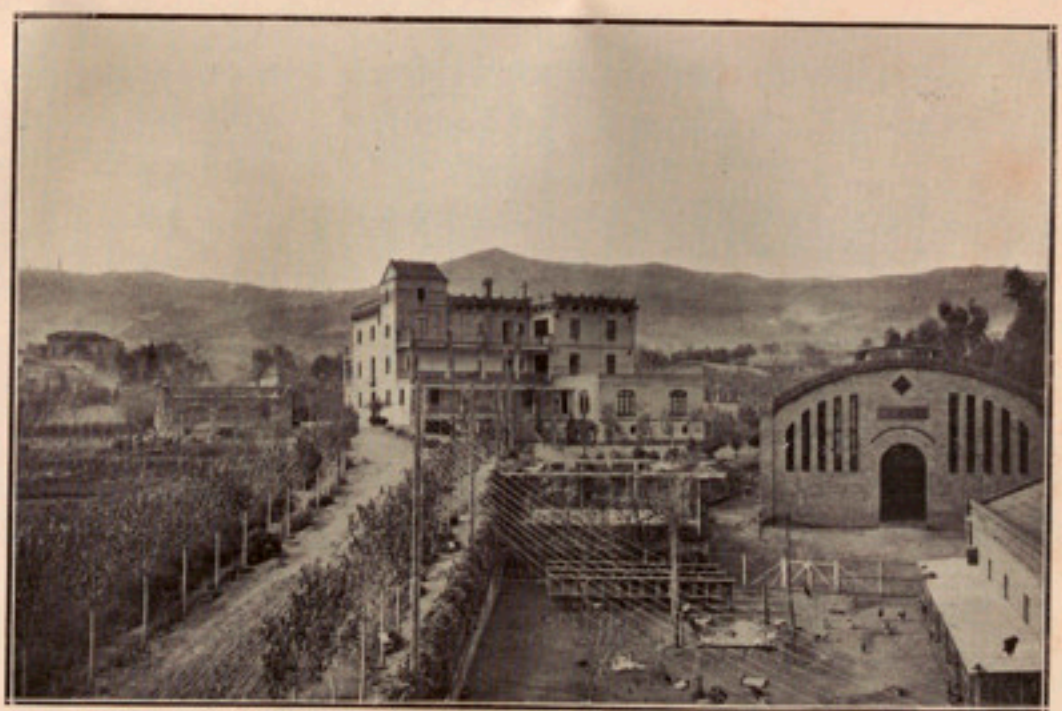
D.ª Rosa Rissech de Noguera.
D. Josep Lledó i Balagué.
D.ª Maria Francisca Vilaresau de Jordà.
D. Antoni Eroles i Eroles.
D. Joaquim Morell i Desclapés.
D. Francesc Quer i Sacristà.
D.ª Anna Fàbregas i Llimona.
D. Josep Ferrer i Soler.
D.ª Clotilde Sixto de Borràs.
D. Pere Collaso i Gil.
D. Oscar Porta i Vicuña.
D.ª Vicenta Ribas i Castaños.
D.ª Dolors Puig i Font.
D. Domènec Martí i Gofau.
D.ª Bonòsia Oms, vídua de Picas.
D. Antoni Nadal i Darré.
D. Francesc Rius, prev.
D. Robert Manning i Rousset.
D. Esteve Monticelli.
D. Joan Noguera, prev.
Excm. Sr. Capità General Marquès del Duero.
D. Tomás Ferrer.
D. Pau Pou i Fontanals.
D.ª Maria Salvadó.
D. Francesc Miró i Armañà.
D. Isidre Anglada i Marquès.
D. Jaume Torrens i Serramalera.
D. Josep Robert i Girona.
D. Antoni d'Armenteras i Pintó.
D. Nicolau Casals, prev.
Il·lm. Sr. Bisbe D. Pantaleó Montserrat.
D. Josep Giral Margall.
D. Julià Maresma, prev.
D. Ramon Ribas i Boix.
D.ª Mercè Pallós i Grases.

Sr. Comte de Llar.
D. Santiago Mas i Giró.
D. Joan Jacas i Solà.
D. Joan Cabot i Ferrer.
D. Pau Aloy i Domènech, albergat.
D.ª Maria Anna Pelfort i Duran, albergada.
D.ª Maria Nadal de Galup.
D.ª Felisa Costa de Pou.
D. Ignasi Casas i Monsalvatge.
D. Josep Valls i Petit.
D. Bernard Collaso i Salvador.
D. Tomàs Soler i Gabarrell.
D.ª Teresa Cabot i Damians.
D. Enric Collaso i Gil.
D. Josep Balcells i Cortada.
D. Joan Rialp i Ventura.
D. Antoni López i López.
Srs. Serra i Bertrand.
D. Arístides Moragas, lletrat de l'Asil.
D. Narcís Castells i Comas.
D. Cecili Oriol i Nieto.
D. Joan Lleonart i Saforcada.
D. Jaume Anton Ferrés i Atcher.
D.ª Assumpció Gibert i Abril.
D. Jacint Aran i Serra.
D. Nicolau Olivella i Montserrat.
D. Francesc Sánchez i Urcaregui.
D. Antoni Soler i Escardó.
D. Joaquim Boada i Puig.
D. Josep Sert i Rius.
D. Lluís Serra i Salgado.
D. Eusebi Vila i Oliveres.
D. Pau Sadó i Pérez.
Sr. Marquès de Santa Isabel.
D.ª Emília Torres i Samà.

D. Tomàs Ribalta i Serra.
D. Joan Bultó i Cahué.
D.ª Francisca Rovira i Pagès, asilada.
D. Baltasar de Bacardí i de Janer.
D. Melcior de Bruguera i Manning.
Illm. Sr. Bisbe D. Josep Morgades i Gili.
D. Pere Manté i Gual.
D. Eduard Gasset i Matheu.
D. Isidor Canadell i Prats.
D. Andreu Anglada i Calzada.
D.ª Antònia de Lallana i Aspe.
D.ª Ramona Bosque i Almuzara.
D. Francesc Vidal i Güell.
D.ª Dominga Juera de Vilar.
D. Joaquim Jové i Montané.
D. Angel Borràs i Reduani.
D.ª Josefa Moreu i Bori.
D.ª Teresa Vilaregut i Albafull.
D. Josep López Gordo.
D. Eusebi Coronas i Alsina.
D. Baltasar de Bacardí i de Casanovas.
Srs. Roca i Velázquez, consorts.
D. Pere Màrtir Tenas, prev.
D. Pere Viñas i Bonavia.
D.ª Mercè Casademunt i Biosca.
D. Josep Oriol Mestres.
D. Josep Agustín Nadal.
Sor Maria Teresa Taillepied, G. de la C.
D. Pere Vallès i Llacuna.
D. Rafel Llozer i Cebrià.
D. Josep Planas i Soler.
D. Joan Bofarull i Valls.
D.ª Engràcia Parellada.
D. Josep Puig i Cuñer.
D. Joaquim Prats i Roquer.

D.ª Joaquima de Gomis i de Ros.
D. Joan Torras i Montsech.
D. Eusebi Golart i Llauger.
D. Joan Mitjavila i Nadal.
D.ª Emília Carles i Tolrà
D.ª Anna Vallhonrat i Ballbé.
D. Ramon Castellar i Casas.
D. Baldomer Gual i Calanda.
D.ª Maria Teresa de Falces.
D. Marian Torrabadella i Galobardes.
D.ª Tomasa Ortiz i Arana.
D.ª Anna Ribas i Foix.
D. Francesc Avià de Pinto.
D. Antoni Miró i Babot.
D. Francesc Serratosa i Santaló.
D. Agustí Manaut i Taberner.
D. Valentí Cerda i Astorch.
D. Joan Andrés de Palma.
D. Llienç M.ª de Bruguera i Manning.
D.ª Teresa Tresserras i Prats.
D. Manuel Martorell i Peña.
D. Manuel Girona i Agrafel.
D.ª Adela Roger, Marquesa de Santa Isabel.
D. Ramon Isern i Rabassa.
D. Ramon Manuel Garriga i Nogués.
D.ª Dolors Coma i Sociats, vídua de Bosch.
D. Celestí Ribera i Aguilar, canonge.
D. Camil Julià i Vilasendra, Marquès de Julià.
D. Oscar Pascual de Bofarull.
D.ª Mercè Bertran i Tolorons.
D. August Font i Carreras.
D. Domènec Balet i Nadal.
D. Santiago Estebanell i Suriñach, prev.
D.ª Maria Montserrat Serra i Fontimar.
D.ª Anna M.ª Carolina Camps i Celbert.

D. Antoni Garriga i Valls.
D. Marcial Ramonatxo i Barrera.
D.ª Maria Dolors Gallès de Ramonatxo.
D.ª Rosa Oliver de Maristany.
D. Josep Arús i Cuxart.
D. Enric Roger i Vidal.
D. Antoni Nadal i Vicent.
D. Pere Deulofeu i Agustí.
D.ª Antònia Capdevila i Gualdo.
D. Gaietà García Fernández.
D.ª Carolina Mon i Sardañons.
D. Jaume Cuyàs i Coronas.
D. Llorenç Pons i Clerch.
D.ª Ramona Tusquets de Pons.
D. Vicens Damians i España.
D. Josep Clausolles i Pontet.
D. Joan Coll i Pujol.
Sr. Marquès de Pascual.
D. Antoni Tarrés i Martínez.
Sor Maria Thomàs i Manry.
Sor Ignàsia Stainforth i Eyre.
Sor Eugènia Gauxet i Treille.
Sor Catarina Corre i Dachet.
Sor Agustina Fernández i Olaverri.
Sor Clara Corraze i Galy.
D. Joaquim Sans i Massaguer.
D. Antoni Roger i Vidal.
D. Eusebi Pouplana i Salgado.
D.ª Joaquima Estaper i Cuyàs del Bosch.
D. Jaume Armadans i Corts.
D. Gaspar Campasol i Bernis.
D. Tomàs Roger i Larrosa.
D. Josep Manuel Roca i Guasch.
D.ª Francisca de P. Xinxó i Marton.
D. Victorià Casas i Bley.

Casa de Caritat : Can Tarrida (Horta)

D. Ramon Boada i Martí.
D.ª Antònia Tarrés i Martínez.
D. Domènec Taberner i Prims.
Dr. D. Manuel Terrades i Roldós, prev.
D.ª Rosa Cumenja i Monzó.
D. Llorenç Mata i Pons.
D. Rafel Briansó i Jover.
D. Salvador Isach i Parellada.
D.ª Teresa Tulla i Codina.
Excm. Sr. Marquès de Casa Riera.
D. Josep Casellas i Maymó.
D. Teodor Sánchez Illa.
D.ª Lluïsa Cura i Farriols.
D.ª Maria Taberner i Moré.
D. Manuel Menéndez i Gundián.
D.ª Teresa Borrell i Pujadas.
D. Bonaventura Conill i Taulina.
D. Wenceslaus Llubià i Barau.
D. Pau Torelló i Borràs.
D.ª Maria Antònia de las Casas Menéndez.
D.ª Margarita Blanch i Romaní.
D. Narcís Verdaguer i Callís.

Torre Can Tarrida

El magnífic llegat que D. Marian Torrabadella féu a la Casa Provincial de Caritat amb dita finca i a la de Maternitat i Expòsits, amb altres béns en l'any 1897, representa una fita memorable en la història de la nostra institució.

Una extensa finca, emplaçada a la barriada d'Horta, de fàcil comunicació amb el centre de la ciutat, de bona orientació, extens terreny de regadiu i existència d'una antiga casa pairal, era un lloc propici a les iniciatives de la Iltre. Junta de Govern.

Una de les necessitats més fortament sentides en la vida de la Casa era posseir un lloc d'esbarjo per als infants. Allotjats en el centre de la ciutat, a la casa matriu, amb patis de joc reduïts i impropis pels sports a l'aire lliure que tan gran paper representen en el desenrotllament físic de les generacions modernes, la finca de Can Tarrida podrà omplir aquest buit i satisfer aquest ideal, i entenent-ho així la Junta hi esmerçà sa major atenció i els cabals necessaris per a portar l'obra a terme.

S'encarregà les obres de reforma, eixamplis i habilitació de l'antiga casa a l'arquitecte provincial D. Josep Bori i Gensana, i es començà tot seguit a una gran plantació d'arbres que avui ja delimita des de lluny, amb sa frondositat, el contorn de la finca. Planejat el projecte, es portà a terme amb rapidesa la construcció de les obres que foren veritablement importants : grans sales dormitoris, espaiosos menjadors, habitacions per a la Comunitat de Germanes de la Caritat, Capella, aules escolars, una installació de cuina tal volta la més perfecta de Barcelona, tot concebut i executat amb gran simplicitat i higiene.

Els infants de la Casa hi anaren plens de joia a gaudir el ple aire i plena natura, i fou un goig per a ells el retorn a la mateixa, i així, metoditzant-se les estances periòdiques i les excursions setmanals i festives.

Tot això omplia el buit sentit des de la casa matriu, però la tasca no era encara completa : calien amplis camps d'esport i jardins ombrívols on reposar en les caldes de l'estiu; i per això es planejà un camp de fut-bol, i es construí un frontó, un umbràcul, veritable *kindergarten*, mentre les arbredes plantades donessin en l'esdevenidor l'ombra protectora; i calia encara l'arranjament de les terres de conreu, i l'aprofitament de l'aigua abundosa del subsol, i s'installaren

motors per a regar el terrer, i s'instal·là una granja que dóna goig als ulls i productes pels infants i aliment sanitós pels malalts i convalescents de la nostra Santa Casa.

Pavellons per a epilèptics

Els dos pavellons ja en curs de construcció formen part d'un conjunt ideal d'edificis a emplaçar en la finca coneguda per Torre dels Frares, en l'antic terme municipal d'Horta, adquirida en sa totalitat per l'Excma. Diputació Provincial de Barcelona i pels marmessors del llegat Albà, futur emplaçament de serveis i dependències que han de descongestionar l'excessiva heterogeneïtat dels que avui aixopluga la Casa de Caritat.

Estudiant la topografia de l'esmentada finca, pot considerar-se dividida en tres regions clarament delimitades : una inferior, sensiblement plana, altra intermitja, de cotes més variades, i altra superior, impròpia per a l'emplaçament de construccions.

En la regió inferior s'alça ja la socalada del majestuós Hospital d'Incurables que de lluny senyalarà als vivents i esdevenidors la noblesa del patrici que esplèndidament creà i dotà la institució benemèrita.

Dintre aquesta mateixa regió hi són emplaçats els dos pavellons que construeix l'Excma. Diputació i l'antiga casa pairal que de temps immemorial dóna el nom a la finca.

L'antiga masia, de ratlles senzilles, amb porxades del set cents i afegiments neo-clàssics del XIX, oferia una massa considerable de construcció que podia aprofitar-se i així ho entengué la Junta de la Casa de

Caritat, fent les degudes obres de reforma i habilitació, instal·lant-hi els serveis generals del nucli hospitalari que s'alça al seu voltant : Capella, Comunitat, habitació del capellà, cuines, rebedor, magatzems, etcètera, ultra un cert nombre d'habitacions destinades a la mateixa categoria d'asilats que avui hi són ja aixoplugats.

Els dos pavellons destinats a allotjar adultes i infants epilèptics, estan emplaçats i degudament relacionats amb la instal·lació dels serveis generals. El criteri que ha presidit en el traçat de les plantes i alçat del projecte, obeeix a lo acceptat en els edificis similars com a més convenient per a la vida d'aquesta categoria d'anormals. Dintre de cada pavelló s'hi ha disposat una subdivisió de dormitoris, a fi de poder classificar el major nombre de matisos dels malalts, no excedint el nombre de llits continguts en cada un d'ells a lo admès com a normal, disposant també de celles d'isolament i amplis serveis d'higiene. Cada grup d'asilats posseeix una àmplia sala de dia i de treball, menjador, rebost, sala del metge, habitacions de vigilància, etc.

En el pavelló destinat a infants s'hi han disposat aules per a l'ensenyament, tenint en compte que la cabuda d'elles ha d'ésser d'una xifra inferior a la comunament admesa pels infants normals. Al costat de cada aula hi ha emplaçat un local destinat a treballs manuals, que exerceixen una funció tan important en l'educació dels anormals.

Amples jardins al voltant de cada pavelló constituiran llocs d'esbarjo, i el formós paisatge que els envolta, ennoblit per residències senyorials seculars, comunica quelcom de noblesa i serenitat al lloc del sofriment i de la tristesa.

Torre dels Frares : Vista de conjunt

Torre dels Frares : Capella

TORRE DELS FRARES : TERRASSA

Torre dels Frares : Dormitoris

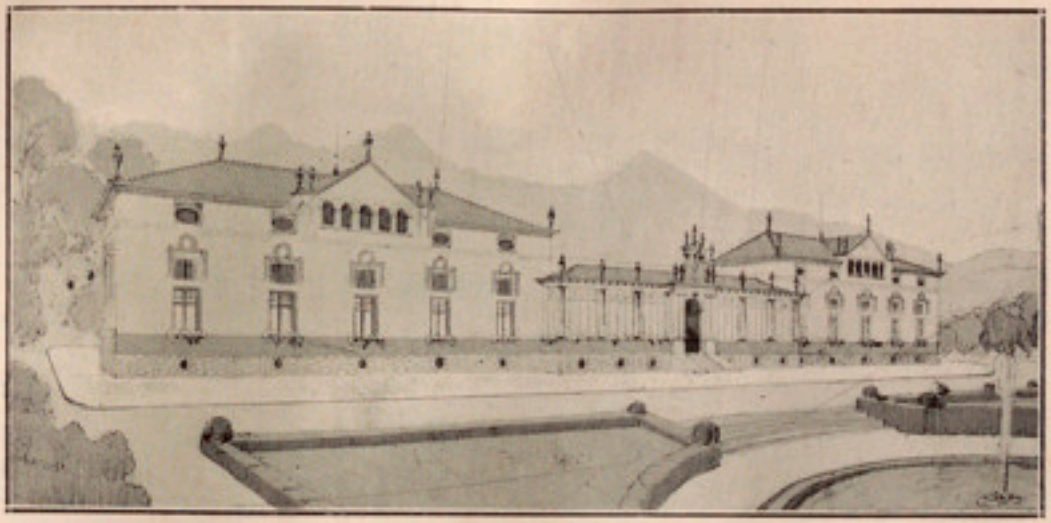

Torre dels Frares : Pavelló ier a epilèptics (adults)

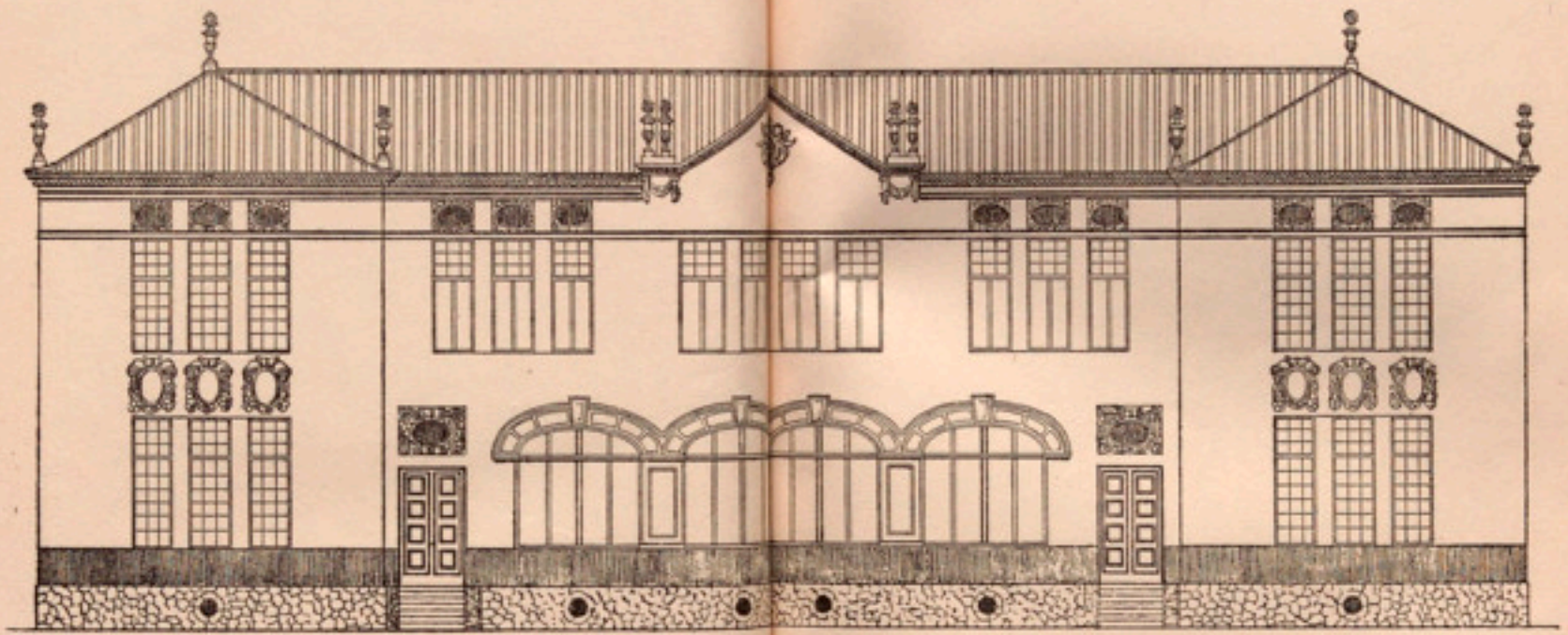

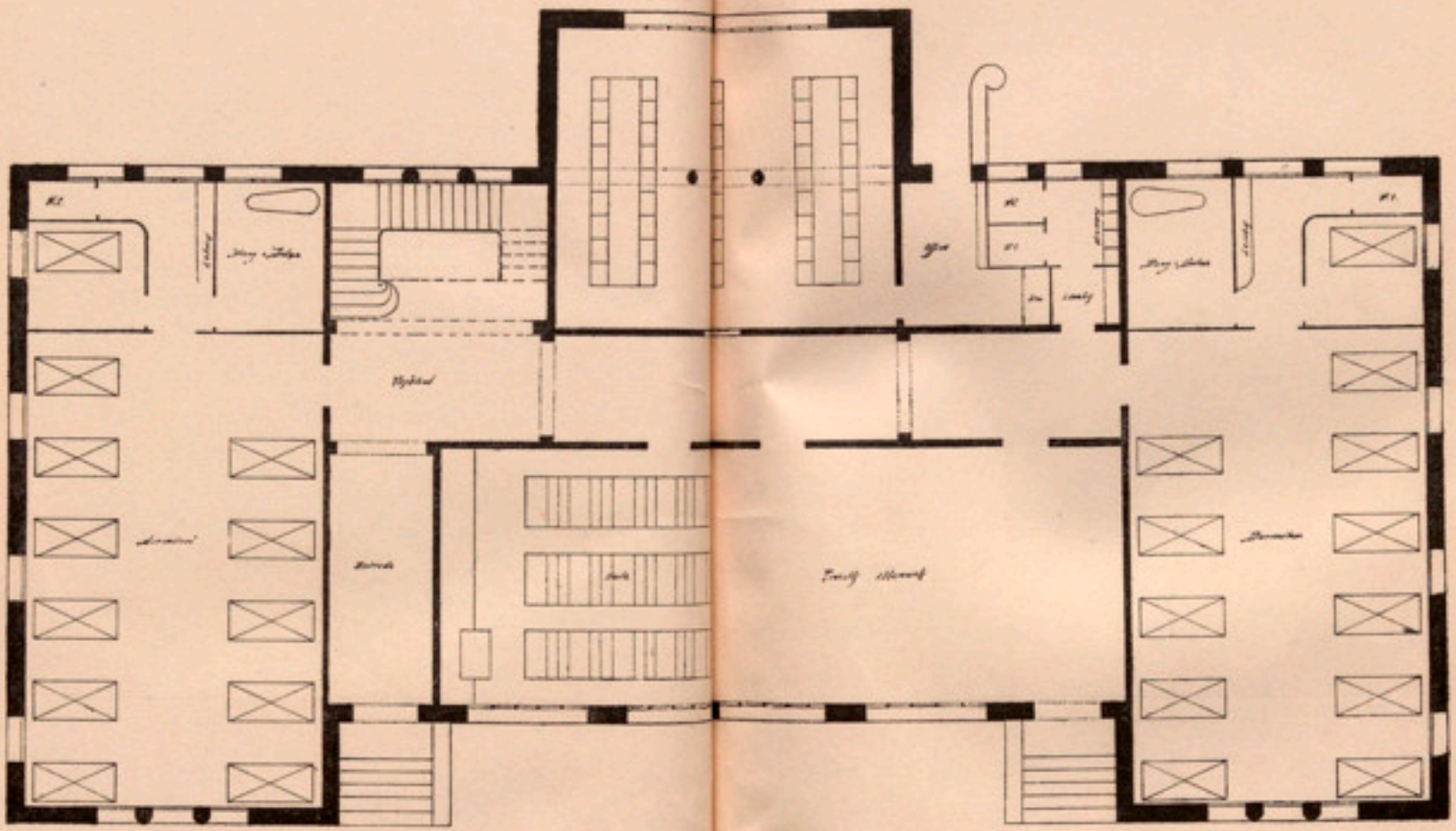
Torre dels Frares: Pavelló per a epilèptics (infants)

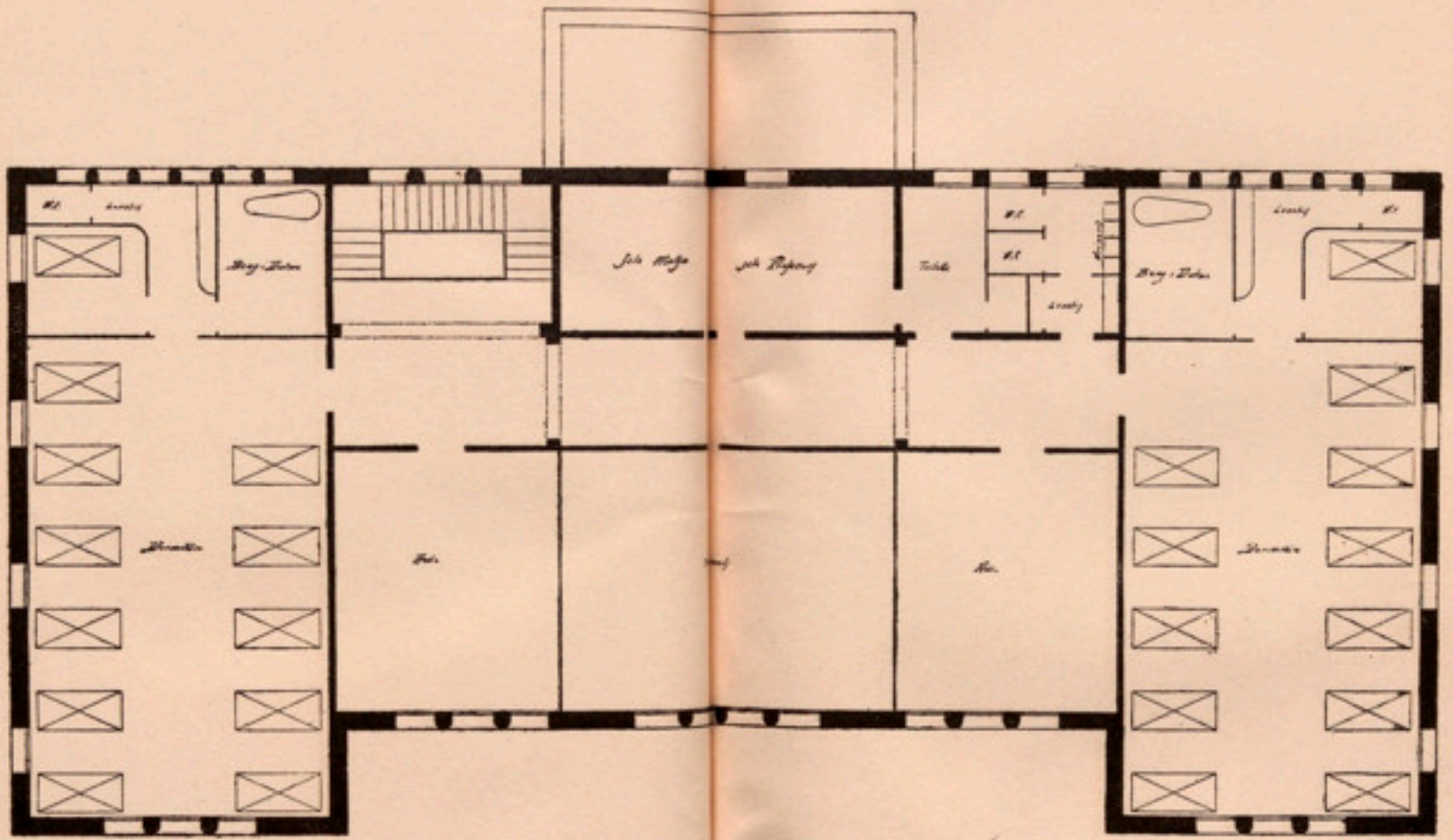
TORRE DELS FRARES : PROJECTE DE PAVELLÓ PER A VELLS

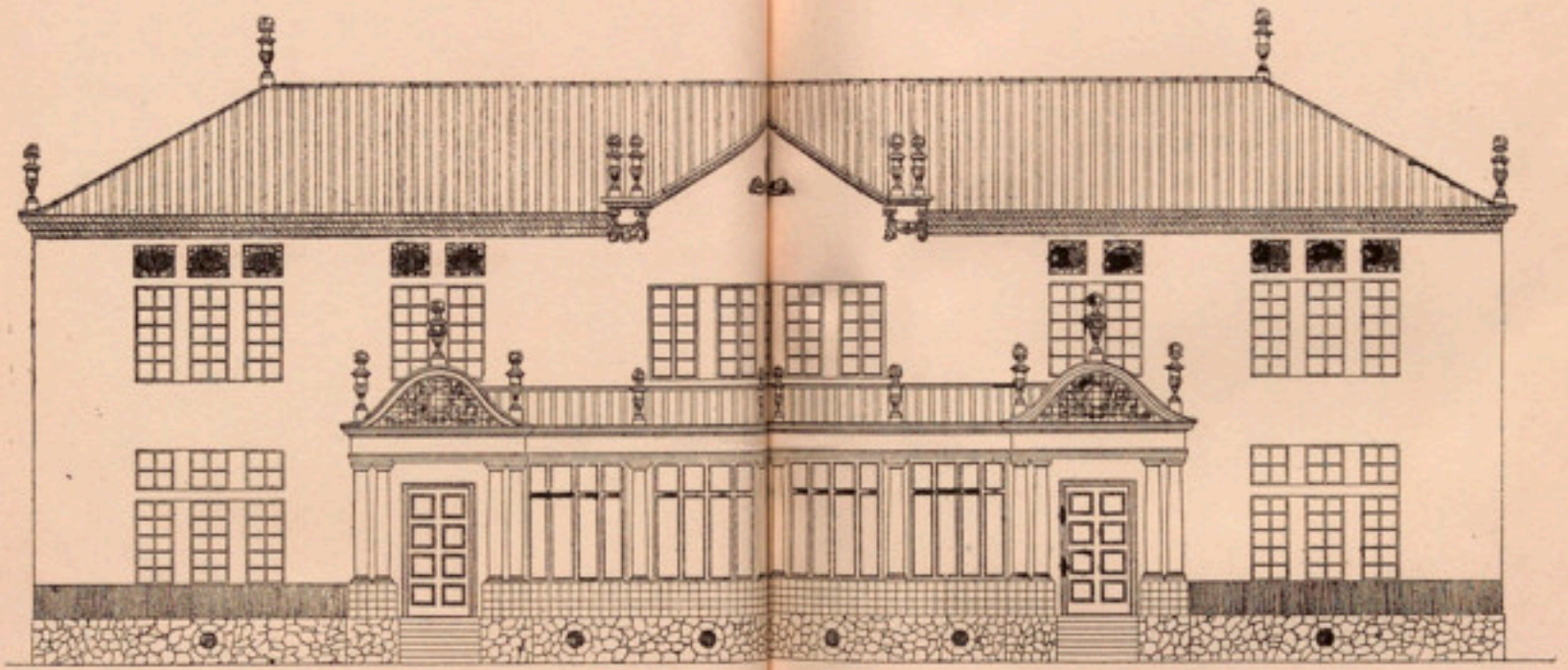
TORRE DELS FRARES: Pavelló pèptics (infants): Façana principal

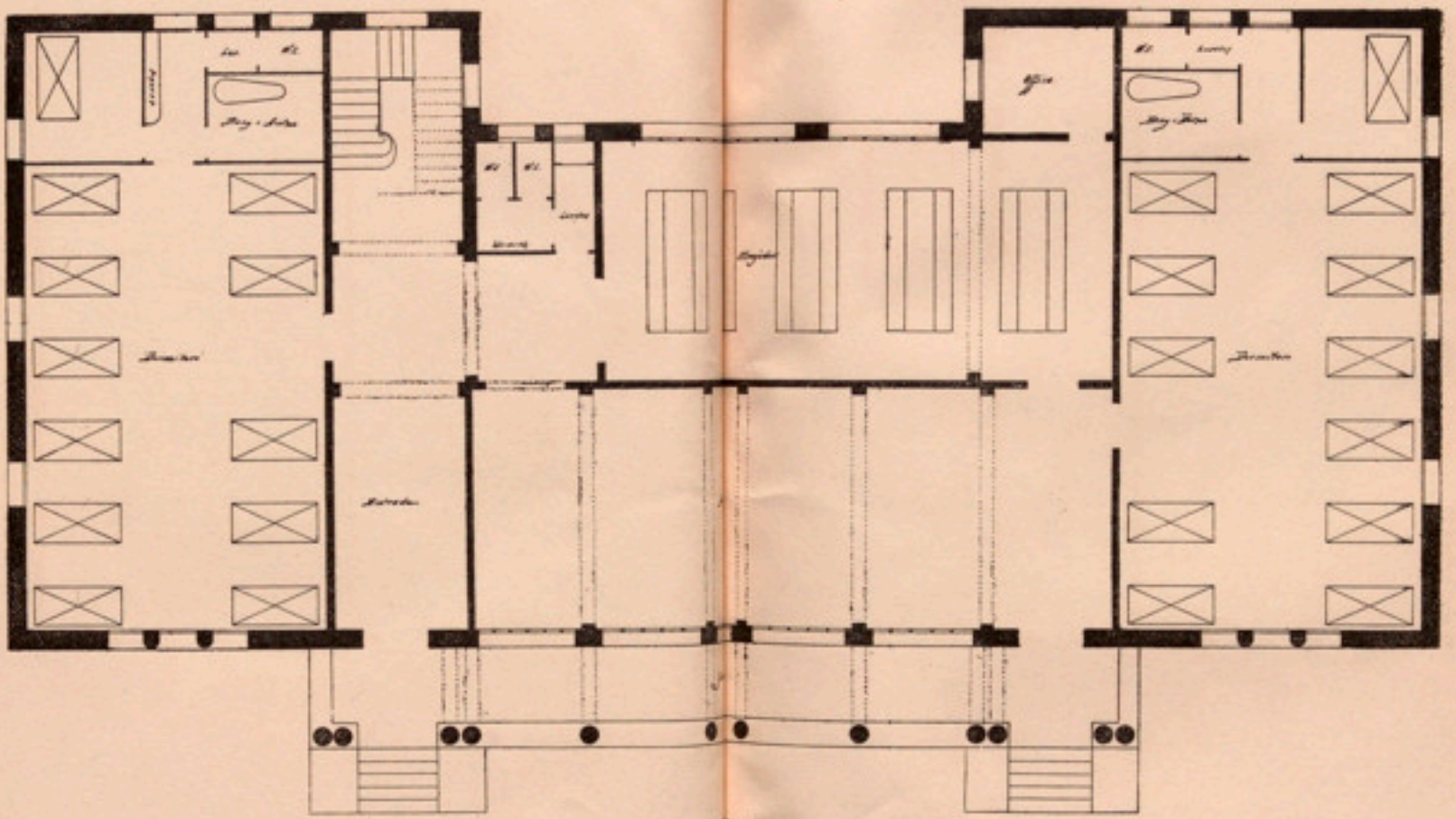
TORRE DELS FRARES : Pavelló epilèptics (infants) : Planta baixa

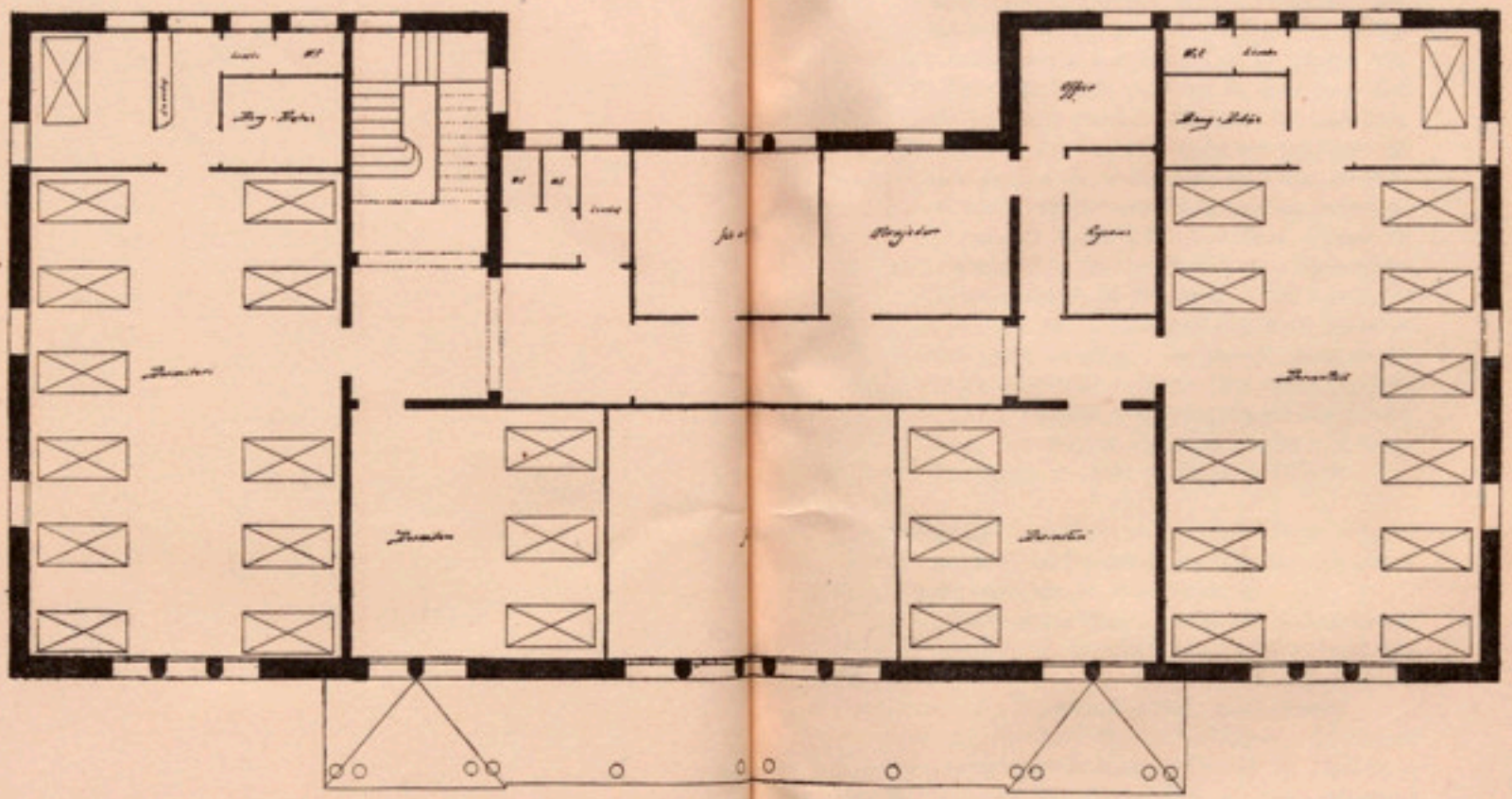
TORRE DELS FRARES : Pavelló epilèptics (infants) : Planta pis

TORRE DELS FRARES : Pre-epilèptics : Façana principal

TORRE DELS FRARES : Pavelló sèptics (adults) : Planta baixa

Torre dels Frares : Pavelló epilèptics (adults) : Planta pis

Abans de formular l'arquitecte D. Josep Goday i Casals l'esmentat projecte d'Alberg d'Epilèptics, per encàrrec de la Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, realitzà un viatge d'estudi al Sanatori per a epilèptics de La Teppe, Municipi de Tain (Delfinat), del qual en dóna una idea ben completa la part que a continuació es transcriu.

«El Sanatori de La Teppe no és un asil per a recollir els epilèptics pobres de la regió o del Departament, sinó que és una fundació particular cedida generosament pel fundador a les Filles de Sant Vicens de Paül per a continuar i desenrotllar la seva obra admirable. L'emplaçament de la finca a les vores del Roine, al peu de les Cerennes, al mig d'un paisatge d'una dolcesa incomparable, i les virtuts curatives de les plantes que creixen en el terrer, han voltat aquesta institució d'una aureola que traspassant els llindes de la França, ha arribat a tots els països d'Europa i fins a les terres de més enllà de l'Atlàntic.

Organització. — Per a estudiar l'organització d'aquest Sanatori cal descriure les diverses categories en què està dividida la seva població.

La població masculina consta de sis seccions, amb les condicions econòmiques i d'installació següents:

Secció 1.ª : Pensió anual, 4,000 francs.

Dormitori, lavabo i W. C. individual. Al costat de cada dormitori, una habitació per a un vigilant o infermer, per atendre durant totes les hores diurnes i nocturnes les crisis del malalt.

Les dependències comunes a tota aquesta secció, són les següents: Habitació per a la Germana, cambra roberia, gran sala de reunió luxosament decorada, menjador, sala de reunió íntima, de petites dimen-

sions, i una infermeria amb cambra isolada per malalties infeccioses.

Secció 2.ª : Pensió anual, 3,000 francs.

Habitacions i dependències iguals a les anteriors, menys decorades, de pitjor orientació, i amb un infermer o vigilant comú per cada tres o quatre dormitoris.

Secció 3.ª : Pensió anual, 1,500 francs.

Dormitori amb dos llits, lavabo i W. C. comú per tota la secció. Vigilants menys nombrosos que en les seccions anteriors. Roberia i sala de reunió, menjador i infermeria amb tres llits.

Secció 4.ª : Pensió anual, 800 francs.

Dormitoris de vuit llits, lavabo i W. C. en comú. Sense infermers o vigilants especials : els mateixos malalts avisen i cuiden les crisis dels companys. Sala de reunió, menjador i infermeria de dos llits.

Secció 5.ª : Pensió anual, 500 francs.

Dormitoris amb vuit a dotze llits, lavabo i W. C. en comú. Vestuari en armaris, sense local especial; sala de reunió, menjador i infermeria.

Secció 6.ª : Pensió anual, 500 francs.

Iguals dependències que la secció anterior, però destinades a malalts que amb son treball obligatori obtenen com a soldada l'import de la pensió.

Existeix un pavelló especial per a nens, que consta de les següents dependències : aula escolar, menjador, office, dormitoris amb deu i divuit llits, vestuari, lavabo i W. C. i infermeria isolada per malalties infeccioses.

Són comuns a totes les seccions de la població masculina les següents dependències : sala de reunió general amb biblioteca i sala de lectura, sala de música, sala billar, teatre i sala de festes. Cal fer constar la instal·lació d'un taller especial per treballs

manuals amb eines i petites màquines útils, on els malalts treballen segons llurs diverses aficions en feines d'entreteniment i esbarjo.

La població femenina del Sanatori està subdividida en cinc seccions.

Secció 1.ª : Pensió anual, 4,000 francs.

Dormitori individual, amb altre llit per la cambrera en el mateix dormitori. Habitació per la infermera al costat de cada dormitori. Lavabo i W. C. individual. Són comuns a tota la secció : menjador, sala de reunió decorada luxosament, sala de treball, cambra per a la Germana, roberia i infermeria per a malalties infeccioses.

Secció 2.ª : Pensió anual, 3,000 francs.

Iguals dependències que l'anterior, amb menys luxe, el nombre d'infermeres i orientació d'inferiors condicions.

Secció 3.ª : Pensió anual, 1,500 francs.

Dormitoris amb dos llits per a la malalta i la cambrera. Sense infermeres especials al costat de cada dormitori. Lavabo i W. C. en comú. Consta, ultra les següents dependències : sala de treball, menjador, roberia i infermeria.

Secció 4.ª : Pensió anual, 800 francs.

Dormitori amb dotze llits, sense infermeres especials. Lavabo i W. C. comú i les següents dependències : menjador, sala de treball, roberia i infermeria.

Secció 5.ª : Pensió anual, 500 francs.

Iguals dependències que l'anterior i destinades als malalts que amb son treball obligatori guanyen llur pensió.

Complementen les dependències enumerades : dues cambres per a la població masculina, dues pels nens i una cambra amb quatre llits per la població feme-

nina amb complet isolament per hostatge als malalts de crisis extremadament fortes.

Al servei de la població femenina hi ha un petit teatre i sala de festes i una capella per les Filles de Maria, institució religiosa especial dintre la població del Sanatori.

Nombre de malalts. — El nombre total de malalts oscilla entre 350 i 400, essent, naturalment, les seccions més nombroses les d'inferior pensió, podent establir-se aproximadament la següent proporció:

Població masculina		*Població femenina*	
Secció 1.ª.....	15	Secció 1.ª.....	20
» 2.ª.....	20	» 2.ª.....	20
» 3.ª.....	25	» 3.ª.....	30
» 4.ª.....	35	» 4.ª.....	40
» 5.ª.....	60	» 5.ª.....	75
» 6.ª.....	25		
Total de malalts....	180	Total de malaltes...	185

Serveis generals. Església.

Reverenda Comunitat. — Dormitoris, oratori, infermeria, menjador, sala de la Comunitat, roberia, banys, lavabo i W. C., etc.

Cuina, amb totes les dependències que la completen.

Farmàcia, amb un gran laboratori, on es fan les preparacions del *gallium*, herba fonamental per l'elaboració del *secret* medical del Sanatori.

Sala del metge.

Sala de bany i dutxes, amb installació especial de caldera de vapor.

Forneria.

Safaretxos, amb tota una sèrie de dependències que els completen.

Roberia. — Sala de plegar la roba; sala de planxar amb electricitat, servida per nou noies pobres de la localitat, amb un aprenentatge de dos anys; menjador per aquestes aprenentes; dormitori per a les mateixes, Lavabo i vestuari; sales de plegar i estirar la roba; assecador mecànic; dipòsits d'aigua; ascensor.

Dependències agrícoles. — Les dependències afectes al servei agrícola són interessantíssimes i nombroses.

Estables i quadres per a vuit cavalls.

Vaqueria per a dotze vaques.

Lleteria i preparació de mantegues i formatges.

Corts per a trenta o quaranta porcs.

Galliners per a cinc centes gallines, cent ànecs, cinquanta oques, etc.

Dormitori, lavabo i W. C. per al personal afecte al servei agrícola.

Cellers per a l'elaboració del vi.

Magatzems per als productes agrícoles, etc.

Cal fer remarcar la notabilíssima instal·lació de floricultura : *umbracles, serres* vitrades amb instal·lació de vapor, pel cultiu de plantes tropicals i de països templats, l'acurament i producció de les quals constitueix un dels millors atractius i de treballs agradables per a la classe més distingida de la població del Sanatori.

La *calefacció* de tot l'edifici és de vapor a mitjana pressió. La *il·luminació* és elèctrica. Manca actualment la instal·lació d'un *gabinet d'electricitat,* que és avui indispensable per al tractament i curació dels

epilèptics. La construcció o installació projectada no s'ha fet per les dificultats de la guerra.

Edifici. — El conjunt de les edificacions que constitueixen el Sanatori de La Teppe són de diverses èpoques, no presidint en llur desenrotllament un pla de conjunt orgànic, ben estudiat, sinó que els diversos engrandiments obeeixen a necessitats immediates d'hostatjar major nombre de malalts. És per això que les relacions entre els serveis generals i l'emplaçament de moltes dependències és defectuosa, ressentint-se'n el funcionament total del Sanatori.

Malgrat no ésser un *tipus* perfecte de construcció, cal ressenyar-lo amb detall perquè del seu estudi siguin conegudes les disposicions acceptables i les defectuoses.

El nucli principal de la construcció el constitueixen dos grans cossos que es tallen en angle recte (vegi's el croquis), en el qual vèrtex hi ha emplaçada la principal i més bella construcció : el pati d'honor amb els serveis generals : Comunitat, habitació per als Paüls, cuina, farmàcia, metges, laboratori. Els dos grans cossos que determinen els costats de l'angle recte estan destinats un a la població masculina i l'altre a la població femenina del Sanatori.

Consta tot aquest conjunt de semi-soterranis isolants de la humitat, planta baixa, primer pis i golfes utilitzables. L'estructura interna és de dues categories : la part més vella és del tipus d'un sol passadís amb corredor lateral, i la més moderna a la del tipus de doble passadís amb corredor central. La visió d'aquest últim recorda la dels interminables corredors mal illuminats dels grans hotels amb centenars de cambres.

En la planta baixa hi estan emplaçats els menja-

dors, sales de reunió i treball i en la dels pisos les restants dependències anteriorment resenyades. Gran nombre d'escales principals i de servei, ascensors i muntacargues relacionen les diverses plantes de les dependències amb els serveis generals.

Cal fer constar que mitjançant aquesta disposició de corredors, les Germanes de la Caritat des del local destinat a la Comunitat poden comunicar-se, sense sortir de l'edifici, amb les cambres més llunyanes emplaçades a cent cinquanta metres de distància.

En pavellons especials hi ha installats : les habitacions dels nens epilèptics, els banys i dutxes, la forneria, els safaretxos, la roberia amb ses nombroses dependències, el taller per als treballs manuals dels homes i les dependències agrícoles.

No cal detallar cap d'aquestes construccions que difereixen essencialment dels serveis generals comuns a hospitals i asils.

Construcció. — La construcció de tots aquests edificis és de gran simplicitat i amb iguals mètodes constructors que els de la localitat. Dos grups de construccions cal assenyalar per llur magnificència i luxe : l'església i l'edifici amb els locals d'esbarjo i biblioteca, sala de música, teatre, etc. Són fets amb llegats especials d'entre malalts del Sanatori que generosament han contribuït amb llurs cabals a la magnificència dels edificis que simbolitzen l'esplet intens de la seva vida espiritual.

Organització de la vida interior. — L'*ideal religiós* presideix la vida d'aquesta santa institució, però no domina d'una manera forçosa i disciplinària, sinó que amb l'exemple i l'amable persuació els malalts irreligiosos s'aconhorten insensiblement de llur trista con-

dició, que és una veritable mort civil, amb les dolceses de la pietat i amb les esperances que neixen de la vida cristiana. Amb el treball quotidià constant passen llargues hores de pensaments depressius. El cultiu de les flors i dels fruiters, el conreu de les plantes, els treballs manuals, tot fet metòdicament amb regularitat, és una font abundosa de plaers, un mitjà de desenrotllament d'una vida normal i sana.

Cal indicar aquí que les grans desigualtats econòmiques dels malalts, que podrien traduir-se en irritants isolaments, queden aminorades sota aquest aspecte del treball quotidià. Naturalment es formen grups cohesionats, no per igualtats econòmiques, sinó per igualtats d'educació. Tal grup conrea els camps, altre cuida les flors, tal conrea la música, i altre organitza festes literàries. La vida transcorre així llargs anys, a voltes fins a la mort, i aquesta vida fins esdevé agradable en aquest lloc admirable d'arbres centenaris, de remors del riu i de muntanyes gracioses.»

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS

Antic edifici

Installada de primer a l'Hospital de la Santa Creu, i després en un local mancat de condicions del carrer de Ramelleres, procedent en part de la Casa Municipal de Misericòrdia i en part d'edifici particular, passaren en sa quasi totalitat els cinquanta primers anys de la seva fundació, fins que en encarregarse d'aquesta branca de la beneficència l'Excm. Cos Provincial, practicades diferents gestions per a la construcció d'un nou departament d'Expòsits, va ésser adquirida a dit fi, en el terme de Les Corts de Sarrià, agregat avui a Barcelona, una finca coneguda per Mas Caballé, de cabuda sis hectàrees, cinquanta cinc àrees i noranta centiàrees, aquivalents a trenta mojades i un terç aproximadament, dividida per la Travessera de Dalt.

Aprofitada dita finca des del primer moment per a l'esbarjo dels nens ja desmamats, tots els dijous i diumenges i dies de festa, motivà el que fos coneguda entre ells per la Torre, quedant-hi ja installats permanentment els nois en el mes de juliol de 1884, i ampliada amb un pavelló hi passaren també a habitar-hi les noies el següent any de 1885, permaneixent en el rònec local del carrer de Ramelleres les criatures de pit, fins l'any 1892 en què acabat el primer edifici de l'alletament, passà a ocupar-lo aquesta secció, amb veritable goig per part de les Religioses, dides i personal afecte a la mateixa. La

Secció de Maternitat pròpiament dita, que continuava a l'Hospital, passà llavors al carrer de Ramelleres, traslladant-se després aquesta a la Torre realitzades les obres d'habilitació de moment indispensables, continuant encara en dit lloc, interí sigui un fet la construcció dels nous pavellons que les necessitats de la mateixa impedien ajornar per més temps.

Al local del carrer de Ramelleres no hi queda, doncs, actualment, més que el servei del torn, servint demés com a llatzaret pels nou-ingressats, tota vegada que fins les Oficines Administratives foren traslladades, l'any 1915, a l'edifici de la Casa de Caritat, on degudament installades continuen obertes al públic en local separat.

El projecte de la nova Casa de Maternitat i Expòsits és degut a l'eminent arquitecte que fou de la Diputació D. Camil Oliveras i Gensana, consistint aquest, formulat d'acord amb el dictamen mèdic dels doctors D. Joan Rull i Xuriach i D. Josep Cabot i Rovira, metges de la Casa, i el catedràtic D. Rafel Rodríguez Méndez, en projectar i pressupostar els edificis que constitueixen els dels Expòsits, o siguin el d'Alletament i el destinat als grandets ja desmamats, conegut per de l'Ave-Maria, Infermeries, Pavelló Administratiu i Església, trobant-se de fa ja molts anys habitats els primers i a punt d'ésser-ho el Pavelló Administratiu que actualment, destinat a ampliació dels serveis dels ja construïts, a proposta de l'actual Junta, porta el nom de «Prat de la Riba», a fi d'honorar les iniciatives i gestió de tan eminent patrici en la Presidència de la mateixa, trobant-se en suspens l'obra de l'església per acord de l'Excma. Diputació, de 28 de novembre de 1911.

Per a formar degut concepte de la vàlua i relle-

vants condicions de l'autor del projecte que ens ocupa, cal consultar la notable memòria descriptiva que D. General Guitart, arquitecte ajudant que fou de D. Camil Oliveras, redactà, amb motiu de la visita que gran nombre d'individus de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya, amb caràcter oficial, feren a la Casa de Maternitat i Expòsits de Les Corts, la qual constitueix un detallat estudi de l'obra realitzada, segons és de veure pel que a continuació es transcriu:

Edifici de Les Corts

El projecte que integra la Casa de Maternitat i Expòsits es troba dividit en dues seccions, una de Maternitat i l'altra d'Expòsits, i creient-se més peremptòria la necessitat de la segona, fou, com s'ha dit, la que constituí l'encàrrec fet, deixant l'Excel·lentíssima Diputació per a més endavant l'estudi i desenrotllament de la primera, destinant a tal fi la part superior de l'extens solar Mas Caballé, i la inferior per a la segona.

Encara que els pavellons eren tots d'imprescindible utilitat, hi hagué necessitat d'establir un ordre, ja que a la Corporació no l'hi havia d'ésser possible erigir-los tots a la vegada, havent començat per l'edifici destinat a «Alletament», al que seguiren els dels «Desmamats», els pavellons per a malalties infeccioses, utilitzats actualment per a les comuns, els safaretxos, la cuina, amb magatzems i forn per a coure el pa, el pavelló dipòsit de cadàvers amb sala d'autòpsies i laboratori bacteriològic i bona part de la xarxa interior de clavegueres.

L'Església, la infermeria, els cossos d'administració i estància per a Germanes de la Caritat i noies majors,

el llatzaret, el gimnàs i piscines; i, últimament, el pavelló hidroteràpic i altres accessoris, són els edificis que manquen per a completar la dels Expòsits, essent molt probable que aquests siguin aixecats per l'ordre enunciat.

La Maternitat devia constar, llavors, sense comptar els serveis complementaris, de quatre edificis; dos, destinats a la Maternitat gratuita; un, a la retribuïda, i altre per als casos de febres puerperals.

De tot ço que portem dit, el Sr. Oliveras projectà tan sols els edificis per a l'alletament, desmamats, pavellons per a malalties infeccioses, safaretxos i infermeria, els quals, excepció feta d'aquest últim, pogué veure realitzats.

Resolt l'emplaçament de tots aquests edificis i d'altres de conformitat amb el dictamen mèdic de referència i amb subjecció al mateix, el Sr. Oliveras va dedicar tot el seu entusiasme i el seu saber a concebre unes construccions que, sense apartar-se essencialment del que constitueixen les bases de les mateixes, resolguessin el seu ideal, consistent en què les tals construccions no tinguessin el caràcter tradicional repulsiu que en general tenen la immensa majoria dels establiments benèfics, molts d'ells installats en edificis de diferent destí.

Al concebre les plantes no hauria estat idea seva ni propòsit, partir de la galeria o pas central adoptat; però aquell dictamen per una part i l'economia per altra, no li permeteren sortir-se del recinte en què això el collocava. D'haver-se pogut moure amb independència i criteri absolut, cada cos d'edifici que avui contemplem, especialment els principals, els hauria subdividit en altres més reduïts i units entre si, però d'iguals condicions d'orientació, ja que idèntics són els serveis que han de prestar i presten les

Casa de Maternitat i Expòsits : Pavelló Ave Maria

Casa de Maternitat i Expòsits : Sala dormitori

diferents sales de sa distribució. En una paraula: el principi d'agrupació hauria estat substituït pel de fraccionament, guanyant-hi l'ordre, la higiene i àdhuc la bona moral en alguns casos. No hauria calgut dotar un mateix edifici de doble escala amb l'únic fi de què pogués fer-se amb la major comoditat la separació de sexes, si bé en el nostre cas no exigeix tot el rigor per tractar-se de pàrvuls, com succeeix en aquest edifici, al qual he volgut referir-me.*

Malgrat aquestes traves, N'Oliveras no es desmaià, i concebint com a nucli de la construcció el gran pati central, en combinació amb els ingressos i comptant amb poder donar perfecte isolament a l'edifici, resolgué el punt primordial del mateix com a base de distribució general. Així fou que totes les plantes quedaren naturalment dividides en quatre parts iguals, la qual cosa no calia destruir, ja que els serveis a prestar, llevat de comptats casos, havien d'ésser els mateixos en cadascuna de dites fraccions. *Dormitori* i *lavabo*, vet-aquí l'element essencial de la composició de planta, així es tracti d'alletaments, dides, o desmamats, pel que als respectius edificis fa referència.

El número de pisos i llurs altures estava prèviament disposat en el citat dictamen. Soterranis, baixos, principals i sostremort per als primers, i 3, 6, 6 i 3 metres les consignades per a les segones, a condició de què ni els soterranis ni el sostremort havien d'ésser utilitzats, havent de servir únicament d'espais protectors, la qual cosa no s'ha seguit al peu de la lletra pel que fa referència als primers i no haver-hi cap inconvenient. És d'advertir, també,

* L'acte de donar lectura a aquest treball davant dels concurrents al mateix, va verificar-se a la sala de rebre de l'edifici «Desmamats».

que en aquests moments no es veu aplicat al seu veritable destí tota la distribució, puix fins que es disposi de la resta d'edificacions, especialment dels cossos d'Administració i Església, no podran desaparèixer dels actuals edificis molts dels serveis en ells installats, com la mateixa capella, roberies, dormitoris de Germanes i noies majors i altres.

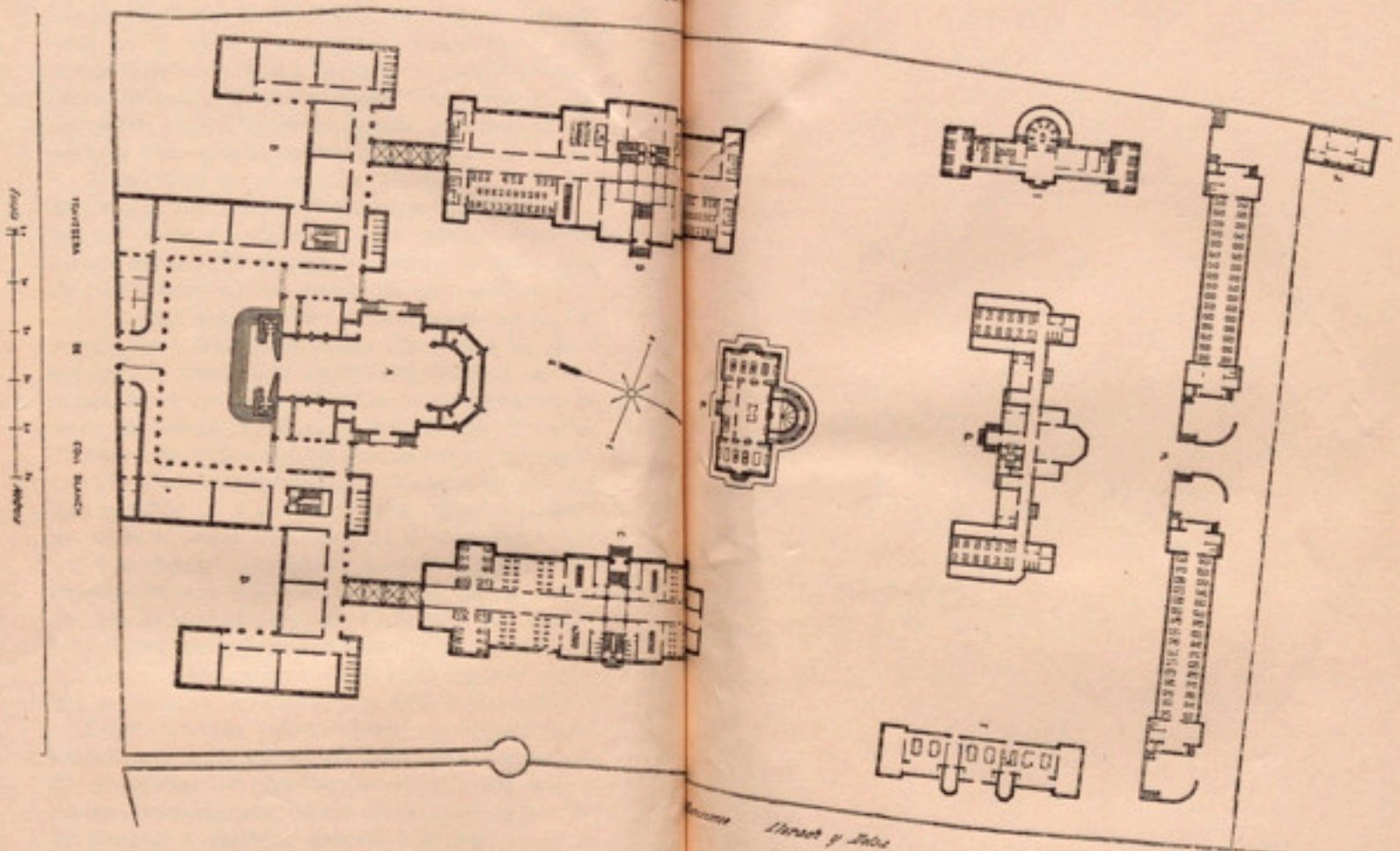
Determinat ja el nombre d'albergats *a priori*, pogué el Sr. Oliveras calcular la superfície d'edificació, traçant amb tals dades aquestes plantes mogudes i perfectament distribuïdes, preparatòries totes elles de l'ideal arquitectònic que havia de segellar-les.

Si senzilla fou la síntesi de distribució, no ho fou menys per a N'Oliveras la que l'hi inspirà les línies generals de construcció i molt singularment els elements de la mateixa. El maó, la mamposteria, el ferro, la lloseta, la silleria i la rajola de València, vidriada o de reflexe metàllic, en modesta aplicació, tots ells combinats harmònicament i exercint cadascú son veritable ofici, heu's aquí la senzillesa i la franquesa de la construcció usada en la seva part externa o de façana. Senzillesa i franquesa que no sols encaixen bé amb el fi benèfic de l'obra, sinó que també amb la que distingia al seu autor. Res d'arrebossaments, res de forjats en motllures, res de subjecte a fàcil destrucció, malmetement, o que pugui escrostonar-se s'observa en aquesta part de la construcció.

En els interiors podem afirmar que impera igual senzillesa, no ocultant res de l'ossamenta constructiva; paraments i sostres simplement emblanquinats i pintats modestament. Paviments de llosetes hidràuliques i arrimadors estucats, són garantia de la netedat i higiene que ha de regir en aquesta classe d'establiments.

CASA DE MATT I EXPÒSITS

Planta d'emplaçament dels edificis

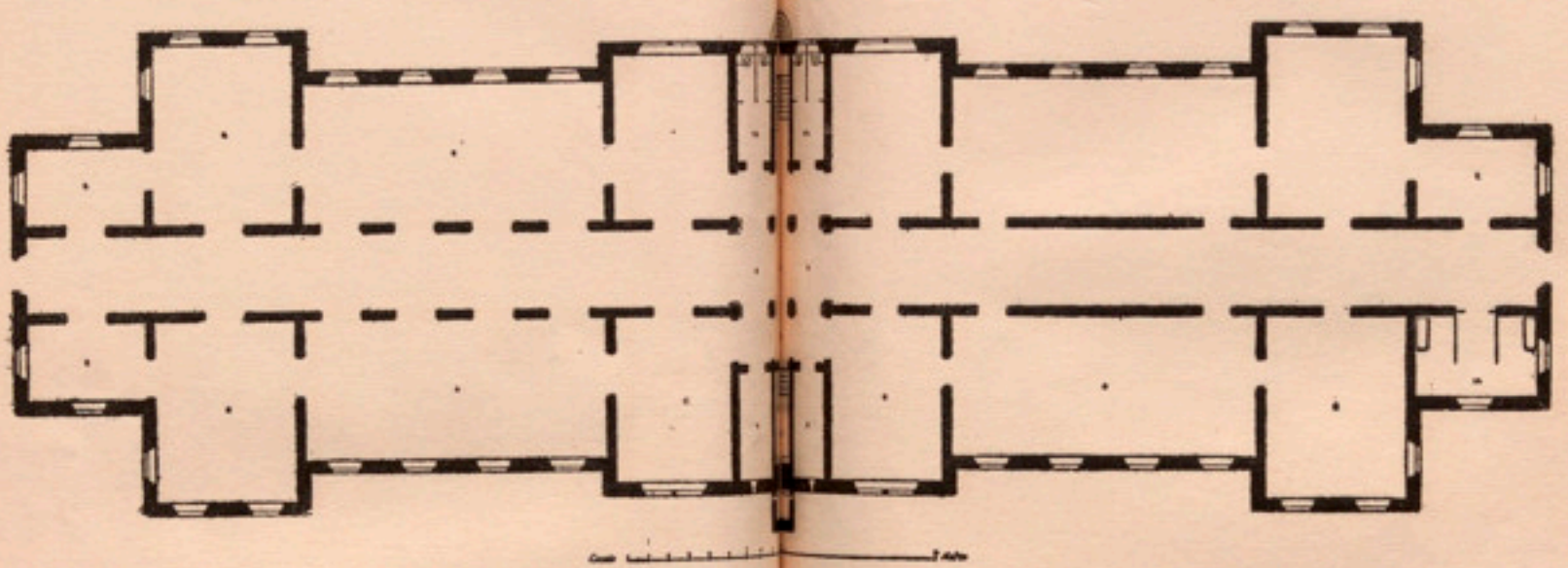

A. — Església.
B. — Administració, Germanes de la Caritat, asiladas majors, etc.
C. — Expòsits d'alletament.
D. — Expòsits de
E. — Cuines, roba i magatzems.
F. — Safaretxa.
G. — Infermeria.
H. — Pavellons per a malalties infeccioses.
I. — Llatzeret.
J. — Dipòsit de cadàvers, sala d'autòpsies i laboratori bacteriològic.

Nota. — Els edificis indicats amb traços plens, estan construïts; els altres estan.

EDIFICIAMENT»

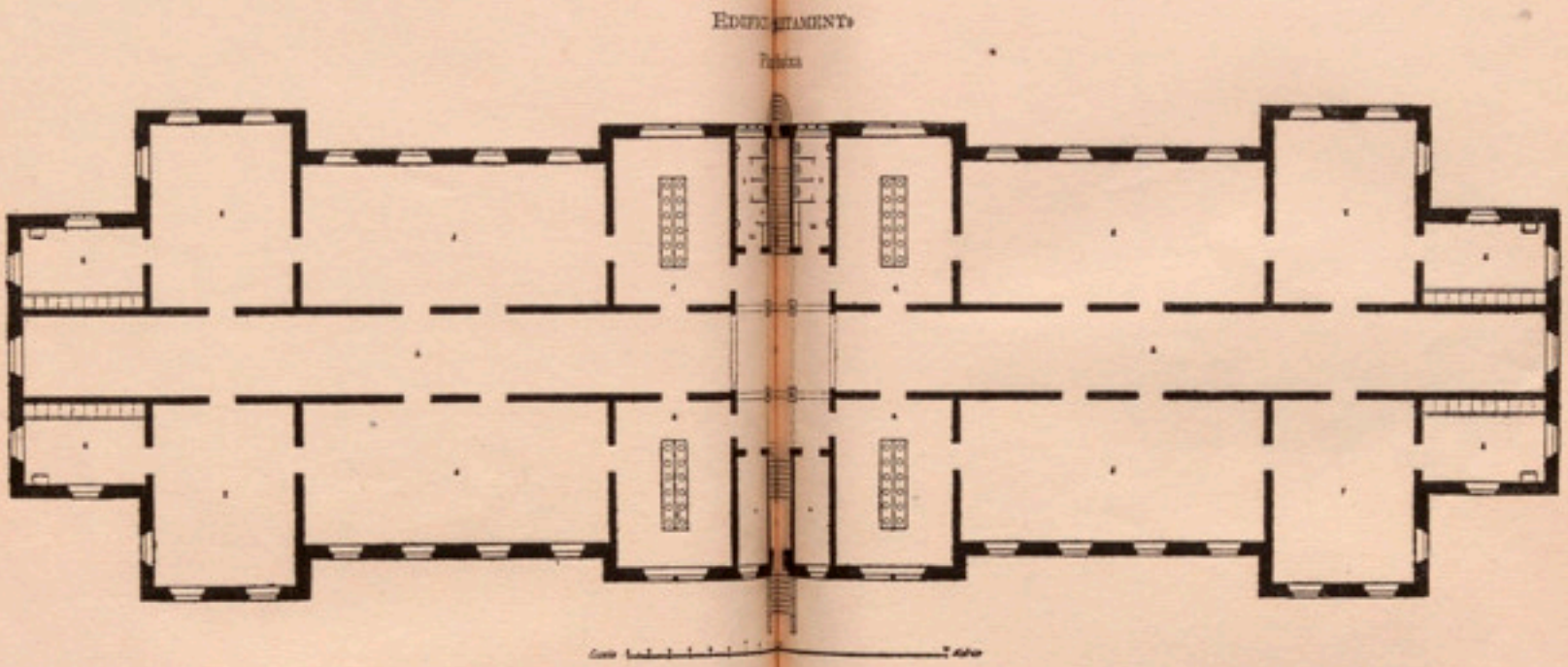
Planta general

Núm. 1. — Vestíbul d'entrada (façana posterior).
» 2. — Vestíbul central.
» 3 i 4. — Galeries de comunicació.

Núm. 5. — Menjadors dides.
» 6. — Cambres per a les dides.
» 7. — Serveis.

Núm. 8 i 9. — Magatzems.
» 10. — Comptadors de gas.
» 11. — Comunes.

Núm. 1. — Vestíbul d'entrada.
» 2. — Vestíbul central.
» 3. — Galeries de comunicació.
» 4. — Vigilància.

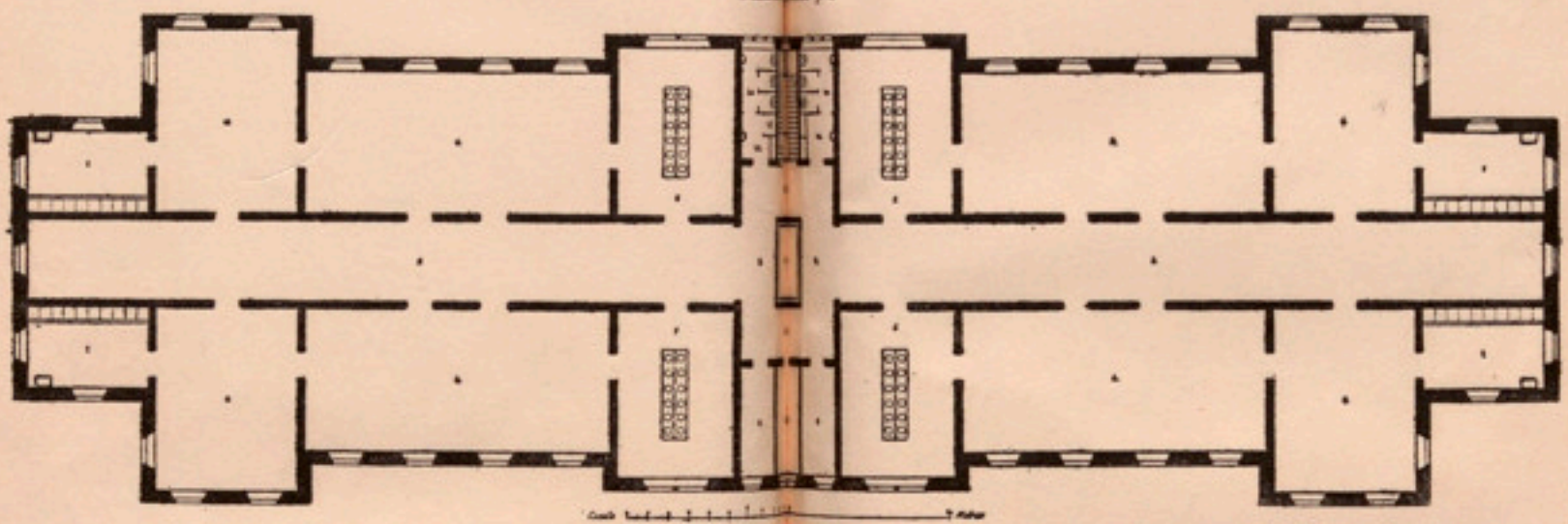
Núm. 5. — Sala de [illegible].
» 6. — Lavabos.
» 7. — Dormitoris dides.
» 8. — Roberots per a dides.

Núm. 9. — Comunes.
» 10. — Rentamans i roberies.
» 11. — Muntacàrregues.
» 12. — Entrada posterior i escala general.

EDIFICAMENT

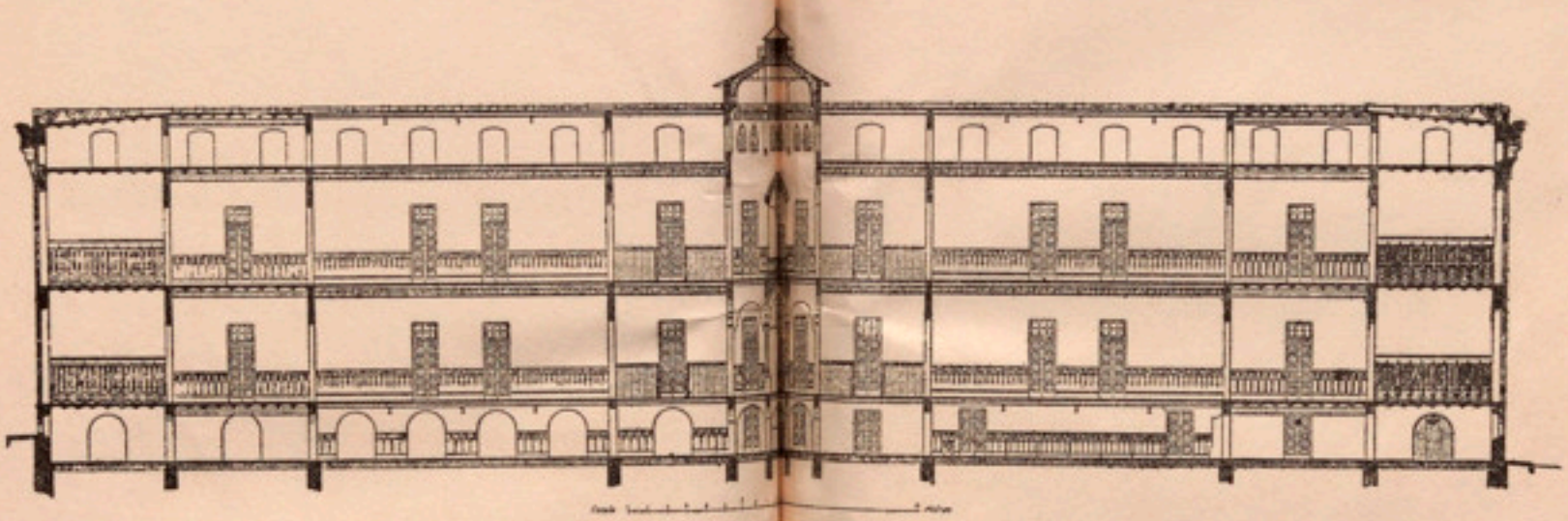
Planimetria

Núm. 1. — Pati central.
» 2. — Galeria general.
» 3. — Galeries de comunicació.
» 4. — Sales de bressols.

Núm. 5. — Lavabos.
» 6. — Dormitoris per a dides.
» 7. — Roberia per a dides.
» 8. — Roberia.

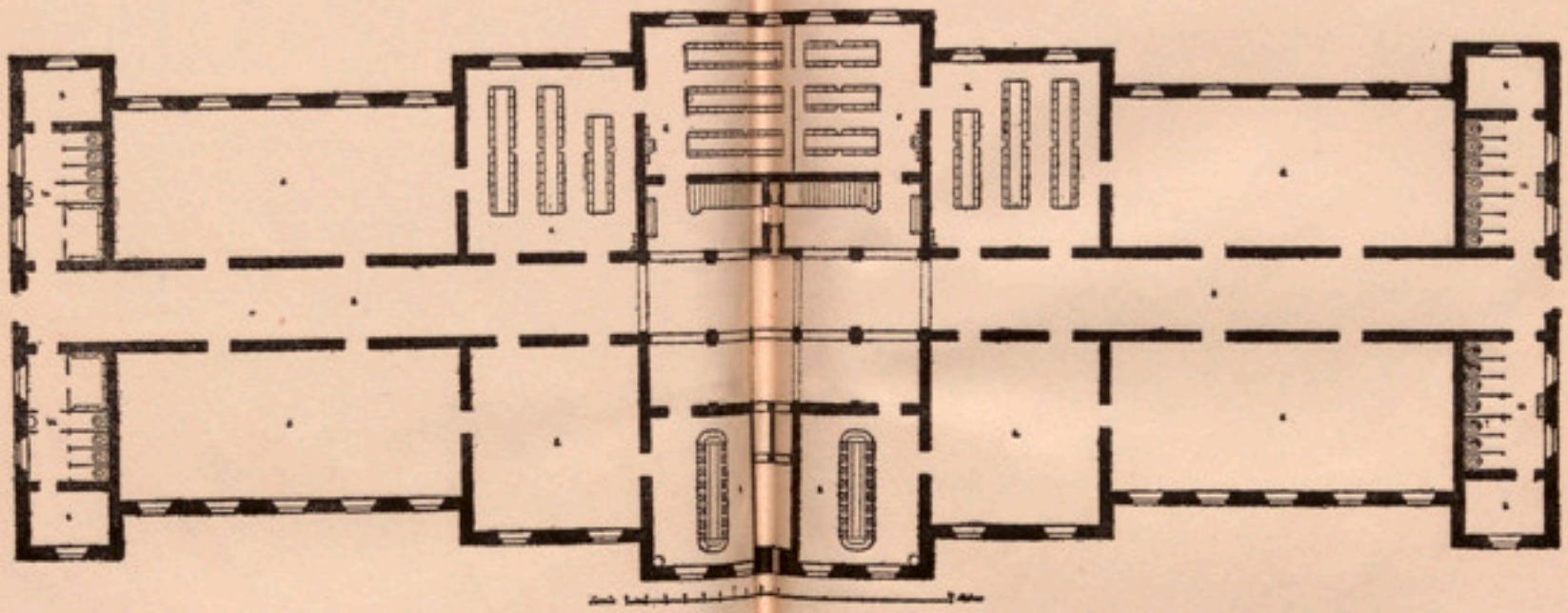
Núm. 9. — Vigilància.
» 10. — Comunes.
» 11. — Rentamans i roberia.
» 12. — Muntacàrregues.

Sectional

EDIFICI «DESMAMATS»

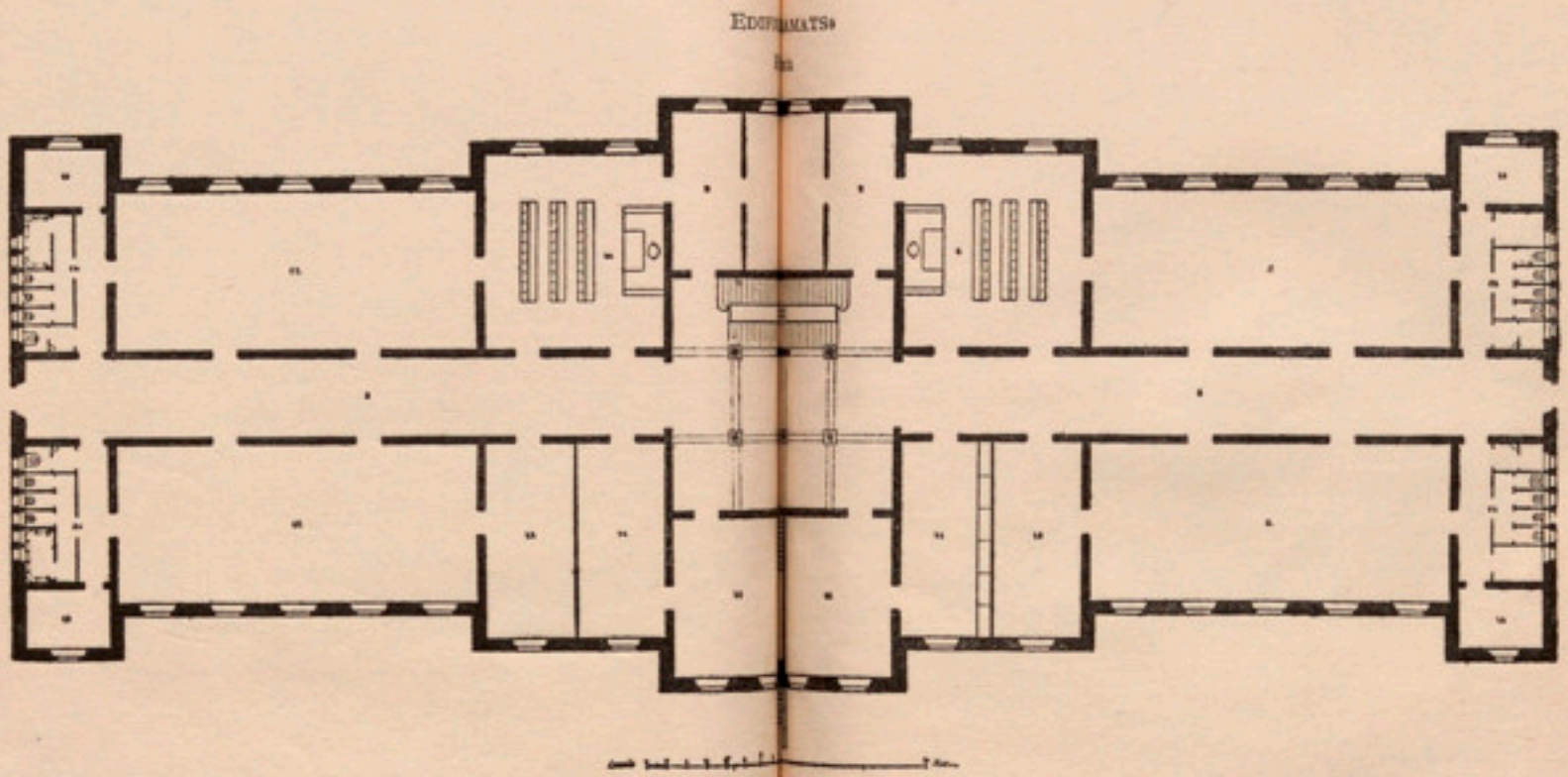
Planta del soterrani

Núm. 1. — Vestíbul central.
» 2. — Galeries de comunicació.
» 3. — Pediluvis.
» 4. — Sales de vestir.

Núm. 5. — Sales de bany.
» 6 i 7. — Menjadors amb divisions, per a nois sexes i edats.
» 9. — Serveis.

Núm. 10. — Comunes per a nois.
» 11. — Comunes per a noies.

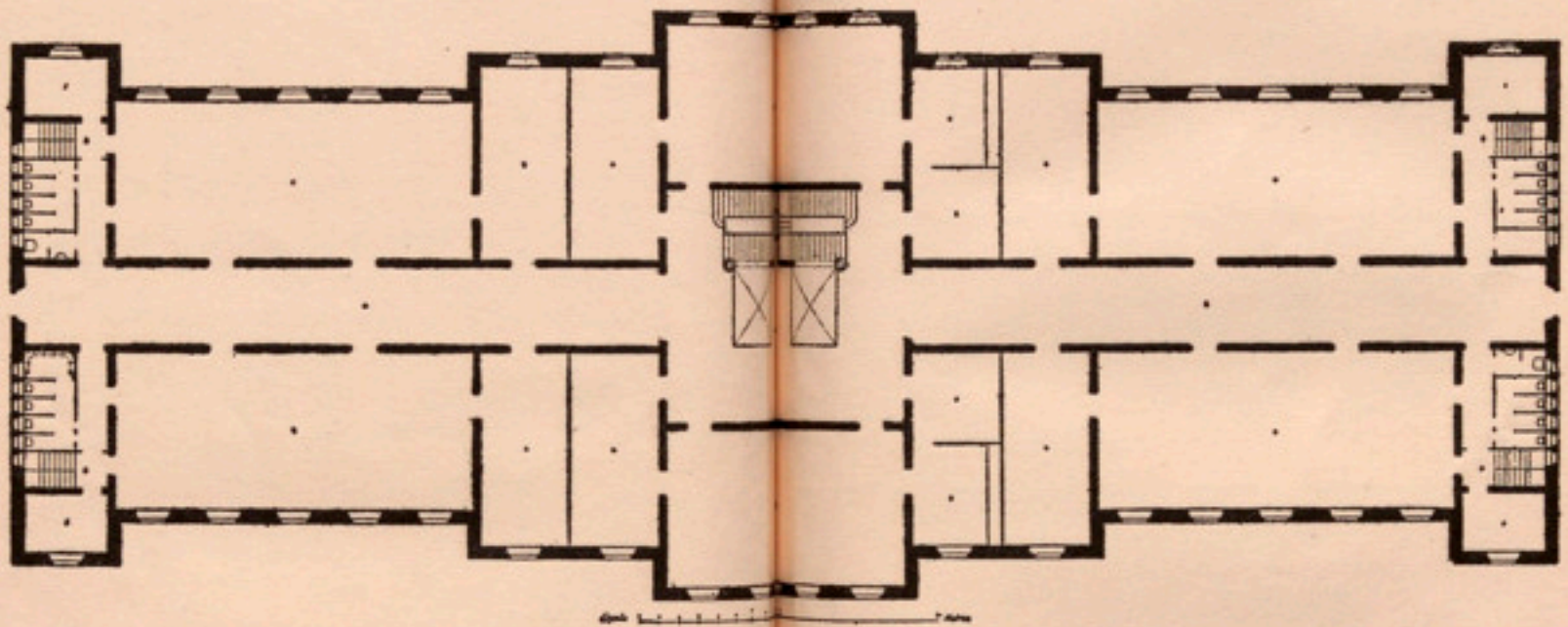
Núm. 1. — Vestíbul d'ingrés.
» 2. — Vestíbul central.
» 3. — Galeries de comunicació.
» 4. — Dormitori per a noies.
» 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 11. — Escoles.
» 12. — Dormitori per a nois.

Núm. 13. — Rob
» 14. — Lava
» 15. — Sala munes.
» 16. — Sala re Superiora i sala de re
» 17. — Rob

Núm. 18. — Lavabos.
» 19. — Banys.
» 20. — Comunes per a nois.
» 21. — Comunes per a noies.

EDIFICI MAYS

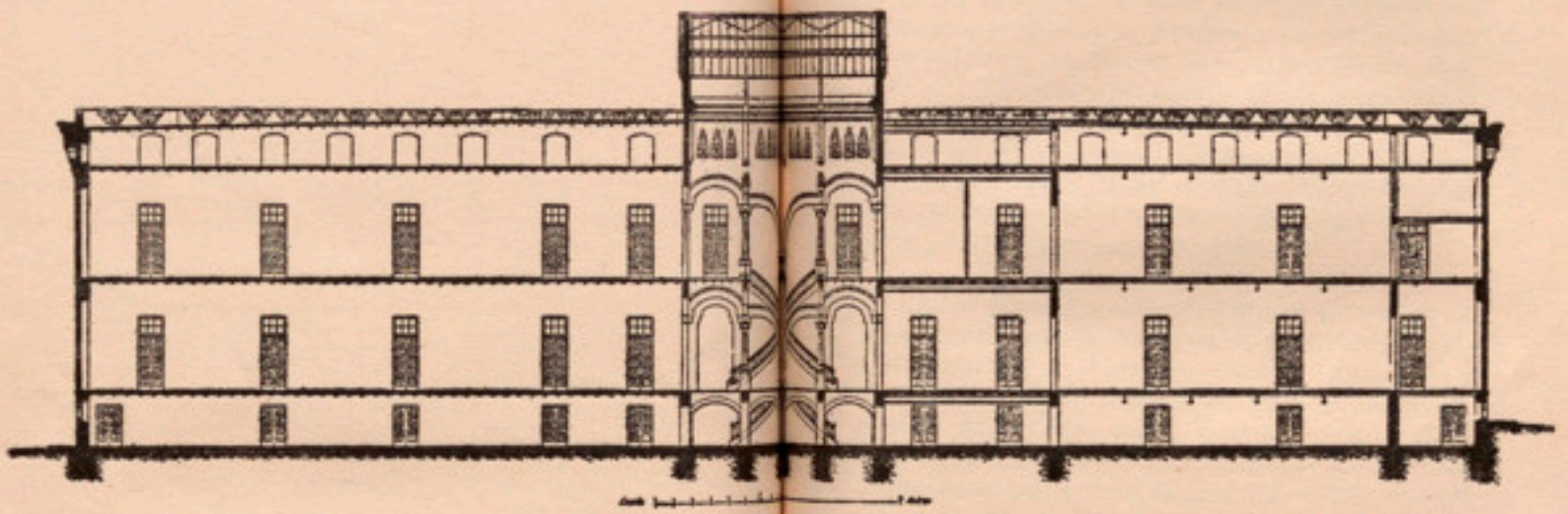
Planta 1er pis

Núm. 1. — Vestíbul central.
» 2. — Galeries de comunicació.
» 3. — Dormitoris.

Núm. 4. — Lava
» 5. — Banys
» 6. — Robes

Núm. 7. — Comunes per a nois.
» 8. — Escala a cambres de vigilància nocturna.
» 9. — Comunes per a noies.

Section

Emplaçament general. — Degut a l'extensa superfície del solar ha estat possible donar folgat emplaçament a cadascun dels edificis, aconseguint aquest aspecte de grandiositat que indubtablement haureu sentit a l'entrar en aquest recinte.

Demés, per la seva situació topogràfica, reuneix també la finca les millors condicions. Situada en un vessant lleugerament inclinat i de ben oberts horitzons, per una part té vistes a la mar per intermig panoràmic de Barcelona, Montjuich i pla del Llobregat, i per l'altra, les muntanyes de Sant Pere Màrtir, Vallvidrera i Tibidabo, amb poblats als seus peus, fins a tancar l'extens circuit. I si a això s'hi afegeix l'abundància del seu assortiment d'aigües, compendrem millor els aventatges de les condicions d'aquest magnífic emplaçament, i el bon encert que tingue la Diputació a l'adquirir-la per a tal destí.

Edifici destinat a expòsits d'alletament. — Fou el primer que s'aixecà, per ésser el més necessari de tots, el destinat a albergar els expósits d'alletament i les dides, utilitzant interinament per a altres serveis algunes de les sales, per la qual cosa tant aquest edifici com el d'alletament no podrà veure's ocupat dedegudament fins que es disposi dels pavellons amb expressos departaments per a expòsites majors, Germanes, roberies, planxat, costurers, etc., etc.

Compost dels alts mentats abans és el que es troba emplaçat en el costat sud-est de la finca, amidant 80'60 metres en son eix major, 22'15 metres d'ample i 18 metres d'altura, ocupant una superfície de 1,641'08 metres, equivalents a 43.441'02 pams. El cost de l'execució fou de 399.460'64 pessetes, o sigui de 9'19 pessetes el pam quadrat, comprenent-hi tot el mobiliari fixe, com són els lavabos, armaris per a

la roba, piques, escalfadors, aparells d'il·luminació, etc.

A part de l'entrada principal, oberta en la façana lateral del costat oest, en té una altra d'oposada en la del costat est; estant destinades a comunicacions amb galeries d'unió, les portes extremes nord i sud, aquelles subterrànies i aquestes exteriors, no construïdes encara.

Part dels baixos s'habiliten per a menjadors i sales de treball i d'esbargiment de les dides, destinant la resta a magatzems. L'entresol i principal són exactament iguals en llur distribució essencial, dividits cadascun en quatre seccions angulars, compostes de sales de bressols, lavabos per a la mainada, dormitori de dides, i cambres-roberies per a ús de les mateixes.

L'últim pis, o sostremort, de veritable isolament, obert al corrent continu de l'aire, sols serveix per a estenedor i altres usos secundaris.

La porta principal d'entrada, les vidrioses rajoles i la serralleria en reixes i baranes, constitueix la part decorativa de la façana, així com el vestíbol central amb les seves originals columnes, la font, el començ de l'escala i els variats estucs són elements interessants per al que visita i estudia aquest edifici.

Edifici destinat a expòsits desmamats. — Es troba situat de manera paral·lela al d'alletament i a l'eix longitudinal establert, té majors dimensions que l'anterior, essent la seva llargada de 83'60 metres, i la seva amplada en el centre de 29'60 metres, ocupant una superfície de 2,071'02 metres, equivalents a 54.821'97 pams.

No obstant haver calgut un cimentat especial, ja que mentre una meitat de l'edifici està assegut sobre un compacte terreny argilós, l'altra fou necessari

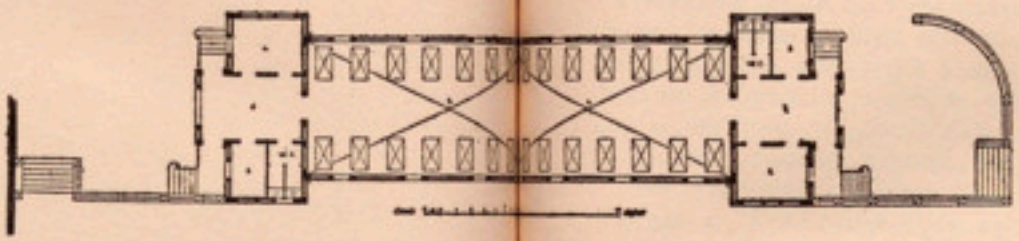

Casa de Maternitat : Pavelló Infermeria de noies

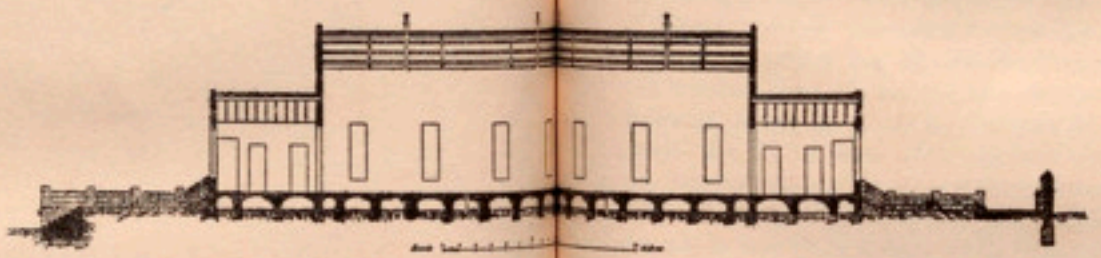

Casa de Maternitat i Expòsits : Infermeria de nois

PAVELLÓ PER A[LES] INFECCIOSES

Núm. 1. — Sala de malalts.
» 2. — Farmàcia.
Núm. 3. — Ba[nys].
» 4. — Inst[al·lacions].
Núm. 5. — Corredor per a convalescents.
» 6. — Parterre.

Sen[se] fil

cimentar-la damunt de sorra de mar encaixonada, per la movilitat del terreny semiarenós trobat; el cost definitiu fou de 545.380'29 pessetes, resultant a raó de 9'94 pessetes el pam superficial, inclús, com en el d'alletament, tota la part del mobiliari fixe, de veritable importància, puix que ultra els lavabos i banys amb llurs aparells per a calentar l'aigua, comprèn tot lo relatiu a menjadors, pediluvi i escoles, i així mateix tots els aparells d'il·luminació, parquets de les sales d'esbarjo, roberies, etc., etc.

Són d'estudiar i apreciar els mateixos elements que per al d'alletament s'han assenyalat, puix hi tenen una grossa analogia i semblança. Una variant hi ha que notar, i és l'ús de rajoles de reflexes metàl·lics en els frisos de la façana.

Pavellons per a malalties infeccioses. — Transversalment, més amunt dels anteriors i a ambdós costats de l'eix general, es troben emplaçats aquests pavellons.

Sense tenir la importància dels dos edificis descrits, és de creure que us cridaran l'atenció. Aquestes construccions són les que més es separen dels que respecte de les mateixes es consigna en el dictamen mèdic tantes vegades citat. Segons aquest, havien de construir-se de fusta per ésser destruïts pel foc després de tota epidèmia que desgraciadament invadís als asilats de la Casa. Però, tenint en compte el principi de què no es tracta d'un Hospital, sinó d'una Casa de salut, va entendre's que lo més procedent i econòmic era donar-los-hi caràcter permanent a fi que, en l'endemig, pogués servir per a malalties comuns, el qual ús l'expriència ha demostrat que fou encertat, ja que afortunadament les malalties infeccioses han aparegut comptadíssimes vegades, estant constantment desocupat un d'ells, i essent en reduït

nombre els malalts de dolences comuns que ordinàriament es veuen a l'altre. Per ell es nota la simplicitat en els mateixos i la parquedat en els accessoris per a considerar-los com a veritables infermeries.

Sobre un basament format de murs i voltes transversals de canó seguit, com element isolant, s'aixequen les parets construïdes amb lleugers pilans i dobles embans separats, sense arrebossar l'exterior, constituint la coberta una sèrie d'encabellades de ferro apoiades en els susdits pilans, i teula plana sobre enllatat de bigues de ferro i solera a dos gruixos. Per sota d'aquesta, deixant-hi un buit, corre una aparent coberta de la sala o sostre format de canya i guix, a guisa de teginat, donant lloc a un altre espai isolador per la part de sobre.

Pràcticament els resultats han estat molt satisfactoris, ja que, a part de l'economia de la construcció, reuneix l'immens aventatge de no influir en son interior els canvis sobtats de temperatura, degut a aquesta massa intermitja d'aire renovat contínuament pel sistema de ventilació directa establert.

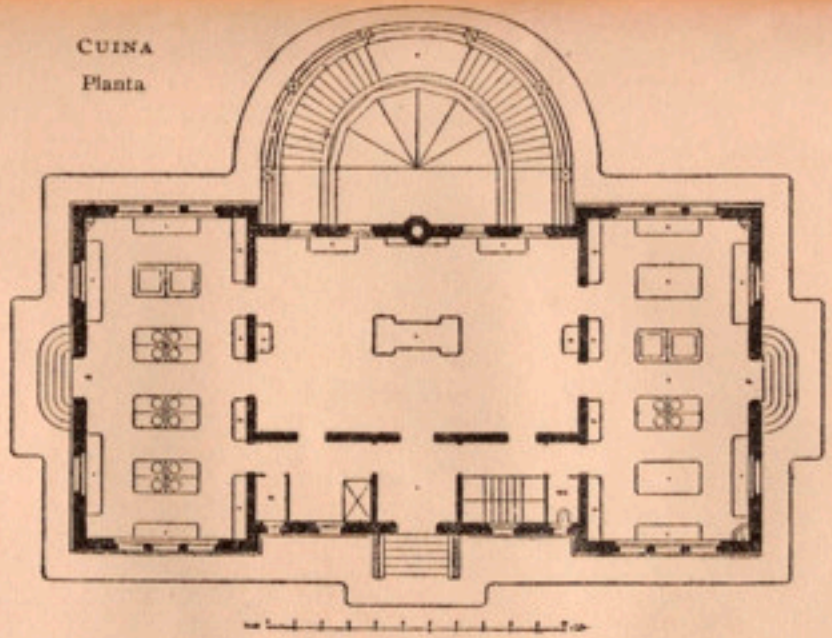
Amiden aquests pavellons : 48'60 metres i 8'85 metres en sa llargada i amplada, respectiva, essent la superfície ocupada per cadascun de 443'30 metres, equivalents a 11,734'59 pams. El cost de les obres és de 54.760'18 pessetes per al del costat est, i de 56,007'93 pessetes per al de l'oest, resultant a raó de 4'66 pessetes i 4'76 pessetes el pam, respectivament.

Safaretxos. — Un dels serveis més importants a resoldre era i fou el referent a safaretxos.

Va lluitar-se algun temps respecte quin sistema convenia establir per al lavatge de la roba de la Casa, de la qual cosa depenia la forma i distribució del local. Per fi, tenint en compte que les dides i el

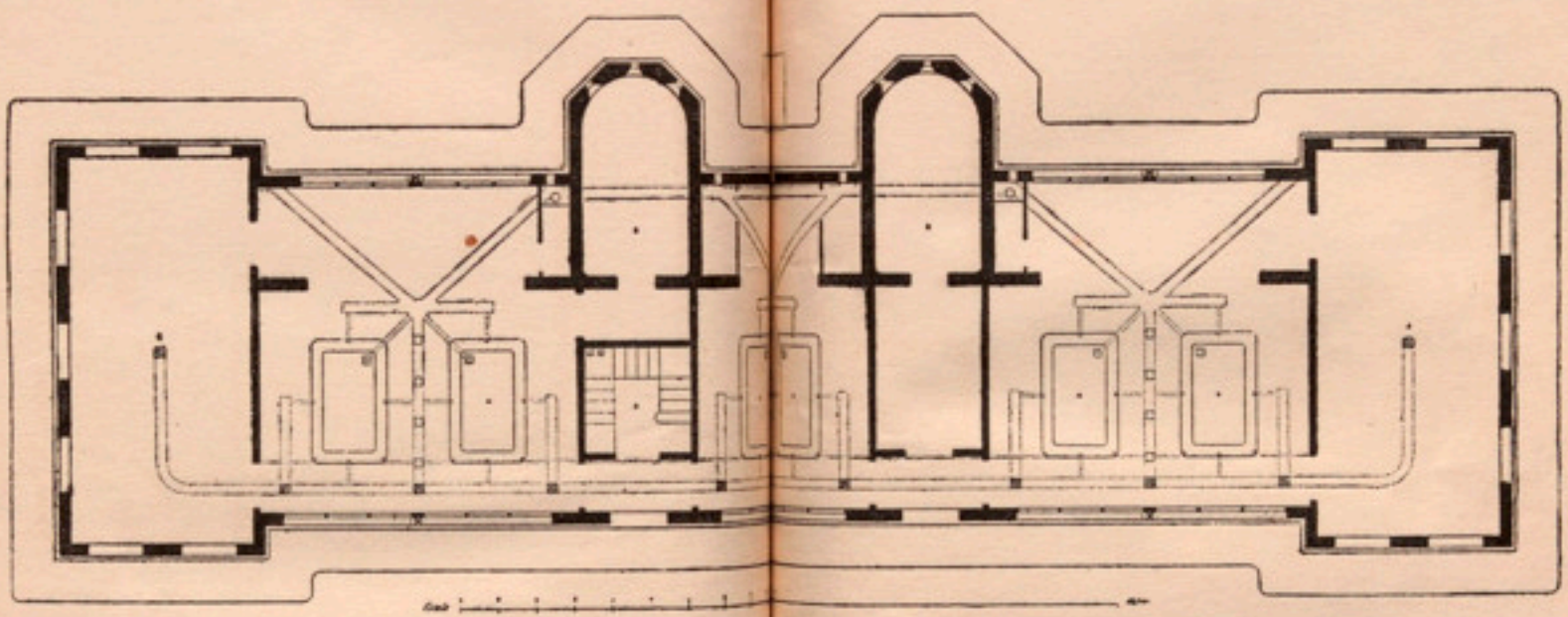
CUINA

Planta

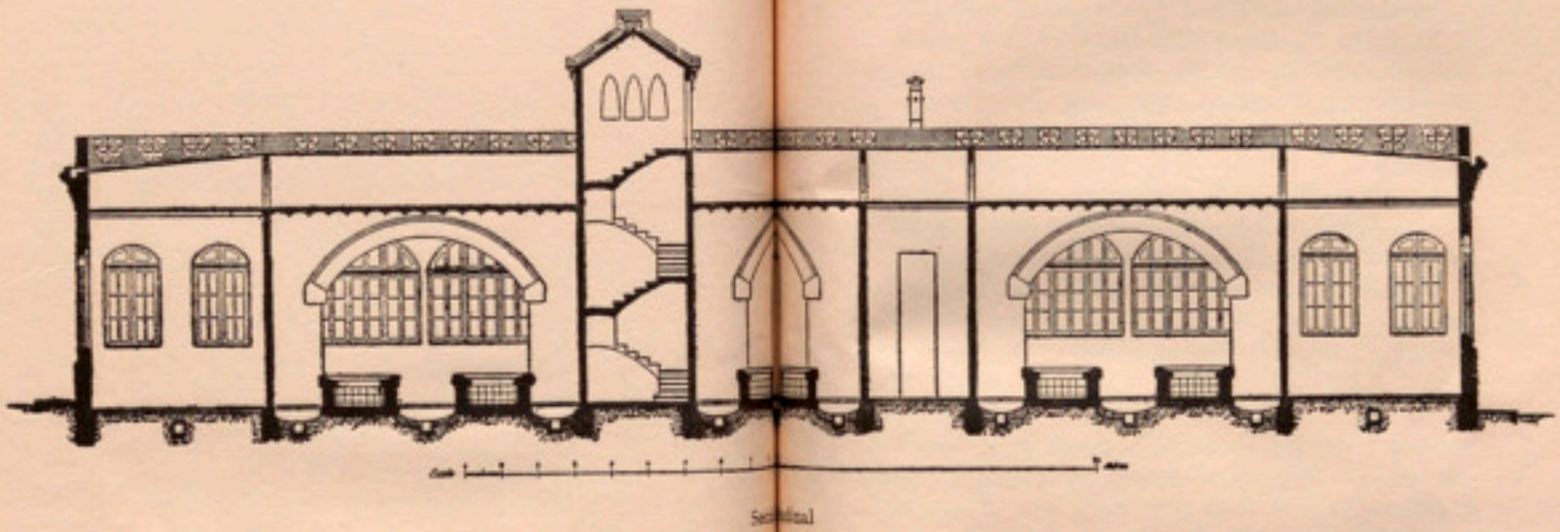

Núm. 1. — Vestíbul d'ingrés.
» 2. — Muntacàrregues.
» 3. — Pas i escala per als soterranis.
» 4. — Cuina.
» 5. — Aigüera.
» 6. — Preparació de menjars.
Núm. 7. — Forn de coure pa.
» 8. — Escala per al forn i els magatzems.
» 9. — Taules.
» 10. — Armaris per a la vaixella.
» 11. — Fonts.
» 12. — Ingressos laterals.

Diputació de Barcelona

Núm. 1. — Sala
» 2. — Cam[illegible] bugades.
» 3. — Esterilització.
» 4. — Escal[illegible]renedor.

servei, en general, eren persones d'escassa cultura i de certa rudesa en llurs costums, es comprengué que tot sistema mecànic estava fora de llur alcanç, exigint personal idoni de fora, privant a les dides d'una ocupació convenient durant algunes hores del dia.

Això féu que s'adoptés, com es veurà, el sistema antic ordinari en les millors condicions establertes, comptant sols amb la instal·lació d'estufes de desinfecció i aparells especials per a passar la bugada.

Imprimint al conjunt igual segell que en els altres edificis, va procurar el Sr. Oliveras dotar-los de tots aquells elements que cregué necessaris per al millor perfeccionament i agradable estança, tant a l'hivern com a l'estiu.

Sols de planta i terrat és el pavelló que s'aixeca al nord, i així mateix l'edifici Alletament.

Amideix en sa llargada 41'75 metres i 9'20 metres en sa amplada central, ocupant una superfície de 418'76 metres, equivalents a 5.552'50 pams, havent estat el cost de 51,286'21 pessetes, o sigui a 4'61 pessetes el pam.

Cuina, forn de coure el pa, magatzems i galeries d'unió. — Per últim, després de mort el Sr. Oliveras, i ocupant la seva plaça amb caràcter d'interinitat el nostre estimat company D. Josep Bori i Gensana a les ordres del qual em cap l'honra de seguir prestant el meu humil concurs, calgué empendre el projecte i construcció d'aquest pavelló sota la seva direcció, que per ésser provisional i inservible el que hi havia, es feia imprescindible la seva immediata realització.

El problema presentava els seus esculls per a aconseguir fàcil comunicació amb els edificis Alletament i Desmamats a l'objecte de prestar el servei de menjars sense tancar el solar amb galeries que

rellevessin del mateix. Demés, era convenient installar el forn de coure pa amb independència dels serveis de la cuina i galeries de comunicació, sense perjudici del seu funcionament i relació.

Compost de soterranis i baixos, amida el cos de la cuina 25'50 metres de llargada per 11'50 metres d'amplada en son eix, i ocupa una superfície de 391'84 metres, equivalents a 10,372'39 pams, comprenent-hi el forn i l'escalinata que el circumvalla.

Les galeries, de 39'60 metres de longitud cadascuna, tenen una amplada lliure de 1'20 metres, essent la superfície ocupada per ambdues de 179'52 metres, equivalents a 4,752'07 pams. Per elles circulen vagonetes especials sobre via *Decouville* facilitant al propi temps la comunicació entre els dos grans edificis.

Tot plegat, cuina i galeries d'unió, costaren 91,349'46 pessetes, o sigui a 6'03 pessetes el pam, comprès tot el material fixe, que és importantíssim, com tindrem ocasió d'apreciar.

Per acabar esmentaré els treballs de clavegueres realitzats amb un import de 32,814'27 pessetes.

Edifici «Prat de la Riba»

En 18 de juliol de 1906 acordà l'Excma. Diputació procedir a l'engrandiment de la Casa de Maternitat i Expòsits de Les Corts, confiant a l'arquitecte provincial D. Josep Bori i Gensana el projecte del nou edifici lletra C, que amb destí a Administració, capella, menjadors, escoles, departaments de les Germanes i expòsites majors i altres usos devia construir-se, per a la deguda installació de dits serveis, en la forma de què donen idea les plantes dels baixos

i primer i segon pis de què dit grandiós edifici es compon.

Tretes a subhasta les obres de Mestre-de-cases, foren aquestes adjudicades a la Societat General Catalana de Crèdit per la quantitat de 1.042.310'70 pessetes, trobant-se en l'actualitat ja del tot enllestides.

Per acord de 28 de novembre de 1911 resolgué la Diputació no continuar les obres de la nova Església, amb tot i deixar en peu la part construïda, per creure era, de moment, de major interès la terminació i habilitació dels altres locals, tota vegada que la població asilada que tenia obligació d'oir missa era molt reduïda i venir per altra part atesa dita necessitat en la Capella que en l'edifici de l'Ave-Maria s'habilità de conformitat amb els plànols de l'arquitecte D. Josep Goday i Casals.

Treta a subhasta, en 12 d'agost de 1914, l'obra de fusteria de l'edifici lletra C, l'industrial a qui fou aquesta adjudicada, degut a la guerra es vegé impossibilitat d'acomplir el seu comès; tret de nou a subhasta dit servei i havent quedat deserta, sollicità l'Excma. Diputació i obtingué, en 3 de juny de 1916, l'exempció de subhasta, havent aconseguit la Junta dur, en part, a terme dita obra per administració, realitzant-la en els tallers de la Casa de Caritat.

En acordar la Junta donar el nom del seu primer President, l'Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba, a l'esmentat pavelló, a l'ocórrer la mort de tan eminent patrici, procurà per tots els mitjans possibles anar a la terminació dels pavellons, realitzant parcialment i per administració els treballs que a l'efecte eren indispensables, confiant les obres de fusteria de part dels locals de la planta baixa i del primer i segon pis en sa totalitat als tallers dels Srs. Cucurella Germans, a fi que fos un fet immediat l'habilitació

dels mateixos, a l'objecte d'atendre al major desenrotllament dels diferents serveis i facilitar l'ingrés en dit Asil, en les condicions degudes, dels nois fills de matrimonis, menors de set anys, que de dia en dia venien sol·licitant-ho.

Dit edifici comprèn quatre cossos, els quals s'estenen paral·lelament a l'eix major de l'emplaçament, tenint els cossos més pròxims al centre uns 47 metres de llargada per 12'50 d'amplària, i els cossos extrems 36'50 metres de llarg per igual amplada de 12'50.

Aquests quatre cossos vénen lligats per llurs extrems de la part nord per altres cossos transversals que els unien també amb la Capella, situada en l'eix mateix de la finca, i per la part baixa queden també enllaçats per uns altres cossos i un pòrtic que s'estenen transversalment i formen la façana de l'Asil.

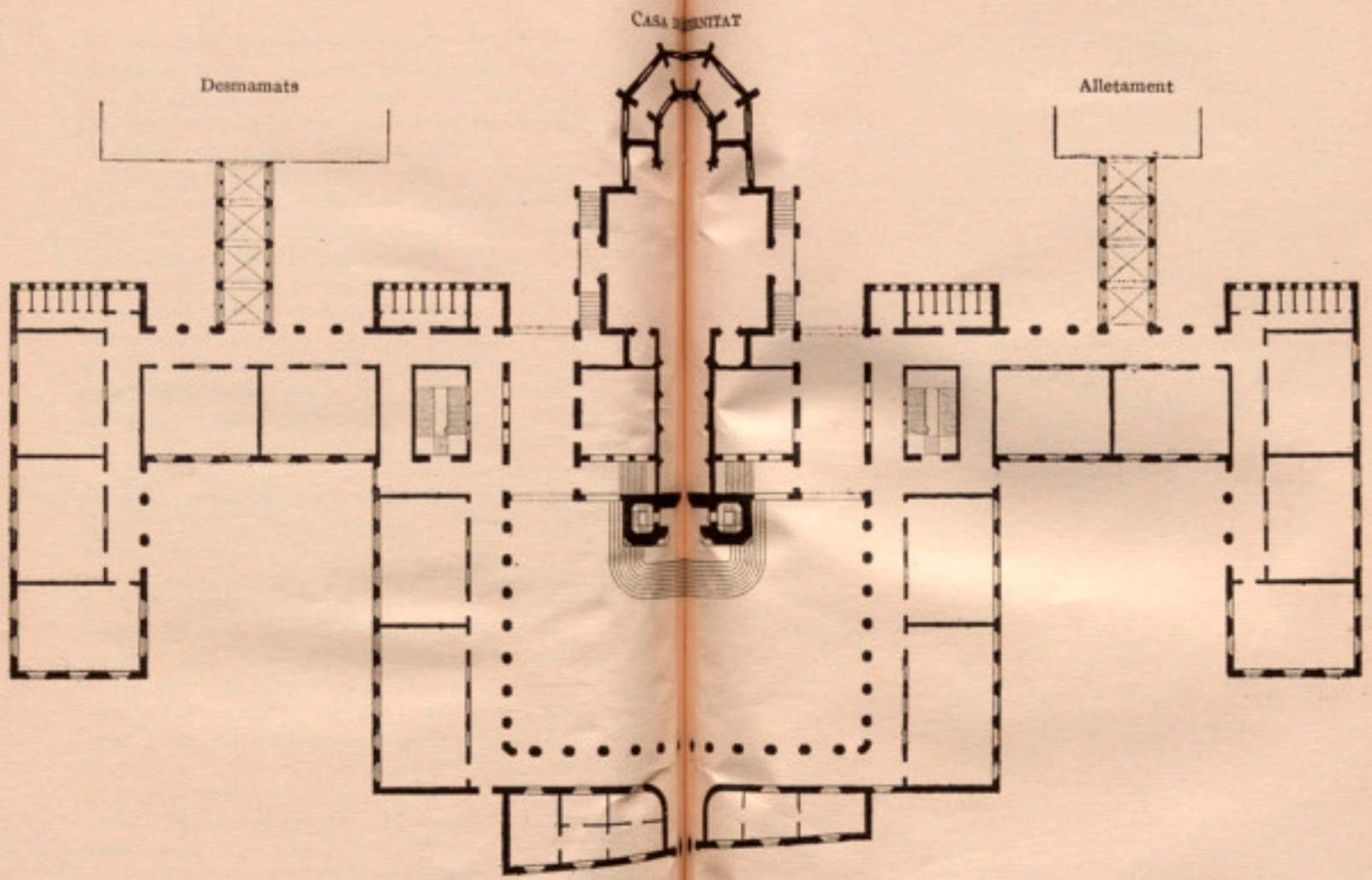
Presenta així el conjunt de l'edifici, en la seva part alta transversal, presa en totalitat, una llargada d'uns 134 metres, i com amplada la mateixa de les altres seccions.

El cos de façana, a causa de la inclinació de la línia de la Travessera, és cap-i-ample, tenint un màxim de 11'50 metres de fondària en la part de ponent i venint a morir a res a la banda de llevant.

Acordada la supressió de la Capella, el conjunt de cossos que formaven la unió transversal superior quedà fraccionat en dues seccions de 52'50 metres de llargada cada una, deixant entre una i altra un pas de 28'50 metres.

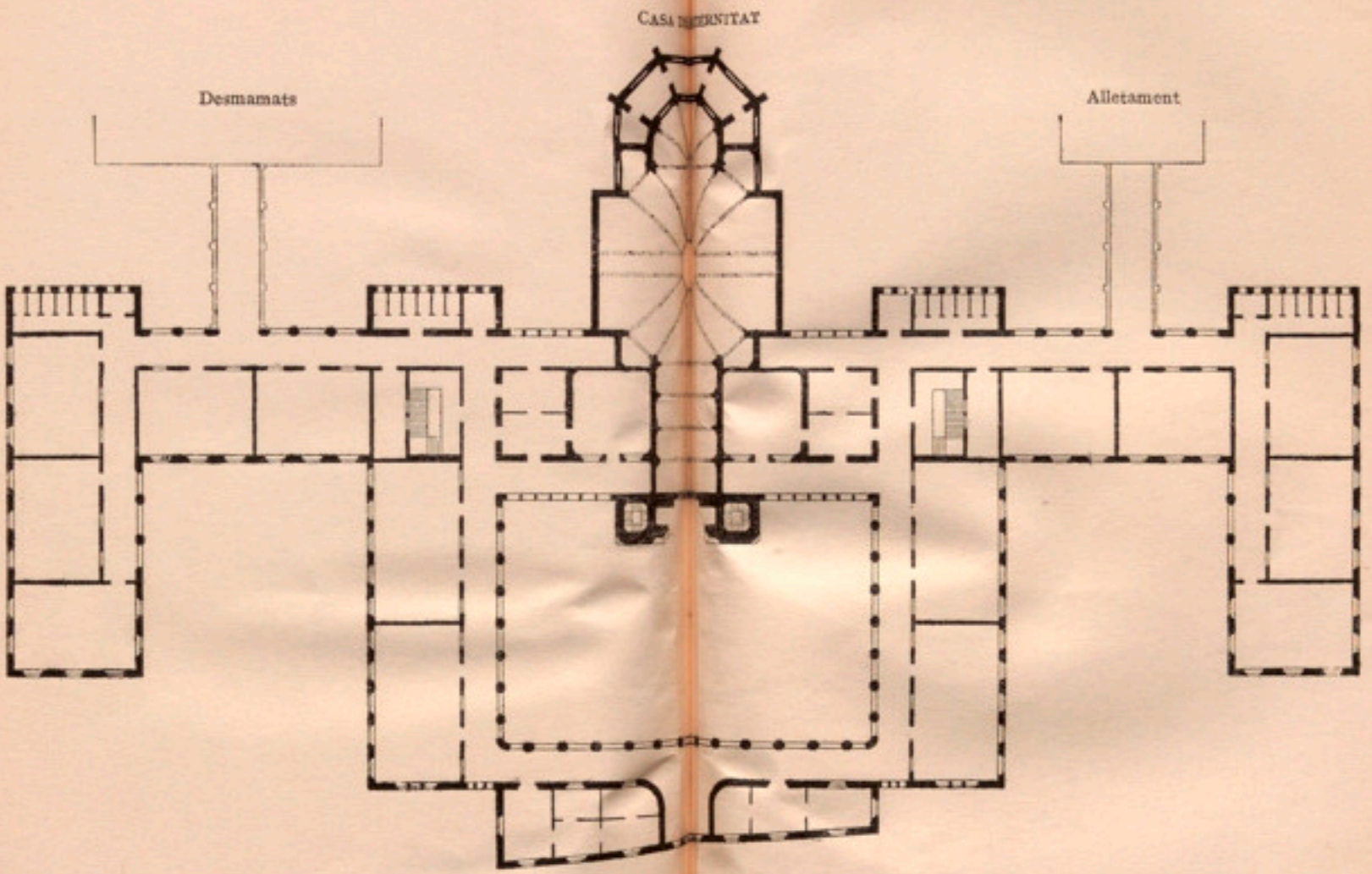
La plaça porticada de l'ingrés té 41'50 metres d'amplada.

Descomptada la Capella, el conjunt dels cossos d'edifici que ara queden, amb les variants que aquella supressió ha portat, resulta ésser de 3.325'57 metres quadrats, equivalents a 88,031 pams superficials.

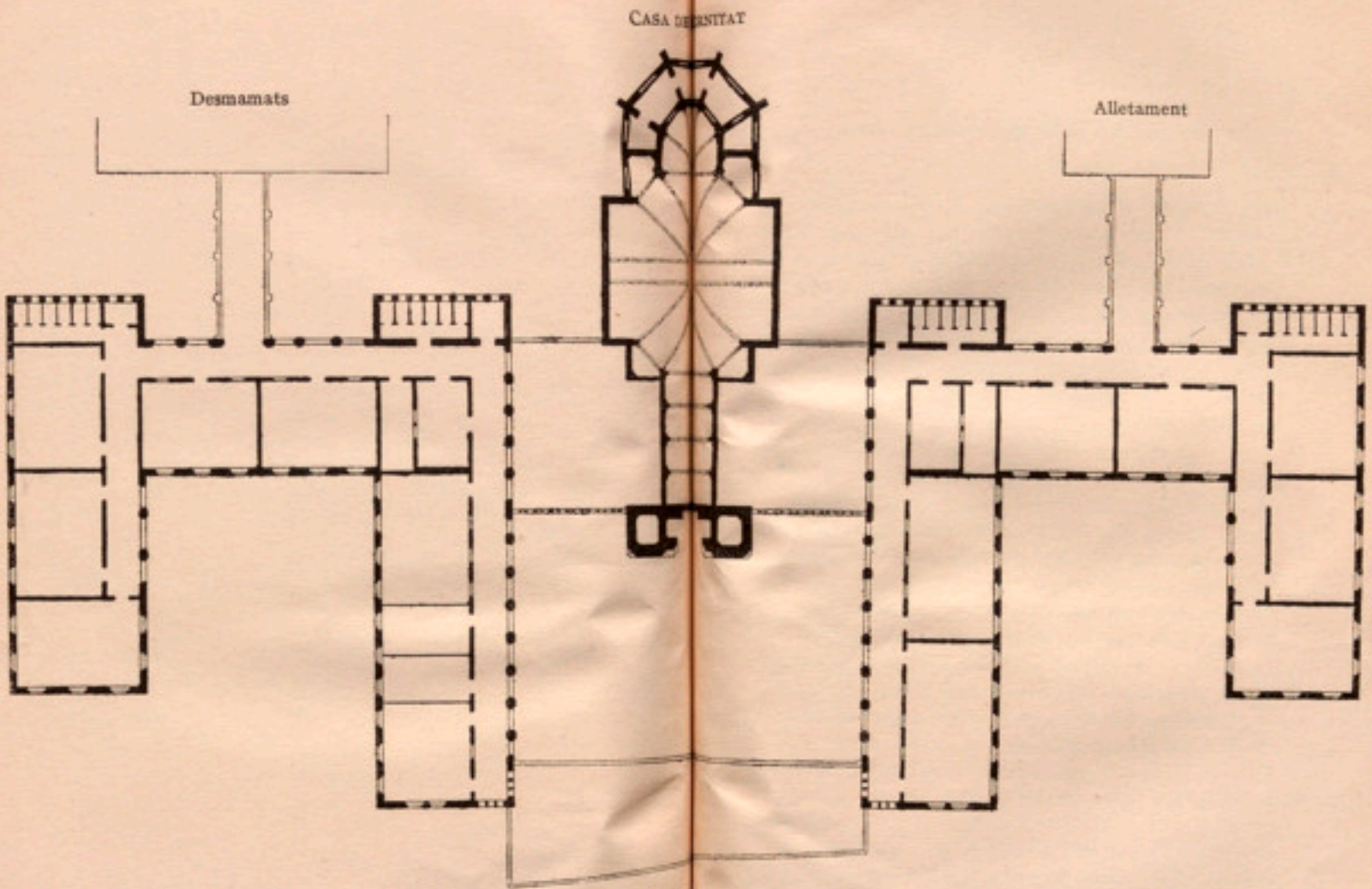
Administració i [illegible] — Planta baixa

Escala d'1 per 200

Administració i Esglé- Planta del 1.r pis

Escala d'1 per 200

Administració i Entrada — Planta del 2.r pis

Escala d'1 per 200

NOVA CASA DE MATERNITAT

Publicada a part, per acord de la Junta, la Memòria redactada pel Metge Director del Cos Facultatiu de la Casa de Maternitat i Expòsits, Dr. D. Ricard Zariquiey, resultat de la visita junt amb l'Arquitecte provincial D. Josep Bori i Gensana, practicada oficialment als Asils similars de Suïssa i Alemanya, es reprodueix en el present volum la part de dit treball referent a la distribució de serveis i plantes dels edificis de la nova Casa de Maternitat de Les Corts, que és com segueix:

«Concretem ara més, i vegem ja en detall com s'ha de construir la nostra nova Maternitat, i per ço serà bo que tornem a recordar els objectius que persegueix la Junta construint-la; d'aquesta manera ens farem més exacte càrrec de les parts de què ha de constar:

1.r Seguiran admetent-se les asilades secretes, únic objecte fins ara de la Maternitat.

2.n Hi haurà una secció de pagament, on les obreres, per poc preu, podran estar ben assistides.

3.r Altra secció, de més luxe, a semblança de les clíniques quirúrgiques particulars.

4.t La Junta desitja establir una escola per a llevadores.

5.è Desitja, així mateix, la Junta, que el material de la Casa sigui utilitzat per la classe mèdica per al seu perfeccionament en aquestes especialitats.

Per edificar la nova Maternitat disposem de 46,395'32 metres quadrats de terreny a Les Corts;

22,923'81, corresponen a ço que fins ara era hort; 7,680'04, al solar on es troba la Maternitat vella, i 15,791'47, que són els comprats darrerament.

El terreny té una forma un xic irregular (v. plànol), i està limitat.

L'entrada principal de la Casa estarà situada a l'Avinguda Güell, per ésser la més important i la que comunica més directament amb Barcelona; per aquesta avinguda s'arriba a la Gran-via Diagonal en dos minuts.

Nombre d'edificis. —Segons el pla aprovat per la Junta, la nova Maternitat constarà de diferents edificis. És massa complicat el mecanisme d'una Maternitat, i són massa heterogenis els seus components per a posar-los tots en un sol; més, encara, per a nosaltres, que havem de procurar isolar les asilades secretes. La Junta ha de persistir, doncs, en el seu primer acord, i optar per les construccions múltiples. En quin nombre?

Nosaltres havem de comptar amb unes asilades que no existeixen actualment en altres Maternitats, són les embarassades secretes. Aquestes permaneixen a la Casa un parell de mesos abans del part, i s'han de trobar separades de les altres. Actualment en tenim ja més de cinquanta, això és, que per a aquestes necessitem *dos pavellons de cinquanta llits cada u*, o un pavelló de cent. Ultra les asilades secretes, poden col·locar-se en un d'ells les embarassades pobres casades, constituint aquesta secció ço que el Dr. Fargas designava amb el nom d'Hostatge-Hospital.

Essent un dels principals objectes de la Maternitat el que hi acudin les obreres, pagant una quota major o menor, segons llurs recursos, natural-

ment caldrà dedicar-los un altre edifici, no podent estar barrejades amb les altres. Per a aquesta classe de malaltes, un *edifici de cinquanta llits* és del tot suficient; s'ha de tenir en compte que així com les asilades secretes, solteres, llur interès és ingressar a la Casa lo abans possible i permanèixer-hi retirades un parell de mesos, l'interès de les obreres que paguen és del tot oposat; com embarassades permaneixeran a la Casa molts pocs dies, la majoria d'elles entraran al moment d'iniciar-se el part. Com que en totes les Maternitats les asilades són d'aquesta classe, dediquen molts pocs llits a l'estància d'embarassades. A la de Dresden, com ja vaig indicar abans, amb tot i haver-hi 3,000 parts, tan sols tenen trenta llits per a embarassades; nosaltres, amb un edifici de cinquanta, en tenim massa. Pot fer-se de manera que hi hagi habitacions de diferents quotes, algunes d'elles de luxe, a fi que pugui haver-hi asilades de diverses categories.

Seguint el costum establert per tot arreu, nosaltres admetrem també malaltes de *ginecologia*. A aquestes, els destinem un *edifici de cinquanta llits*, nombre del tot suficient, tenint en compte, demés, que algunes malaltes d'aquesta classe, nosaltres, com veurem de seguida, les col·locarem en altre pavelló.

Isolament. Pavelló de cinquanta llits. — Aquest pavelló servirà per a l'isolament de totes les malaltes de la Casa, siguin o no de pagament. En ell, hi ingressaran les infectades puerperals, mamitis, gastaments, les embarassades o puèrperes amb pneumonies, tifoidees, tuberculosi, etc., les canceroses. Aquestes darreres malaltes pertanyen a ginecologia; mes, si es tenen en aquest departament, ocuparan un llit durant mesos i mesos, prenent lloc a malaltes agudes

que poden necessitar-lo amb més urgència; com que en el pavelló d'isolament hi haurà sempre més lloc disponible, serà millor posar-les-hi.

Tenim ja cinc dels sis pavellons que indicava el Dr. Fargas en el seu projecte. El sisè, el destinem a *parts i puèrperes, habitacions per a llevadores, estudiantes de llevadora i ensenyament d'aquestes.* A aquest edifici, hi aniran a desocupar totes les embarassades de la Casa, de pagament o de franc; hi haurà sales de parts separades. Després del part quedaran en aquest mateix edifici: les que paguin, en un dels pisos; les de franc, en un altre. Aquest edifici, com és natural, haurà d'ésser més gran que els destinats a les embarassades, perquè moltes d'elles, especialment les que paguin, o entraran directament aquí, o ho faran després d'un parell de dies d'estada en el d'embarassades. L'edifici es construeix per a cent llits; amb dit nombre podem tenir 3,000 parts, que és ço a què s'aspira en el projecte aprovat per la Junta.

Ocupem-nos ara de ço que en el primitiu projecte s'anomena cos central, i que es suposava de tres parts, destinades a administració, cuines, safaretxos, parts, habitació personal i calefacció. En les antigues Maternitats això podia estar junt; avui, amb la importància que ha pres la secció de màquines (safaretxos, calefacció, desinfecció, cuines), lo delicada que és la secció de sales de parts i operacions, les quals s'ha de procurar isolar-les de tot l'altre; el nombrós personal que requereix una Maternitat com la nostra, és difícil, o millor dit perillós, tenir junt tot això. D'altra banda, el Dr. Fargas, amb qui tantes vegades havíem parlat de tot això, i la manera de pensar del qual conec ben bé, no tenia un interès especial en què totes aquestes seccions estiguessin precisament en un mateix edifici: ell feia constar la necessitat de l'existèn-

cia d'aquests tres departaments, junts o separats, segons les necessitats que per a la construcció imposés la major o menor extensió del terreny disponible. Fonamentant-nos en tot això, nosaltres havem separat aquestes diferents seccions.

Edifici destinat a administració, on hi haurà les oficines, policlínica, habitacions per a tot el personal de la Casa (religioses, metges, capellans, estudiants, museu, sales de cursos, etc.).

Edifici destinat a màquines, cuines, calefacció, desinfecció, esterilització.

Edifici destinat a laboratoris, cadàvers, etc.

En resum, el nombre d'edificis que necessitem, i l'objecte a què es destinen, és el següent:

1.r Administració i policlínica.
2.n Parts i puèrperes; llevadores.
3.r Embarassades pobres / Potser, d'aquests dos edi-
3.r Embarassades pobres \ ficis, se'n faci un de sol.
4.t Embarassades de pagament.
5.è Ginecologia.
6.è Isolament.
7.è Casa de màquines i cuines.
8.è Laboratoris.

Objecte a què es destina cada un dels edificis i habitacions que ha de contenir

1.r *Administració i policlínica*

En aquest edifici s'hi han de col·locar : porteria general, telèfon central, administració (oficines, arxius, etc.), museu d'higiene infantil, sala de donatius,

sales de cursos, auditòrium, biblioteca, habitacions per al personal de la Casa, habitacions per a les Religioses i infermeres, guarda-roba, policlínica, banys.

Podrà dividir-se en tres parts, amb entrades independents:

Habitacions per a les Religioses
Habitacions per a les infermeres
Guarda-roba general
Policlínica
Capella

Biblioteca
Amfiteatre
Sales de cursos
Sala de donatius
Museu d'higiene infantil
Administració (oficines, arxiu, despatx-Director administratiu
Telèfon central
Porteria general

Habitacions per al personal
Metges
Estudiants
Capellans
Despatx-Director
Metge
Porters mossos
Menjadors per als metges
Sala-reunions, rebedor, fumatori.
Menjadors per als mossos
Banys

En el cos central hi hauria:

Porteria general i sala d'espera (dues habitacions).
Telèfon central (una habitació).
Administració (oficines, arxiu, despatx per al Director administratiu) (quatre habitacions).
Museu d'higiene infantil (dues habitacions grans).
Sala de donatius (una habitació).
Sales de cursos (dues habitacions).
Amfiteatre (cúpula central) (una habitació).
Biblioteca.

En un dels cossos laterals:

Habitacions per al personal.
Metges i estudiants, en nombre de vint.
Dos capellans; per a cada u, dormitori, sala de treball i sala de rebre.

Despatx per al Director mèdic.
Porters, jardiners, mossos.
Menjadors per a metges i capellans.
Sala de reunions, de rebre, de fumar.
Menjadors per al servei.
Banys i excusats.

Altre dels cossos laterals:

Habitacions per a les Religioses (dormitori, cambra infermeria, sala de reunions, cambra de banys, excusats; agrupant tot això de manera que estigui un xic independent).
Habitacions per a les infermeres.
Guarda-roba general.
Capella.
Policlínica.

La policlínica estarà a la planta baixa, i tindrà entrada independent. Donat el funcionament d'aquesta, es necessitaran les següents habitacions:

Sala d'espera.
Water, immediat a aquesta sala.
Sala de reconeixements, suficientment gran per a dos o tres llits, amb embans de separació i lavabos.
Saleta immediata (que servirà de despatx del metge, guardar instruments, petit laboratori).
Cambra de bany, amb dues banyeres, separades per un embà.
Si fos possible, una habitació immediata a la de banys per a la roba.
Instal·lació de raigs X.

2.ª *Parts i puèrperes; llevadores*

Totes les embarassades, les pobres i les que paguin, aniran a parir a aquest edifici; un cop acabat el part, es quedaran allí, a les sales de puèrperes respectives.

Com tots els altres edificis, ultra els baixos, tindrà aquest tres pisos; el primer es destinarà a malaltes que paguin, el segon a malaltes de franc, el tercer a habitacions de llevadores i estudiantes. La disposició dels dos primers pisos serà la mateixa, variant tan sols l'ornamentació.

Al mig, la sala de parts, suficient per a quatre llits; a un dels costats, saleta per a banyar, pesar i arreglar l'acabat de néixer; sala per a les llevadores i metges; a l'altre costat, sala per a instruments; a continuació, una sala més petita amb dos llits per a fòrceps, versions, etc.; seguidament, i per a ambdós costats, sales per a les puèrperes, d'un, dos i quatre llits en el primer pis, de quatre, sis i vuit llits en el segon. Al primer pis s'hi arreglaran les habitacions de manera que si la família acompanya a la malalta pugui estar en l'habitació del costat.

Com que cada puèrpera estarà amb el seu fill, la cubicació serà de 100 metres per a cada una. Alçada del sostre, 6 metres.

Nombre de llits: cinquanta a cada pis.

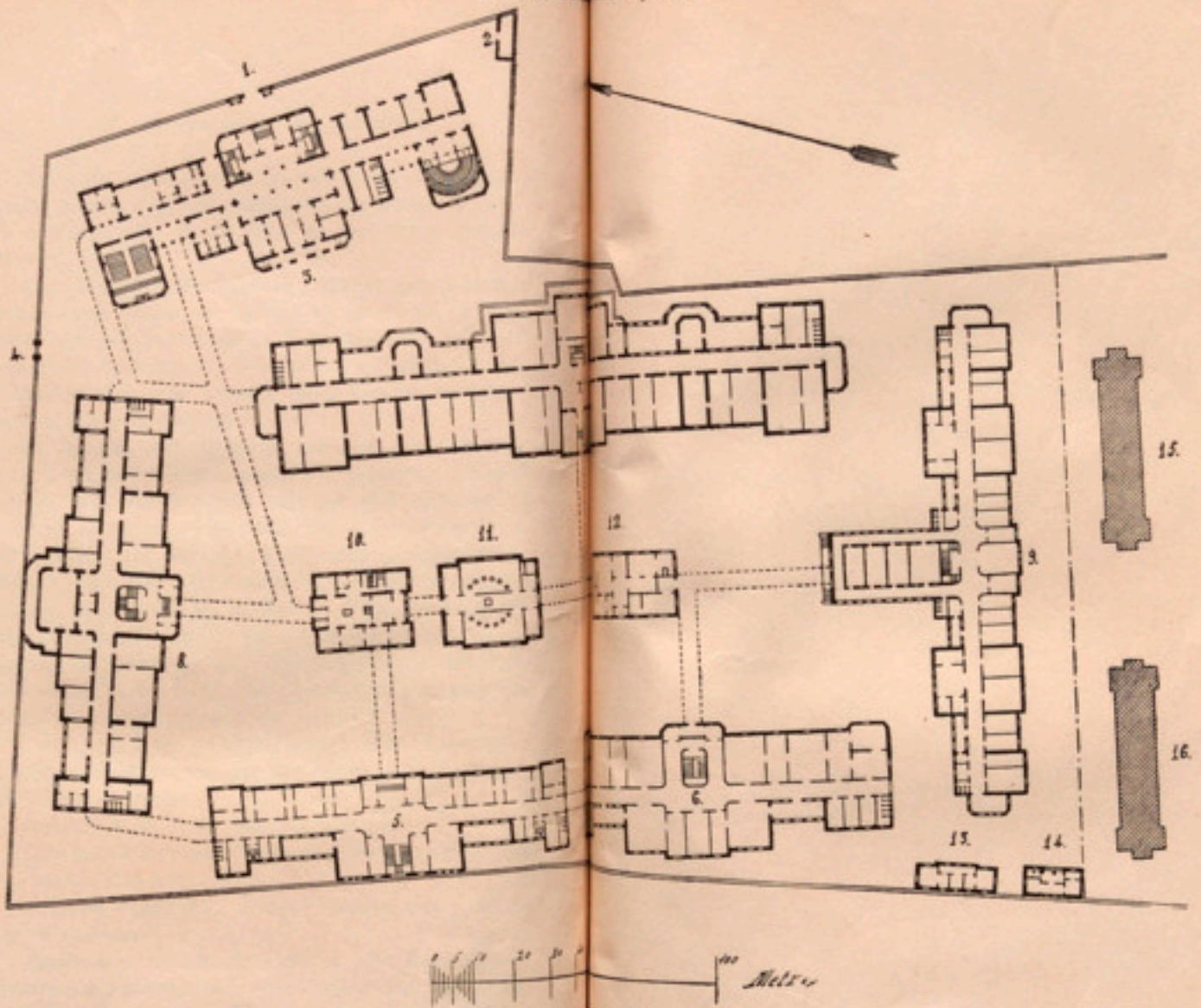
En cada un dels pisos, dormitori per a una llevadora i dues o tres infermeres.

Lavabos, excusats, banys, cambra-fogó per a aigües calentes.

Tercer pis. Habitacions per a vint llevadores i estudiantes; guarda-roba; habitacions per als dipòsits d'aigües esterilitzades, sèrum artificial, desin-

PLÀNOL GENERAL EMPLAÇAMENT

Núm. 1. — Entrada principal i porteria.
» 2. — Garatge i cotxera.
» 3. — Pavelló d'Administració, Policlínica i Ensenyament.
» 4. — Entrada de servei i bàscula.
» 5. — Pavelló d'embarassades pensionistes.

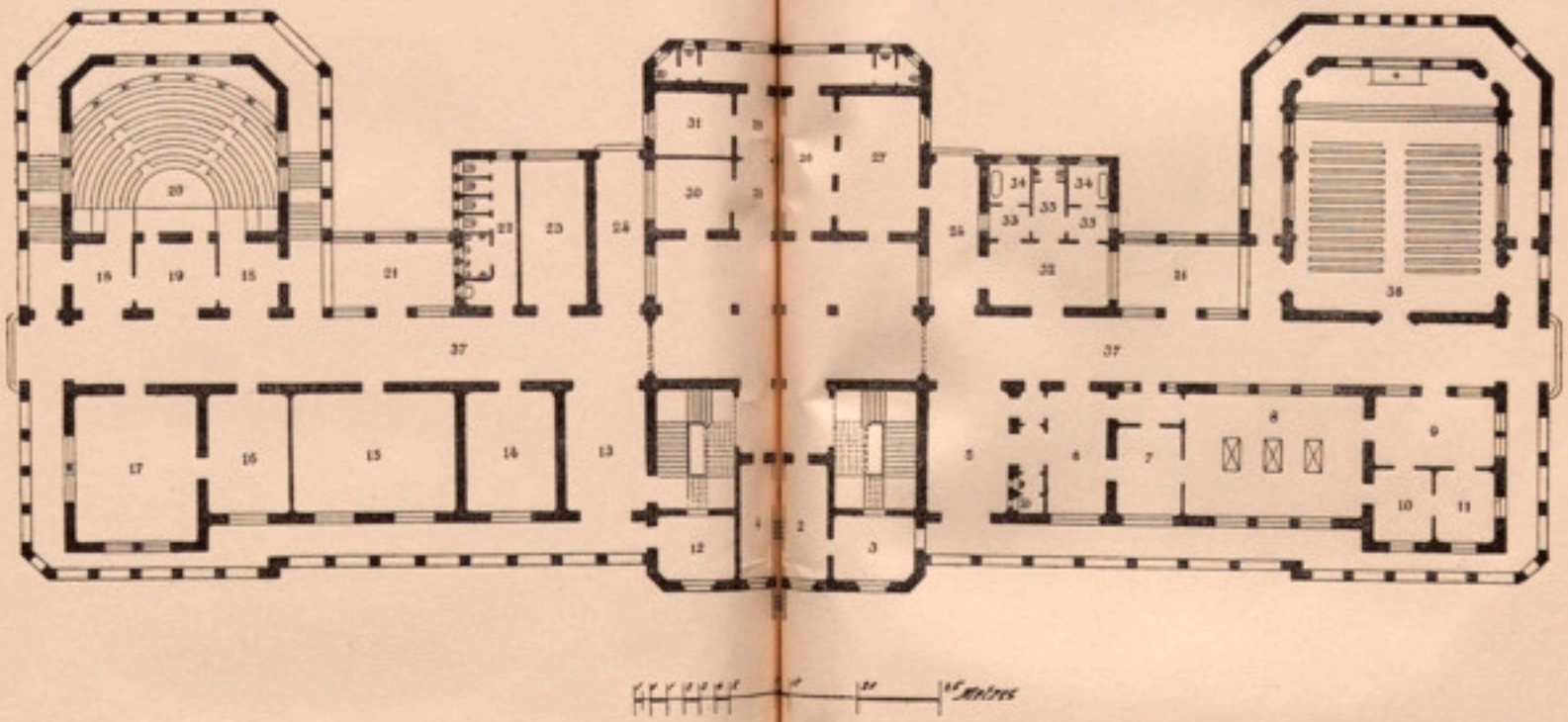
Núm. 6. — Pavelló d'embarassades pobres.
» 7. — Puerperi.
» 8. — Psicologia.
» 9. — Pavelló per a malalties.
» 10. — Cu

Núm. 11. — Pavelló de calderes.
» 12. — Pavelló de rentadors, desinfecció, esterilització i serveis anexes.
» 13. — Pavelló d'autòpsies, laboratoris, preparacions, etc
14. — Dipòsit de cadàvers.

PAVELLÓ D'ADMINISTRACIÓ, CLÍNICA I ENSENYAMENT

Planta

Secció de l'esquerra : Ensenyaments — Secció d'administració — Secció de la dreta : Policlínica

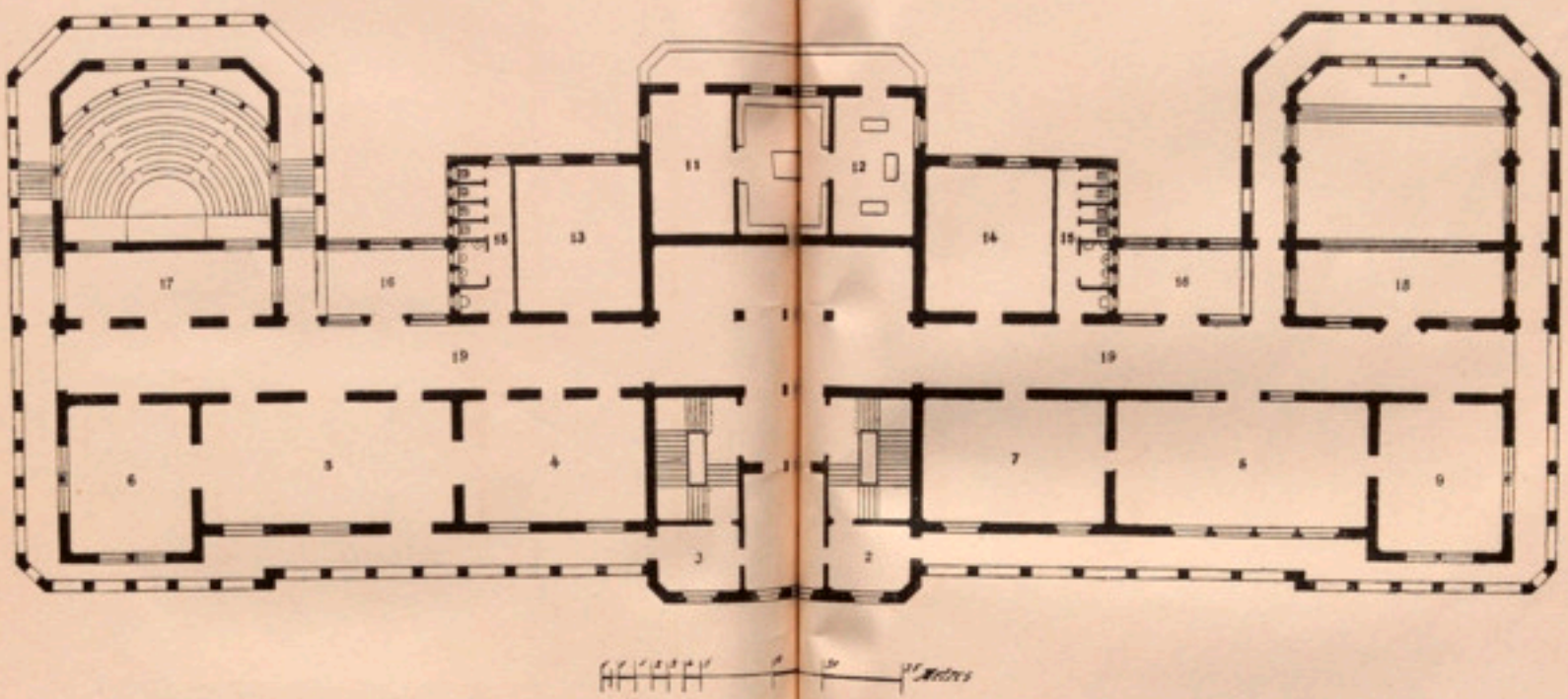

Núm. 1. — Entrada.
» 2. — Porteria general.
» 3. — Telèfon central de la Institució.
» 4. — Sala d'espera.
» 5. — Vestíbol i pas de la Policlínica.
» 6. — Sala d'espera de la Policlínica.
» 7. — Despatx del metge.
» 8. — Sala de reconeixements.
» 9. — Sala d'instrumental i laboratori.
» 10. — Raigs X.
» 11. — Oficina-registre del metge.
» 12. — Conserge de la Secció Docent.
» 13. — Vestíbol i pas de la Secció Docent.
» 14. — Sala de cursos.
» 15. — Sala de cursos.

Núm. 16. — Sala de [illegible] i material.
» 17. — Sala de [illegible]
» 18. — Vestíbol [illegible] teatre.
» 19. — Sala per [illegible] anciant, preparació de mater[illegible]
» 20. — Gran saló [illegible] tre.
» 21. — Galeries.
» 22. — Excusados.
» 23. — Sala de [illegible] per als concurrents als cursos.
» 24. — Passos [illegible] neral.
» 25. — Sala de [illegible] la Secció Administrativa.
» 26 i 27. — [illegible] la Secció Administrativa.

Núm. 28. — Antesala del Director administratiu.
» 29. — Sala despatx de dit Director.
» 30. — Sala de rebre.
» 31. — Sala reservada.
» 32. — Departament de les monges encarregades de rebre a les embarassades que ingressin a la Casa.
» 33. — Saletes vestidors per a les embarassades que tinguin d'ingressar.
» 34. — Sales de bany per a les mateixes.
» 35. — Corredor de pas a les habitacions.
» 36. — Capella general de la Institució.
» 37. — Galeria de comunicació.

PAVELLÓ D'ADMINISTRACIÓ, CLÍNICA I ENSENYAMENT

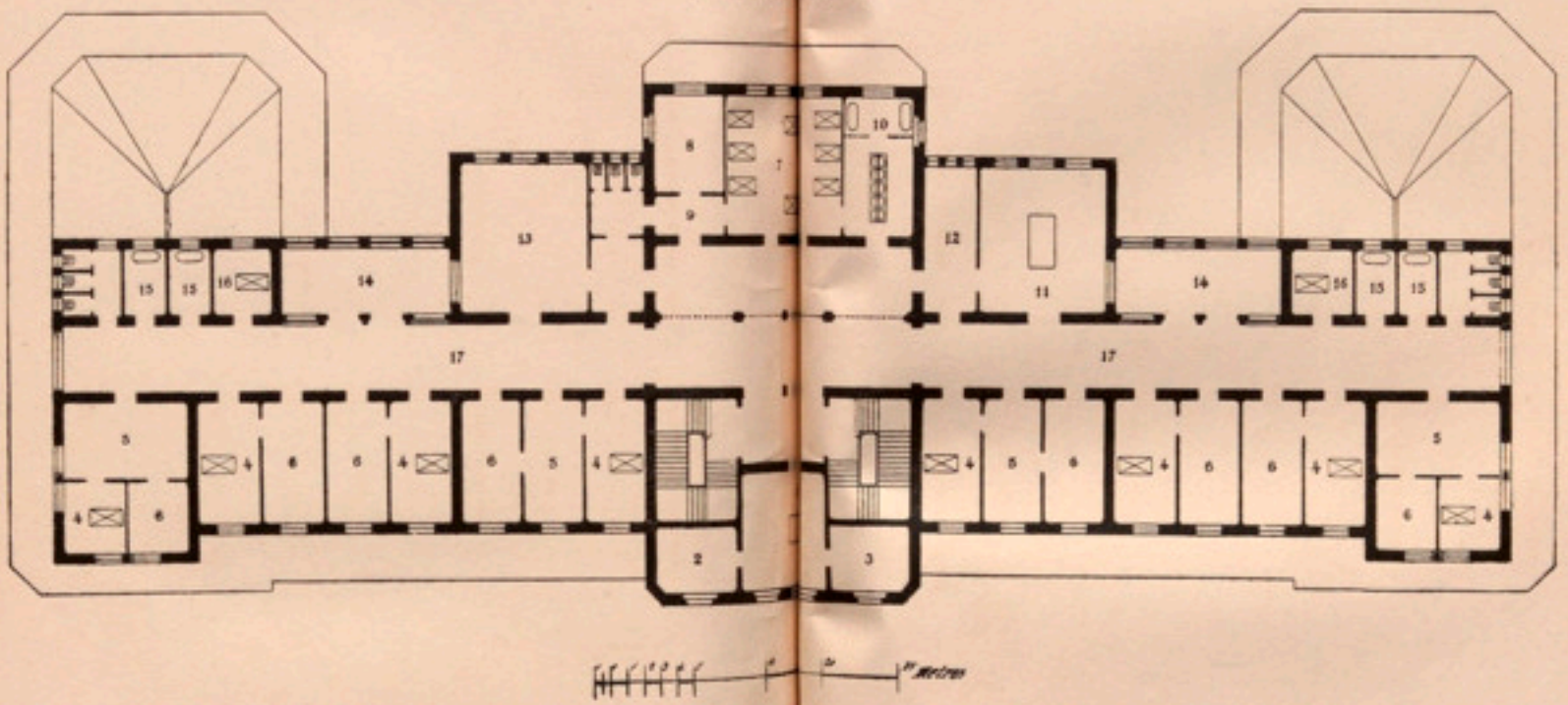
Núm. 1. — Gran saló d'actes.
» 2. — Sala auxiliar.
» 3. — Sala de Juntes.
» 4. 5 i 6. — Museu d'Higiene infantil.
» 7. — Laboratori.
» 8. — Museu d'estudis, preparacions, etc.

Núm. 9. — Laboratori.
» 10. — Biblioteca.
» 11. — Sala del Metge de l'establiment.
» 12. — Sala de redacció de la Revista de l'Institució.
» 13. — Sala de reunions.

Núm. 14. — Sala de visites.
» 15. — Excusats.
» 16. — Galeries obertes.
» 17. — Dipòsit de material.
» 18. — Chor de la Capella.
» 19. — Galeries de comunicació.

PAVELLÓ D'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I ENSENYAMENT

(Habitacions personal)

Núm. 1. — Menjador dels capellans i metges.
» 2. — Sala fumador.
» 3. — Rebosteria.
» 4. — Dormitoris per a metges (6) i capellans (2).
» 5. — Sales de rebre per als mateixos.
» 6. — Sales de treball dels mateixos.

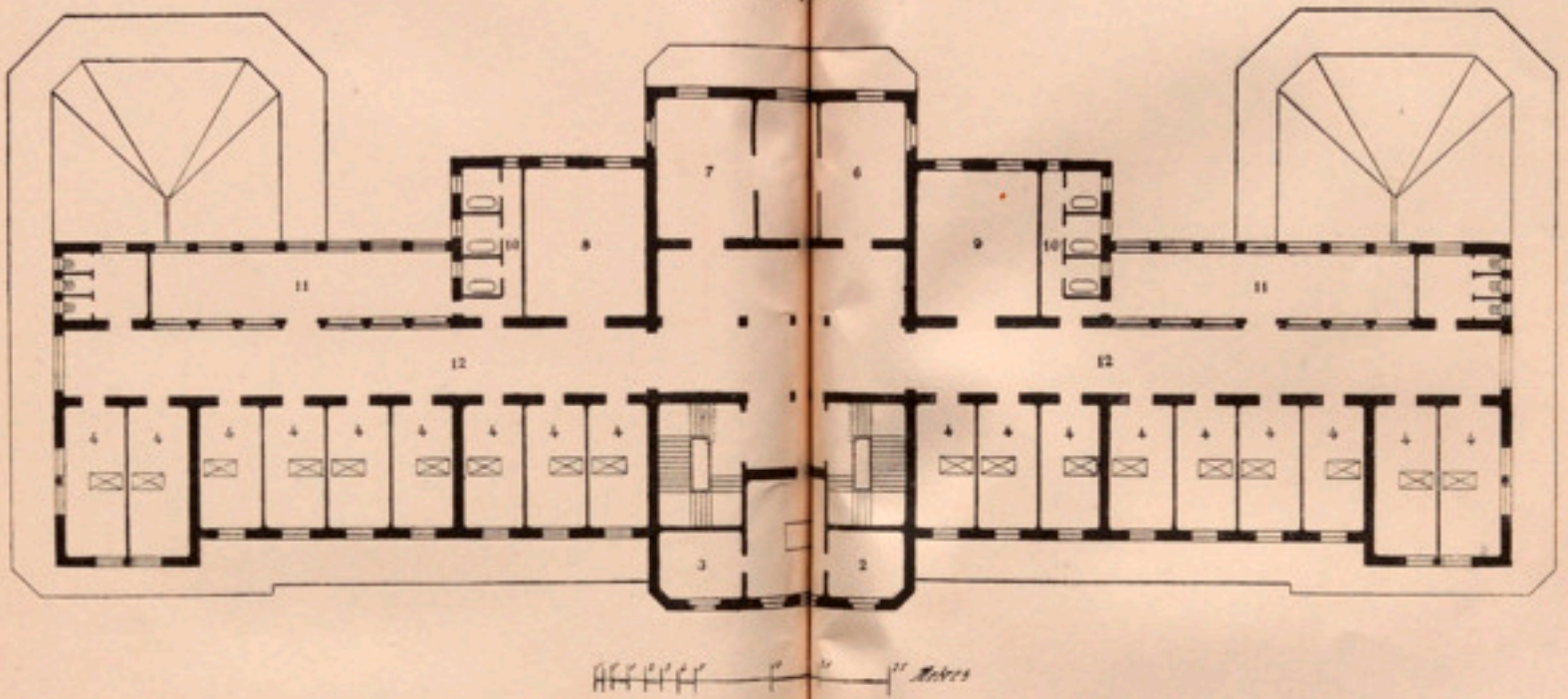
Núm. 7. — Dormitoris monges.
» 8. — Sala infermeria a les mateixes.
» 9. — Antesala.
» 10. — Banys i lavabos per a les monges.
» 11. — Menjador per a les mateixes.
» 12. — Cuina i [illegible]

Núm. 13. — Sala de reunió i treball.
» 14. — Galeries obertes.
» 15. — Cambres de bany per a metges i capellans.
» 16. — Dormitoris de servei.
» 17. — Corredors de comunicació.

PAVELLÓ D'ADMINISTRACIÓ[illegible]CA I ENSENYAMENT

P[illegible]

(Habitacions p[illegible]diants)

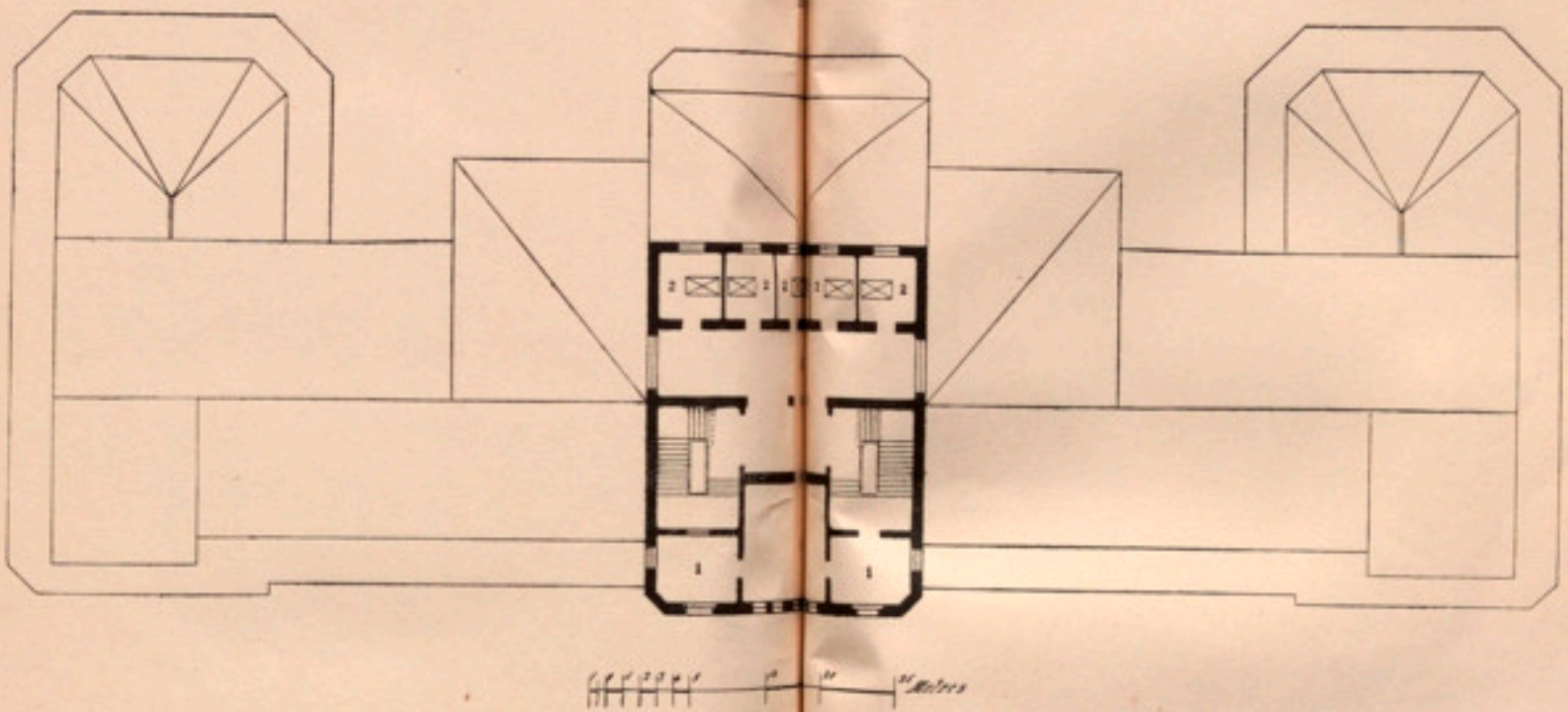

Núm. 1. — Menjador.
» 2. — Rebosteria.
» 3. — Sala fumador.
» 4. — Dormitoris per a estudiants.

Núm. 5. — Sala de reunió
» 6. — Sala de visites
» 7. — Sala de fumadors.
» 8. — Sala general d[illegible]

Núm. 9. — Laboratori general dels estudiants.
» 10. — Cambres de bany per als mateixos.
» 11. — Galeries obertes.
» 12. — Corredors de comunicació.

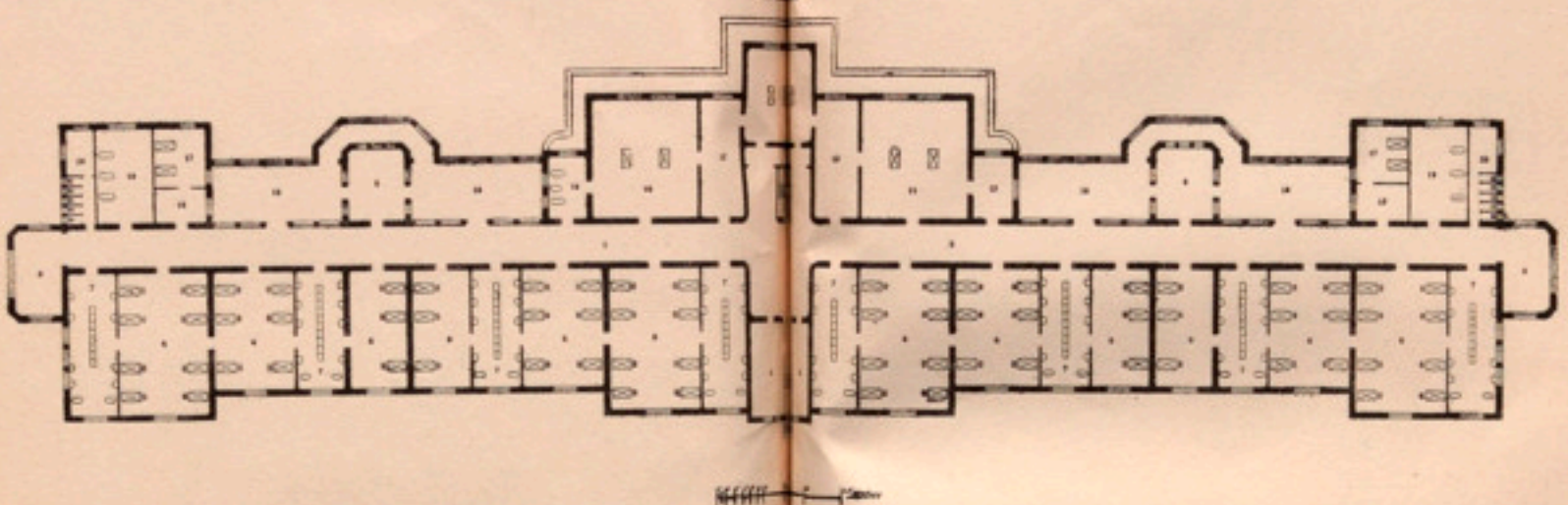
PAVELLÓ D'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I ENSENYAMENT

Núm. 1. — Departaments-dipòsit de les robes pertanyents a les acollides a l'establiment i oficina-registre d'entrades i sortides materials.
» 2. — Dormitoris del personal del servei.
» 3. — Corredor.

PAVELLÓ PER A I PUERPERI

Planta

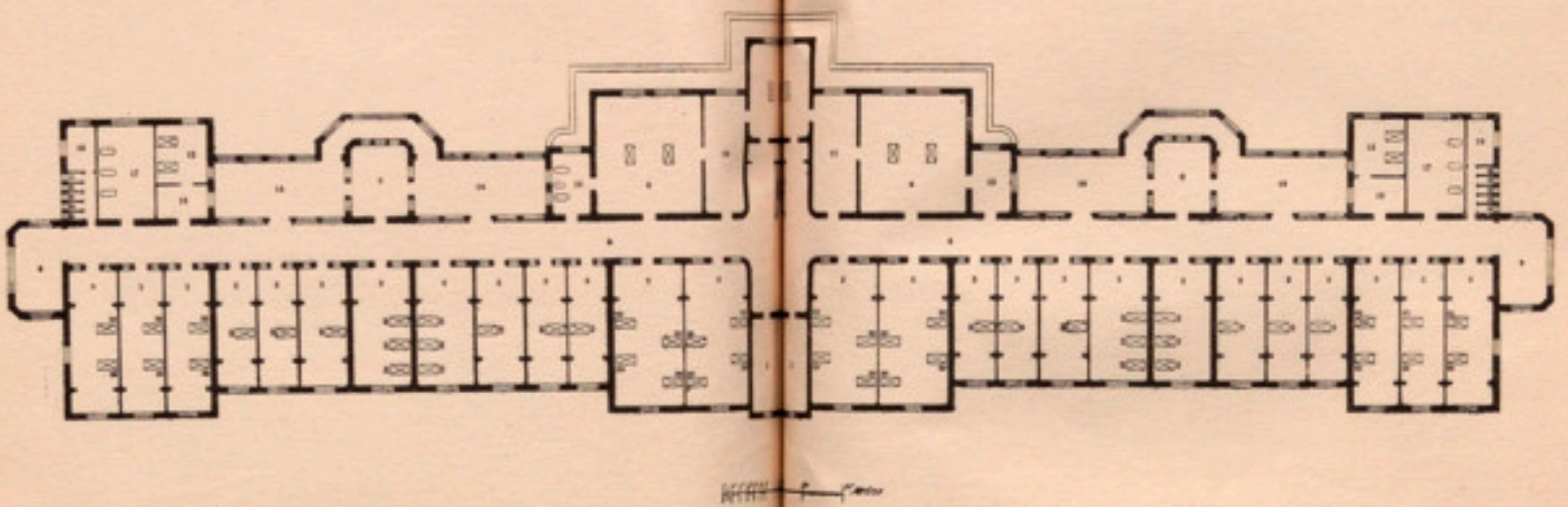

Núm. 1. — Entrada.
» 2. — Porteria.
» 3. — Cuina.
» 4. — Sala d'espera.
» 5. — Corredors de comunicació.
» 6. — Dormitoris.
» 7. — Lavabos.

Núm. 8. — Sales per a convalescents [illegible] extrems, destinades a menjadors mateixes).
» 9. — Sala general de parts.
» 10. — Sala per a aplicacions de [illegible]sions, etc.
» 11. — Sala especial de parts.
» 12. — Sala d'instruments, boticl[illegible]
» 13. — Sala per a bany, neteja, [illegible]jament de les criatures nades.

Núm. 14. — Sala de bany, cloroformització, etc., per a la Secció d'intervencions.
» 15. — Sala de descans i preparació, per als facultatius.
» 16. — Galeries obertes.
» 17. — Dormitoris per a llevadores i infermeres.
» 18. — Saleta per a les mateixes.
» 19. — Sales de bany.
» 20. — Dipòsit de material, neteja, etc.

PAVELLÓ PER A LES PUERPERI

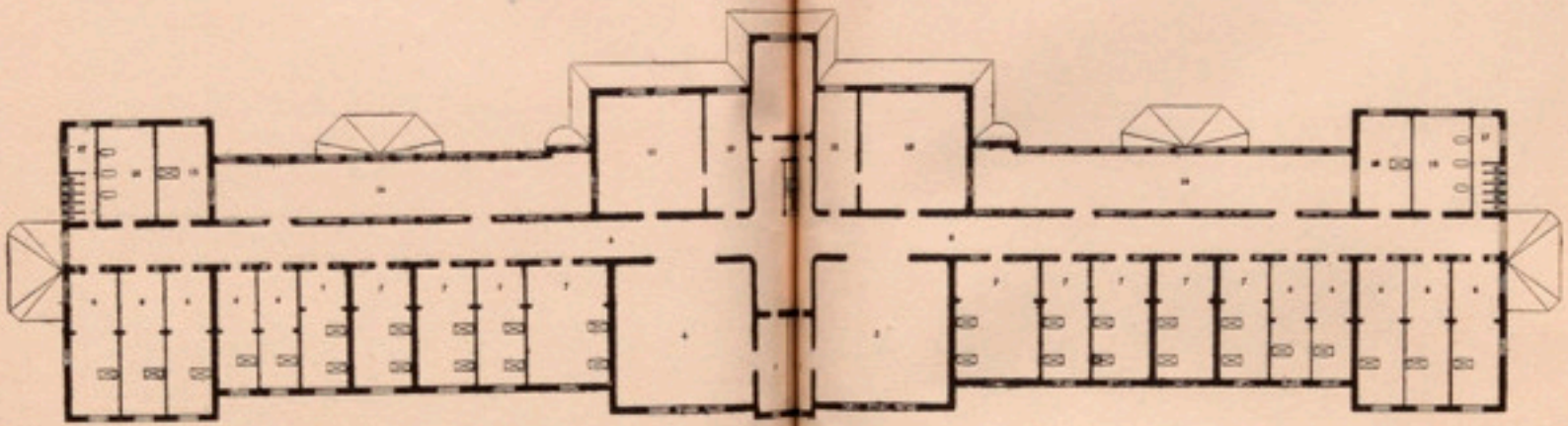
Núm. 1. — Sala de visites.
» 2. — Dipòsit de roba.
» 3. — Cuina.
» 4. — Corredors de comunicació.
» 5. — Habitacions per a una, dues, tres i quatre pensionistes.
» 6. — Sales per a convalescentes (les dels extrems, destinades a menjadors per a les mateixes).

Núm. 7. — Sala gene[illegible].
» 8. — Sala per a[illegible] fòrceps, versions, etc.
» 9. — Sala esp[illegible].
» 10. — Sala per a[illegible]ntal, botiquí, etc.
» 11. — Sala per [illegible] teteja, pes i arranjament d[illegible]res nades.
» 12. — Sala per a[illegible]nformitzar, etc., de la Secci[illegible]ons.

Núm. 13. — Sala per a metges i llevadores.
» 14. — Galeries obertes.
» 15. — Dormitoris per a llevadores i infermeres.
» 16. — Saletes corresponents a les mateixes.
» 17. — Sales de bany.
» 18. — Dipòsit de material.

PAVELLÓ PER AL PUERPERI

(Habitacions per a llevadores i estudiantes)

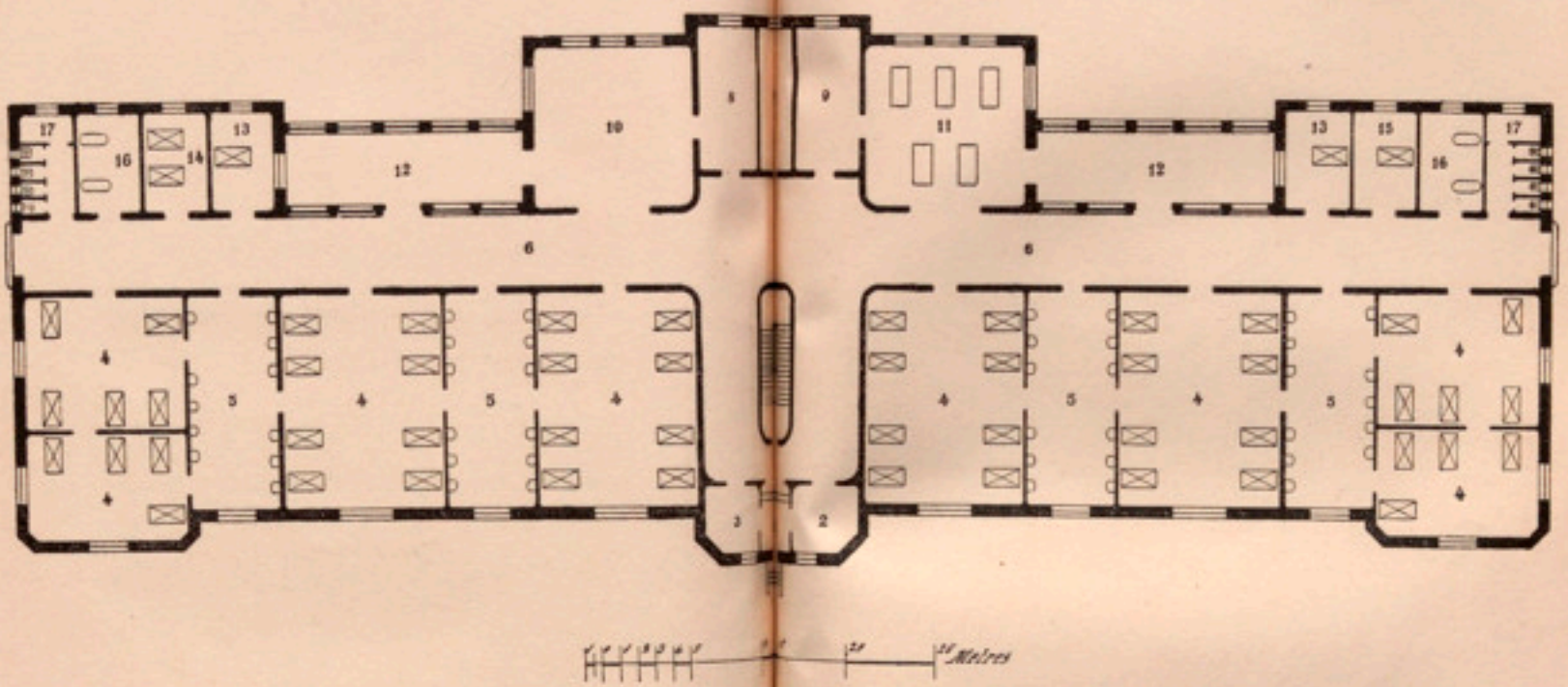
Núm. 1. — Sala de visites.
» 2 i 3. — Rebosteria.
» 4. — Menjador per a les llevadores.
» 5. — Menjador per a les estudiantes.
» 6. — Habitacions per a llevadores.
» 7. — Habitacions per a estudiantes.

Núm. 8. — Corredor [illegible]ció.
» 9. — Laboratori [illegible] aigües esterilitzades, desinfec.
» 10. — Sala de [illegible]s llevadores.
» 11. — Sala de [illegible]rències.
» 12. — Sala de [illegible]s estudiantes.

Núm. 13. — Sala general de lectura i estudi.
» 14. — Galeries obertes.
» 15. — Habitacions per al personal de servei.
» 16. — Sala de bany per a les llevadores.
» 17. — Dipòsit de material.
» 18. — Sala de bany per a les estudiantes.

PAVELLÓ PER A EMBASSADES POBRES

Planta

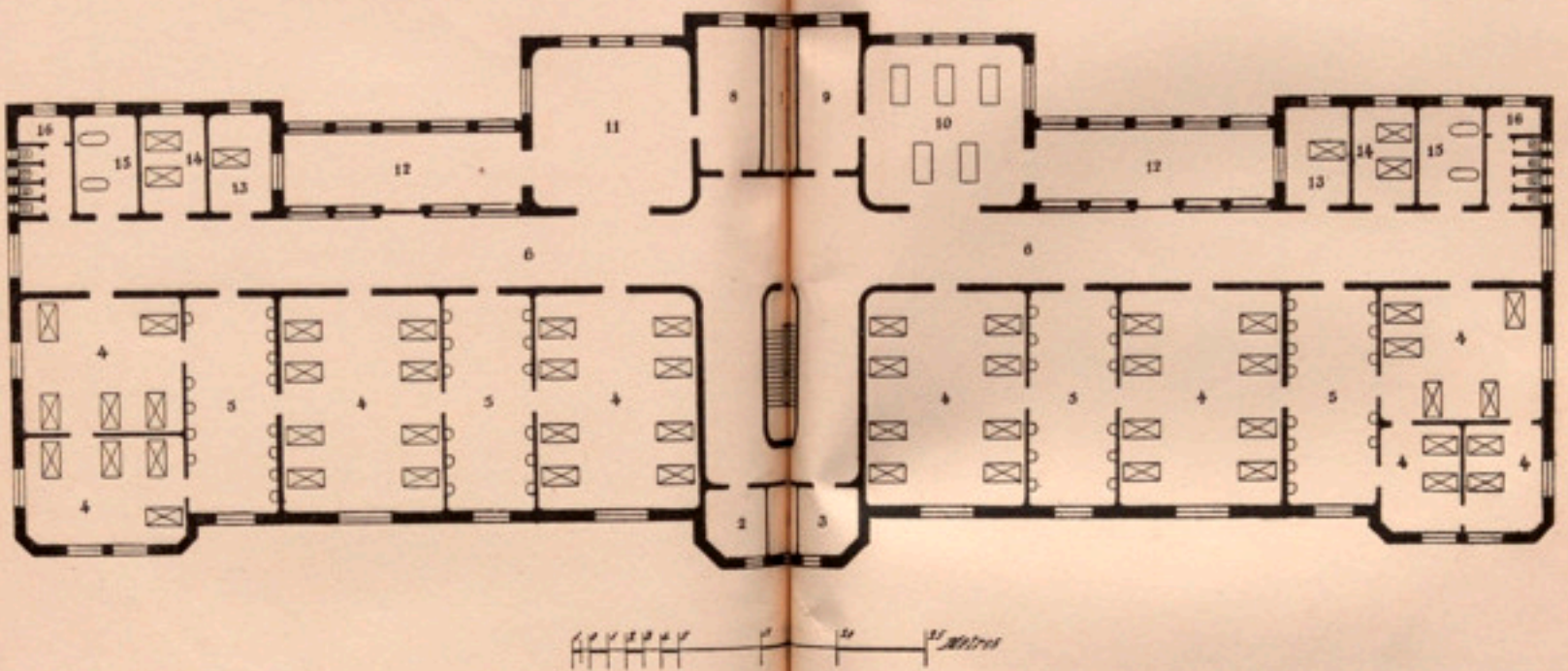

Núm. 1. — Entrada.
» 2. — Porteria.
» 3. — Sala d'espera.
» 4. — Dormitoris.
» 5. — Lavabos.
» 6. — Corredors de comunicació.

Núm. 7. — Sala per a reconeixements i despatx del metge.
» 8. — Sala de visites.
» 9. — Cuina i rebost.
» 10. — Sala de treball i [illegible] a les acollides.
» 11. — Menjador per a [illegible].

Núm. 12. — Galeries obertes.
» 13. — Dormitoris de llevadores.
» 14. — Dormitori per a estudiantes.
» 15. — Dormitori per a una monja.
» 16. — Cambres de bany.
» 17. — Habitacions per al material.

PAVELLÓ PER A MALALTES POBRES

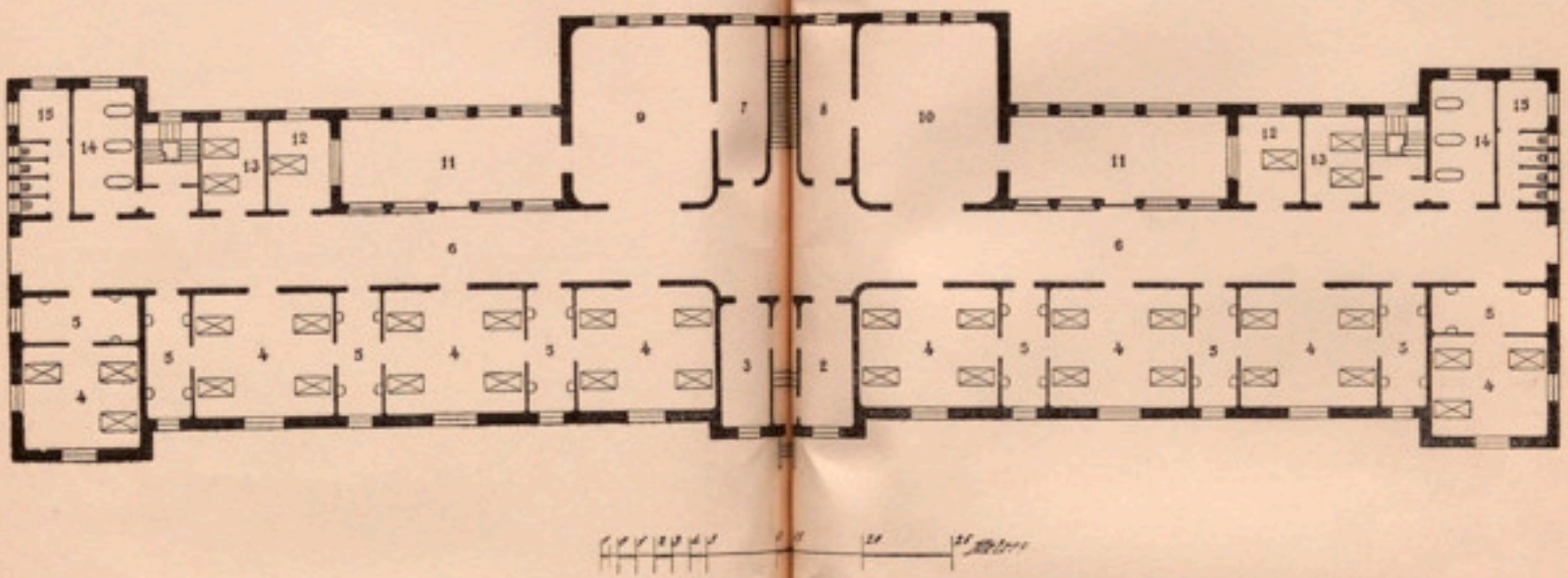
Núm. 1. — Sala per a reconeixements.
» 2. — Sala per a les llevadores.
» 3. — Sala per al metge.
» 4. — Dormitoris.
» 5. — Lavabos.
» 6. — Corredors de comunicació.

Núm. 7. — Dipòsit de
» 8. — Sala de
» 9. — Cuina i
» 10. — Menjador.
» 11. — Sala de
» 12. — Galeries

Núm. 13. — Dormitoris de llevadores.
» 14. — Dormitoris d'estudiantes.
» 15. — Cambres de bany.
» 16. — Habitacions per al material.

PAVELLÓ PER A MALALTS DE PAGAMENT

Planta

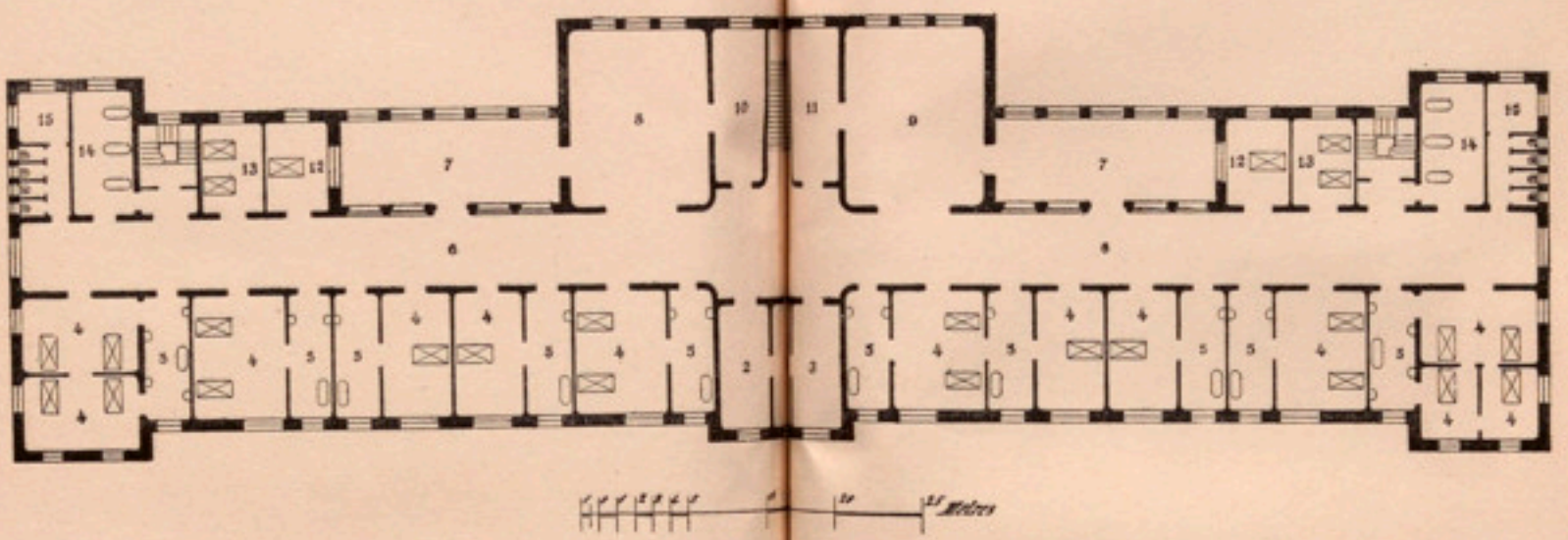

Núm. 1. — Entrada.
» 2. — Porteria i telèfon.
» 3. — Sala d'espera.
» 4. — Dormitoris.
» 5. — Cambra lavabo.

Núm. 6. — Corredors de comunicació.
» 7. — Sala de visites.
» 8. — Cuina i rebost.
» 9. — Sala de treball i sales per a malalts embarassades.
» 10. — Menjador per a les mateixes.

Núm. 11. — Galeries obertes.
» 12. — Dormitoris per a una llevadora i una infermera.
» 13. — Dormitoris per a estudiantes.
» 14. — Sales de bany.
» 15. — Habitacions per al material.

PAVELLÓ PER A MALALTS DE PAGAMENT

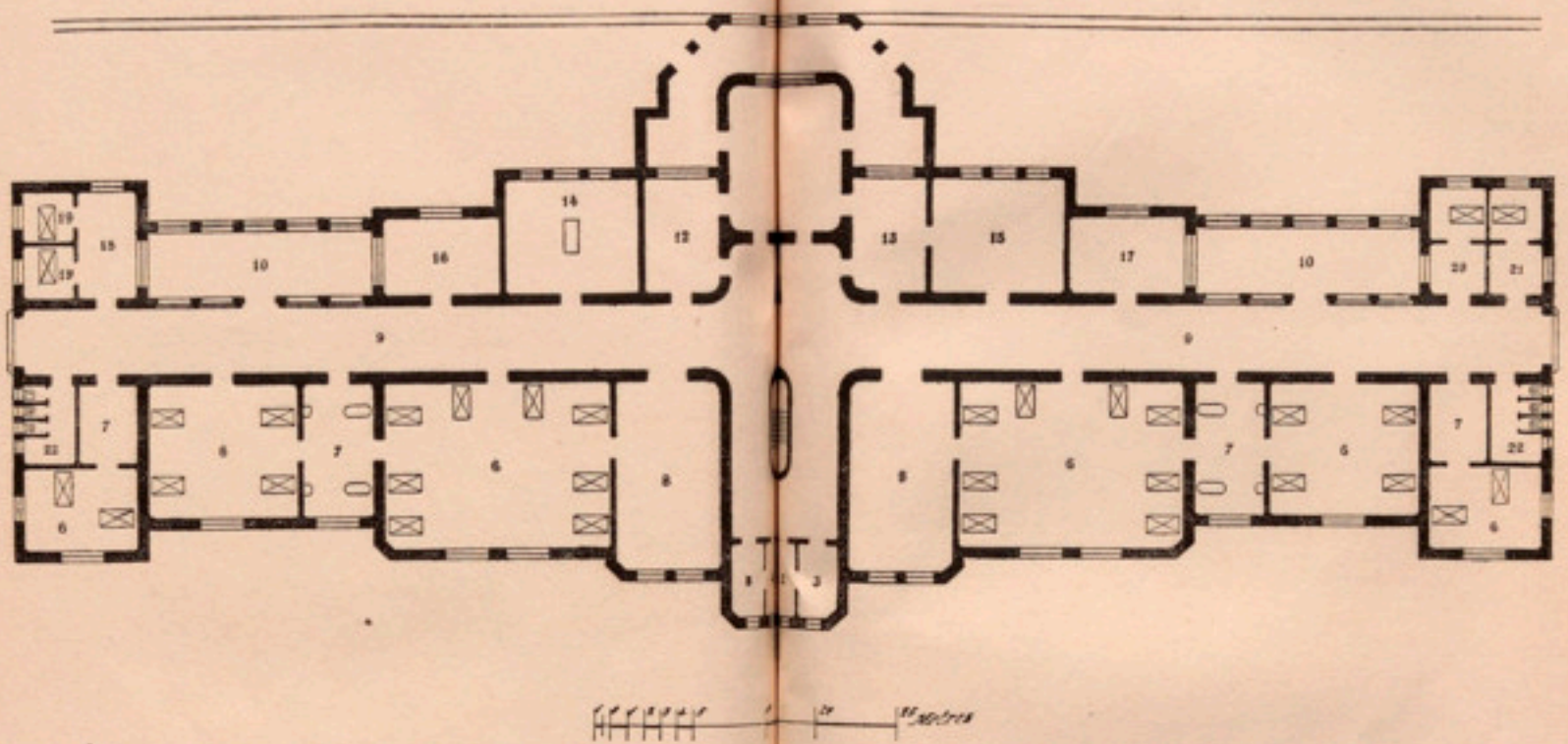
Núm. 1. — Sala per a reconeixements.
» 2. — Sala per a llevadores.
» 3. — Sala per al metge.
» 4. — Dormitoris.
» 5. — Cambres lavabo i de bany.

Núm. 6. — Corredors de comunicació.
» 7. — Galeries obertes.
» 8. — Sala de treball i menjador per a les embarassades.
» 9. — Menjador per a les
» 10. — Sala de visites.

Núm. 11. — Cuina i rebost.
» 12. — Cambres per a llevadores.
» 13. — Cambres per a estudiantes.
» 14. — Sales de bany.
» 15. — Habitacions per al material.

PAVELLÓ [illegible]COLOGIA

Pis

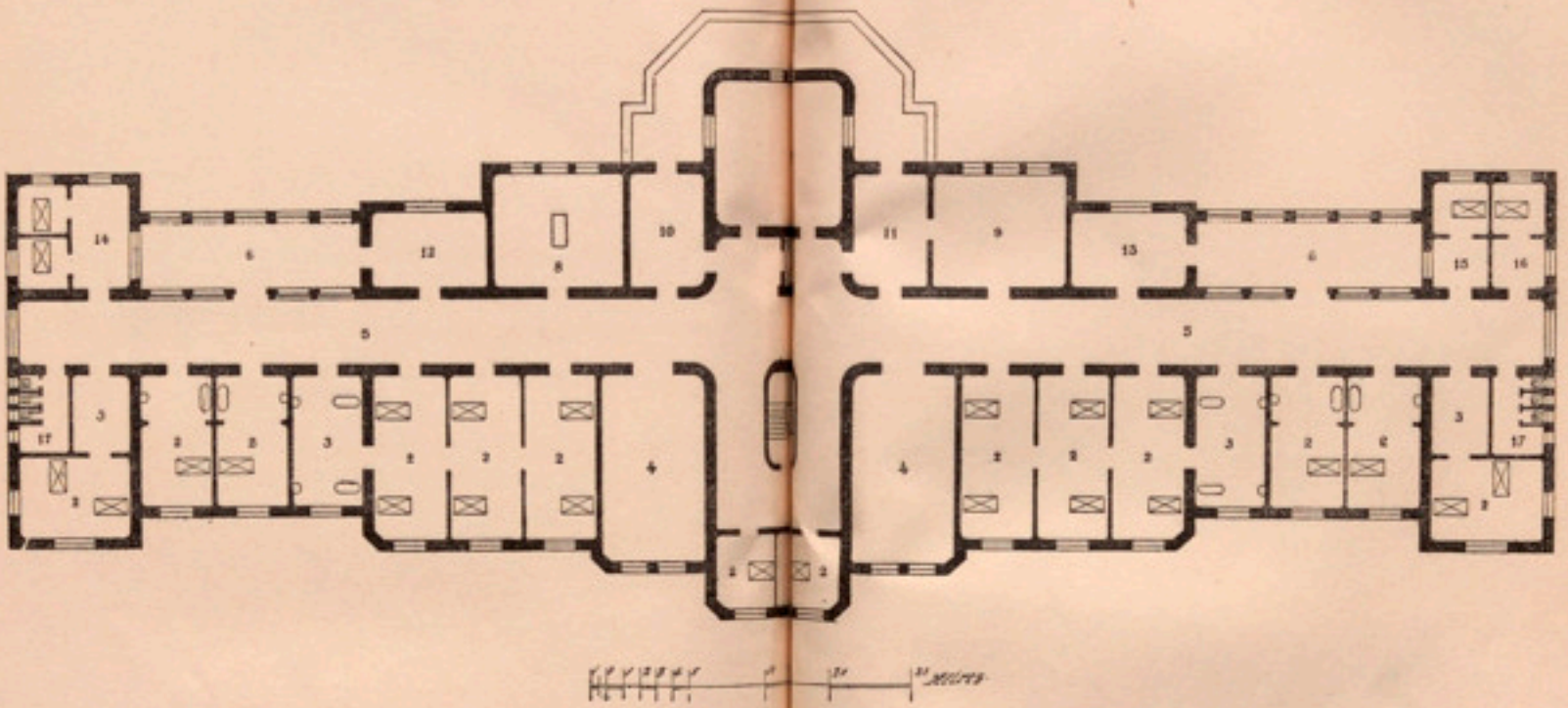

Núm. 1. — Entrada.
» 2 i 3. — Porteria.
» 4. — Sala d'espera.
» 5. — Sala de visites.
» 6. — Sales de malaltes pobres.
» 7. — Sales de banys i lavabos.
» 8. — Sales per a convalescentes.

Núm. 9. — Corredor [illegible]icació.
» 10. — Galeria.
» 11. — Gran [illegible]ns.
» 12. — Sala de [illegible]nació.
» 13. — Sala pe[illegible]ental.
» 14. — Sala de [illegible]ents i cures.
» 15. — Sala pe[illegible]peracions.

Núm. 16. — Cuina.
» 17. — Dipòsit de roba.
» 18. — Sala de les infermeres.
» 19. — Dormitoris per a les mateixes.
» 20. — Habitació per a un metge.
» 21. — Habitació per a un ajudant.

PAVELLÓ GINECOLOGIA

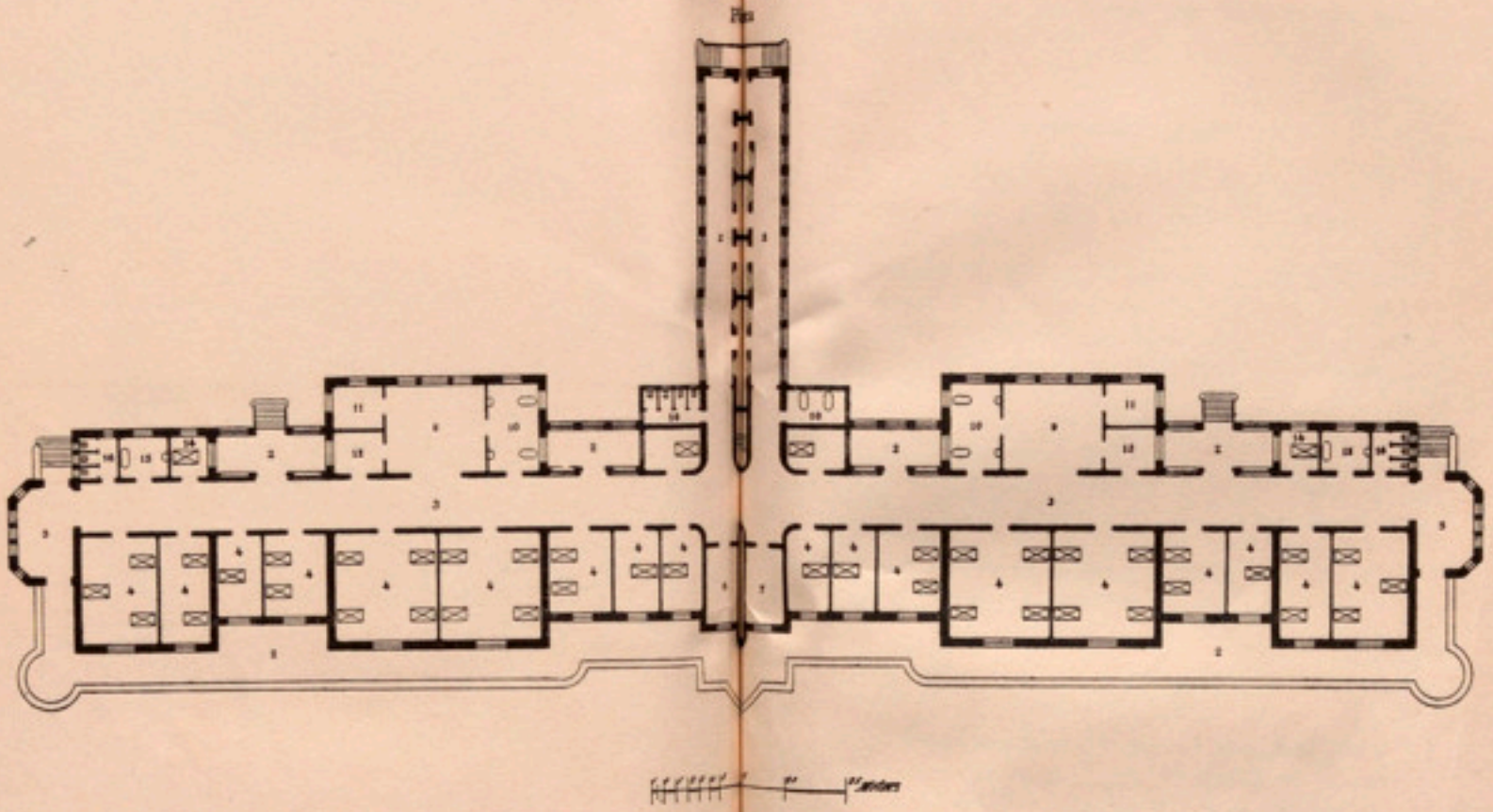

Núm. 1. — Sales de visites.
» 2. — Habitacions per a malaltes pensionistes (d'un a dos llits).
» 3. — Sales de bany i lavabos.
» 4. — Sala per a convalescentes.
» 5. — Corredors de comunicació.
» 6. — Galeries obertes.

Núm. 7. — Gran sala d'estudis dels baixos.
» 8. — Sala per a cures i cures.
» 9. — Sala per a llit elèctric.
» 10. — Sala d'espera.
» 11. — Sala per a registre de l'historial de malaltes a la clínica.

Núm. 12. — Cuina.
» 13. — Dipòsit de robes.
» 14. — Habitacions per a estudiantes.
» 15. — Habitació per a una monja.
» 16. — Habitació per a una infermera.
» 17. — Habitacions per al material.

PAVELLÓ D'ISOLAMENT MALALTIES INFECCIOSES

Núm. 1. — Ingrés.
» 2. — Galeries obertes.
» 3. — Corredors de comunicació.
» 4. — Dormitoris.
» 5. — Sales de convalescentes.
» 6. — Cuina.

Núm. 7. — Dipòsit de ro
» 8. — Sala de parts
» 9. — Sala d'operacions, cures, etcètera.
» 10. — Banys.
» 11. — Sales d'instru

Núm. 12. — Sala dels metges.
» 13. — Sala per a cloroformitzar.
» 14. — Dormitoris d'infermeres.
» 15. — Sales de banys i lavabos per a infermeres.

fectants, a fi de, des d'aquí, distribuir-los per les sales de parts, etc.

3.r *Embarassades pobres*

Dos edificis iguals, de cinquanta llits cada u, o un sol edifici amb cent llits; això dependrà del terreny de què disposem.

Constarà de soterrani i dos pisos. El soterrani servirà per a les comunicacions, conducció d'aigua, electricitat, calefacció, roba bruta, etc.

La distribució del primer i segon pis serà semblant; dormitoris de sis i vuit llits.

Lavabos, banys, bidets, excusats.

Menjadors, sales de treball.

Cambra per a una llevadora i una infermera.

Cuina per infusions.

Galeries.

Cubicació : 80-90 metres per a cada una.

Alçada del sostre : 6 metres.

4.t *Embarassades de pagament*

Distribució semblant a la dels altres edificis per a embarassades, per bé que fent els dormitoris només que per a quatre llits, i en un dels pisos, habitacions d'un i dos llits per a les de més luxe.

Nombre de llits : cinquanta.

Com que en aquest edifici moltes vegades algú de la família acompanyarà la malalta, es disposaran les habitacions de manera que alguna es pugui comunicar, a fi que una família pugui utilitzar-ne un parell.

S'ha establert, com a regla general, que les embarassades vagin a desocupar a l'edifici de puèrperes, i una vegada el part hagi tingut lloc, es quedin en aquest darrer departament; algunes de les malaltes de paga poden, si volen, tornar a la seva mateixa habitació, a fi de passar en ella el puerperi.

5.è *Ginecologia*

Pot construir-se com el d'embarassades de paga: al primer pis, sales de quatre, sis i vuit llits per a les malaltes de franc; en el segon pis, habitacions d'un i dos llits per a les malaltes que paguin.

Caldrà fer, demés, dues sales d'operacions (sèptica i asèptica), saleta per a instruments i altra per a cloroform i reconeixements.

6.è *Isolament*

Nombre de llits : cinquanta.

La majoria d'habitacions seran d'un i dos llits; hi haurà habitacions per a pobres i pagant, ja que en aquest edifici hi ingressaran les infectades de tots els departaments, qualsevol que sigui la seva categoria.

Hi haurà una petita sala de parts, que servirà per als parts sèptics, les intervencions en els gastaments, curacions, ràdium a les canceroses.

Habitacions per a la llevadora sèptica i un parell d'infermeres, les quals no s'han de barrejar amb les altres, havent de menjar allí mateix.

Cubicació : 100 metres per a cada malalta.

Alçada del sostre : 6 metres.

7.ª *Casa de màquines i cuines*

Pot constar de tres parts, amb entrades independents.

Cos central : Cuina.

En un dels cossos laterals : Safaretxos, assecadors, planxador.

En l'altre : Desinfecció, esterilització, calefacció.

8.ª *Laboratori*

Soterrani, primer i segon pis.

Al soterrani : Dipòsit de cadàvers, cambra frigorífica, maceracions.

Al primer pis : Museu d'anatomia normal i patològica.

Al segon pis : Sala per a anàlisi químic, sala per a bacteriologia, sala per a histologia i anatomia patològica, i cambra fosca per a fotografia.

Local per a animals d'experimentació.

NOUS SERVEIS

Moltes de les indicacions que respecte al millorament de serveis de la Casa de Maternitat i Expòsits de Les Corts es fan en la Memòria del Dr. Zariquiey a què queda feta referència, degut a les iniciatives del senyor Vocal Dr. D. Miquel A. Fargas, foren ja unànimement adoptades per la Junta presidida per l'Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba, segons en part és de veure pel contingut del següent Apèndix que a la mateixa, al publicar-se, afegí son autor.

«Si acabés aquí aquesta Memòria, el llegidor podria quedar sota la impressió que la Junta de la Casa potser no prestava l'atenció suficient a problemes de tanta importància com els enumerats en les planes de la mateixa.

Res més lluny d'això. Hem tingut sempre la sort que totes les Juntes que s'han anat succeint han acollit amb benevolència qualsevol idea que els metges hagin proposat : tot ço que redundés en benefici dels asilats era admès tot seguit i portat a la pràctica.

Ja que d'això parlo, no puc de menys que citar aquí dos noms, el de l'Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba, i el del Dr. D. Miquel A. Fargas i Roca, tots dos morts abans de veure realitzats llurs ideals respecte la Casa.

En Prat de la Riba... l'home de cap privilegiat, de concepcions genials, i un cor tot bondat, ¡com

fruïa quan podia disposar quelcom que redundés en bé dels asilats de la Casa! ¿Qui no recordarà aquella bonhomia amb què el Sr. Prat (com familiarment se l'anomenava) rebia a tothom? Anàvem nosaltres a parlar-li d'algun assumpte relacionat amb la Casa, ens escoltava amb atenció, amb el mateix interès que moments abans havia estat tractant d'interessos vitals per a Catalunya, es feia càrrec tot seguit del problema a resoldre, i la conclusió sempre era la mateixa : ¿Fent-ho, els asilats estarien millor, amb més comoditats, s'instruirien més, s'evitaria la mort d'algun d'ells? Facin-ho aviat. ¿Quant costaria? Res hi feia. Tant era u com deu; fent-ho, ¿sortiria guanyant-hi la Casa? Calia, dons, portar-ho a la pràctica, els diners ja sortirien d'un lloc o altre. Per això la seva mort no fou tan sols sentida pels qui en ell comptaven per a resoldre els grans problemes vitals de Catalunya : tant com aquests, la sentiren els humils, els desconeguts, els qui veien en ell l'home bo que es trobava disposat sempre a utilitzar els poderosos mitjans de què disposava en benefici dels necessitats.

Sortosament son esperit segueix presidint les Juntes de la Casa, i ha comunicat a tots els seus individus el mateix interès, el mateix amor i les mateixes bones disposicions que ell havia tingut sempre.

El Dr. Fargas, una de les nostres primeres figures mèdiques, admirat i respectat per tothom per la seva ciència i per la seva honradesa, fou una de les grans adquisicions que féu la Junta de la Casa. Figurant entre els primers en l'especialitat Tocològica i Ginecològica, tot seguit es féu càrrec del grandiós problema que restava per resoldre a Catalunya. Veié que la idea que presidia al funcionament de la nostra Maternitat era de motlles esquifits, i que es trobava molt lluny del que a

Barcelona convenia, i inspirà ço que ell anomenà Institució Maternal Catalana. Encara que no hagués tingut altre mèrit que aquest, ell sol és bastant perquè la seva memòria sigui perdurable.

En els actes de les sessions es veurà com va desenrotllar-se el pensament del Dr. Fargas.

Presidència, Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba.

S'acordà que romangués damunt la taula l'oferta que, accedint al demanat per la Junta, la Direcció del Banc Hispà Colonial havia formulat respecte a la cessió de la part de terreny, propietat del mateix, tocant a la finca de la Maternitat de Les Corts, a l'objecte què aquesta tingués sortida directa a la Granvia Diagonal, si bé de l'examen del plànol acompanyat resulta que no fóra això tampoc possible en dita secció, per faltar una petita porció de terreny pertanyent als successors de la senyora Marquesa de Vallcabra.

En compliment de l'acord pres per la Junta en la sessió anterior, manifestà el senyor Vocal, doctor D. Miquel A. Fargas, que, consultat el parer dels senyors President i Vicepresident del Cos facultatiu de les Cases de Caritat i de Maternitat, Drs. D. Salvador Cardenal i D. Josep Cabot Rovira, respecte la designació del metge que junt amb l'arquitecte de la Diputació havia de cooperar a l'estudi i formació del projecte de la Casa de Maternitat i passar a l'estranger per a visitar les Maternitats models a l'efecte designades, es cregué convenient proposar per a realitzar aquest viatge, formular la deguda memòria i collaborar a la formació del projecte esmentat fins a la seva terminació, el metge de la Casa de Maternitat que el senyor President del Cos facultatiu pro-

posés, resolent al propi temps la Junta concedir al mateix per a realitzar dit viatge, — que es creu suficient sigui d'uns trenta o quaranta dies —, una dieta de 100 pessetes, 50 en concepte de viatge i 50 en concepte de treball, venint comprès dins la quantitat total de 3,000 o 4,000 pessetes, tant la indemnització de viatge com els treballs de redacció de la memòria i cooperació que a la formació dels plànols li sigui possible facilitar.

En conseqüència, partint d'anteriors acords de l'Excma. Diputació Provincial i del criteri sustentat per l'anterior Junta, l'any 1890 i següents, d'ésser d'absoluta necessitat la construcció d'una nova Casa de Maternitat junt a la d'Expòsits, criteri que fou ratificat per dita Excma. Corporació en ésser dissenyat per l'arquitecte provincial el plànol de la darrera, s'acordà portar a compliment la resolució d'aquesta Junta de 31 d'octubre de 1913, en tractar de la conveniència de portar a la realització l'esmentat projecte, per al qual fi el senyor Vocal de la mateixa, Dr. D. Miquel A. Fargas, presentà el pla de la nova institució, que assenyalà amb el nom d'Institució Maternal Catalana, i resolucions posteriors proposant a l'Excm. Cos Provincial l'adopció dels següents acords:

1.r Immediata realització del nou projecte d'edifici per a la Casa de Maternitat per a la installació deguda de la novella Institució Maternal Catalana.

2.n Les funcions confiades a dita Institució, seran : *Benèfica* : Refugi segur per a certs casos, dones desvalgudes i abandonades. *Social* : Lloc per a parir les obreres, fent que aquestes i altres tinguin amb poc cost totes les garanties d'una installació científica immillorable. *Docent* : Escola de perfeccionament per a l'especialitat toco-ginecològica.

3.r Sota la direcció i seguint les instruccions de la Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat i Expòsits, l'arquitecte provincial (amb els auxiliars que hagi de menester) procedirà dins el terme de deu mesos a la formació del projecte.

4.t Collaboraran en la preparació del projecte, un metge designat per la Junta, així com tots els elements auxiliars o assessors que la Junta o l'arquitecte provincial considerin necessaris.

5.è El projecte haurà d'ésser acabat i presentat el 1.r de febrer de l'any 1916. La Junta podrà premiar amb una gratificació el treball fet, si s'acaba dins aquest termini, però no en altre cas.

6.è La Junta disposarà de la quantitat de vint mil pessetes per a totes les despeses que es produeixin amb motiu de la formació d'aquest projecte, i

7.è Terminat el projecte, serà sotmès a l'aprovació de l'Excma. Diputació Provincial.

(Sessió de 24 d'abril de 1915.)

Presidència, Francesc d'A. Bartrina.

Enterada la Junta d'una comunicació del doctor D. Salvador Cardenal, President del Cos facultatiu, manifestant que en contestació a l'atent ofici d'aquesta Presidència, data 26 del proppassat mes, complint l'encàrrec que li havia estat confiat, tenia l'honor de manifestar que considerant a tots els membres del Cos facultatiu de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits dignes i aptes per a exercir el comès de què es tracta en el mateix, no podia deixar de reconèixer que el que reunia superiors condicions d'experiència, especialització dels seus treballs, general ilHustració i superior inteHigència, era el doctor

D. Ricard Zariquiey, per ço que es permetia proposar-lo a la Junta com la persona més indicada per a cooperar amb l'arquitecte de l'Excma. Diputació Provincial a l'estudi i formació del projecte de la Casa de Maternitat i Expòsits, verificant amb aquest objecte un viatge pels principals centres de cultura de l'estranger, acabant fent constar trobava, demés, perfectament acertades les dietes proposades; s'acordà, per unanimitat, a l'acceptar la designació feta, posar en coneixement del Dr. D. Ricard Zariquiey el nomenament al seu favor en la forma convinguda per la Junta en la sessió passada.

La Presidència digué que segons indicà el dia anterior, en constituir-se la Comissió de Governació, la tasca de la mateixa durant aquest primer període consistirà principalment en preparar la ràpida tramitació dels acords que calgui adoptar a fi què l'Excma. Diputació, dintre de l'actual període de sessions, segons el sol·licitat per la Junta, porti a immediata realització el plantejament a Les Corts de la Secció de Maternitat, servei que està per fer, ja que aquest actualment es presta en una antiga casa de pagès, per bé que ampliada amb alguns departaments en forma defectuosa i deficient, per al qual servei no caldrà sinó desenrotllar el notabilíssim treball, que la Junta no ha formulat, com sia que, acceptant la ponència del Dr. Fargas no ha degut fer més que aprovar-lo, i amb la implantació del qual restaven degudament ateses en la forma completa que és de desitjar les funcions *benèfiques* tan importants, com : refugi secret per a certs casos, dones desvalgudes, abandonades; *socials:* lloc per a parir les obreres, fent que aquestes i altres tinguin amb poc cost totes les garanties d'una instal·lació científica immillorable; i *docent:* escola de perfeccionament per a l'especialitat toco-ginecològica,

amb mires a l'esdevenidor, respecte a la reorganització de l'ensenyament superior.

(Sessió de 7 de maig de 1915.)

Presidència, Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba.

El senyor President donà compte d'haver l'Excel·lentíssim Cos Provincial aprovat per unanimitat, dimarts, dia 18, en celebrar la segona sessió de l'actual període, l'interessant dictamen relatiu al plantejament del projecte de la nova Casa de Maternitat transcrit en les planes 110 i ss. d'aquesta Memòria.

En acordar la Junta d'agraïr a l'Excma. Diputació la confiança que representa l'encàrrec contingut en dits extrems, resolgué seguir treballant per a la prompte realització de l'obra, indicant el senyor Vocal Dr. D. Miquel A. Fargas que, a aquest objecte, podia manifestar haver-li comunicat el doctor D. Ricard Zariquiey que amb l'arquitecte de la Diputació D. Josep Bori, posats ja d'acord, tenien convingut emprende el viatge el dia 1.r de juliol, figurant en el programa la visita a les Maternitats de Ginebra, Berna, Zurich, Munich, Viena, Berlín, i potser París, que, en efecte, li semblaven també les més importants; quedant, amb tot, en celebrar, junt amb l'arquitecte D. Josep Bori, les entrevistes que abans del viatge creguessin convenients per al millor èxit de l'obra projectada.

(Sessió de 21 de maig de 1915.)

Presidència, Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba.

Respecte a la nova Maternitat projectada, manifestà el Dr. Fargas que si bé el Dr. Zariquiey li ha-

via fet ja entrega de la segona part de la memòria que per encàrrec de la Junta estava redactant, dins la qual sintetitzava els ensenyaments que tant ell com el seu company, el senyor arquitecte de la Diputació D. Josep Bori i Gensana, entenien poder treure de la visita a les Maternitats principals d'Alemanya i Suïssa darrerament estudiades.

(Sessió de 5 de novembre de 1915.)

Amb aquests antecedents qualsevol pot fer-se càrrec de l'estat d'esperit de tots quants intervenïem en aquest assumpte, després de la mort dels dos homes que eren l'ànima de tot això. Per sort, no eren ells sols els convençuts; tots els individus de la Junta pensaven de la mateixa manera; i l'esglaiament que motivà la mort dels dos insignes patricis durà poc. Els acords per a la construcció de la nova Maternitat estaven presos. I l'interès de la Junta era dur-los a la pràctica lo abans possible. Els plànols que acompanyen la memòria indiquen que el projecte va prenent cos, i potser quan aquestes ratlles es publiquin haurà ja tingut lloc la subhasta per a començar el primer dels pavellons.

La Junta persisteix en la idea de fer-ho tot segons els amplis motlles ideats pel Dr. Fargas i que tan bé expressa el nom d'Institució Maternal Catalana amb què aquell batejà la seva obra, ja que no serà sols la Casa misteriosa que deixa imprès l'estigma de la deshonra al front de totes les que han passat per ella; es veurà freqüentat per honrades treballadores, per gent de posició que públicament diran que hi han estat. Serà, demés, un important centre d'ensenyament pels metges, llevadores, infermeres...

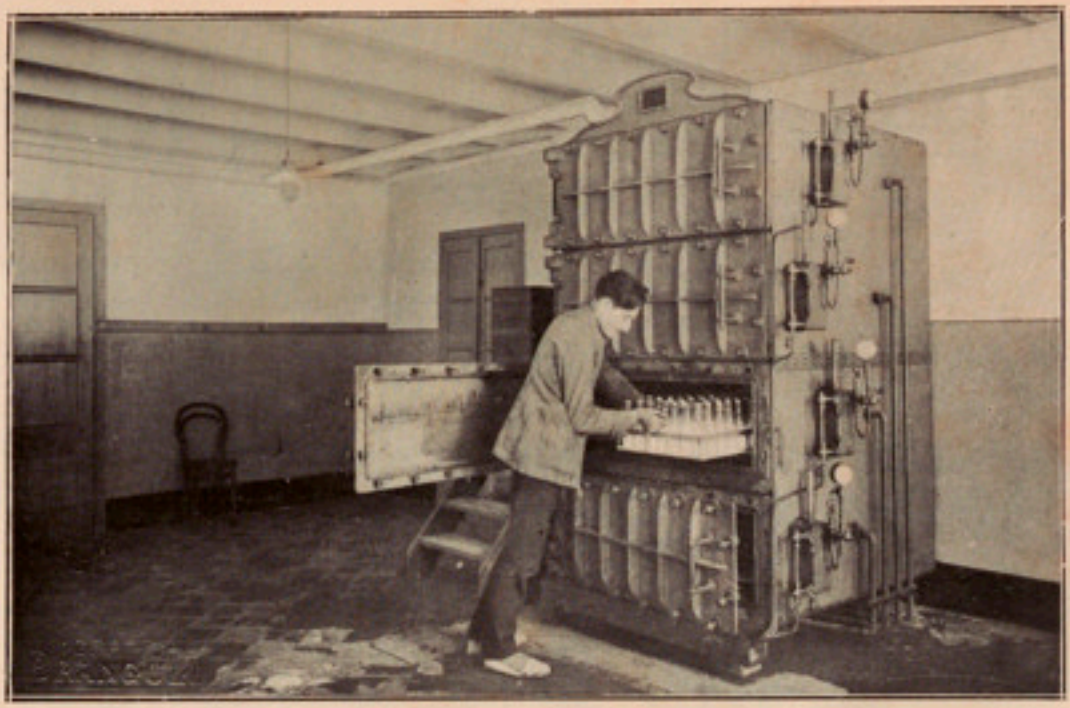
En Prat de la Riba i el Dr. Fargas eren dos caràcters que s'avenien molt bé, els dos eren bons i

honrats, i es desvetllaven pels menesterosos. Si a la mansió dels Justos arriba el ressò de les petiteses de la Terra, i es donen compte del fervor amb què tothom parla d'ells, es sentiran satisfets de la seva obra.

Les infermeres han començat ja a visitar la nostra Casa : dues seccions de l'Institut de Santa Madrona hi estigueren diferents dies, rebent lliçons pràctiques del metge intern i de la Germana de la Secció d'Alletament, i potser no passi ja molt temps sense que hi veiem les infermeres creades per la Mancomunitat.

La Secció d'Alletament artificial és la més important de la Casa; malgrat haver-se augmentat el sou de les dides, amb tot i satisfer-se el viatge a les que vénen a emportar-se criatures, és molt major que abans el nombre d'aquestes que surten a didatge extern; conseqüència d'això és que les criaturetes de pit es van agombolant a la Casa, i com que el nombre de dides internes també ha minvat, augmenten els nens a l'alletament artificial. En adquirir aquesta Secció desenrotllament tan extraordinari, s'ha procurat posar-la dins les millors condicions possibles; s'ha adquirit un aparell esterilitzador d'alta pressió capaç per a mil biberons, s'ha augmentat el personal de Germanes i dides seques; hi ha dides encarregades exclusivament d'ajudar a preparar la llet, i donar els biberons als nois; n'hi ha d'altres encarregades de netejar i rentar a aquests, i que no toquen per a res els biberons. S'està gestionant també la instal·lació de vaques a la Casa, a fi d'esterilitzar la llet en les millors condicions.

Un dels primers acords presos per la Junta, va ésser augmentar el nombre de metges, que bona falta feia. La Casa ja no és la mateixa d'uns quants anys enrera, ha crescut moltíssim, ha augmentat con-

Casa de Maternitat i Expòsits : Aparell esterilitzador de llet

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS : Sala de preparació de bíberons

Casa de Maternitat i Exiòsits : Sala d'alletament

Casa de Maternitat i Expòsits : Sala d'alletament

Casa de Maternitat : Lavabos

siderablement el nombre de parts, el d'asilats; l'alletament artificial ha pres un increment extraordinari, feia falta més personal. Convocades oposicions per a un metge de la Maternitat i un altre de la Inclusa, tinguérem la sort de què ingressessin dos companys de gran vàlua : el Dr. D. Josep Casasayas per a la Inclusa, i el Dr. D. Boi Guilera per a la Maternitat. Demés, un metge intern per als dos departaments era molt poc; atendre a la Maternitat, Inclusa, Wassermann de tots els nens i embarassades, autòpsies, laboratori, etc., era un treball immens per a un de sol, no era possible fer-ho bé, per molt bona voluntat que tingués l'intern. Amb molt bon acord se'n posaren dos, un per a cada departament.

Amb dos interns, els serveis estan ja millor atesos; però, com deia anteriorment, la Casa va creixent... tenim ja raigs X, desitgem que el Laboratori estigui exercit per una persona perita, més especialitzada en aquests assumptes, la Junta accedeix a què entri a la Casa un metge exclusivament per a aquesta Secció, la qual cosa era necessària per a llevar del material existent a la Casa tot el profit possible.

En conjunt, el personal mèdic de la Casa es compon d'un Director comú a ambdues.

A la Inclusa:

Un metge per a la Secció de desmamats.
Un metge per a l'alletament natural.
Un metge per a l'alletament artificial.
Un metge intern.

A la Maternitat:

Subdirector honorari.
Metge tocòleg.
Metge ginecòleg.
Metge intern.

Un metge de Laboratori.

Metges especialistes, oculista, oto-rino-laringòleg, dentista, ortopedista.

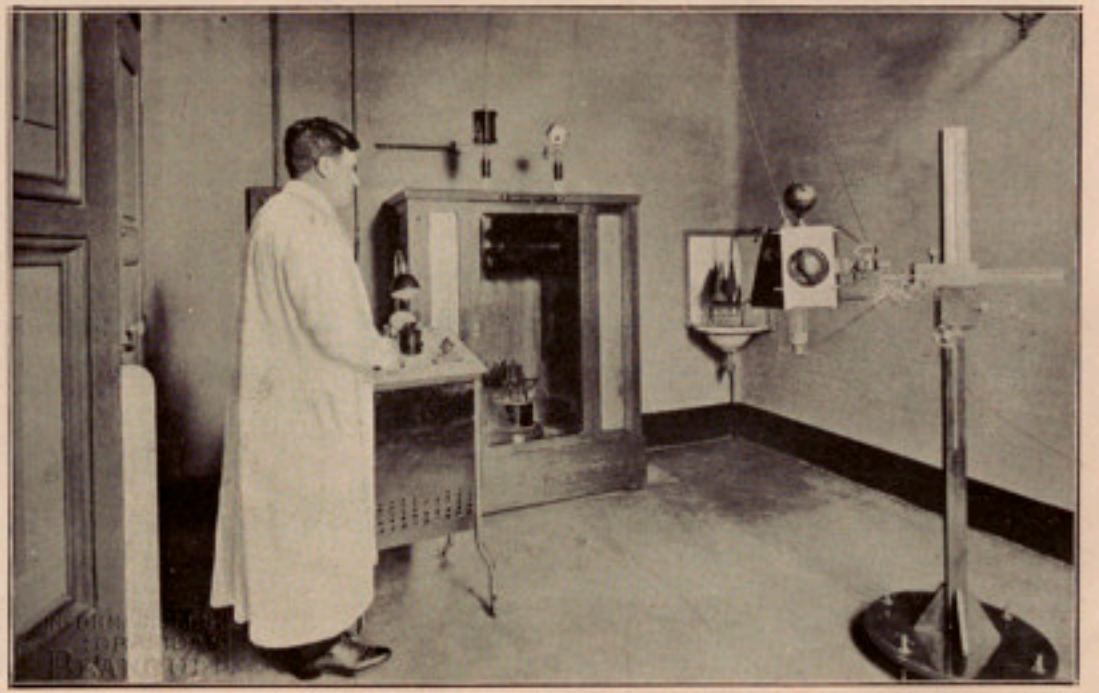
Demés, la Junta concedeix permisos perquè els metges que desitgin perfeccionar-se en les especialitats de la Casa (Pediatria i Tocologia) puguin assistir diàriament a la visita dels metges de número.

Considerarem d'utilitat poder disposar d'una instal·lació de raigs X, i la Junta s'afanyà a concedir-nos-la.

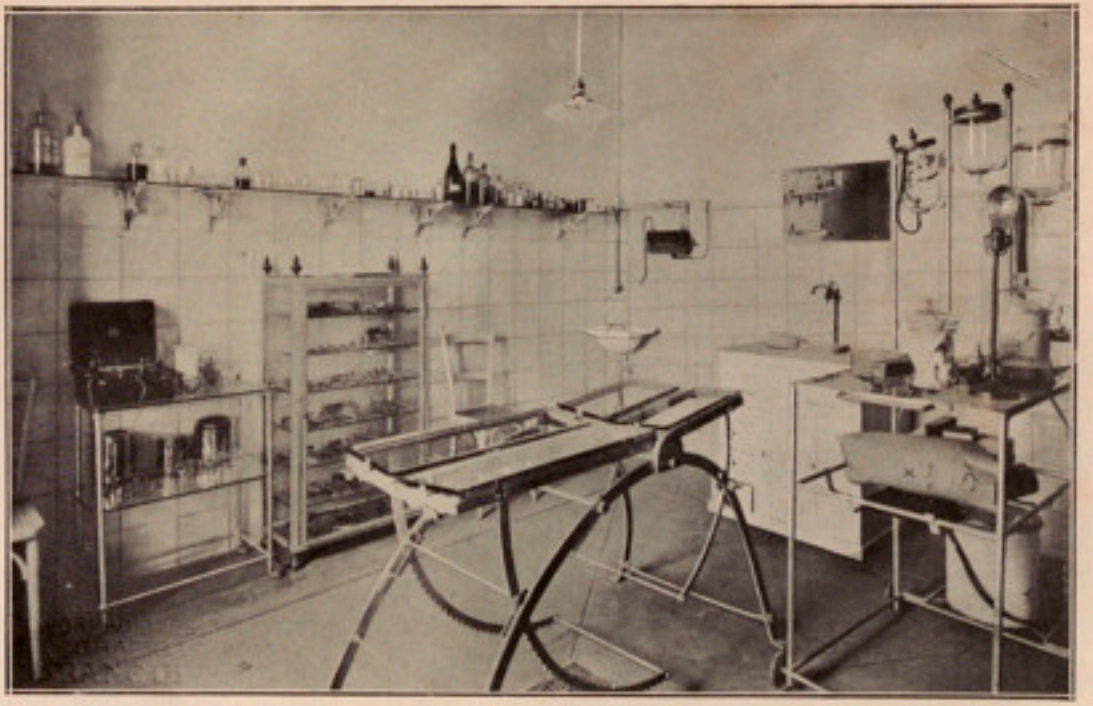
A la Casa sovintegen els nois nats abans de temps, els quals solen ésser col·locats en incubadores. Fins fa poc temps teníem les incubadores clàssiques: la caixa de fusta escalfada per ampolles d'aigua. Tothom qui les coneix, sap els inconvenients que presenten : poca uniformitat en la temperatura, poc volum d'aire, poca ventilació, canvi sobtat de temperatura en llevar-los de la incubadora per a donar-los el pit, i vestir-los. Per tot això desitjàvem canviar-les, i a proposta nostra la Junta accedí a convertir un dels salons en *Sala incubadora.* Es col·locaren dobles vidrieres en els balcons i doble porta (també de vidres); es posà un radiador i uns prestatges al llarg de les parets per a col·locar-hi els petits breçols metàl·lics, i aigua calenta per a rentar i banyar les criaturetes. D'aquesta manera la temperatura és sempre la mateixa, tenen aire suficient (hi ha venti-

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS : Sala incubadora

Casa de Maternitat i Expòsits : Raigs X

CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS : Sala d'operacions

ladors), es banyen i arreglen, i se'ls dóna mamar en la mateixa sala. Actualment la nostra sala incubadora pot servir de model.

Quan es construí la Casa, semblava massa gran i gairebé es criticà l'haver-la feta de tanta cabuda, ara ens resulta petita i ens trobem amb dificultats per a collocar els nens, sobretot per a isolar els malalts contagiosos. S'ha pogut, en bona part, corregir tot això, habilitant l'edifici Prat de la Riba : allí hi hem collocat els desmamats de dos i tres anys, escoles, malalts contagiosos, etc. A aquest edifici la Junta li donà el nom de Prat de la Riba, a fi de perpetuar la memòria del seu President, que tant es preocupava pel bé dels asilats.

Crec que tot açò que s'ha enunciat justifica l'Apèndix que s'ha afegit a la Memòria : valia la pena que es sabés que les deficiències que en aquella s'assenyalaven foren ateses i corregides immediatament per la Junta, i que els asilats i els metges li devem agraïment, puix que sempre hem trobat en tots els seus individus amor i bona voluntat.»

ÍNDEX

Planes

A Barcelona, per J. Vallès i Pujals..... 7

Casa de Caritat

Fundació de l'Asil. Diferents modalitats de sa Junta Administrativa..... 53
Successiu millorament social de la població de l'Asil..... 55
Condicions per a l'admissió d'asilats..... 56
Desenrotllament cultural de l'Asil..... 56
Assistència mèdica. Salubritat a l'Establiment.. 59
Església de l'Establiment..... 60
Capella de la Medalla Miraculosa..... 61
Funcions religioses a càrrec de particulars..... 61
Expansió de l'Asil. Sucursal a Horta. Adquisició de nous terrenys per a construir-hi pavellons per a epilèptics i vells..... 62
Conveni amb la Marmessoria Albà..... 63

Casa de Maternitat i Expòsits

Constitució de la primera Junta de Govern. Instal·lació de l'Asil a l'estatge del carrer de Ramelleres 67
Adquisició de la finca Mas Caballé a Les Corts. Edificació de nous pavellons..... 69
Administració i servei interior de l'Asil..... 69
Condicions per a l'admissió d'asilats..... 70
Règim de l'Asil..... 70
Departament de Maternitat..... 72

Actuació d'ambdós Asils, des de la creació d'una sola Junta, per al govern dels mateixos.. 75

Casa de Caritat

Gestions per a poder atendre a major nombre de necessitats..... 79
Conjuntament amb la Marmessoria Albà adquireix l'Asil la finca Torre dels Frares..... 81
Preliminars per a les noves construccions a la finca Torre dels Frares..... 82

Planes

Habilitació per a alberg d'epilèptiques de la Casa existent a la finca Torre dels Frares..... 83
Finca Can Tarrida, a Horta..... 84
Reformes pedagògiques..... 86
Ensenyament musical..... 88
Ensenyament tècnic i pràctic dels albergats en els diferents tallers de l'Asil..... 89
Casa de Família..... 91
Secció de distingits..... 92
Fundació de D.ª Maria Robert i Surís..... 94
Reorganització del Cos facultatiu..... 95
Servei espiritual..... 98
Servei de cotxes mortuoris, automòbils i centrals. 98
Intervenció pertorbadora de l'Estat en la marxa econòmica de l'Asil..... 99

Casa de Maternitat i Expòsits

Alletament intern, natural i artificial..... 103
Alletament extern..... 105
Secció de pàrvuls..... 105
Reformes pedagògiques : Implantació del Mètode Montessori..... 106
Institució Maternal Catalana..... 107
Cos facultatiu..... 115
Servei espiritual de l'Asil..... 115

ANEXOS

I. Govern i Administració d'ambdues Cases

Senyors Presidents de les Juntes de la Casa de Caritat, des de la seva instal·lació..... 123
Senyors Presidents de la Junta de la Casa de Maternitat i Expòsits, des de la seva instal·lació.. 124
Senyors Presidents de les Juntes de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits, des de la unificació de les d'ambdós Asils..... 124
Relació dels senyors que han format part de les Juntes de la Casa de Caritat des de la seva instal·lació..... 125
Relació dels senyors que han format part de les Juntes de la Casa de Maternitat i Expòsits des de la seva instal·lació..... 137
Relació dels senyors que han format part de la

Planes

Junta de Govern de les Cases de Caritat i de Maternitat i Expòsits..... 147
Personal de les Oficines..... 149

Casa de Caritat

Facultatius de Medicina..... 152
Farmacèutic..... 153
Capellans..... 153
Germanes de la Caritat..... 153
Professor d'instrucció primària..... 155
Acadèmia de Música..... 156
Professor de música dels cecs..... 156
Professors de dibuix..... 156
Professors de gimnàstica..... 157
Arquitectes..... 157
Enginyer inspector de tallers..... 157
Caps de taller..... 157

Casa de Maternitat i Expòsits

Facultatius de Medicina..... 158
Capellans..... 159
Germanes de la Caritat..... 159
Molt Il·ltre. Junta de Dames..... 161
Personal subaltern..... 162

II. Asilats d'ambdues Cases

Casa de Caritat

Seccions que comprèn la Casa de Caritat..... 165
Requisits per a l'admissió d'asilats a la Casa de Caritat..... 167
Models..... 169
Reglament especial per a distingits de la Casa de Caritat..... 173
Reglament per a l'admissió i estància dels asilats distingits afectes a la fundació Robert i Surís.. 175
Casa de Família..... 177
Bases del Conveni amb la Marmessoria Albà.. 179

Casa de Maternitat i Expòsits

Seccions que comprèn la Casa de Maternitat i Expòsits i requisits per a l'ingrés..... 183
Documents que precisen per a l'admissió de fills legítims a l'Asil d'Expòsits..... 185
Afillament d'expòsits..... 186

Planes

Documentació que precisa per a un afillament . 187
Reclamació d'expòsits en virtut de legitimació .. 187
Reclamació d'expòsits en virtut de naturalització. 188
Maternitat 188
Models 189

III. Estadístiques

Casa de Caritat

Població 203
Promedi per estada de les despeses pròpies de la Casa ocorregudes durant els exercicis que es detallen 206
Classificació de la població existent en 31 de desembre de 1917 208
Moviment ocorregut durant l'any 1917 208
Classificació per malalties de les defuncions ocorregudes durant l'any 1917 209
Principals queviures adquirits durant els anys que s'expressen 210
Pressupost especial d'ingressos i despeses per a 1918 212

Casa de Maternitat i Expòsits

Població. Nombre d'expòsits ingressats a la Casa des de sa fundació fins a la data 215
Fills de legítim matrimoni ingressats a la Casa des de 1891 a 1917 215
Expòsits i fills de legítim matrimoni ingressats durant l'any 1917 216
Estàncies en 1917 220
Expòsits que han estat afillats legitimats per subsegüent matrimoni o reconeguts com fills naturals durant els anys 1913 a 1917 224
Mortalitat. — Defuncions ocorregudes fora de la Casa durant l'any 1917 225
Classificació per malalties 225
Defuncions ocorregudes a la Casa durant l'any de 1917 226
Classificació per malalties 227
Expòsits i fills legítims donats a alletament i confiats a famílies durant l'any 1917 i lloc on foren enviats 228
Procedència dels expòsits ingressats durant l'any 1917 233

Plànes

Expòsits i fills de legítim matrimoni que depenen de la Casa en 31 de desembre de 1917..... 234
Departament de Maternitat. Naixements en 1917 235
Ingressades en 1917..... 236
Pressupost especial d'Ingressos i Despeses de la Casa de Maternitat i Expòsits, per a 1918..... 238
Expòsits i fills legítims ingressats a la Casa de Maternitat..... 241

IV. Escoles i tallers

Casa de Caritat

Ensenyaments elementals i estudis complementaris 245
Escola elemental de nois, a Horta..... 245
Escola catalana graduada de nois..... 246
Escola graduada de noies..... 262
Escola graduada de sords-muts i cecs..... 263
Escola preparatòria graduada de nois..... 266
Escola nacional graduada de nois..... 267
Escola graduada de dibuix i color per a nois.. 273
Escola de dibuix i color per a noies..... 281
Seccions d'asilats estudiants i estudiantes de Facultat i Escoles especials..... 281
Acadèmia de Música..... 282
Educació física i Gimnàstica rítmica..... 285
Tallers i oficis..... 286
Altres serveis..... 295

Casa de Maternitat i Expòsits

Escola de pàrvuls per a nois, sistema Montessori. 300
Escola de pàrvuls per a noies, sistema Montessori. 312
Escola graduada per a nois..... 313
Escola per a noies..... 313
Ensenyament de treballs per a la dona..... 314
Jocs folklòrics..... 314

V. Edificis

Casa de Caritat

Antic edifici..... 319
Reial ordre de fundació de dit Asil..... 325
Noms de benefactors donats als patis..... 328
Benefactors inscrits en les làpides del pati Manning de la Casa de Caritat..... 329
Torre Can Tarrida..... 335
Pavellons per a epilèptics..... 33

Planes

Casa de Maternitat i Expòsits

Antic edifici 347
Edifici de Les Corts 349
Edifici «Prat de la Riba» 358

Nova Casa de Maternitat 361
Nous serveis 372

R. 45
7755/pol

IMPREMTA
de la
CASA de
CARITAT

Biblioteca
Diputació de Barcelona

LES CASES
PROVINCIALS
DE CARITAT
I DE MATERNITAT
I EXPOSITS DE
BARCELONA

S
1
136

ANYS
MDCCCII - MCMXVII